DETEKTYVO MEISTRAI

1

REKSAS STAUTAS

AUKSINIAI VORAI

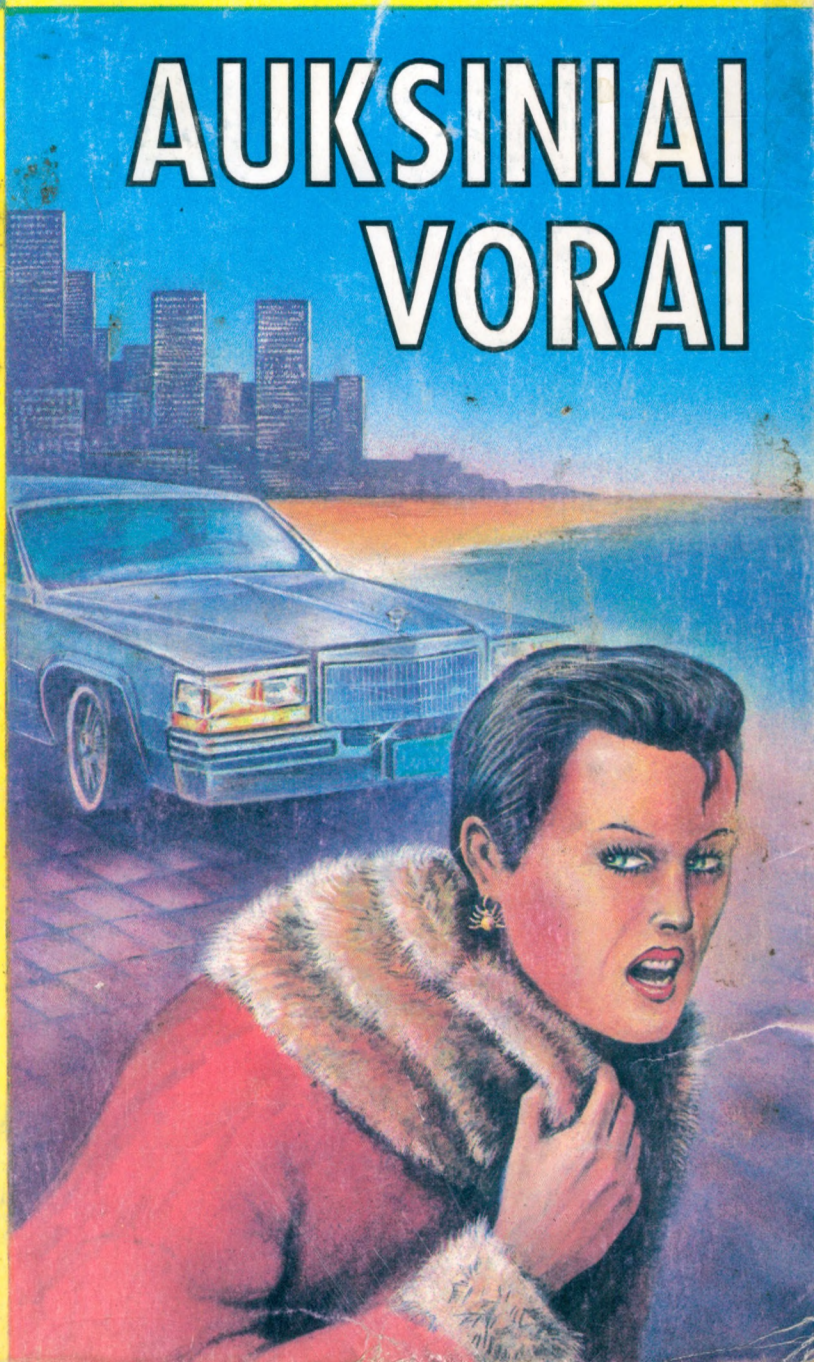

Reksas Stautas

AUKSINIAI VORAI

Romanas ir apysaka

Vertė
EIGINTA ČEPIENĖ

Kaunas
1994

Serija **"DETEKTYVO MEISTRAI"**, I tomas

ISBN-9986-486-06-8

Vertimas į lietuvių kalbą ©,
leidykla "Eridanas", 1994

AUKSINIAI VORAI

1

Jeigu skambina į mūsų seno akmeninio namo duris Trisdešimt penktojoje Vakarų gatvėje, kai mes su Niru Vulfu pietaujame, tai paprastai atidaro Fricas. Bet tą dieną prie durų priėjau aš pats, nes Fricas buvo blogai nusiteikęs ir nebūtų galėjęs kaip pridera sutikti lankytojo, kas jis bebūtų.

Aš noriu paaiškinti, kodėl Fricas buvo taip nusiteikęs. Kiekvienais metais, gegužės viduryje, vienas fermeris, gyvenantis netoli Brusterio, pagal specialų susitarimą su Fricu deda į maišą aštuoniolika arba dvidešimt ką tik nušautų varnėnų, sėda į mašiną ir važiuoja į Niujorką. Paukštiena, aišku, turi būti mums pristatyta praėjus ne daugiau kaip dviem valandom po to, kai ji buvo nušauta. Fricas išdarinėja ją, pasūdo, susuka į šalavijo lapus, apkepina orkaitėje, nuolat palaistydamas ištirpdytu sviestu, ir deda į pakaitintą dubenį su tirštu padažu, išvirtu iš smulkiausių kukurūzinių miltų su sviestu, trintu sūriu ir pipirais.

Vulfas paprastai su nekantrumu laukia šio patiekalo, bet tą dieną, apie kurią aš pasakoju, jis surengė ištisą vaidinimą. Kai Fricas pastatė garuojantį dubenį ant stalo, Vulfas patraukė nosimi, palenkė į šoną galvą, dar kartą pauostė ir įsmeigė akis į Fricą.

- O šalavijas?

- Jo nėra, sere.

- Kaip tai nėra?

- Aš pagalvojau, kad jums patiks, jeigu aš pagaminsiu šį patiekalą su šafranu bei estragonu ir įdėsiu tik labai nedidelį

šalavijo kiekį. Estragonas, truputėlį šafrano ir visai nedaug šalavijo. Būtent taip gamina padažą...

- Nešk nuo stalo!

Fricas suakmenėjo ir užsičiaupė.

- Aš nemaloniai nustebintas tuo, kad vienas iš mano mėgstamiausių patiekalų pagamintas kitaip, negu aš pripratęs, ir be mano konsultacijos, - šaltai ištarė Vulfas. - Galbūt jis ir valgomas, bet aš negaliu rizikuoti. Išnešk jį ir atnešk man keturis minkštai virtus kiaušinius bei taurę.

Fricas pažinojo Vulfą ne blogiau už mane ir suprato, kad Vulfas dėl panašaus išsišokimo nukentės kur kas labiau negu jis, todėl tylėdamas nuėmė dubenį nuo stalo.

Bet įsiterpiau aš.

- Leiskite man paragauti. O gal tai jums sutrukdys mėgautis minkštai virtais kiaušiniais?

Vulfas niūriai pažiūrėjo į mane.

Štai kodėl Fricas tą dieną buvo blogai nusiteikęs ir duris atidariau aš pats. Kai pasigirdo skambutis, Vulfas jau baigė valgyti kiaušinius ir su graudžia išraiška gėrė kavą, o aš lapnojau antrą pasakiško delikateso porciją. Koridoriaus šviesos nedegiau, nes lauke buvo dar pakankamai šviesu. Priebutyje pro stiklą pamačiau lankytoją ir supratau, kad jis turtų mums neatneš.

Plačiai atvėręs duris, aš mandagiai ištariau:

- Turbūt jūs pataikėte ne į tą namą?

Aš visada laikausi taikios sambūvio politikos su kaimynystėje gyvenančiais jaunikliais. Tai palengvina gyvenimą, nes mūsų gatvėje, kaip ir visur, klesti futbolas, beisbolas ir kiti žaidimai.

- Visai ne, - atsiliepė svečias. - Aš jus žinau. Jūs Arčis Gudvinas. O aš norėčiau pamatyti Nirą Vulfą.

- Kuo jūs vardu?

- Pitas.

- O toliau?

- Drosas. Pitas Drosas.

- Ko jums reikia iš misterio Vulfo?

- Na, tai aš jau pats jam pasakysiu. Aš turiu reikalą.

Tai buvo liesas vaikinukas, juodaplaukis, juodaakis, seniai kirptais plaukais, man siekęs tik iki pečių. Aš sutikdavau jį mūsų gatvėje ir neturėjau nieko nei prieš, nei už jį. Užduotis buvo tokia: be triukšmo išlydėti svečią, ir kitą kartą būčiau taip ir padaręs, bet po vaikiško Vulfo išsišokimo nusprendžiau, kad būtų neblogai Vulfą supažindinti su kitu berniūkščiu - tegul kartu pažaidžia. Vulfas, žinoma, įsius, bet aš vis dėlto nuvedžiau Pitą į valgomąjį.

Vulfas pylėsi sau antrą puodelį kavos. Jis žvilgtelėjo į Pitą, kuris, turiu pripažinti, nebuvo apsivilkęs audiencijoms skirtu kostiumu, pastatė kavinuką ir įsistebeilijo į mane:

- Arči, aš negaliu pakęsti, kai man trukdo valgyti!

Aš užjausdamas linktelėjau:

- Žinau, bet argi tai valgis? Nejaugi minkštai virtus kiaušinius jūs vadinate valgiu? Leiskite pristatyti jums Pitą Drosą. Jis nori pasikonsultuoti su jumis vienu klausimu. Aš norėjau pasakyti jam, kad jūs užimtas, bet prisiminiau, kaip jūs supykote ant Frico už tai, kad jis su jumis nepasikonsultavo, ir nusprendžiau padėti Pitui išvengti jūsų pykčio. Jis mūsų kaimynas, o savo kaimyną, kaip jūs žinote, reikia mylėti kaip patį save.

Vulfą erzinti - rizikingas dalykas. Aistrų prasiveržimas gali sudrebinti Visatą, bet jeigu jis neįvyko staiga - laikykite save nugalėtoju. Šį kartą Vulfas, gurkštelėjęs kavos, mandagiai kreipėsi į lankytoją.

- Sėskitės, misteri Pitai Drosai.

- Aš ne misteris, aš Pitas.

- Gerai, Pitai, sėskitės. Veidu į mane, prašau. Ačiū. Jūs norite su manim pasikonsultuoti?

- Taip. Aš turiu reikalą.

- Aš visada daug dėmesio skiriu reikalams, bet dabar, apgailestauju, ne pats tinkamiausias laikas reikalų sprendimui, nes misteris Gudvinas ruošiasi išeiti į biliardo turnyro finalą. Dabar, žinoma, jam reikės pasilikti, kad galėtų užrašinėti viską, ką jūs papasakosite, ir viską, ką aš pasakysiu. Arči, pasiruošk, prašau.

Aš jau sakiau, kad erzinti Vulfą - rizikingas dalykas. Jis man atsilygino. Aš nuėjau į kabinetą atsinešti bloknotą ir, kai sugrįžau, Vulfas buvo atnešęs man kavos, o Pitui sausainių bei kokakolos butelį. Aš neištariau nė žodžio. Stenografuoju aš beveik mechaniškai - tuo užsiima vienas mano smegenų penktadalis, todėl likusiais keturiais penktadaliais aš galiu galvoti, kaip išsisukti iš susidariusios padėties.

Pitas nutraukė tylą:

- Gal nereikia, kad jis užrašinėtų. Aš nenoriu, kad apie tai visi plepėtų.

- Jeigu jūs turite omenyje mūsų pokalbio konfidencialumą, tai galiu užtikrinti, kad viskas, ką jūs papasakosite, liks tarp šio kambario sienų.

- Tada gerai. Aš žinau, kad yra tokie sekliai, kuriais negalima pasitikėti, bet jūs - visai kitas dalykas. Mes žinome, kad jūs nesutariate su faraonais. Todėl aš jums viską išklosiu.

- Ačiū. Aš jūsų paslaugoms.

- Gerai. Kiek dabar valandų?

Vulfas nesitikėjo tokios pokalbio eigos, todėl susiraukė, o aš pažiūrėjau į laikrodį.

- Be dešimt aštuonios.

- Vadinasi, tai atsitiko prieš valandą. Kai kada labai svarbu tikslus laikas, todėl aš iškart nubėgau į artimiausią vaistinę ir pažiūrėjau į laikrodį. Buvo be penkiolikos septynios. Aš dirbu Trisdešimt penktosios gatvės ir Devintosios aveniu sankryžoje, ir kaip tik tuo metu privažiuoja kadis...

- Gal leisite sužinoti, koks darbas?

- Na, kai mašinos sustoja prie šviesoforo, aš išbėgu ir valau stiklus. Jeigu už vairo vyras, tai galima uždirbti dešimt centų, ne mažiau, na, o jeigu moteris, tai ji arba užmokės, arba ne. Tenka rizikuoti. Tai štai, privažiuoja kadi...

- Kas tai yra?

Sprendžiant iš Pito veido išraiškos, jis suabejojo - ar tam jis patiki savo reikalą, kam reikia. Čia įsiterpiau aš - tegul žino, kad nors vienas iš mūsų ne silpnaprotis - ir pasakiau Vulfui:

- Kadis - tai sutrumpintai "Kadilakas". Automobilio markė.

- Aišku. Taigi, privažiavo mašina...

- Taip. Degė raudona šviesa ir automobilis sustojo. Aš pradėjau valyti stiklą iš vairuotojo pusės. Už vairo - moteris. Ji įsmeigė į mane akis ir kažką pasakė. Ji neištarė nė garso arba aš paprasčiausiai neišgirdau pro uždarytą stiklą, bet ji taip judino lūpas, kad aš supratau. Moteris pasakė: "Padėk! Pašauk policiją!" Štai taip.

Jis be garso pakartojo šiuos žodžius, energingai krutindamas lūpas. Vulfas pritariamai linktelėjo ir pasisuko į mane:

- Arči, nupiešk Pito lūpų judesius.

- Būtinai, - paslaugiai atsiliepiau aš. - Tik tada, kai jūs užmigsite.

- Tai buvo aišku kaip dieną, - tęsė Pitas, nekreipdamas dėmesio į mūsų žodžius. - "Padėk! Pašauk policiją!" Mane tarsi srovė pakratė, garbės žodis. Aš bandžiau neparodyti, kad supratau, man pasirodė, kad taip bus geriau, bet turbūt nesugebėjau, nes vyras pažiūrėjo į mane ir...

- Kur sėdėjo vyras?

- Greta jos. Jie mašinoje buvo tik dviese. Turbūt jis iš mano veido kažką suprato, nes dar stipriau jai į šoną įrėmė šautuvą. Ji sudrebėjo...

- Šautuvą?

- Na taip, pistoletą.

- Jūs matėte tą pistoletą?

- Ne, bet manęs neapgausi. Kodėl jai prireikė faraono ir kodėl ji taip sudrebėjo? Gal jūs galvojate, kad jis bakstelėjo jai parkeriu?

- Greičiausiai pistoletu. Toliau?

- Aš atsitraukiau. Mano rankoje buvo skuduras, o jo - šautuvas. Dabar toliau, tik teisingai mane supraskite, faraonai man nereikalingi. Aš jų taip pat nemėgstu, kaip ir jūs. Bet tai atsitiko taip greitai, kad aš nesuvokiau, ką darau, ir apsižiūrėjau, ar nėra netoliese faraono. Nieko nėra. Tada aš nubėgau pažiūrėti už kampo, bet tuo metu užsidegė žalia šviesa ir kadis šoktelėjo iš vietos. Aš banžiau sustabdyti kokią nors mašiną, kad galėčiau važiuoti paskui, bet niekas nestojo. Aš pagalvojau, kad juos pavysiu prie Aštuntosios aveniu, ir iš visų jėgų pasileidau Trisdešimt penktąja gatve, bet ties Aštuntąja aveniu užsidegė žalia šviesa ir kadis net nepristabdęs nurūko. Aš tik spėjau įsiminti numerį.

Jis įkišo ranką į kelnių kišenę ir ištraukė popieriaus skiautelę bei perskaitė:

- Konektikutas devyni keturi trys du.

- Puiku. - Vulfas pastatė tuščią puodelį ant lėkštutės. - Jūs pranešėte šį numerį policijai?

- Aš?! - pasipiktino Pitas. - Faraonams? Kas aš, jūsų nuomone, psichas? Kad aš nueičiau į policiją ir viską papasakočiau kokiam nors seržantui? Ir kas gi iš to išeitų? Pirmiausia, manimi nepatikėtų, imtų kabinėtis ir mane įsidėmėtų. Jums vis tiek, todėl, kad jūs seklys su licenzija ir žinote, kaip su jais elgtis.

- Jūs taip manote?

- Žinoma! Visi kalba, kad jūs žinote daug nešvarių dalykų apie juos, todėl jie jūsų ir bijo, antraip jus sumaltų į miltus. Bet toks vaikinukas, kaip aš, negali rizikuoti, nors būtų švarus kaip stiklas. Nekenčiu faraonų, ir visai neprivalu būti sukčium, kad galėtum jų

nekęsti. Aš visą laiką tvirtinu motinai, kad esu švarus, kad nieko blogo nepadariau, bet turiu pasakyti, kad ne taip lengva būti sąžiningam. Na, tai ką jūs galvojate apie šią istoriją?

Vulfas pagalvojo.

- Aš manau, kad atsitikimas, apie kurį jūs papasakojote... šiek tiek miglotas.

- Faktas! Todėl aš pas jus ir atėjau. Aš viską apsvarsčiau ir supratau, kad, teisingai pasielgus, šioje situacijoje galima laimėti. Mašina, tamsiai pilka, praėjusių metų laidos. Nors vyriškis iš pažiūros bjaurybė, bet garantuoju, kad jis galėtų nupirkti dar tris tokias pat mašinas. Ir moteris taip pat. Ji ne tokia sena, kaip mano motina, nors nesu tikras, nes mano mama dirba visokį sunkų ir purviną darbą, o ši, einu lažybų, niekada nedirbo. Todėl ji ir graži, nors ant kairio skruosto įdrėskimas. Ir dar dideli auksiniai, vorų su išskėstomis kojomis pavidalo auskarai. Iš gryno aukso.

Vulfas šyptelėjo.

- Na, panašūs į auksinius, - nusileido Pitas, - bet tik jau ne variniai. Apskritai iškart matosi - turtingi, ir aš mąsčiau taip: piningingi žmonės, ir čia galima nemažai uždirbti. Gal ir visą pusšimtį mestelės, jeigu teisingai elgsimės. Juk jeigu jis ją užmuš, aš sugebėsiu atpažinti ir gausiu atlyginimą. Aš galiu papasakoti, ką ji man pasakė ir kaip jis įrėmė jai į šoną pistoletą.

- Jūs nematėte pistoleto.

- Tai nesvarbu. Jeigu jis neužmušė jos, o tik privertė ką nors padaryti ar pasakyti, arba ką nors atiduoti, aš galiu pas jį nuvykti ir, jeigu jis man neduos pusės šimto, o gal ir viso šimto, pagąsdinti, kad apie tai papasakosiu kam reikia.

- Tai bus šantažas.

- Na ir tegul. - Pitas nupurtė nuo pirštų sausainių trupinius į padėklą. - Aš viską apgalvojau ir nusprendžiau su jumis susitikti. Vienas šio reikalo nesutvarkysiu. Tik nepamirškite, kad šioje

istorijoje svarbiausias esu aš. Aš nesu toks besmegenis, nors ir pasakiau mašinos numerį, kol nebuvome apsvarstę sąlygų. Jeigu jūs net prie sienos priremtumėte jį, tai vis tiek neapsieitumėte be manęs - nes tik aš galiu jį atpažinti, todėl viskas priklauso nuo manęs. Dabar jūs suprantate, kad aš ne kvailys? Na kaip, susitarsime? Siūlau po lygiai. Kiekvienam po penkiasdešimt.

- Štai kas, Pitai. - Vulfas patraukė krėslą atgal ir patogiau įtaisė jame savo pilvą. - Jeigu šį reikalą teks spręsti drauge, tai, man atrodo, aš turiu jums papasakoti apie tyrimo mokslą ir meną. Misteris Gudvinas, aišku, visa tai užrašys, atspausdins ir duos jums vieną egzempliorių. Bet iš pradžių jis paskambins. Arči, ar tu atsimeni mašinos numerį? Paskambink į misterio Kramerio kanceliariją ir pasakyk šį numerį. Sakyk, kad turi tam tikrus duomenis apie šią mašiną, jos savininką arba vairuotoją, ir kad vairuotojas artimiausiomis valandomis turės atsakyti, nes pažeidė įstatymą. Pasiūlyk jiems pasekti tą mašiną. Bet daugiau jokių nereikalingų smulkmenų. Sakyk, kad mūsų informacijos patikrinti negalima ir užklausimus reikia duoti labai atsargiai.

- Paklausykite, o kas toks Krameris? Faraonas? - paklausė Pitas.

- Policijos inspektorius, - atsakė Vulfas. - Jūs gi pats prasitarėte apie galimą žmogžudystę, o žmogžudystė - tai lavonas. Jeigu yra lavonas, tai jis turi būti surastas. Kol jis nerastas, mes negalime tirti šio reikalo be jokios priežasties. Mes su jumis neturime nė mažiausio supratimo, kur jo ieškoti, ir todėl reikia atkreipti policijos dėmesį, kad ji mums surastų šį lavoną. Tokiu būdu aš dažnai pasinaudoju policijos paslaugomis. Arči, tu, aišku, nepaminėsi Pito vardo, nes jis nenori, jog jį įsidėmėtų.

Eidamas prie savo stalo ir sukdamas Mancheteno policijos valdybos žmogžudysčių tyrimo skyriaus numerį, aš galvojau apie tai, kad iš tūkstančio būdų, kuriais naudojasi Vulfas, kad būtų nepakenčiamas, pats blogiausias, ko gero, sąmojingumas.

Aš pasikalbėjau su Perliu Stebinsu ir man užėjo noras išeiti iš namų ir pažiūrėti, kaip Moskonis bei Jotrusas darbuojasi lazdomis, bet, aišku, taip padaryti negalėjau todėl, kad mano išėjimas Vulfui reikštų pergalę, jis išlydėtų Pitą ir su kvaila pasitenkinimo šypsenėle sėstų skaityti. Todėl aš sugrįžau į valgomąjį, atsisėdau į savo vietą, paruošiau užrašų knygutę, parkerį ir žvaliai ištariau:

- Viskas tvarkoje, jie žino. Diktuokite savo lekciją apie nusikaltimų tyrimo meną, tik nieko nepraleiskite.

Vulfas atsilošė, atsirėmė į krėslo atramas ir sujungė pirštų galiukus.

- Jūs turbūt suprantate, Pitai, kad aš apsiribosiu papasakodamas tik apie privataus detektyvo, kuris savo profesijos dėka užsidirba pragyvenimui, problemas ir metodus.

- Aha, - atsiliepė šis, gerdamas antrą kokakolos butelį. - Aš ir noriu sužinoti, kaip galima praturtėti.

- Aš pastebėjau, kad jūs siekiate praturtėti, Pitai. Bet neturite leisti šiam siekiui užgožti kitų jausmų. Aišku, norisi gauti honorarą, bet vis dėlto malonu jausti, kad jūs jį iš tikrųjų uždirbote, o tai daugeliu atvejų priklauso nuo jūsų ego. Jeigu jūsų ego gyvybingas ir nepajudinamas, tai vargu ar jūs susidursite su sunkumais...

- O kas tai yra - mano ego?

- Vyrauja keli apibrėžimai - filosofinis, metafizinis, psichologinis, o mūsų laikais dar ir psichoanalitinis, kuris reiškia galimybę veikti taip, kad iškiltum pats savo akyse, ir vengti visko, kas jus žemina. Aišku?

- Lyg ir aišku. - Pitas susikaupęs pakėlė antakius. - Tai reiškia, patenkintas jūs savimi ar ne.

- Ne visai tiksliai, bet pakankamai arti tiesos. Jeigu jūsų ego stiprus ir tvirtas, tai jūsų jausmai...

- Ką reiškia - stiprus ego?

Vulfas perkreipė lūpas:

- Aš stengiuosi vartoti žodžius, kuriuos jūs žinote, bet jeigu kuris nors žodis bus nesuprantamas, prašau nepertraukti manęs. Jeigu jūs tiek supratingas, kad galėtumėte tapti detektyvu, tai turėtumėt naujo žodžio prasmę suprasti iš konteksto, kitaip sakant, pagal tuos žodžius, kurie stovi šalia nežinomo žodžio. Tai nesunku. Kiek jums metų?

- Dvylika.

- Tada aš turiu padaryti jums nuolaidą. Taigi tęsiam. Niekada neimkite honoraro, kurio jūs, jūsų nuomone, neuždirbote, kitaip jūsų sąžinė bus nešvari ir jūsų ego nukentės. Kitu atveju imkite tiek, kiek galima. Jeigu nereikia imti honoraro, kurio jūs neuždirbote, tai tiesiog būtina jį paimti, jei jūs manote, kad jį uždirbote. Niekada nepradėkite tartis su būsimu klientu neišsiaiškinęs, kiek jis turi pinigų. Jeigu...

- Bet tada kodėl... - išsprūdo Pitui, bet jis tuoj pat nutilo.

- Kas "kodėl"?

- Nieko... Jūs su manim kalbatės, o juk aš...

- Tai ypatingas atvejis. Jus atvedė misteris Gudvinas, o jis, mano patikėtinis ir aukštai vertinamas pagalbininkas, būtų nepatenkintas, jeigu aš jums neskirčiau reikiamo dėmesio ir neduočiau jam galimybės užrašyti ir atspausdinti mūsų pokalbio. - Vulfas apdovanojo mane echidnos žvilgsniu ir vėl pasisuko į Pitą. - Tai tiek dėl honorarų ir jūsų ego. Kas dėl metodų, tai jie turi atitikti jūsų veiklą. Aš nekalbu apie tokį veiklos pobūdį, kaip pramoninis šnipinėjimas, skyrybos ir panašus kišimasis į svetimus reikalus. Žmogaus ego, kuris užsiima tokiais dalykais, visiškai supuvo, bet jūs čia niekuo dėtas. Imkim, pavyzdžiui, vagystę. Tarkime, kad pavogta dėžutė su brangenybėmis, bet jos savininkė negali kreiptis į policiją, nes įtaria, kad ją apvogė...

- Geriau pradėkime nuo žmogžudystės. Man taip norėtųsi.

- Kaip norite. - Vulfas buvo labai malonus. - Tu rašai, Arči?

- Ir dar kaip! Net suprakaitavau.

- Gerai. Vagystė ar žmogžudystė, šiuo atveju neturi reikšmės, bet pirmiausia jūs turite atsiminti, kad esate meno, o ne mokslo atstovas. Mokslo vaidmuo tiriant nusikaltimą yra efektyvus ir reikšmingas, bet jis tik labai nedaug vietos užima privataus detektyvo veikloje, o detektyvas iškilęs virš mokslo. Kiekvienas vidutinių gabumų žmogus gali išmokti žaisti rulete, fotografuoti, naudotis mikroskopu, spektografu arba centrifuga, bet jis tardymo metu galės tik patarnauti. Mokslinis tyrimas, kad ir koks jis būtų nusisekęs, niekada negali lygintis su nenumaldomu intelekto žingsniu per melo džiungles ir nusikaltėlio išsisukinėjimais arba staigiu praregėjimu, kurį pajaučia detektyvas, sugavęs intonaciją arba žvilgsnį. Detektyvo menas įvairiapusiškas. Pavyzdžiui, sekti Niujorko gatvėmis labai sudėtinga. Jeigu policija tuo užsiima rimtai, tai dalyvauja ne mažiau kaip trys agentai, ir net tada ne visada pasiseka. Bet yra vienas žmogus - jis dažnai man padeda, jo vardas Solas Penzeris, - kuris tikras genijus šioje srityje, nors dirba vienas. Aš kalbėjau su juo apie tai ir padariau išvadą, kad jis ir pats nežino savo didelio meistriškumo paslapties. Tai nesąmoningas smegenų darbas, nors misterio Penzerio galva protinga. Ta savybė užkoduota nervų sistemos ląstelėse. Jis sako, kad kažkokiu pojūčiu, kažkurią sekundės dalį supranta, ką padarys vienu ar kitu momentu sekamas objektas. Ne tai, ką jis padarė arba daro, o tai, ką dar tik ruošiasi padaryti. Štai kodėl, nors misteris Penzeris gali jus išmokyti visko, ką pats moka ir žino, jūs niekada nesusilyginsite su juo, jeigu jumyse nebus užkoduotos tos pačios savybės. Bet tai visai nereiškia, kad jūs neturite iš jo mokytis. Mokymasis niekada nepakenks. Žmogus, kuris mano, kad viską žino, iš tikrųjų nežino nieko. Tik tada, kai išmoksite naudotis tuo, ką išmokote, gal tik tada jūs suprasite, ar galėtumėte ir kokiame laipsnyje paversti savo žinias į veiksmus. Imkime misterį Gudviną. - Vulfas

parodė į mane pirštu. - Man būtų labai sunku be jo dirbti. Jis nepakeičiamas. Nors dažnai jo elgesys priklauso nuo akimirkos impulsų ir kaprizų ir, aišku, jis nesugebėtų atlikti bet kokios svarbios užduoties, jeigu kažkur, greičiausiai kaukolėje, nors tuo aš abejoju, nebūtų paslėptas galingas reguliatorius. Pavyzdžiui, pamačius mielą merginą, atsiranda nenugalima trauka prie jos. Nors jis niekada nebuvo vedęs. Kodėl? Todėl, kad jeigu jis vestų, jo reakciją į dailutes merginas, šiuo metu nuoširdžią, pastebėtų aukščiausioji valdžia ir šią reakciją apribotų. Taigi savikontrolė, tam tikros rūšies reguliatorius, išgelbsti jį nuo nelaimės, tiesa, kartais ties pačiu bedugnės kraštu. Tas pats vyksta ir su kitais jo impulsais bei keistenybėmis. Bet būna, kad savikontrolės reguliatorius laiku nesuveikia ir misteriui Gudvinui nepasiseka, kaip šiandien vakare, kai jis norėjo mane paerzinti ir todėl negalėjo nueiti į... Arči, kiek valandų?

Aš pažiūrėjau į laikrodį.

- Be dvidešimt devynios.

- Oho! - pašoko Pitas. - Man laikas! Aš žadėjau mamai, kad sugrįšiu be penkiolikos devintą! Iki rytojaus!

Jis išlėkė iš kambario. Kol aš atsistojau ir išėjau į priebutį, Pitas atsidarė duris ir išbėgo. Aš sustojau ant valgomojo slenksčio.

- Prakeikimas! Tikėjausi, jog jis išsėdės iki vidurnakčio, kad jūs galėtumėte pabaigti savo paskaitą, - pasakiau aš Vulfui. - O dabar biliardo turnyras nesuteiks man jokio malonumo, nors vis tiek į jį nueisiu.

Ir aš išėjau.

2

Kitą dieną, trečiadienį, aš buvau labai užsiėmęs. Geležies dirbinių fabriko savininkas Jangstoune, Ohajo valstijoje, atvažiavo į Niujorką ieškoti savo dingusios atžalos, prieš tai atsiuntęs Vulfui graudžią telegramą, prašydamas pagalbos. Mes pakvietėme Solą Penzerį, Fredą Darkiną ir Orį Kaderą, ir jie pradėjo darbą. Aš negalėjau pasitraukti nuo telefono, nes priiminėjau jų pranešimus ir nurodinėjau, ką daryti toliau.

Apie penktą pasirodė Pitas Drosas ir pareiškė norįs pamatyti Vulfą. Iš jo elgesio aiškiai supratau, kad nors jis mane ir vertina kaip privatų detektyvą su licenzija ir nieko prieš mane neturi, bet vis dėlto reikalus tvarkyti nori su Vulfu. Aš paaiškinau Pitui, kad Niras Vulfas kiekvieną dieną keturias valandas - ryte nuo 9 iki 11 ir dieną nuo 4 iki 6 - praleidžia tarp savo dešimties tūkstančių orchidėjų, kankindamas Teodorą Horstmaną, o ne mane, ir kad tuo laiku jis nepasiekiamas. Pitas neslėpė savo nuomonės šiuo klausimu. Vaikinukas pareiškė, kad kvailesnio laisvalaikio detektyvui nesugalvosi, o aš ir nebandžiau pakeisti jo nuomonės. Galų gale man pasisekė jį išvilioti į priebutį ir uždaryti duris. Aš pagalvojau, kad savo valdovui reikia parodyti nors lašelį mielaširdiškumo. Pito atkaklumas jį tiesiog pykins. Man dar vakar reikėjo susilaikyti ir nepakviesti Pito pas Vulfą. Kai ima graužti sąžinė, man padeda gurkšnelis pieno, ir aš nupėdinau į virtuvę. Kai tik grįžau į kabinetą, suskambo telefonas: pranešė naujienas Oris Kaderas.

Vakarienės metu nei Vulfas, nei Fricas nepasakė nė žodžio apie vakarykštį nesutarimą. Kraudamasis antrą porciją blynų su kiauliena olandiškai, Vulfas suburbėjo: "Visai pakenčiama", kas reiškė aukštą įvertinimą. Fricas priėmė tai kaip suprantamą dalyką ir nuleidęs galvą sušnibždėjo: "Žinoma, sere". Kai mes baigėme

gerti kavą, danguje nebuvo nė vieno grėsmingo debesies. Vulfas buvo toks malonus, kad net paprašė manęs, jeigu aš sutikčiau, nusileisti kartu su juo į biliardinę ir parodyti įžymųjį Moskonio smūgį, apie kurį aš tiek daug kalbėjau.

Deja, man nepavyko išpildyti jo prašymo. Kai mes atsistojome, pasigirdo skambutis į duris. Aš pagalvojau, kad vėl Pitas, bet apsirikau. Lankytojas, stovintis priebutyje, buvo šiek tiek stambesnis už Pitą ir daug geriau man pažįstamas - tai buvo seržantas Perlis Stebinsas iš Mancheteno policijos valdybos žmogžudysčių tyrimo skyriaus. Vulfas nuėjo į kabinetą, ir aš atidariau duris.

- Jie nubėgo ten, - pasakiau aš, rodydamas pirštu į šalį.

- Nekvailiokite, Gudvinai. Aš noriu pakalbėt su Vulfu. Ir su jumis.

- Aš čia. Kalbėkite.

- Ir su Vulfu.

- Jis virškina blynus su kiauliena olandiškai. Palaukite.

Aš nuėjau į kabinetą, pranešiau, kad Stebinsas prašo audiencijos, kantriai sulaukiau, kol Vulfas pabaigs vaipytis, gavau leidimą įvesti prašytoją, grįžau į prieškambarį ir išpildžiau šefo įsakymą.

Per ilgus metus įsigalėjo tam tikra lankymosi Vulfo kabinete tvarka. Jeigu seržantas Stebinsas ateidavo kartu su inspektoriumi Krameriu, tai į didįjį raudonos odos krėslą prieš Vulfo stalą sėsdavo, aišku, inspektorius, o Perlis tenkindavosi geltonuoju, mažesniu. Jeigu jis ateidavo vienas, aš stengdavausi jį pasodinti į raudonąjį krėslą, bet man nepavykdavo. Jis visada išsirinkdavo geltonąjį. Ne todėl, kad galvojo, tarytum seržantas negali užimti savo viršininko vietos, visai ne - jūs nepažįstate Perlio. Matyt, buvo kita priežastis: gal jis nenorėjo sėdėti veidu į langą, o gal nemėgo raudonos spalvos. Kada nors aš jo apie tai paklausiu.

Tą dieną jis, kaip paprastai, įtaisė savo kaulus ir raumenis, kurių turėjo daugiau negu pakankamai, į geltonąjį krėslą, keletą sekundžių žiūrėjo į Vulfą, po to pasisuko į mane.

- Vakar jūs skambinote dėl mašinos - tamsiai pilko "Kadilako" su Konektikuto numeriu devyniasdešimt keturi - trisdešimt du. Kodėl? Kokiu tikslu?

- Aš gi jums sakiau, - patraukiau pečiais. - Mes gavome nepatikrintą informaciją, kad šios mašinos savininkas, arba jos vairuotojas, gali būti įsivėlę į veiklą, nukreiptą prieš įstatymus. Aš pasiūliau jums ją pasekti įprasta tvarka.

- Žinau. Kas tai buvo per informacija ir kas jums ją perdavė?

Aš palingavau galvą.

- Jūs jau vakar manęs apie tai klausėte ir aš į jūsų klausimą neatsakiau. Tas pats bus ir šiandien. Mūsų informatorius nenori, kad jį kas nors trukdytų.

- Jį vis tiek reikės trukdyti. Kas jis? Ką jums papasakojo?

- Niekuo negaliu padėti, - aš skėstelėjau rankas. - Koks bjaurus įprotis! Negalvokite, kad vos tik jums pareikalavus, aš atsakinėsiu į klausimus: kas, ką, kodėl! Iš pradžių papasakokite, kas atsitiko, ir tada pažiūrėsim, ar norėsiu aš atsakinėti į jūsų klausimus, ar ne. Sutikite, kad tai protinga.

- Taip, žinoma. Šiandien be dvidešimties septintą, vakare, tai yra prieš dvi valandas, Trisdešimt penktosios gatvės ir Devintosios aveniu sankryžoje užsidegus raudonai šviesai, sustojo mašina. Prie jos pribėgo vaikinukas ir pradėjo valyti stiklus. Baigęs vieną pusę, jis norėjo pereiti prie kitos, bet kai jis atsidūrė prieš mašiną, ji staiga trūktelėjo iš vietos, partrenkė vaikinuką ir nurūko. Greitoji pagalba nukentėjusįjį nuvežė į ligoninę, kur jis mirė. Mašiną vairavo vyriškis. Jis buvo vienas. Tokiais atvejais žmonės iš susijaudinimo niekada nieko neįsimena, bet du žmonės, moteris ir jaunuolis, pasakė vieną ir tą patį numerį - Konektikutas devyniasdešimt keturi - trisdešimt du, o jaunuolis prisiminė, kad tai buvo tamsiai pilkos spalvos "Kadilakas".

- Koks berniuko vardas? To, kurį partrenkė.

- Koks jums skirtumas.

- Nežinau. Aš klausiu.

- Drosas. Pitas Drosas.

- Na ir dalykėliai! Bjaurybė!

- Kas? Berniukas?

- Ne. - Aš pasisukau į Vulfą. - Jūs kalbėsite ar aš?

Vulfas prisimerkė. Po kurio laiko atsimerkė ir pasakė: "Tu", - ir vėl užsimerkė.

Aš nepapasakojau Stebinsui apie namuose įvykusį konfliktą, dėl kurio man kilo noras nuvesti Pitą į Vulfo kabinetą, bet papasakojau viską, kas buvo susiję su šiuo reikalu, įskaitant ir antrą Pito apsilankymą. Turbūt pirmą kartą gyvenime Stebinsas patikėjo gautomis iš mūsų žiniomis, uždavė gausybę klausimų, bet galų gale vis dėlto pasakė nedraugišką pastabą dviejų nusipelniusių piliečių adresu - Niro Vulfo ir Arčio Gudvino, - kurie galėjo labiau pasidomėti tuo faktu, kad moteris, kurią baksnoja pistoletu, prašo policijos pagalbos.

Aš buvau ne taip nusiteikęs, kad galėčiau su juo ginčytis, bet vis dėlto neiškenčiau.

- Tokie tipai, kaip jūs, - gėda visai šaliai, - pareiškiau aš. - Berniukas galėjo viską išgalvoti. Jis prisipažino, kad nematė pistoleto. Galimas atvejis, kad moteris norėjo iš jo pasijuokti. Jeigu aš jums būčiau pasakęs vakar, iš kur mes gavome tokią informaciją, jūs būtumėte nusprendęs, kad aš švaistūnas ir išlaidūnas, jeigu dėl tokių niekų galėjau išleisti dešimt centų telefoniniam pokalbiui. Tačiau aš jums pasakiau mašinos numerį. Jūs jį patikrinote?

- Taip. Šis numeris nuimtas nuo "Plimuto", pavogto Chartforde prieš du mėnesius.

- Jokių pėdsakų?

- Kol kas jokių.

- Mes susisiekėme su Konektikutu ir davėme ten užklausimą. Tiksliai nežinau, kiek mašinų su vogtais numeriais dabar važinėja po Niujorką, bet manau, kad labai daug.

- Gal jūs žinote, kaip atrodė žmogus, sėdintis už vairo?

- Mes turime keturis parodymus, bet visi jie skirtingi. Trys nė cento neverti, o ketvirtas šiek tiek įdomesnis. Tas žmogus iš vaistinės išėjo kaip tik tuo metu, kai berniukas pribėgo prie mašinos su skuduru rankoje. Jo žodžiais, vairuotojui buvo apie keturiasdešimt metų, liesokas, taisyklingų veido bruožų, apsirengęs tamsiai rudu kostiumu ir su fetrine skrybėle, užmaukšlinta beveik ant ausų. Liudytojas sako, kad jį pažintų.

Perlis atsistojo.

- Na, aš eisiu. Prisipažįstu, kad nusivyliau. Aš tikėjausi, kad jūs man nurodysite teisingą kryptį, arba norėjau įsitikinti, kad jūs stengiatės apginti savo klientą.

Vulfas atsimerkė.

- Linkiu jums sėkmės, misteri Stebinsai. Tas berniukas buvo mano svečias vakar vakare.

- M-taip, tai ir yra baisiausia, - atsiliepė Stebinsas. - Argi galima partrenkti vaikus, kurie buvo jūsų svečiai...

Tuo pokalbis ir pasibaigė. Aš išlydėjau Stebinsą į prieškambarį ir vos spėjau paimti durų rankeną, kai pamačiau figūrą, lipančią į priebutį. Kai atidariau duris, prieš mane stovėjo liesa maža moteris, apsivilkusi kuklią tamsiai mėlynos spalvos suknelę, be žaketo ir skrybėlės, su patinusiomis, paraudonavusiomis akimis. Jos lūpos buvo taip stipriai suspaustos, kad atrodė, jog veide jų visai nėra.

- Kuo galiu padėti? - paklausiau aš.

Stebinsas stovėjo už manęs.

Ji sunkiai pratarė:

- Ar čia gyvena misteris Vulfas?

Aš atsakiau teigiamai.

- Ar galiu jį pamatyti? Tik vieną minutę. Mano vardas Antėja Dros.

Matėsi, kad ji daug verkė ir vėl greitai gali pravirkti, o Vulfas negali pakęsti moterų ašarų. Todėl aš pasakiau, kad esu jo patikėtinis. Galbūt ji man pasakys, ką norėjo.

Ji pakėlė galvą ir pažiūrėjo man tiesiai į akis.

- Mano sūnus Pitas liepė man pasimatyti su Niru Vulfu, - pasakė ji, - aš palauksiu, kol jis bus laisvas.

Aš pasitraukiau atgal ir uždariau duris. Stebinsas nuėjo paskui mane į kabinetą.

- Misis Antėja Dros nori jus matyti, - pasakiau aš Vulfui. - Sako, kad jai taip liepė sūnus Pitas. Ji išstovės visą naktį priebutyje, jeigu reikės. Ji gali pravirkti jūsų akivaizdoje. Įsakysite išnešti jai sudedamąją lovelę?

Šie žodžiai privertė Vulfą atsimerkti.

- Nustok! Kuo aš galiu tai moteriai padėti?

- Niekuo. Taip pat, kaip ir aš. Bet ji manimi nepatikės, kad jūs atsisakėte ją priimti.

- Na, ir velniava! Ir viskas dėl tavo vakarykščių fokusų... Pakviesk ją.

Aš išėjau ir atidariau duris misis Antėjai Dros. Stebinsas jau sėdėjo geltonajame krėsle. Prilaikydamas moterį už parankės, aš nuvedžiau ją prie raudonos odos krėslo, kuriame galėjo išsitekti trys tokios, kaip ji. Ji prisėdo ant kraštelio ir įsmeigė savo tamsias akis į Vulfą - palyginus su ištinusiais nuo ašarų vokais, akys atrodė visiškai juodos. Jos balsas drebėjo.

- Jūs esate misteris Vulfas?

Jis patvirtino. Ji pažiūrėjo į mano pusę, paskui į Stebinso, ir vėl įbedė akis į Vulfą.

- O kas šie žmonės?

- Misteris Gudvinas - mano pagalbininkas, o misteris Stebinsas iš policijos, jis tiria jūsų sūnaus žuvimą.

- Aš taip ir pagalvojau, - linktelėjo ji. - Mano sūnus nenorėtų, kad aš kalbėčiausi su policininkais.

Iš jos tono buvo visiškai aišku, kad ji nepadarys nieko tokio, ko nenorėtų jos sūnus. Mes atsidūrėme sunkioje padėtyje. Žinodamas, koks Stebinsas įtarus ir nepatiklus, aš net ir negalvojau, kad jis gera valia išeis iš kabineto, bet staiga Perlis atsistojo ir su žodžiais "Aš einu į virtuvę" lūpose pasuko link durų. Mano nustebimas truko ne ilgiau kaip sekundę, nes supratau, kur jis nuėjo. Sienoje, skiriančioje gretimą kambarį nuo kabineto, buvo skylė, paslėpta po paveikslu, vaizduojančiu krioklį. Pro tą skylę viskas matėsi ir girdėjosi, kas vyksta kabinete. Perlis apie tai žinojo.

Kai jis išėjo, aš perspėjau Vulfą.

- Paveikslas, - pasakiau aš.

- Žinau, - atsiliepė sudirgęs Vulfas ir pasisuko į misis Dros. - Klausau jūsų, madam.

Ji atsistojo, nuėjo prie durų, iškišo galvą, apžiūrėjo prieškambarį ir tik tada, uždariusi duris, grįžo į savo vietą.

- Jūs žinote, kad Pitą užmušė?

- Taip.

- Kai man pasakė, aš išbėgau į gatvę, ir ten jis gulėjo... Jis buvo be sąmonės, bet dar gyvas... Man leido važiuoti kartu su juo greitosios pagalbos mašinoje. Tada jis ir pasakė man...

Ji nutilo. Aš išsigandau, kad ji pravirks, bet, pasėdėjusi pusę minutės lyg suakmenėjusi, pagaliau ji vėl galėjo tęsti:

- Jis atsimerkė ir aš pasilenkiau prie jo. Jis pasakė... Aš viską pakartosiu, ką jis pasakė. Jis pasakė: "Perduok Nirui Vulfui, kad su manimi atsiskaitė... Niekam šito nesakyk, tik misteriui Vulfui. Ir atiduok jam visus mano pinigus iš konservų dėžutės".

Ji vėl nutilo. Praėjo ištisa minutė ir Vulfas pažadino ją iš sustingimo:

- Aš jūsų klausau, misis Dros.

Ji atidarė nebenaują odinį rankinuką, pasirausė jame, ištraukė nedidelį popierinį gniužulėlį ir atsistojo, kad galėtų jį padėti ant Vulfo stalo.

- Čia keturi doleriai ir trisdešimt centų.

Ji vis dar stovėjo.

- Pitas juos pats uždirbo ir laikė konservų dėžutėje... Daugiau jis nieko nepasakė. Prarado sąmonę ir mirė... Ligoninėje nieko negalėjo padaryti. Aš grįžau namo paimti pinigų ir atnešiau jums. Dabar aš galiu išeiti.

Prie durų ji atsigręžė į Vulfą:

- Jūs supratote, ką aš jums pasakiau?

- Taip, supratau. Arči...

Aš jau buvau šalia jos. Ji laikėsi ant kojų jau daug tvirčiau, bet vis tiek aš ją prilaikiau už alkūnės ir padėjau nulipti septynis laiptelius iš priebučio. Bet aš nepykau.

Kai aš grįžau į prieškambarį, Perlis jau maukšlinosi kepurę.

- Atimti iš vaiko saldainius - šito iš jūsų buvo galima tikėtis, - pasipiktinęs ištarė jis. - Bet atimti saldainius iš mirusio vaiko... Dievo mano!

Jis ėjo link durų, bet aš užtvėriau jam kelią.

- Paklausykite! Jeigu mes būtume įkalbinėję ją pinigus pasiimti atgal, ji būtų...

Aš užsikirtau.

- Šį kartą jūs save pranokote! - riktelėjo jis, pastūmė mane ir išėjo.

Aš grįžau į kabinetą, iš apmaudo krimsdamas nagus. Nedažnai Perlis Stebinsas mane įžeidžia, bet tą dieną jis išvedė mane iš pusiausvyros. Aišku, aš bandžiau išlieti savo pyktį ant Niro Vulfo.

Aš priėjau prie jo stalo, paėmiau gniužulėlį, išvyniojau ir visus pinigus tvarkingai sudėliojau prieš šefą.

- Visiškai teisingai, - pareiškiau aš. - Keturi doleriai ir trisdešimt centų. Nuoširdūs sveikinimai. Užmokėjus pajamų mokestį ir išskaičiavus dešimties centų mokestį - už vakarykštį telefoninį skambutį Stebinsui - jums liks pakankamai, kad...

- Užsičiaupk, - suriko jis. - Rytoj pat tu grąžinsi jai pinigus.

- Ne. Nei rytoj, nei poryt, niekada. Jūs pats velniškai gerai žinote, kad tai neįmanoma.

- Įnešk juos į Raudonojo Kryžiaus fondą.

- Įneškite patys. Ji gali niekada daugiau čia neateiti, bet jeigu ateis ir paklaus, kur mes padėjome Pito pinigus, man neapsivers liežuvis pasakyti, kad mes juos atidavėme į Raudonąjį Kryžių, o meluoti aš nenoriu.

Jis pastūmė pinigus prie manęs.

- Tu atvedei berniuką į namą!

- Tai jūsų namas ir jūs vaišinote jį sausainiais.

Atsakymo nebuvo. Vulfas paėmė pirmą pasitaikiusią knygą, atsivertė tą vietą, kur buvo sustojęs, patogiai įtaisė savo masyvų kūną į krėslą ir ėmė skaityti.

Aš atsisėdau už stalo apsimesdamas, kad peržiūrinėju vakarykščius Soło, Fredo ir Orio pranešimus, o pats galvojau, ką daryti toliau. Pagalvojęs aš atidariau rašomąją mašinėlę, įsidėjau popieriaus lapą ir pradėjau spausdinti. Pirmas variantas man nepatiko, kai ką pataisiau ir šį kartą man pasirodė, kad bus gerai. Aš atsisukau į Vulfą ir pranešiau:

- Turiu pasiūlymą.

Jis pabaigė skaityti pastraipą, kuri buvo gana ilga, ir tik paskui nukreipė savo žvilgsnį į manė.

- Na?

- Mus varžo Pito pinigai, tad turime kažką su jais daryti. Galbūt jūs prisimenate, ką jam sakėte? Ne tiek svarbu gauti honorarą, kiek

jausti, kad jį gavai ne veltui. Tikiuosi, jūs pajausite, kad tikrai užsidirbote šį honorarą, jeigu jį visą išleisite apmokėti skelbimui, kuris skambėtų maždaug taip: "Moterį su vorų pavidalo auskarais ir su įbrėžimu ant veido, kuri trečiadienį Trisdešimt penktosios gatvės ir Devintosios aveniu sankryžoje, sėdėdama mašinoje, paprašė, kad berniukas pašauktų policiją, kviečiame susitikti su Niru Vulfu. Adresas telefonų knygoje".

Aš ištiesiau jam popieriaus lapą.

- Mokestis už skelbimą "Taims'e" gali viršyti honorarą, bet aš dolerį kitą primokėsiu iš savo kišenės. Man atrodo, kad pasiūlymas nuostabus. Tokiu būdu, Pito pinigai bus išleisti dėl jo paties, o Stebinsas ir Krameris liks it musę kandę. Stebinsas ypatingai šito nusipelnė. Nėra nė vieno šanso iš milijono, kad kas nors atsilieptų į šį skelbimą, todėl galite nebijoti, kad jums teks padirbėti. Ir be to, ne taip jau blogai, kad jūsų vardas dar kartą sumirgės laikraštyje. Ką pasakysite?

Jis paėmė popieriaus lapą ir perskaitė tekstą, užvertęs nosį į viršų.

- Gerai, - pamokančiai suburbėjo jis. - Tegul tau bus pamoka.

3

Geležinių dirbinių fabrikanto sūnelį pagaliau surado ir ketvirtadienio vakarą sučiupo. Ši operacija dėl daugelio priežasčių buvo laikoma paslaptyje (kad jūs suprastumėte, kaip viskas buvo įslaptinta, pasakysiu tik tiek, kad mūsų klientas nebuvo geležinių dirbinių fabrikantas ir atvažiavo ne iš Jangstauno), todėl jokių smulkmenų aš jums sakyti negaliu.

Taigi, mums savaitė buvo gana sunki; jeigu ne tas skubėjimas, mes tikriausiai būtume kitaip pažiūrėję į Pito pasakojimą ir jis būtų galėjęs likti gyvas. Detektyvo darbas suteikia daug galimybių panašiems apmąstymams.

Mes nusiuntėme skelbimą į "Taims'ą" trečiadienį vakare, pernelyg vėlai, kad jį atspausdintų ketvirtadienio laikraštyje. Penktadienį ryte, nusileidęs į virtuvę ir pasisveikinęs su Fricu, aš tuoj pat atsiverčiau "Taims'ą" ir ėmiau ieškoti mūsų skelbimo. Žinoma, tam nebuvo jokios prasmės, nes tikėtis, kad kas nors atsilieps į skelbimą, aš turėjau lygiai tiek pat šansų, kiek ir užsikalti milijoną. Aš valgiau dešreles su kukurūziniais paplotėliais, o Fricas, kaip paprastai, nešė pusryčius Vulfui į kambarį kartu su "Taims'o" numeriu, kai suskambo telefonas ir aš nuskubėjau prie aparato. Ne, tai nebuvo atsiliepimas į skelbimą. Kažkoks vaikinas iš Long-Ailendo klausė, ar negalėtumėme jam parduoti trijų žydinčių orchidėjų "Vanda kerulėja". Aš atsakiau, kad mes orchidėjomis neprekiaujame ir kad "Vanda" gegužės mėnesį nežydi.

Tačiau apie Pito bylą mums vėl priminė dar iki pusiaudienio, nors tai neturėjo nieko bendra su skelbimu. Vulfas ką tik grįžo iš oranžerijos į kabinetą, atsisėdo už stalo ir ėmė peržiūrinėti rytinį paštą, kai į duris paskambino. Aš įėjau į prieškambarį ir, pamatęs priebutyje lankytoją, jau nebklausiau, ko jam reikia. Šis mūsų

svečias visada norėjo matyti tik Vulfą ir tai, kad jis atėjo lygiai vienuoliktą valandą ir nė minute anksčiau, patvirtino šią taisyklę.

- Inspektorius Krameris, - pranešiau aš Vulfui.

Vulfas piktai pažiūrėjo į mane:

- Ko jam reikia?

Ir vėl tas jo vaikiškumas!

- Paklausti?

- Taip. Nors ne. Tegul įeina.

Aš atidariau duris. Iš to, kaip Krameris pasisveikino (jeigu tai galima vadinti pasisveikinimu) ir iš jo veido išraiškos buvo aišku, jog jis atėjo ne todėl, kad Vulfui įteiktų garbės medalį. Nors raudonas, stambus veidas ir kampuota Kramerio figūra niekada nespinduliavo draugiškumo, jo nuotaika dažnokai svyravo, tačiau tą dieną ji aiškiai buvo ne mūsų naudai. Aplenkęs mane, Krameris įėjo į kabinetą, pasisveikindamas su Vulfu taip pat, kaip ir su manimi, išsidrėbė raudoname odiniame krėsle ir įsistebeilijo į Vulfą. Vulfas atsakė jam tuo pačiu. Kurį laiką jie tylėdami žiūrėjo vienas į kitą.

- Kodėl jūs parašėte skelbimą į "Taims'ą"? - reikalaujančiu tonu paklausė Krameris.

Vulfas nusisuko ir ėmė raustis nedidelėje krūvelėje laiškų, ką tik išimtų iš vokų.

- Arči, - pasakė jis, - misterio Džordano laiškas tiesiog juokingas. Jis puikiai žino, kad trigubai kryžmindamas aš nevartoju brasovalo. Nors jis ir nenusipelnė, kad atsakyčiau į jo laišką, bet aš atsakysiu. Pasiruošk. Rašyk. Gerbiamas misteri Džordanai, kaip aš suprantu, jums nepasisekė su...

- Nustokite! - neiškentė Krameris. - Sutinku, rašyti skelbimus į laikraštį nedraudžiama, bet aš mandagiai jūsų paklausiau...

- Mandagiai? - atsiliepė Vulfas.

- Na, gana, galvokite, kaip norite. Jūs suprantate, ką aš noriu pasakyti. Kaip jūs norėtumėte, kad aš paklausčiau?

- Pirmiausia, gal galėčiau sužinoti, kam jums to reikia?

- Mano nuomone, jūs slepiate kažką, kas susiję su nužudymu. Taip su jumis jau buvo. Iš jūsų vakarykščio pokalbio su Stebinsu aišku, kad jūs su berniūkščiu neturėjote reikalų, taigi ir kliento jūs neturite. Bet tokiu atveju jūs nebūtumėte išleidęs nė sudilusio grašio ir nebūtumėte pradėjęs tyrimo, kuris pareikalautų iš jūsų daug brangios energijos. Aš galėjau tiesiai jūsų paklausti: kas klientas? Bet aš taip nedarau, mane domina tik vienas dalykas - kodėl jūs parašėte skelbimą į laikraštį? Tegul, jūsų nuomone, aš nemandagiai paklausiau, bet atsakykite į jį.

Vulfas giliai atsikvėpė:

- Arči, atsakyk jam.

Aš paklusau. Mano pasakojimas užėmė nedaug laiko. Krameris viską žinojo iš Stebinso ir man liko tik paaiškinti, kaip mes nusprendėme išleisti Pito pinigus, prie kurių aš pridėjau 1 dolerį ir 85 centus iš savo kišenės. Krameris įsmeigė į mane akis, bet tai manęs niekada nejaudino ir tuo labiau nejaudino dabar, kai aš jam išklojau gryną teisybę.

Uždavęs kelis klausimus, į kuriuos aš atsakiau, jis žvilgsnį nukreipė į Vulfą ir paklausė:

- Ar jūs kada nors matėte žmogų, vardu Metjus Berčis, o gal girdėjote apie jį?

- Taip, - trumpai atsakė Vulfas.

- Vadinasi, jūs jį pažinojote! - Sekundės dalį pilkose Kramerio akyse žibėjo triumfas. Jei nebūčiau jo taip gerai pažinojęs, nebūčiau suspėjęs to net pamatyti. - Bandysiu būti korektiškas. Būkite toks malonus ir pasakykite, kur ir kada su juo buvote susitikęs?

- Niekada ir niekur. Užvakar, trečiadienį, aš perskaičiau šį vardą "Žiniose". Kaip jūs žinote, aš niekada su reikalais neišvykstu iš namų ir labai retai išvykstu dėl kokių nors kitų priežasčių, todėl aš visiškai pasikliauju laikraščiais ir radiju, kurie mane

informuoja apie mano tėvynainių darbus ir rūpesčius. Laikraštyje rašė, kad žmogaus, vardu Metjus Berčis, lavonas vėlai vakare buvo rastas netoli prieplaukos į Saut gatvę. Manoma, kad jį partrenkė mašina.

- Teisingai. O iki pranešimo apie jo mirtį ar matėte Metjų Berčį? O gal ką nors girdėjote?

- Ne tokiu vardu.

- Velniai griebtų, koks gi jo vardas?

- Šito aš nežinau.

- Ar jūs turite pagrindo manyti arba įtarti, kad kada nors matėte velionį arba girdėjote apie jį?

- Atsakymas tas pats - ne. Leiskite man užduoti jums klausimą. Ar jūs turite kokių nors priežasčių įtarti arba manyti, kad aš atsakysiu "taip"?

Krameris neatsakė. Jis palenkė galvą, smakru paliesdamas kaklaraiščio mazgą, kietai sučiaupė lūpas, įdėmiai pažiūrėjo į mane, paskui pasisuko į Vulfą ir pratarė:

- Štai kodėl aš atėjau. Iš to, ką berniūkščio mama perdavė jums jo prašymu, ir iš to, kad ant jo užvažiavo mašina, kuri po to dingo, galima daryti išvadą: tai ne nelaimingas atsitikimas. Dabar gi iškilo naujų sunkumų, bet kada aš susiduriu su kokiu nors panašiu įvykiu ir jūs esate nors kiek prie jo prikišęs nagus, aš visada noriu tiksliai žinoti, kaip ir kada jūs į tą reikalą įsipainiojote ir kada bei kur išsipainiosite.

- Aš pasidomėjau, kodėl jūs man uždavėte šiuos klausimus.

- Aš gi jums sakau - iškilo naujų sunkumų. Mašiną, kuri partrenkė berniūkštį, vakar ryte aptiko Šimtas aštuoniasdešimt šeštojoje gatvėje su tuo pačiu numeriu, pavogtu Konektikute. Ekspertai visą dieną su ja vargo ir nustatė, kad būtent ši mašina partrenkė vaikinuką. Ir dar. Mašinos viduje, dugne, jie rado delno dydžio medžiagos skiautę iš Metjaus Berčio striukės. Ekspertai

ieško naujų įrodymų, kad būtent ši mašina partrenkė Berčį, bet aš ne asilas ir jokių kitų įrodymų man nereikia. O jums?

Vulfas šiandien buvo stebėtinai kantrus.

- Jeigu aš tirčiau šią bylą, tai hipotezės sukūrimui man irgi pakaktų šių faktų.

- Čia ir yra esmė, kad jūs ją tiriate! Jūs gi parašėte skelbimą į laikraštį!

Vulfas lėtai sukiojo galvą iš vienos pusės į kitą.

- Prisipažįstu, - nusileido jis, - kad aš galiu kvailai pasielgti, kad būdavo atvejų, kai aš jus vedžiojau už nosies, bet jūs žinote, kad jeigu aš žinosiu teisybę, tai nemeluosiu. Pareiškiu jums: tie faktai, kuriuos mes jums pranešėme, absoliučiai tikri, aš neturiu kliento, susijusio su šia byla, aš ja nesidomiu ir nesiruošiu domėtis. Aš, žinoma, sutinku...

Jį nutraukė telefono skambutis. Aš pakėliau ragelį.

- Niro Vulfo kontora. Arčis Gudvinas klauso.

- Būkite malonus, gal galėčiau pakalbėti su Niru Vulfu? - balsas buvo žemas, susijaudinęs.

- Tuoj sužinosiu. Koks jūsų vardas?

- Misteris Vulfas mane pažįsta. Aš noriu su juo pasimatyti - dėl skelbimo "Taims'e". Aš noriu susitarti dėl laiko, kada jis manę priimtų.

Kad Krameris nesuprastų, apsimečiau, jog tai įprastinis pokalbis.

- Jo reikalus tvarkau aš. Jūsų vardas?

- Aš norėčiau... kai susitiksime. Galima ateiti dvyliktą?

- Nepadėkite ragelio. - Aš pažiūrėjau į kalendorių, gulintį ant stalo. - Taip, galima, tik būkite punktuali. Jūs žinote adresą?

Ji atsakė teigiamai. Aš padėjau ragelį ir atsisukau į šefą.

- Kažkoks tipas nori pasižiūrėti į jūsų orchidėjas. Aš pats nuvesiu jį į oranžeriją, kaip paprastai.

Vulfas linktelėjo ir atnaujino pokalbį su Krameriu.

- Tai, kad Metjų Berčį ir berniuką partrenkė viena ir ta pati mašina, aišku, gali sukelti sunkumų, bet iš tikrųjų tik palengvina jums užduotį. Net jeigu mašinos numeris nieko nepadės, tai jūs vis tiek sugebėsite išsiaiškinti, iš kur mašina.

- Aš niekada negalvojau, kad jūs toks įžūlus melagis, - šaltai pareiškė atsistodamas Krameris. - Anksčiau aš to nepastebėjau. Ne, - pakartojo jis, - niekada nepastebėjau.

Su šiais žodžiais jis pasisuko ir išėjo.

Aš nuėjau paskui jį į prieškambarį, kad uždaryčiau duris, po to grįžau prie savo stalo.

- Laiškas misteriui Džordanui, - įsakė Vulfas.

- Klausau. - Aš paėmiau bloknotą. - Bet pirmiausia priminsiu: aš jums kalbėjau apie vieną šansą iš milijono, kad kas nors atsilieps į mūsų skelbimą? Tai įvyko. Kažkokia moteris skambino dėl skelbimo. Ji nepasakė savo vardo, bet mūsų svečio akivaizdoje nenorėjau kamantinėti. Ji ateis vidurdienį.

- Pas ką?

- Pas jus.

Jis prikando lūpą.

- Arči, tai nepakeliama.

- Velniškai gerai jus suprantu. Bet, turint galvoje, kad Krameris labai mandagiai elgėsi, galbūt verta su ja truputėlį paplepėti, o tik paskui paskambinti Krameriui, kad jis atvažiuotų ir ją pasiimtų? - Aš pažiūrėjau į senovinį laikrodį. - Ji pasirodys po dvidešimties minučių. Jeigu išvis pasirodys.

Vulfas kažką sumurmėjo sau po nosimi.

- Gerbiamas misteri Džordanai... - pradėjo jis diktuoti.

4

Ji atėjo ir raudoną odinį krėslą papuošė nepalyginamai labiau negu Krameris ir šimtai anksčiau jame sėdėjusių mirtingųjų. Jos puikią išvaizdą gadino tik tai, kad buvo pernelyg susijaudinusi. Kai atvėriau duris ir pakviečiau ją įeiti, man pasirodė, kad ji bet kuriuo momentu gali pabėgti: ji aiškiai turėjo tokių ketinimų, bet prisivertė peržengti slenkstį ir leido, kad aš ją palydėčiau į kabinetą.

Įbrėžimas kairiajame skruoste po kosmetika buvo vos matomas, ir aš visai nesistebiu, kad Pitas, žiūrėdamas į ją, daugiau dėmesio skyrė vorų pavidalo auskarams. Moteris buvo maždaug mano metų, aišku, tai ne idealas, bet aš neturiu nieko prieš pagyvenusias moteris.

Vulfas gana mandagiai jos paklausė, kuo galėtų būti naudingas. Ji atidarė rankinuką ir ištraukė du lapelius popieriaus. Rankinukas buvo iš minkšto žalio zomšo, taip pat ir švarkelis, užvilktas ant tamsiai žalios vilnonės suknelės, žalia buvo ir maža beretė, koketiškai atsmaukta ant ausies. Tai vadinasi ansamblis, jeigu aš dėl patyrimo stokos neapsirinku.

- Štai iškirptas jūsų skelbimas iš laikraščio, - pasakė ji ir įsidėjo lapelį atgal į rankinuką. - O štai čekis penkiems šimtams dolerių.

- Galima pažiūrėti?

- Aš ne... Kol kas ne. Ant jo mano parašas.

- Ir aš taip manau.

- Aš noriu jūsų... kai ko paklausti, o paskui pasakysiu savo pavardę.

- Būtent?

- Dėl berniuko... Berniuko, kurio aš prašiau pakviesti policiją. - Jos balso tembras buvo malonus. Galiu prisipažinti, kad balsas man būtų patikęs, jeigu nebūtų toks susijaudinęs. - Aš noriu jį

pamatyti. Ar galite man padėti su juo susitikti? Arba duoti jo adresą? Tikiuosi, kad penkių šimtų dolerių užteks už tokią paslaugą. Žinau, kad jūs imate didelius honorarus. Ir dar aš noriu... Bet ne, iš pradžių atsakykite į mano klausimą.

Vulfas, kaip taisyklė, visada žiūrėdavo savo pašnekovui tiesiai į veidą, jeigu neužsimerkdavo, bet šį kartą mane nustebino tas ypač didžiulis dėmesys, su kuriuo jis apžiūrinėjo lankytoją. Jis pasisuko į mane.

- Arči, prašau, gerai apžiūrėk įdrėskimą jos veide.

Aš paklusniai atsistojau. Ji galėjo pasirinkti: arba ramiai sėdėti ir leisti man apžiūrėti įdrėskimą ant skruosto, arba užsidengti veidą rankomis, arba atsistoti ir išeiti. Bet kol ji sprendė, kaip jai pasielgti, aš jau buvau šalia ir pasilenkiau prie jos.

Ji pradėjo kažką kalbėti, bet aš atsitiesiau ir pranešiau Vulfui:

- Įbrėžta kažkokiu aštriu daiktu, galbūt adata arba manikiūrinių žirklučių galiuku.

- Kada?

- Šiandien, o galbūt ir vakar. Bet ne daugiau kaip prieš tris dienas.

Aš vis dar stovėjau prie jos krėslo.

- Koks įžūlumas! - suriko ji, pašokdama iš vietos. - Džiaugiuosi, kad nepasakiau jums savo vardo!

Ji negalėjo išeiti, nepraeidama pro mane.

- Nesąmonė! - atrėžė Vulfas. - Jūs neapgausite manęs šiuo įbrėžimu. Apibūdinkite berniuką. Pasakykite, kas dar buvo mašinoje. Kurią valandą tai atsitiko? O dėl jūsų pavardės, tai neprotinga ją slėpti. Misteris Gudvinas paims jūsų rankinuką - jeigu reikės, pavartos jėgą - ir pažiūrės, kas jame yra. Jeigu skųsitės, tai mūsų du, o jūs viena. Sėskitės!

- Kaip šlykštu!

- Ne. Tai pilnai pateisinama reakcija į jūsų bandymą mus apgauti. Jūs laisvas žmogus, bet jeigu norite išeiti, turėsite pasakyti

savo pavardę. Sėskitės ir mes viską apsvarstysim. Taigi pirmiausia pasakykite savo vardą.

Turbūt ji buvo didelė optimistė, jeigu galvojo, kad galima apgauti Nirą Vulfą, bet ji nebuvo kvaila. Visi susijaudinimo požymiai dingo. Įvertinusi padėtį, ji padarė išvadas, todėl atidarė rankinuką, ištraukė kortelę ir ištiesė Vulfui.

- Mano vairuotojo teisės.

Jis pažiūrėjo į pažymėjimą ir grąžino jai. Ji atsisėdo.

- Aš misis From, - pasakė ji. - Mano adresas - Šešiasdešimt aštuntoji Rytų gatvė, septyni šimtai keturiasdešimt trečias namas. Antradienį Trisdešimt penktąja gatve aš važiavau mašina ir paprašiau, kad berniukas pašauktų policininką. Perskaičiusi jūsų skelbimą, aš nusprendžiau, kad jūs galite duoti berniuko adresą. Aš jums už tai sumokėsiu.

- Vadinasi, jūs nenorite prisipažinti, kad mane apgaudinėjate?

- Žinoma, ne!

- Kurią valandą tai atsitiko?

- Neturi reikšmės.

- Ką darė berniukas, kai jūs paprašėte jo pagalbos?

- Ir tai neturi reikšmės.

- Kaip toli buvo nuo jūsų berniukas, kai jūs jį užkalbinote, ir ar garsiai jam riktelėjote?

Ji palingavo galvą:

- Aš neatsakysiu nė į vieną klausimą. Aš neprivalau jums atsiskaityti.

- Bet jūs tvirtinate, kad jūs važiavote mašina ir prašėte, kad berniukas pakviestų policininką.

- Taip.

- Tada man jūsų gaila. Jums reikės duoti parodymus policijoje dėl nužudymo. Trečiadienį mašina partrenkė berniuką ir jis žuvo. Specialiai partrenkė.

- Ką? - Ji išvertė akis.

- Ta pati mašina, kuria jūs važiavote antradienį, kai su jumis kalbėjo berniukas.

Ji norėjo išsižioti, bet tuoj pat susičiaupė.

- Netikiu, - galų gale ji ištarė po ilgos pauzės.

- Patikėsite. Policijoje jums papasakos, kokiu būdu sužinojo, kad tai buvo ta pati mašina. Negali būti jokių abejonių, misis From.

- Jūs viską sugalvojote... Tai... tai labai žema!

Vulfas mostelėjo galva:

- Arči, surask vakarykštį "Taims'o" numerį.

Aš nuėjau prie lentynos, kur dedame laikraščius ir laikome juos visą savaitę. Atvertęs aštuntą "Taims'o" puslapį, aš ištiesiau laikraštį misis From. Jai truputį drebėjo ranka.

Ji ilgai skaitė. Kai moteris pakėlė akis, Vulfas pasakė:

- Ten nerašoma, kad būtent Pitas Drosas ir buvo tas berniukas, kurio prašėte padėti, bet galite manimi patikėti. Policijoje jums patvirtintų.

Ji pažiūrėjo į mane, vėl į Vulfą, o paskui kreipėsi į mane:

- Aš noriu... Gal galima gurkšnelį džino?

Ji paleido laikraštį iš rankų ir jis nusklendė ant grindų. Aš pakėliau laikraštį ir paklausiau:

- Gryno?

- Taip. Dvigubą, prašau.

Aš nuėjau į virtuvę atnešti džino ir ledo. Pildamas į bokalą, aš pagalvojau, kad jeigu ji mano rasti bendrą kalbą su Vulfu, tai be reikalo ji paprašė džino, nes, Vulfo manymu, džiną geria tik barbarai. Turbūt todėl, kai atnešiau padėklą ir pastačiau ant stalelio prieš ją, Vulfas atsilošė ir užsimerkė. Ji truktelėjo didelį gurkšnį, paskui keletą mažų ir vėl didelį, o po to nuleido akis, apie kažką galvodama.

Galų gale, išgėrusi džiną, ji pasakė:

- Už mašinos vairo, kai buvo partrenktas berniukas, sėdėjo vyriškis.

Vulfas atsimerkė.

- Išnešk padėklą, Arči!

Jis negalėjo pakęsti džino kvapo. Aš nunešiau tą šlykštynę į virtuvę ir grįžau.

- ...Nors tai ir neturi didelės reikšmės, - kalbėjo Vulfas, - bet, persirengusi vyriškais drabužiais, jūs galėjote apsimesti vyru. Aš netvirtinu, kad jūs partrenkėte berniuką, bet jeigu atėjote čia dėl mano skelbimo ir atėjote pasipuošusi tais pačiais auskarais ir netikru įbrėžimu, tai reiškia, kad jūs esate įsipainiojusi į šį nusikaltimą, ir jeigu jūs vis dar tvirtinate, kad antradienį jūs vairavote mašiną, tai esate visiška besmegenė.

- Ne aš vairavau mašiną.

- Jau geriau. Kur jūs buvote antradienį tarp pusės septynių ir septynių vakaro?

- Vykdomojo komiteto Pagalbos Persikėlėliams Asociacijos pasitarime. Susirinkimas baigėsi aštuntą valandą. Mano miręs vyras buvo pasišventęs šiam reikalui ir aš jį tęsiu.

- Kur jūs buvote trečiadienį nuo pusės septynių iki septynių vakaro?

- Ką tai turi bendro... A, štai kas... Tas berniukas, taip, juk tai atsitiko užvakar... - Ji patylėjo. - Aš su savo draugu gėriau kokteilį "Čerčilio" viešbutyje.

- Koks jūsų draugo vardas?

- Tai kelia pasipiktinimą!

- Žinau. Beveik tokį patį pasipiktinimą, kaip ir įdrėskimas ant jūsų skruosto.

- Jo vardas Denis Goranas. Jis advokatas.

Vulfas linktelėjo:

- Net ir šiuo atveju jūsų laukia keletas nemalonių valandų. Abejoju, kad jūs prisidėjote prie nužudymo. Aš turiu patirtį

fizionomijos srityje ir negalvoju, kad jūsų nustebimas, kai sužinojote apie berniuko mirtį, buvo apsimestinis, bet patariu susikaupti. Jums tai bus būtina. Ne dėl manęs. Aš jūsų neklausiu, kodėl surengėte maskaradą. Man tai nesvarbu, bet policija stengsis iškvosti. Aš jūsų neužlaikysiu ir policijos nekviesiu. Jūs galite eiti. Policija pati jus suras.

Jos akys pašviesėjo, smakras pakilo aukštyn. Džinas greitai veikia.

- Man visai nereikia, kad jie manęs ieškotų, - pasitikėdama savimi pareiškė ji. - Kam man jie reikalingi?

- Todėl, kad jie norės sužinoti, kodėl čia atėjote.

- O kodėl jūs norite apie mano vizitą pranešti policijai?

- Todėl, kad informaciją, susijusią su nusikaltimu, aš slepiu tik tada, kai man tai naudinga.

- Bet aš neįvykdžiau jokio nusikaltimo!

- Tą jums ir reikės įrodyti policijai.

Ji pažiūrėjo į mane. Nors aš ir ne taip gerai nusimanau mimikoje, kaip Niras Vulfas, bet šiokią tokią patirtį turiu ir galiu prisiekti: moteris pagalvojo, ar nepatraukus manęs į savo pusę. Aš nutariau palengvinti jai užduotį, pavaizduodamas tvirtumo ir dorybės įsikūnijimą ir iš jos veido supratau, kad savo ketinimų ji atsisakė. Praradusi paskutinę viltį, ji atidarė žalią zomšinį rankinuką, ištraukė čekių knygelę ir parkerį, išrašė čekį, po to atsistojo ir padėjo čekį prieš Vulfą ant stalo.

- Štai čekis dešimčiai tūkstančių dolerių, - pasakė ji. - Tai avansas.

- Už ką?

- O, aš nesistengiu jūsų papirkti. - Ji nusišypsojo. Pirmą kartą per visą laiką. - Atrodo, kad man prireiks specialisto patarimo, galbūt net pagalbos, o kadangi jūs jau viską žinote, aš kol kas nenorėčiau konsultuotis su savo advokatu.

- Nesąmonė! Jūs man siūlote pinigus todėl, kad apie jūsų vizitą nepraneščiau policijai.

- Ne! - Jos akys sužibo. - Nors gerai, tebūnie taip, juk tai nesmerktina. Aš misis Laura From. Mano vyras paliko didelį palikimą. Užimu aukštą padėtį visuomenėje ir turiu daug pareigų. Jeigu jūs pranešite policijai, aš pasistengsiu susitikti su komisaru ir nemanau, kad jis su manimi blogai elgtųsi. Nors aš norėčiau šito išvengti. Jeigu jūs ateitumėte pas mane rytoj vidurdienį...

- Aš niekur neišeinu.

- O taip, aš užmiršau. - Ji susiraukė, bet tik vienai akimirkai. - Tada aš atvažiuosiu pati.

- Rytoj vidurdienį.

- Ne, geriau pusę dvylikos. Pirmą valandą aš susitarusi susitikti darbo reikalais. Bet iki to laiko niekam nesakykite apie mano šiandieninį vizitą. Aš noriu... aš turiu su kai kuo pasimatyti ir kai ką išsiaiškinti. Rytoj aš jums viską papasakosiu. Arba ne, taip bus teisingiau: jeigu rytoj aš jums visko nepapasakosiu, galėsite pranešti policijai. O jeigu papasakosiu, tai galbūt man prireiks jūsų patarimo ar net pagalbos.

Vulfas numykė ir pasuko galvą į mane:

- Arči, ar ji tikrai misis Laura From?

- Aš manyčiau, kad taip, bet pasirašyti už tai negaliu.

Jis pasisuko į ją:

- Vieną kartą jūs jau bandėte mane apgauti ir tik man spaudžiant atsisakėte šio ketinimo. O gal jūs antrą kartą bandote mane apkvailinti? Misteris Gudvinas dabar nueis į "Žinių" redakciją ir iš pas juos esančio dosjė susipažins su misis Lauros From fotografija bei man paskambins. Tai užims ne daugiau kaip pusvalandį. Tą laiką jūs pabūsite čia.

Ji vėl nusišypsojo:

- Koks absurdas!

- Be abejonės. Bet dabartinėmis aplinkybėmis reikia taip elgtis. Jūs atsisakote?

- Žinoma, ne. Aš to nusipelniau.

- Vadinasi, jūs neprieštaraujate, kad reikės čia pasilikti, kol Gudvinas nuvažiuos į redakciją?

- Ne.

- Tada tai bus laiko leidimas veltui: jūs esate iš tikrųjų misis From. Prieš jums išeinant reikia dėl kai ko susitarti ir dar noriu užduoti vieną klausimą. Bet pirmiausia noriu perspėti: ar jums dirbsiu ir ar priimsiu avansą, pasakysiu rytoj, o iki to laiko jūs nesate mano klientas. Dabar klausimas: ar jūs žinote, kas buvo ta moteris, kuri antradienį vairavo automobilį ir šnekėjo su berniuku?

Ji palingavo galvą:

- Tai, kad jūs dėl manęs apsispręsite rytoj, mane tenkina, bet ar pažadate iki to laiko niekam neprasitarti apie mano vizitą?

- Sutariame. Dabar atsakykite į mano klausimą.

- Aš negaliu į jį atsakyti, nes nežinau. Tikrai nežinau. Tikiuosi, kad galėsiu atsakyti rytoj.

- Jūs ką nors įtariate? - spyrėsi Vulfas.

- Leiskite neatsakyti.

Vulfas susiraukė:

- Misis From, noriu jus perspėti. Jūs ką nors girdėjote apie žmogų, vardu Metjus Berčis, o gal kada nors jį matėte?

Dabar atėjo jos eilė susiraukti:

- Ne. Berčis? Ne. O kodėl jus tai domina?

- Antradienį vakare šį žmogų partrenkė mašina. Tai buvo ta pati mašina, kuri partrenkė Pitą Drosą. Perspėju jus - elkitės protingai ir apdairiai. Jūs man beveik nieko nepapasakojote, todėl aš nežinau, koks likimas jūsų laukia, bet dar kartą perspėju: būkite atsargi!

- Ta pati mašina?

- Taip. Būtent todėl būkite atsargi.

- Aš visada atsargiai elgiuosi, misteri Vulfai, - susiraukė ji.

- Tik ne šiandien su ta savo kvaila mistifikacija.

- O, jūs klystate! Aš buvau atsargi arba stengiausi... - Ji įsidėjo čekių knygelę į rankinuką ir atsistojo. - Dėkoju už džiną, bet geriau būčiau jo neprašiusi. Nereikėjo man jo gerti. - Ji ištiesė jam ranką.

Paprastai Vulfas atsisveikindamas neatsistoja. Šį kartą jis atsistojo, bet ne todėl, kad rodė ypatingą dėmesį misis From ar jos čekiui, kuris pasiliko ant stalo. O todėl, kad atėjo pietų metas ir po minutės vis tiek būtų reikėję pajudinti savo lašinius. Jis atsistojo ir paspaudė misis From ranką. Žinoma, atsistojau ir aš, kad palydėčiau lankytoją iki durų, ir pagalvojau, kad ji būtų velniškai maloni, jei ištiestų man ranką po to, kai apsimečiau nesupratęs jos pagalbos prašančio žvilgsnio.

Aš vos ant jos neužlėkiau, kai misis From staiga sustojo, norėdama Vulfui pasakyti:

- Aš pamiršau paklausti... Tas berniukas, Pitas Drosas, ar jis buvo persikėlėlis?

Vulfas atsakė, kad nežino.

- Ar jūs negalėtumėte išsiaiškinti ir rytoj man pasakyti?

Jis atsakė, kad galėtų.

Prie priebučio mašina nestovėjo ir jos nelaukė. Akivaizdu, kad mašinos stovėjimo problema mieste turėjo įtakos netgi misis From ir privertė ją naudotis taksi paslaugomis. Kai grįžau į kabinetą, Vulfo jau nebuvo. Aš radau jį virtuvėje. Jis pakėlė puodo dangtį, kuriame troškinosi veršienos kotletai su kumpiu ir pomidorais. Kvapas buvo tiesiog nenusakomas.

- Prisipažįstu, - geraširdiškai pratariau aš, - jūsų akis pastabi. Bet, žinoma, pagrindinė priežastis ta, kad tik toks puikus moters grožio vertintojas, kaip jūs, galėjo atkreipti dėmesį į tą ją bjaurojantį įbrėžimą.

Jis neatsiliepė į mano žodžius.

- Ar tu po pietų eisi į banką paimti pinigų pagal misterio Korliso čekį?

- Jūs gi žinote, kad eisiu.

- Tuo pačiu patikrink ir misis From parašą ant jos čekio. Fricai, šiandieninis patiekalas dar skanesnis negu praėjusį kartą. Visiškai patenkinamai.

5

Kitą dieną, šeštadienį, apie pusiaudienį, jau buvo surinkta visa informacija, susijusi su mūsų galima kliente. Prireikė tik penkių minučių, kurias praleidau kartu su savo draugu Lonu Koenu iš "Žinių" redakcijos informacijos skyriaus, kad nustatyčiau, jog ji iš tikrųjų misis Laura From ir jos palikimas siekia nuo penkių iki dvidešimties milijonų dolerių. Aš daugiau nesigilinau į misis From piniginius reikalus, nes vargu ar mes būtume užsiprašę honoraro, viršijančio šiuos skaičius. Jos mergautinė pavardė buvo Laura Aterton, ji kilusi iš garbingos Filadelfijos piliečių šeimos ir pragyveno su vyru septynerius metus. Vyras už ją buvo dvigubai vyresnis ir mirė prieš dvejus metus. Vaikų neturėjo.

Misteris Fromas aukojo įvairioms labdaringoms organizacijoms ir iš to mito daug pirmininkų, pirmininkių, atsakingų sekretorių ir kitų veikėjų, kurie po jo mirties tikėjosi, kad bus paminėti testamente, bet, išskyrus nedidelius atskaitymus, visas turtas atiteko našlei. Tokiu būdu ji, vykdydama savo vyro valią, palaikė įvairias labdaringas organizacijas ir daug laiko bei energijos skyrė jų veiklai, ypatingą dėmesį skirdama mylimiausiam velionio "vaikeliui" - PAPERA'i (taip sutrumpintai žmonės, taupantys laiką, vadino Pagalbos Persikėlėliams Asociaciją).

Jeigu jūs galvojate, kad šios informacijos rinkimas man užėmė daug laiko, tai klystate. Penkiolika minučių, praleistų su Lonu Koenu, ir apsilankymas redakcijos informacijos skyriuje man davė galimybę surinkti visus aukščiau išvardintus duomenis, išskyrus žinias apie misis From piniginius reikalus, apie kuriuos sužinojome savo banke. Galėjome nebijoti, kad Lonas išsiplepės, jog Niras Vulfas domisi misis From reikalais, nes mes dažnai tiekėme medžiagą jo straipsniams ir vargu ar jis norės netekti šio šaltinio.

Sekmadienį be penkiolikos dvyliktą Vulfas sėdėjo kabinete prie savo stalo, o aš stovėjau šalia jo - mes tikrinome išlaidas, kurių turėjome tirdami paskutinę bylą. Vulfui pasirodė, kad jis rado dvidešimties dolerių netikslumą, o man reikėjo įrodyti, kad jis neteisus. Bet Vulfui pasisekė. Dvidešimties dolerių, kuriuos aš priskyriau prie Orio Kadero išlaidų, iš tikrųjų išleido Solas Penzeris ir, nors rezultatas nepasikeitė, man buvo parašytas minusas. Kartoju, kad galutiniam rezultatui tai neturėjo įtakos, todėl mes su šefu buvome atsiskaitę. Paėmęs nuo stalo ataskaitą, žvilgtelėjau į laikrodį. Be vienos minutės dvylika.

- Praėjo dvidešimt devynios minutės nuo žadėto laiko, - pranešiau aš. - Paskambinti jai?

Jis burbtelėjo "ne" ir aš nuėjau iš seifo paimti čekių knygelės, kad patikrinčiau išlaidas, skirtas namo išlaikymui, o Vulfas tuo metu sukiojo radijo imtuvo rankenėlę, ieškodamas paskutinių naujienų. Aš tikrinau čekių šakneles ir viena ausim klausiausi.

"Jungtinių Valstijų, Anglijos ir Prancūzijos vadovų būsimoji Bermudų konferencija, kuri buvo atšaukta dėl premjero Majerio atsistatydinimo, vis dėlto įvyks. Turimais duomenimis, Majerio įpėdinis artimiausiu metu pradės eiti savo pareigas ir užims vietą prie derybų stalo.

Turtingos Niujorko filantropės ir visuomenės veikėjos misis From kūną šiandien ankstų rytą rado Ist-Saide tarp statomos estakados atraminių stulpų. Remiantis policijos pranešimu, ją partrenkė mašina. Įtariama, kad tai nebuvo nelaimingas atsitikimas.

Apie milijoną Niujorko gyventojų vakar dalyvavo įspūdingoje demonstracijoje..."

Vulfas radijo neišjungė. Kiek aš galėjau spręsti iš jo veido, jis klausėsi toliau. Bet kai penkias minutes trukusi žinių laida pasibaigė, jis atrodė niūriai. Netgi tada, kai Vulfas išjungė radiją, jo veido išraiška nepasikeitė.

- Na ir dalykai dedasi... - tyliai ištariau aš.

Buvo daug ką galima pasakyti, bet ką nors pakeisti buvo per vėlu. Ar reikėjo priminti Vulfui, kad jis patarė misis From elgtis atsargiai ir apgalvotai? O be to, Vulfo niūrumas atėmė bet kokį norą komentuoti įvykį. Po kurio laiko jis padėjo delnus ant krėslo atramų ir jie ėmė lėtai judėti pirmyn atgal. Tai truko dar kurį laiką, paskui Vulfas susidėjo rankas ant krūtinės ir išsitiesė.

- Arči!

- Taip?

- Kiek tau prireiks laiko, kad tu mašinėle atspausdintum trumpą ataskaitą apie mūsų pokalbį su misis From? Nepažodžiui. Nors tu turi tokią puikią atmintį, kad galėtum parašyti ir pažodžiui, bet tai nebūtina. Tik pačią esmę, tarsi praneštum man.

- Padiktuokite.

- Nėra nuotaikos.

- Ar ką nors ataskaitoje pabrėžti?

- Įtrauk tik patį svarbiausią. Nepaminėk mano žodžių, kad ta pati mašina partrenkė Pitą Drosą ir Metjų Berčį. Apie tai nebuvo oficialiai pranešta.

- Dvidešimt minučių.

- Atspausdink pareiškimo forma su tavo ir mano parašais. Dviem egzemplioriais. Parašyk šiandienos vidurdienio datą. Ir nedelsiant pristatyk į misterio Kramerio kanceliariją.

- Tada pusvalandį. Pareiškimą su mūsų parašais aš turiu atspausdinti ypač rūpestingai.

- Gerai.

Man pritrūko penkių minučių, kad ištesėčiau savo pažadą. Pareiškimas užėmė tris mašinraščio puslapius ir Vulfas visus juos peržiūrėjo. Jis niekur nepataisė teksto ir nepasakė nė vienos pastabos, o tai dar įtikinamiau negu atsisakymas padiktuoti pareiškimą liudijo apie jo prislėgtą nuotaiką. Mes abu pasirašėme ant pareiškimo ir vieną egzempliorių aš įdėjau į voką.

- Kramerio nebus įstaigoje, - pareiškiau aš. - Taip pat ir Stebinso. Jie, aišku, tiria nusikaltimą.

Jis atsakė, kad voką galima bet kam palikti.

Aš ne kartą esu buvęs Macheteno policijos valdybos žmogžudysčių tyrimo skyriuje, bet tą dieną nesutikau nė vieno pažįstamo veido, kol nepriėjau prie budinčio, kurį pažinojau tik iš matymo, stalo. Aš buvau teisus - nei Kramerio, nei Stebinso. Skyriuje buvo tik leitenantas Rouklifas. Budintysis paskambino ir pasakė, kad aš' noriu su juo pasimatyti.

Jeigu aš su Rouklifu ir dar pora dešimčių nukentėjusiųjų, nuskendus laivui, atsidurtumėm negyvenamoje saloje ir reikėtų nuspręsti, kurį iš mūsų papjauti karštam patiekalui, aš balsuočiau prieš Rouklifą: man jis toks šlykštus, kad negalėčiau praryti nė kąsnelio. Jis apie mane galvojo ne ką geriau. Todėl nė kiek nenustebau, kad jis manęs nepakvietė į savo kabinetą, o išlindo pats ir sušnypštė: "Ko reikia?"

Aš ištraukiau iš kišenės voką:

- Negalvokite, kad šiame raštiškame pareiškime prašau priimti mane į policijos gretas, ir todėl nemanykite, kad aš jums tarnausiu, o jūs man komanduosite.

- O Dieve, būtų gerai sulaukti tokių laikų.

- Taip pat tai ir ne raštiškas pagyrimas...

Jis pagriebė voką man iš rankų, atplėšė, pasižiūrėjo, kam adresuotas pareiškimas, paskui žvilgtelėjo į trečią puslapį, kur buvo mūsų parašai.

- Taip taip... Neabejoju - šedevras. Ar reikalingas raštelis, kad gavome?

- Nebūtinai. Jeigu norite, aš galiu visą tekstą perskaityti.

- Aš noriu tik vieno - pamatyti duryse jūsų nugarą!

Nesulaukęs, kada išsipildys jo noras, jis pasisuko ant kulnų ir nuėjo. Aš atsigręžiau į budintįjį:

- Pažymėkite, prašau, kad paketą šiam babuinui atidaviau po pirmos šešios sekundės vasaros laiku.

Po to aš patraukiau namo.

Vulfas jau sėdėjo prie pietų stalo ir aš įsijungiau į operaciją "Omletas su ančiuviais". Kalbėti prie stalo apie reikalus šefas neleidžia, kad nesutriktų virškinimas. Todėl, kai Vulfas padarė išimtį ir nustojo valgyti, liudijo apie tai, kokia prislėgta buvo jo nuotaika. Ragaujant pyragą su figomis ir vyšniomis, pasigirdo telefono skambutis.

Grįžęs iš kabineto, aš pranešiau:

- Skambina kažkoks Denis Goranas. Gal jūs prisimenate...

- Taip. Ko jis nori?

- Jūsų.

- Mes jam paskambinsime po dešimties minučių.

- Jis kažkur išeina ir jo nebus.

Ir tai jo nesupykino! Nedelsdamas jis nuėjo į kabinetą.

Kol jis nuėjo iki telefono, aš pakėliau telefono ragelį nuo savo stalo.

- Niras Vulfas klauso.

- Kalba advokatas Denis Goranas. Įvyko siaubinga tragedija. Misis Lauros From nėra gyvųjų tarpe. Ji pakliuvo po mašina.

- Negali būti! Kada?

- Jos kūną rado šiandien penktą valandą ryto. - Jis kalbėjo graudžiu balsu ir, atrodė, tuoj pradės verkti. Turbūt todėl, kad jis buvo sukrėstas. - Aš jos draugas, tvarkiau kai kuriuos jos reikalus ir skambinu jums dėl dešimties tūkstančių dolerių čekio, kurį ji jums vakar išrašė. Ar jūs pagal jį gavote pinigus?

- Ne.

- Puiku. Kadangi misis From nėra gyvųjų tarpe, tai čekis negali būti apmokėtas. Kaip jums patogiau - persiųsti jį misis From namų adresu ar man?

- Nei taip, nei kitaip. Aš pagal jį pasiimsiu pinigus.

- Bet jo nepriims! Čekiai, kuriuos pasirašė mirę...

- Žinau. Bet jos parašą vakar patvirtino bankas.

- O... - Ilga pauzė. - Kadangi ji negyva ir negali pasinaudoti jūsų paslaugomis, o jūs negalite jai padėti... Ar nevertėtų etiniais sumetimais grąžinti šį čekį?

- Jūs, misteri Goranai, nesate mano mokytojas etiniais klausimais.

- Aš to ir netvirtinu. Bet noriu jūsų paklausti, be jokių pykčių ir grasinimų - kaip jūs galite pasiteisinti, kad pasiliekate pinigus sau?

- Aš juos uždirbu.

- Jūs ketinate juos uždirbti?

- Taip.

- Kokiu būdu?

- Tai mano reikalas. Jeigu jūs - misis From testamento vykdytojas, aš su jumis šį klausimą aptarsiu, bet ne telefonu. Aš jus priimsiu šiandien iki keturių valandų, arba nuo šešių iki septynių, arba, galų gale, nuo devynių iki vidurnakčio.

- Nežinau... Bijau, kad ne... Aš pažiūrėsiu...

Jis padėjo ragelį. Mes taip pat. Valgomajame Vulfas tylėdamas suvalgė pyragą ir išgėrė kavą. Mes grįžome į kabinetą, jis įsitaisė savo krėsle ir tik tada aš ištariau:

- Uždirbti juos būtų neblogai, bet svarbiausia - pačiam pajausti, kad jūs juos uždirbote. Abejoju, ar Krameris pasitenkins mūsų pareiškimu. Manasis ego nekaip jaučiasi.

- Paimk pinigus pagal čekį, - burbtelėjo jis.

- Būtinai.

- Mums reikalinga informacija.

- Pasistengsiu.

- Išgauk ją iš misterio Koeno.

- Kas mus domina?

- Viskas. Taip pat ir Metjus Berčis, bet įsidėmėk: Koenas neturi žinoti, kad Pito ir Berčio nužudymai yra tarpusavyje susiję, jeigu jam apie tai nepraneš policija arba nesužinos iš kitų šaltinių. Nieko jam nepasakok. Tai, kad aš imuosi šios bylos, gali būti viešai paskelbta, bet apie mano susidomėjimo ja priežastį niekas neturi žinoti.

- Pasakyti jam apie Pitą?

- Ne.

- Jis būtų labai patenkintas, gavęs šį pranešimą. Jo straipsniui ši informacija labai tiktų. O taip pat parodytų, kad jūsų reputacija...

Jis trinktelėjo kumščiu į stalą, kas reiškė, kad jis smarkiai pyksta.

- Ne! - suriaumojo jis. - Reputacija? Kad aš pats priverščiau žmones galvoti, jog kreipimasis į mane kvepia mirtimi? Antradienį - berniukas, penktadienį - moteris... Aš nenoriu, kad mano kabinetas būtų morgo prieangiu!

- Ir man ši mintis atėjo į galvą.

- Patariu pasilaikyti ją sau. Mums reikės Solo, Fredžio ir Orio. Bet aš pats tuo pasirūpinsiu. Vykdyk.

Aš sustabdžiau taksi ir nuvažiavau į "Žinių" redakciją. Vienas iš darbuotojų, kuris ne tik keletą kartų mane čia matė, bet trejus ar ketverius metus jau buvo įtrauktas į sąrašą asmenų, gaunančių du kartus per metus dovanų nuo Vulfo dėžutę su orchidėjomis, paskambino Koenui vietiniu telefonu ir gestu pakvietė mane užeiti.

Lono kabinete sėdėjo du jo kolegos, kurie tuoj pat išėjo. Paspaudęs man ranką, Lonas pareiškė:

- Nesugalvok atsisėsti. Duodu tau dvi minutes.

- Ką tu! Aš viską sutvarkysiu per valandą.

- Bet ne šiandien. Mes renkame žinias apie misis From nužudymą. Tave įleido tik todėl, kad aš noriu sužinoti, kodėl tu vakar rinkai apie ją informaciją Nirui Vulfui.

Aš pasitraukiau kėdę ir atsisėdau.

- Galiu pasakyti tik tiek, kad jis tą žmogžudystę tiria.

- Taip?

- Taip.

- Kas jo prašė?

Aš palingavau galvą.

- Pašto karvelis atnešė pakvietimą, o man Vulfas nieko nepasakė.

- Nusimauk batus ir kojines, o aš užsidegsiu cigaretę. Kai pradėsiu svilinti tavo švelnias kojytes, tuoj pat man užgiedosi. Aš noriu sužinoti jūsų kliento pavardę.

- Edgaras Huveris.

Jis nusikeikė.

- Na, pašnibždėk į ausį!

- Ne.

- O tai, kad Vulfas tiria misis From nužudymą, - ne paslaptis?

- Žinoma, bet tik tiek.

- O berniuko? O Metjaus Berčio? Jų irgi?

Aš nustebęs pažiūrėjau į jį:

- Iš kur ištraukei?

- O Dieve! O Vulfo skelbimas "Taims'e" apie moterį su auksiniais vorų pavidalo auskarais, kuri prašė berniuko pašaukti policininką? Tokius auskarus nešiojo misis From ir tu vakar rinkai apie ją žinias. O Berčis žuvo po mašina, kaip ir misis From. Aš kartoju savo klausimą.

- Atsakau. Niras Vulfas tiria misis From nužudymą visa savo energija, protu ir tingumu. Jis nenutrauks tyrimo, kol nesučiups niekšo arba kol neateis laikas miegoti - priklausomai nuo to, kas įvyks anksčiau. Kiti nužudymai turi būti tiriami atskirai.

- Argi jie tarpusavyje nesusiję?

- Mums, šiaip ar taip, ne. Jeigu aš paprašysiu duomenų apie Berčį, tai tik todėl, kad pats apie jį prašnekai.

- Gerai. Palauk čia. Noriu atiduoti medžiagą rytiniam leidiniui.

Jis išėjo. Pasilikęs vienas aš pagalvojau, kad gal reikia nepaisyti Vulfo draudimo ir pasakyti Lonui, kad ant mašinos dugno, partrenkusios Pitą, rastas gabalėlis medžiagos iš Metjaus Berčio striukės. Bet, neturėdamas galimybės pasišnekėti su Vulfu, susilaikiau. Greitai sugrįžo Lonas.

- Man vis dar reikia valandos, - pasakiau aš.

- Pažiūrėsim. Neturiu ką pasakoti.

Tačiau mūsų pokalbis iš tikrųjų truko beveik valandą. Paskambinęs tik du kartus, Lonas surinko beveik visą reikalingą informaciją, todėl man archyve raustis nereikėjo.

Taigi išsiaiškinau, kad misis From penktadienį pietavo "Čerčilio" restorane kartu su mis Andžela Rait, uolia PAPER'os sekretore. Ko gero, misis From ten nuvyko tiesiai iš mūsų, bet apie tai su Lonu nešnekėjau. Po pietų, apie pusę trijų, abi moterys nuvažiavo į PAPERĄ, kur misis From pasirašė kai kuriuos dokumentus ir keletą kartų skambino telefonu. "Žinių" redakcija neturėjo informacijos apie tai, ką ji veikė nuo po trijų penkiolika iki penkių, kai grįžusi namo dirbo su savo asmenine sekretore mis Džina Estėj. Andžela Rait, Lono žodžiais, buvo maloni asmenybė, nes priiminėjo reporterius, o mis Džina Estėj - ne, nes neduodavo interviu.

Kelios minutės prieš septynias misis From savo "Kadilaku" su pakeliamu viršumi išvažiavo vakarieniauti pas Goranus, kurie gyvena Gramersio parko rajone. Tiksliai nežinoma, kur ji paliko mašiną, bet šiame rajone vakarais nesunku surasti stovėjimui leidžiamą vietą. Vakarieniavo šeši žmonės: Denis Goranas - šeimininkas, Klera Goran - jo žmona, Laura From, Andžela Rait, Polas Kafneris ir Vinsentas Lipskombas, leidėjas.

Svečiai išėjo tuoj po vienuoliktos. Paskutinė išvažiavo misis From. Redakcijoje buvo žinių, kad Goranas palydėjo ją iki mašinos, nors policija to nepatvirtino, todėl ši informacija netiko. Štai

ir viskas, kas buvo žinoma apie Laurą From iki penkių valandų ryto, kai kažkoks žmogus, eidamas į darbą, aptiko jos kūną.

Kelios minutės prieš man pasirodant redakcijoje, apygardos prokuratūra pranešė, kad misis From žuvo po savo automobilio ratais. Jos "Kadilaką" rado Šešioliktoje gatvėje, vos už kelių žingsnių nuo policijos nuovados. Mašinos salone rado sunkų išskečiamą raktą, kuriuo jai trenkė per galvą. Liko neaišku, ar žudikas slėpėsi mašinoje, už sėdynės atlošo, ar įlipo į mašiną kartu su ja, ar įsėdo pakeliui. Galima spėti, kad jis, sudavęs jai per galvą, sėdo už vairo, nuvažiavo ten, kur nėra žmonių, ištraukė bejausmį kūną iš mašinos ir pervažiavo jį ratais. Būtų įdomu nueiti į laboratoriją ir pasidomėti, kaip ekspertai apžiūri mašiną, bet manęs ten neprileis ir per mylią. O be to, aš buvau užsiėmęs su Lonu.

Redakcijos žiniomis, policija kol kas nieko neįtarė. Aišku, visi vakarienės dalyviai buvo įtariami. Lonas nieko negalėjo pridurti, tik prasitarė, kad vienas iš redakcijos darbuotojų susidomėjo, koks misis Goran požiūris į jos vyro ir misis From draugystę. Aš savo nuomonės nepasakiau.

- Bet turėk galvoje, Lonai: jeigu tu prie šios bylos prilipdysi Pitą Drosą ir Metjų Berčį, tai nieko gero tau neduos. Nebent turėtum svarius įrodymus. Kas per vienas tas Metjus Berčis?

Lonas prunkštelėjo.

- Eidamas namo nusipirk mūsų trečiadienio laikraštį.

- Mes jį turime, aš skaičiau. Bet tai buvo prieš tris dienas.

- Per tą laiką Berčis nė truputėlio nepasikeitė. Jis dvidešimt metų dirbo imigracijos ir natūralizavimo tarnyboje. Vedęs, trys vaikai. Tipiškas valstybės tarnautojas, nukamuotas rūpesčių, savam rate nelabai mėgstamas. Lošė jodinėjimo varžybose, tarpininkaujant bukmekeriui Pinkusui.

- Tu sakai, kad tik šiaip sau prisiminei Berčį. Tikrai?

- Taip.

- Na, atverk savo širdį senam ir ištikimam draugui Gudvinui.

- Aš neturiu ką tau pasakyti.

- Paslauga už paslaugą, Lonai. Manau, kad tarp mūsų bus savitarpio supratimas. Klausyk. Policija nustatė, kad Pitą Drosą ir Berčį partrenkė ta pati mašina.

- Negali būti! - jis išplėtė akis.

- Deja, tai tiesa.

- Iš kur tu sužinojai?

- Atleisk, neprisimenu. Bet tai tikra tiesa.

- Tebūsiu aš prakeiktas! - Lonas patrynė rankas. - Tai nuostabu, Arči, tiesiog nuostabu. Pitas ir misis From, auskarai. Pitas ir Berčis, mašina. Tu supranti, kad laikraštis gali išvysti šviesą su sensacinga medžiaga: visos trys žmogžudystės tarpusavyje susijusios!

- Kadangi tai tik spėjimas - tepadeda Dievas.

- Teisingai... O kas dėl mašinos, tai ją prieš keturis mėnesius pavogė Baltimorėje ir dukart perdažė. Numeriai suklastoti.

- Spauda apie tai nerašė.

- Apie tai pranešė vidurdienį. - Lonas pasilenkė prie manęs. - Paklausyk, Arči, aš kai ką sugalvojau... Kaip tave įtikinti, kad manimi galima pasitikėti? Išbandyk mane. Dabar tinkamas atvejis. Kokius turi įrodymus, kad ta pati mašina partrenkė berniuką ir Berčį? Pasakyk, ir aš tuoj pat pamiršiu.

- Aš pats jau apie tai pamiršau. Dieve mano, tu tiesiog nepasotinamas. Šunis maitinti reikia vieną kartą per dieną, o tu jau gavai savo porciją.

Aš atsistojau ir pasitaisiau kelnes.

6

Namo grįžau po keturių. Vulfo kabinete jau nebuvo. Virtuvėje aš paklausiau Frico, ar niekas nebuvo atėjęs. Jis linktelėjo:

- Taip. Inspektorius Krameris.

Aš nustebęs kilstelėjau antakius.

- Kraujo praliejimo nebuvo?

- Ne, - trumpai atsakė Fricas. - Bet buvo gana triukšminga.

Aš išgėriau stiklinę vandens, vidiniu telefonu paskambinau į viršų, į oranžeriją, ir, išgirdęs Vulfo balsą, pasakiau:

- Aš jau namie. Linkėjimai nuo Lono Koeno. Ar ataskaitą atspausdinti?

- Ne. Užlipk ir papasakok.

Tai nebuvo labai rimtas taisyklių pažeidimas - ne toks, kaip kalbėjimas telefonu pietų metu, - bet taip pat buvo iš neleistinų poelgių sąrašo. Man tai patiko: būtent tada, kai Vulfas pykdavo, kad kažkas jį paliko kvailio vietoje, jis ir įjungdavo savo mąstymo aparatą. Užlipęs į trečią aukštą, patekau į šiltnamį, kur "Miltonija roezli" ir "Falanopsis Afrodita" žydėjo puošniais žiedais. Kitoje patalpoje žydėjo tik kelios "Katlėjos" ir "Lalijos", bet man buvo nesvarbu, nes dabar mane domino tik viena gėlelė, vardu Vulfas, kuris padėjo Teodorui užtraukti muslino užuolaidas. Kai aš įėjau, jis nusivedė mane į kambarį, kur buvo laikomi persodinimui skirti moliniai puodai, atsisėdo į vienintelį ten stovėjusį krėslą ir pareikalavo:

- Na?

Aš prisėdau ant taburetės ir viską jam išklojau. Jis sėdėjo užmerktomis akimis, retkarčiais patraukdamas nosimi tose vietose, kur, jo nuomone, reikėjo dėti skyrybos ženklus. Atsiskaitinėdamas Vulfui, aš visada stengiuosi papasakoti taip, kad jis man

neužduotų jokių klausimų, ir šį kartą pasisekė. Kai aš nutilau, jis ilgai sėdėjo nejūdėdamas, paskui atsimerkė ir pasakė:

- Buvo atėjęs misteris Krameris.

Aš linktelėjau.

- Fricas jau man pasakė. Ir dar sakė, kad pasimatymas buvo gana triukšmingas.

- Taip. Jis buvo neįprastai agresyvus. Aš suprantu, kad jis susierzinęs, bet ir aš taip pat. Jis davė suprasti, kad jeigu aš vakar jam būčiau papasakojęs apie misis From vizitą, ji galėjo likti gyva. Gryna nesąmonė! Jis man grasino, kad jeigu aš kokiu nors būdu trukdysiu tirti policijai bylą, tai mane patrauks baudžiamojon atsakomybėn. Fu! Jis vis dar apačioje?

- Ne. Nebent slepiasi vonioje. Fricas sakė, kad išėjo.

- Aš jį palikau ir užlipau čia. Jau paskambinau Solui, Fredžiui ir Oriui. Kiek valandų?

Kad jam nereikėtų pasukti galvos ir pažiūrėti į laikrodį, aš pasakiau:

- Be dešimties penkios.

- Jie čia bus šeštą arba po šešių. Iš Gerano nė garso. Kiek Džinai Estėj metų?

- Lonas to nepasakė, bet paminėjo, kad ji jauna. Manau, ne daugiau kaip trisdešimt. O kodėl jūs klausiate?

- Ar graži?

- Nežinau.

- Reikėtų žinoti. Šiaip ar taip, ji jauna. Solas, Fredis ir Oris gali aptikti kokį nors siūlelį, bet aš nenoriu likti nežinioje, kol jie jos ieškos. Aš noriu žinoti, ką veikė vakar misis From nuo po trijų penkiolika iki penkių valandų ir dar - su kuo ir apie ką ji šnekėjosi tą valandą, kurią praleido su mis Estėj. Mis Estėj gali atsakyti į pirmą, o gal ir į antrą klausimą. Atvežk ją čia.

Nesupraskite jo klaidingai. Jis žino, kad tai fantastika. Juk nebuvo nė mažiausios vilties, kad susiklosčiusiomis aplinkybėmis

aš galėčiau patekti pas misis From asmeninę sekretorę ir su ja pasišnekėti, nekalbant jau apie jos pristatymą Vulfui. Bet juk kalba ėjo tik apie keletą dolerių taksi, tai kodėl gi, velniai griebtų, neduoti man tokio įsakymo?

Aš tik priminiau, kad reikės Fricui padėti dar vieną lėkštę tuo atveju, jeigu mūsų viešnia bus alkana, o paskui Vulfą palikau vieną, nulipau į savo kambarį ir, stovėdamas prie lango, galvojau apie užduotį, kurią man reikės išspręsti. Per dešimt minučių aš sugalvojau ir atmečiau keturis variantus. Penktas man pasirodė labiausiai tinkamas, šiaip ar taip, jis paliko bent mažą viltį laimėti, ir aš nubalsavau už jį. Savo plano įgyvendinimui nieko tinkamo savo garderobe neradau, todėl nuėjau į sandėliuką, kur laikiau įvairius tualeto reikmenis profesiniais sumetimais, pasiėmiau juodą švarką, juodas su juostelėmis kelnes, baltus iškrakmolyta apykakle marškinius, juodą skrybėlę ir juodą kaklaraištį. Atsirado ir tinkami batai bei kojinės. Nusiskutau ir, visa tai apsirengęs, pažiūrėjau į veidrodį. Vaizdas buvo stulbinantis. Man trūko tik arba nuotakos, arba katafalko.

Kabinete apačioje iš stalčiaus aš ištraukiau 22-o kalibro pistoletą, jį užtaisiau ir įsidėjau į kelnių kišenę. Tai buvo tam tikras kompromisas. 32-o kalibro pistoletas su dėklu, pakištas po pažastimi, galėjo sugadinti mano išvaizdą. Iš kitos pusės, gana seniai, po vieno nelabai malonaus atsitikimo, kai man operacijos metu išėmė iš peties kulką, aš pažadėjau Vulfui ir sau pačiam, kad niekada nevažiuosiu tirti nusikaltimo be ginklo, nors nusikaltimas ir nebūtų susijęs su žmogžudyste.

Visa tai atlikęs, aš nuėjau į virtuvę, norėdamas pasmalsauti, kokį įspūdį padarysiu Fricui.

- Aš paskirtas ambasadoriumi Techase, - pareiškiau jam.

Laikrodis rodė 5 valandas 38 minutes, kai aš atsiskaičiau su taksi vairuotoju prie namo įvažiavimo Šešiasdešimt aštuntojoje

Rytų gatvėje. Kitoje gatvės pusėje ant šaligatvio stoviniavo keletas žioplių, bet šioje pusėje esantis policininkas neleido praeiviams smalsauti. Solidus namas su granito apdaila buvo aptvertas geležine tvora, aukštesne negu žmogus. Kai aš pasukau link namo, prieš mane išniro policininkas, bet ne tam, kad užkirstų kelią. Policininkai nesulaiko taip apsirengusių žmonių, kaip aš.

Aš sustojau, pažvelgiau į jį liūdnu žvilgsniu ir pasakiau:

- Dėl laidotuvių.

Jis galėjo man sugadinti visą reikalą, jeigu būtų palydėjęs iki durų, bet trys smalsuoliai prišoko prie tvoros ir, kol policininkas juos nuvarė, aš spėjau užlipti į ištaigingą priebutį ir paspausti skambutį. Duris atidarė subjektas su aristokratiškai riesta nosimi.

- Reikia kai ką išsiaiškinti dėl gėlių, - liūdnai, bet tvirtai ištariau aš. - Aš norėčiau pasikalbėti su mis Estėj.

Aš nustelbiau savyje norą įkišti koją už slenksčio, kad tarnas negalėtų uždaryti durų, - tai būtų nedovanotina klaida. Bet kai jis pasitraukė, praleisdamas mane, aš nedelsdamas šmurkštelėjau pro jį. Jis uždarė duris.

- Nesveikas žmonių smalsumas panašiose situacijose tiesiog piktina, - pastebėjau aš. - Būkite malonus, praneškite mis Estėj, kad misteris Gudvinas nori su ja pasikonsultuoti dėl gėlių.

- Čia, prašau jus.

Jis nužengė penkis žingsnius vestibiuliu prie plačiai atidarytų durų, gestu pakvietė mane įeiti ir paprašė palaukti. Kambarys nebuvo toks, kokį aš tikėjausi pamatyti misis From miesto rezidencijoje. Jis buvo mažesnis už mano miegamąjį ir beveik visą vietą užėmė du rašomieji stalai, du staliukai su rašomosiomis mašinėlėmis, keletas kėdžių ir spintos su kartoteka. Ant sienų kabėjo plakatai ir fotografijos. Aš jas apžiūrinėjau, kai pasigirdo žingsniai, ir aš atsisukau.

Tarpduryje stovėjo mis Estėj, žvelgdama į mane žaliai rudomis akimis.

- Kokie neaiškumai dėl gėlių? - paklausė ji.

Negaliu pasakyti, kad jos akys buvo ištinusios nuo ašarų, bet, šiaip ar taip, jos džiaugsmu nespindėjo. Jeigu būtume susitikę linksmesne proga, aš jai būčiau davęs ne daugiau kaip trisdešimt metų, bet tik ne dabar. Taip, ji gerai atrodė. Jokių auskariukų ji nenešiojo, nesimatė ir įbrėžimo pėdsako ant veido, bet juk praėjo jau keturios dienos nuo to laiko, kai Pitas pamatė moterį automobilyje, o jis nepasakė, ar gilus buvo įbrėžimas. Todėl buvo maža tikimybė aptikti įbrėžimo pėdsakus ant Džinos Estėj arba ant kokio nors kito veido.

- Mis Džina Estėj?

- Taip. Tai kas ten su gėlėmis?

- Aš ir atėjau jums apie tai pasakyti. Jūs, ko gero, girdėjote apie Nirą Vulfą?

- Ar detektyvą?

- Taip.

- Aišku.

- Labai gerai. Jis mane atsiuntė. Aš Arčis Gudvinas ir jam dirbu. Jis nori atsiųsti gėlių misis From laidotuvėms ir prašė sužinoti, ar jūs neturite nieko prieš "Miltonija roezli" orchidėjas, jos tokios gražios - grynai baltos spalvos.

Sekundę ji įdėmiai į mane žiūrėjo, o paskui staiga nusikvatojo. Jos pečiai drebėjo ir ji klestelėjo ant kėdės, nuleido galvą ir suspaudė smilkinius delnais. Tarnas priėjo prie atvirų durų pažiūrėti, kas atsitiko. Užjausdamas pasakiau, kad man teko turėti reikalų su panašiais isterikais (tai buvo gryna teisybė), ir geriau jam nesikišti. Jis sutiko ir privėrė duris. Greitai mis Estėj nurimo, aš pasitraukiau kėdę ir atsisėdau. Galų gale ji atsitiesė ir nusišluostė akis nosine.

- Mane sutrikdė jūsų kostiumas, - pasakė ji. - Juk kvaila - taip apsirengti vien dėlto, kad ateitumėt ir paklaustumėt, ar niekas

neprieštarauja dėl orchidėjų. - Ji nutilo ir atsikvėpė. - Gėlių nereikia. O dabar galite eiti.

- Aš taip apsirengiau todėl, kad galėčiau patekti į namą.

- Suprantu. O tikslas kitas? Koks?

- Kad susitikčiau su jumis. Paklausykite, mis Estėj. Aš labai gailiuosi, kad mano maskaradas išvedė jus iš pusiausvyros, bet dabar prašau jus keletą minučių ramiai pasėdėti ir atsipeikėti; o aš tuo tarpu, jeigu leisite, paaiškinsiu savo apsilankymo tikslą. Tikiuosi, jūs žinote, kad misis From vakar buvo pas misterį Vulfą ir išrašė jam dešimties tūkstančių dolerių čekį?

- Taip. Aš žinau apie visus misis From piniginius reikalus.

- Ji sakė jums, dėl ko išrašė čekį?

- Ne. Tik šaknelėje parašė "avansas".

- Aš taip pat negaliu pasakyti, kokiam reikalui pinigai buvo skirti, bet šiandien misis From vėl turėjo susitikti su misteriu Vulfu. Bankas čekį vakar patvirtino, ir pagal jį pinigai bus išmokėti pirmadienį. Misteris Vulfas jaučia atsakomybę už misis From ir mano, kad jis turi ištirti jos mirties aplinkybes.

Ji pastebimai nurimo.

- Bet tuo užsiima policija. Mažiau kaip prieš valandą iš čia išėjo du policininkai.

- Suprantama. Ką gi, puiku, jeigu jiems pasiseks ką nors laimėti. Bet jeigu ne, tai padarys misteris Vulfas. Ar jūs norite, kad jis tuo užsiimtų?

- Ar jums neatrodo, kad mano noras neturi jokios reikšmės?

- Ne, jūs klystate, misteriui Vulfui turi. Policija gali klausinėti kiekvieną žmogų, susijusį su byla. Misteris Vulfas neturi teisės. Jis norėtų su jumis pasišnekėti ir atsiuntė mane, kad aš jus palydėčiau pas jį. Jo pavedimą aš galiu išpildyti vienu iš trijų būdų. Pagąsdinti jus - bet nežinau kuo. Papirkti - bet nežinau, kokį panaudoti jauką. Lieka trečias - pasakyti, kad misis From aplankė misterį Vulfą ir

išrašė jam dešimties tūkstančių dolerių čekį, ir jis turi pagrindo galvoti, kad jos mirtis susijusi su reikalu, dėl kurio ji kreipėsi į jį, todėl Vulfas jaučia, kad būtina išsiaiškinti misis From mirties aplinkybes ir norėtų pradėti tyrimą nuo pokalbio su jumis. Klausimas toks: ar jūs norite jam padėti. Aš galvoju, kad norite. Mūsų kontora yra Trisdešimt penktojoje gatvėje. Policininkas, stovintis prieš jūsų namą, sustabdys mums taksi ir po penkiolikos minučių mes būsime ten.

- Jūs norite važiuoti tuoj pat?

- Žinoma.

Ji palingavo galvą:

- Negaliu. Aš turiu... Ne, negaliu.

Ji susivaldė, isterijos priepuolio neliko nė ženklo.

- Jūs sakote, ar aš noriu padėti. Negali kilti ir abejonių, klausimas tik tas, kaip aš galiu padėti?

Ji galvojo, įdėmiai žiūrėdama į mane.

- Turbūt aš jums kai ką papasakosiu.

- Būsiu dėkingas.

- Aš jums jau sakiau, kad mažiau kaip prieš valandą iš čia išėjo du policijos darbuotojai.

- Taip.

- Tai štai, kol jie čia buvo, prieš pat jiems išeinant vienam iš jų kažkas paskambino ir po pokalbio jis pasakė, kad Niras Vulfas, galbūt padedant pagalbininkui Arčiui Gudvinui, bandys susisiekti su manimi. Tokiu atveju manęs prašė viską pranešti policijai, ką kalbės Vulfas.

- Labai įdomu. Ir jūs sutikote?

- Ne. Aš nenoriu turėti jokių įsipareigojimų.

Ji atsistojo, priėjo prie stalo, iš stalčiaus išėmė cigarečių pakelį, užsirūkė ir iš eilės porą kartų stipriai užsitraukė, toliau stovėdama ir žiūrėdama į mane.

- Aš apie tai jums papasakojau grynai egoistiniais sumetimais. Aš galvoju, kad misteris Vulfas gudresnis už bet kurį policininką. Kad ir kaip ten būtų, misis From pas jį nuvyko ir davė jam tą čekį, bet aš nežinau, už ką. Kadangi aš buvau jos sekretorė, tai, žinoma, aš su šia byla susijusi. Aš niekur nuo to negaliu pabėgti, bet nenoriu padaryti ką nors tokio, kas dar labiau mane įpainiotų į šią bylą, o taip, be abejonės, ir įvyks, jeigu aš nuvažiuosiu pas misterį Vulfą. Jeigu aš policijai nepranešiu, apie ką jis kalbėjo su manimi, policija nuo manęs neatstos, o jeigu pranešiu? Juk misis From galbūt kalbėjo su juo konfidencialiai ir nenorėtų, kad apie jos pokalbį su misteriu Vulfu sužinotų policija.

Ji dar vieną kartą užsitraukė, priėjo prie stalo, užgesino cigaretę peleninėje ir sugrįžo.

- Aš jums viską papasakojau. Esu paprasta provinciali mergina iš Nebraskos. Dešimt metų Niujorke - laiko užtektinai, kad išmokčiau nepapulti po automobiliais. Taip, aš esu įsivėlusi į šį painų reikalą, bet aš nieko nenoriu nei kalbėti, nei daryti, kad nepablogindčiau savo padėties. Turiu susirasti darbą. Aš neskolinga misis From. Aš dirbau pas ją ir ji mokėjo man atlyginimą, be to, ne tokį jau ir didelį.

Aš parodžiau, jeigu tik man pasisekė, kad ją užjaučiu ir suprantu. Iškrakmolyta apykaklė mane smaugė.

- Aš nesiginčysiu su jumis, mis Estėj, - užtikrinau ją. - Aš taip pat Niujorke išgyvenau dešimt metų. Jūs kalbėjote, kad policijoje jūsų prašė pranešti, ką pasakys Niras Vulfas. Na, o kaip Arčis Gudvinas? Ar jie prašė perpasakoti, ką kalbėsiu aš?

- Turbūt ne.

- Na, ir gerai. Tada aš norėčiau jums užduoti kelis klausimus, jeigu jūs atsisėsite.

- Aš visą dieną sėdėjau ir atsakinėjau į klausimus.

- Na, gerai. Pavyzdžiui, toks klausimas - kur jūs buvote vakar vakare, nuo dešimtos iki dviejų valandų nakties?

Ji pažiūrėjo į mane:

- Tai jūs klausiate?

- Ne, paprasčiausiai duodu tų klausimų pavyzdžius, į kuriuos jums šiandien prisiėjo atsakinėti visą dieną.

- Gerai, štai jums atsakymų pavyzdys. Vakar, nuo penkių iki šešių valandų, misis From padiktavo man visą šūsnį laiškų. Po šešių ji nuėjo persirengti vakarienei, o aš jos prašymu kai kam paskambinau. Aštuntą valandą, po to, kai ji išvažiavo, aš viena pavakarieniavau, paskui perspausdinau laiškus, kuriuos ji padiktavo, ir išėjau jų įmesti į pašto dėžutę. Tai buvo apie dešimtą valandą vakaro. Aš tuoj pat grįžau, pasakiau Pekemui, tarnui, kad pavargau, nuėjau į savo kambarį, įsijungiau kažkokią muziką ir atsiguliau į lovą.

- Nuostabu. Vadinasi, jūs gyvenate čia?

- Taip.

- Kitas pavyzdys. Kur jūs buvote antradienį nuo šešių iki septynių vakaro?

Ji atsisėdo ir, pakreipusi galvą į šoną, pažiūrėjo į mane.

- Jūs teisus. Jie ir apie tai klausė. Kodėl?

Aš patraukiau pečiais:

- Paprasčiausiai aš jums parodau, kokius klausimus gali užduoti policija.

- Bet vis dėlto, kuo čia dėtas antradienio vakaras?

- Iš pradžių pasakykite, kaip jūs atsakėte į šį klausimą.

- Iš pradžių aš negalėjau į jį atsakyti, bet paskui prisiminiau. Misis From tą dieną buvo PAPER'os susirinkime. Ji man leido pasinaudoti jos mašina ir aš visą dieną važinėjau po miestą ieškodama dviejų vaikinų, kuriems PAPERA norėjo suteikti pagalbą. Man taip ir nepavyko jų surasti ir aš apie vidurnaktį grįžau namo. Man sunku prisiminti kiekvieną to vakaro minutę ir aš net nebandžiau visko prisiminti. Kodėl aš turiu apie tai galvoti? Bet kas gi atsitiko antradienį tarp šešių ir septynių?

Aš pažiūrėjau į ją:

- Susitarkime taip: jūs pasakysite man, kur buvo misis From nuo po trijų penkiolika iki penkių valandų, kokius laiškus ji padiktavo nuo penkių iki šešių ir kam skambino telefonu, o tada aš jums papasakosiu, kas atsitiko antradienį.

- Ir vėl pavyzdys klausimų, kuriuos pateikė policija?

- Suprantama. Bet šie klausimai mane labiau domina.

- Misis From niekam neskambino. Ji man davė sąrašą ir prašė visiems jame esantiems paskambinti - jų buvo dvidešimt trys žmonės - ir išplatinti jiems bilietus į teatro spektalį Mailstouno mokyklos labui. Šis sąrašas policijoje. Laiškai buvo patys paprasčiausi, dalykiniai. Misteris Goranas ir misteris Kafneris patarė man padaryti jų kopijas policijai, aš taip ir padariau. Jeigu jūs norite, kad aš pabandyčiau juos prisiminti, tai man atrodo...

- Nebūtina. Ką misis From darė po to, kai išėjo iš PAPER'os, ir iki to, kai grįžo namo?

- Žinau tik tiek, kad ji buvo parduotuvėje Medisono aveniu ir nusipirko keletą porų pirštinių - ji man jas parodė. Ir dar ji skambino į Polo Kafnerio kontorą. Ką ji dar veikė, aš nežinau. Tai kas gi atsitiko antradienį?

- Devintosios aveniu ir Trisdešimt penktosios gatvės sankryžoje, užsidegus raudonai šviesai, sustojo mašina. Moteris, sėdėjusi už vairo, paprašė, kad berniukas pakviestų policiją.

Ji susiraukė:

- Na, ir ką?

- Aš jums viską pasakiau.

- Bet kokią visa tai turi reikšmę?

- O dėl šito mes nesusitarėme. Aš jums žadėjau pasakyti, kas atsitiko antradienį, ir viskas. Tai labai paini byla, mis Estėj. Jeigu norite, galite pranešti policijai, ką jums papasakojo Arčis Gudvinas. Jiems nepatiks, kad aš pasakoju įtariamiesiems apie tai, kaip...

- Bet aš ne įtariamoji!

- Atleiskite. Aš pagalvojau, kad jūs įtariamoji. Bet kokiu atveju, aš...

- Bet kodėl aš turiu būti įtariama?

- Jeigu nėra kitų priežasčių, tai nors todėl, kad jūs buvote artimas misis From asmuo ir žinote, kur ji buvo vakar vakare ir kur ji galėjo palikti savo mašiną. Gali būti, kad misteris Vulfas kitaip į tai pažiūrėtų. Jeigu jūs pakeisite savo ketinimus ir atvažiuosite pasimatyti su juo šiandien po vakarienės arba rytoj ryte - sakykim, vienuoliktą valandą, kai jis bus laisvas, - tai jis, jeigu bus gera nuotaika, viską jums išklos. Vulfas genijus, todėl niekada negalima numatyti, ką jis padarys. Jeigu jūs...

Atsidarė durys ir aš nutilau. Į kambarį įėjo žmogus. Tik pasirodęs tarpduryje, jis pradėjo kažką kalbėti mis Estėj, bet pamatęs, kad ji ne viena, nutilo, sustojo ir įsistebeilijo į mane.

Kai tapo aišku, kad ji nesiruošia mūsų supažindinti, o jis pats nepaklausė, kas aš toks, aš paėmiau iniciatyvą į savo rankas.

- Mano vardas Arčis Gudvinas. Aš dirbu pas Nirą Vulfą.

Pamatęs jo veido išraišką, aš pridūriau:

- Nuoširdžiai užjaučiu.

Jis priėjo prie manęs su ištiesta ranka, aš atsistojau ir paspaudžiau ją.

- Polas Kafneris, - prisistatė jis.

Jis buvo nedidelio ūgio - puse galvos žemesnis už mane, jo siauri tamsūs ūsiukai virš storos viršutinės lūpos buvo trumpai pakirpti. Nepasakyčiau, kad jis atrodė įspūdingai: iš išvaizdos jis nebuvo panašus į žmogų, dirbantį reklamos srityje. Tiesa, turiu prisipažinti, kad negaliu pakęsti ūsų, kuriuos bando paversti išpešiotais antakiais.

Jis nusišypsojo, tuo parodydamas, kad pritaria viskam, ką aš pasakiau ar padariau, ir visiškai mane supranta.

- Gailiuosi, kad jums sutrukdžiau, bet man reikalinga mis Estėj. Atsirado šiokių tokių neatidėliotinų reikalų. Eime į viršų, mis Estėj.

Jis tai atliko puikiai. Žinoma, iš tikrųjų jis norėjo pasakyti taip: "Nešdinkitės iš šių namų ir leiskite man išklausinėti mis Estėj, kokio velnio jums čia prireikė". Bet ne, aš buvau per daug simpatiškas, kad jis sau leistų mane įžeisti.

Kai mis Estėj atsistojo ir išėjo, jis nuėjo paskui ją, bet tarpduryje atsigręžė:

- Man buvo labai malonu su jumis susipažinti, misteri Gudvinai. Aš daug girdėjau apie jus ir misterį Vulfą. Labai gailiuosi, kad mūsų pažintis įvyko tokiu sunkiu momentu.

Jis dingo už durų, bet aš išgirdau jo balsą:

- Pekemai, Pekemai! Misteris Gudvinas išeina. Paklausk, ar nereikia jam sustabdyti taksi.

Puikus, švariai atliktas darbas!

7

Namo sugrįžau kaip tik laiku, kad galėčiau dalyvauti instruktaže. Solas ir Oris jau buvo atėję ir laukė, kol pasirodys Fredas. Su jais pasisveikinęs, aš pasisukau į Vulfą, sėdėjusį prie savo stalo:

- Aš ją mačiau ir su ja šnekėjau, bet...

- Kuriems galams tu taip pasipuošei?

- Aš grabdirbys.

Jis išsiviepė:

- Na ir bjaurus žodis! Pasakok.

Aš detaliai jam atsiskaičiau, bet šį kartą Vulfui iškilo klausimų. Nė vienas iš jų nieko nepaaiškino, nes aš jam išklojau visus faktus, o mano nuomonė apie Džiną Estėj ir Polą Kafnerį jam niekuo negalėjo padėti, ir kai Solas nuėjo atidaryti durų ir atsivedė Fredą, šefas tuoj pat paliko mane ramybėje ir liepė jiems pasislinkti arčiau prie stalo.

Iš pažiūros ši trejybė niekuo nebuvo ypatinga. Solas Penzeris, su savo didele nosimi siaurame veide, apsirengęs rudu kostiumu, kurį ne pro šalį būtų buvę išlyginti, pašaliniam žmogui galėjo pasirodyti esąs smulkus tarnautojas ar net gatvių šlavėjas. Iš tikrųjų Solas buvo talentingiausias operatyvinis darbuotojas, geriausias visame mieste, ir jo meistriškumas persekiojant, kurį Niras Vulfas išgyrė pokalbyje su Pitu Drosu, buvo tik viena talento dalelytė. Bet kuri seklių agentūra mieste sutiktų mokėti jam trigubą atlyginimą.

Sunkiasvoris Fredas Darkinas buvo maždaug kaip du Solai, bet apie jo gabumus šitaip pasakyti negalima. Fredas galėjo persekioti, buvo uolus, atkaklus ir eilinėse bylose juo buvo galima pasitikėti, nors žvaigždžių nuo dangaus jis neraškydavo.

Kai jūs matote Orio Kadero patiklų tamsiai rudų akių žvilgsnį ir pasitenkinimo šypsenėlę, jums nekyla jokia abejonė, kad jį

domina tik viena - ar jūs supratote, koks jis gražus. Žinoma, tai galėjo kiekvieną išmušti iš vėžių: atrodė, kad šnekant su Oriu nereikia apgalvoti kiekvieno savo žodžio. Bet tai buvo lemtinga klaida, nes Oris niekada nepamiršdavo savo detektyvo pareigos.

Vulfas atsilošė, padėjo rankas ant krėslo atramų, giliai įkvėpė ir triukšmingai iškvėpė.

- Džentelmenai, - pradėjo jis, - aš įklimpau iki kaklo. Paprastai, kai aš prašau jūsų pagalbos, turiu tikslius duomenis, kad galėčiau duoti jums nurodymus, bet dabar tai neįmanoma. Aš suteiksiu informaciją apie visą šios situacijos sudėtingumą. Bet pirmiausia piniginis klausimas. Klientas man išdavė čekį dešimčiai tūkstančių dolerių ir maždaug po dvylikos valandų jį užmušė. Daugiau iš jo aš nieko negausiu. Jeigu prireiks, aš pasiruošęs, dėl itin svarbių motyvų, išleisti didesnę dalį, o gal ir visą sumą nusikaltimo išaiškinimui, bet ne daugiau. Aš nesakau, kad taupytumėte, bet nepatariu ir būti išlaidiems. Tai štai, bylos esmė ta...

Pradėjęs pasakojimą nuo to, kaip aš antradienį, vakarienės metu, atvedžiau į valgomąjį Pitą Drosą, Vulfas jį pabaigė mano ataskaita apie pokalbį su mis Džina Estėj - ir nieko nepraleido. Visi trys sėdėjo įsigilinę į jo žodžius - kiekvienas savaip. Solas klausėsi atsipalaidavęs, lyg jo tai nedomintų, Fredas buvo visas įsitempęs ir nenuleido nuo Vulfo akių, o Oris sėdėjo grakščiai ir pirštais suspaudęs smilkinius, lyg pozuotų portretui. O aš vis laukiau, ar Vulfas pasakodamas nepraleis kokios nors detalės ir tokiu būdu suteiks man malonumą jį pataisyti, kai pabaigs, bet, deja, taip neatsitiko. Aš pats nebūčiau galėjęs tiksliau ir smulkiau nušviesti padėties.

Vulfas pažiūrėjo į laikrodį:

- Po septynių dvidešimt. Vakarienė jau paruošta. Šiandien valgysime keptą vištą su baltu padažu ir kukurūzų koše. Prie stalo apie bylą nekalbėsime, bet prašau jūsų apie ją nepamiršti.

Apie devintą valandą mes grįžome į kabinetą. Vulfas, įsitaisęs savame krėsle, niūriai pažiūrėjo į mane, o po to į juos.

- Man atrodo, kad jūs dar nepasiruošę mūšiui, - nepatenkintas ištarė jis.

Bet tai nereiškė, kad mums reikėjo prieš jį pasitempti pagal komandą "ramiai". Nors niekas iš trijulės taip gerai Vulfo nepažinojo, kaip aš, bet visiems buvo žinoma, kad jis pavalgęs apie valandą nesiima jokio darbo. Jį graužė ne tai, kad jie nepasiruošę kovai, bet tai, kad jis pats nenorėjo būti pasiruošęs.

- Mes galime nusileisti į apačią ir pažaisti biliardą, kol jūs suviršinsite vakarienę, - pasiūliau aš.

Jis šyptelėjo.

- Mano skrandis susitvarkys su savo darbu ir be tavo pagalbos, - pareiškė jis. - Taigi, džentelmenai, ar turite klausimų?

- Galbūt vėliau? - patraukė pečiais Solas.

- Labai gerai. Aš tęsiu. Taigi, kaip jūs matote, padėtis beveik beviltiška. Byla labai paini, o mes neturime jokių informacijos šaltinių. Arčis gali pabandyti ką nors padaryti, kaip pabandė šiandien su mis Estėj, bet jam nėra už ko užsikabinti. Policija neduos mums jokių liudytojų. Anksčiau aš turėjau galimybę kai ką iš jų išgauti, bet šį kartą neturiu kaip jų išprovokuoti. Žinoma, mes galime numatyti, kokių veiksmų jie imsis. Jie stengiasi sužinoti, ar buvo kurios nors misis From pažįstamos skruostas įbrėžtas antradienio vakare arba trečiadienį. Jeigu jie ją suras, užduotis gali būti išspręsta. Bet jie gali jos ir nerasti, nes įbrėžimas, kurį berniukas matė iš arti, turbūt buvo gana nereikšmingas, ir moteris galėjo jį padaryti beveik nepastebimą pirma pasitaikiusia proga. Policija taip pat ieško misis From pažįstamos, kurios ausyse buvo vorų pavidalo auskarai, - jei jie ją ras, tai problema tuo labiau bus išspręsta.

Vulfas pakėlė ranką delnu į viršų:

- Jie taip pat tyrinėja mašiną, partrenkusią Metjų Berčį ir berniuką. Jie apžiūri kiekvieną misis From mašinos colį. Tikrina visus Berčio veiksmus, ryšius, pažintis. Renka visas žinias minutės tikslumu, ką veikė ir kalbėjo misis From po to, kai vakar išėjo iš savo kontoros. Jie apklausia ne tik tuos, kurie buvo su misis From vakar vakare, bet visus, kurie žino ką nors apie bylą. Jie tikrina, kur buvo bet koks žmogus, kurį įtaria, antradienį vakare, kai nepažįstamoji paprašė Pito Droso pakviesti policininką, arba vėliau, tą patį vakarą, kai buvo užmuštas Berčis, arba trečiadienį vakare, kai partrenkė berniuką, arba vakar vakare, kai buvo užmušta misis From. Jie apklausia visus, kas turėjo pretekstą jos bijoti arba neapkęsti, arba kam buvo naudinga jos mirtis. Šiam reikalui jie galėjo paskirti šimtą, tūkstantį žmonių, kurių dauguma yra visiškai kompetentingi savo srityje.

Jis suspaudė lūpas ir palingavo galvą.

- Jie gali nesijaudinti dėl nesėkmių ir laiko praradimo. Kol mes čia sėdime, jie galbūt jau susekė auką ir ruošiasi ją sučiupti. Bet kol taip neatsitiko, aš siūlau panaudoti misis From pinigus - arba jų dalį - reikalui, kuriam ji, neabejoju, pritartų. Policija pranašesnė, palyginus su mumis, trimis dalykais, ir gali mus aplenkti, bet aš noriu įrodyti, kad ne veltui paėmiau tuos pinigus. Be to, aš neleisiu, kad nusikaltėliai žmonėms, kurie prašo mano pagalbos, atimtų gyvybes ir liktų nenubausti. Tuo aš suinteresuotas asmeniškai.

- Mes sugausime niekšą! - sušuko Fredas.

- Norėtųsi tikėti, Fredai, bet... Dabar jūs suprantate, kodėl aš pasikviečiau į šį pasitarimą ir papasakojau visas smulkmenas, užuot davęs konkrečias užduotis. Aš norėjau, kad suprastumėte padėties beviltiškumą. Ir dar aš noriu su jumis pasitarti. Egzistuoja dešimtys būdų problemai išspręsti, o jūs tik trys. Solai, kaip jūs manote, nuo ko reikėtų pradėti?

Solas susimąstęs pasikasė nosį:

- Turbūt iškart nuo dviejų dalykų. Nuo PAPER'os ir nuo auskarų.

- Kodėl PAPERA?

- Todėl, kad ten domimasi persikėlėliais, o Berčis dirbo Imigracijos ir natūralizacijos biure. Man atrodo, kad tai vienintelė galimybė rasti kokį nors ryšį, siejantį Berčį ir misis From. Policija, aišku, tai jau tikrina, bet pažiūrėsim, kam labiau pasiseks.

- PAPER'os vyriausioji sekretorė Andžela Rait dalyvavo vakarykštėje vakarienėje, ją turbūt policija jau apklausė ir ji nė vieno iš mūsų nenorės priimti.

- Tik jeigu tai ne persikėlėlis.

Vulfas apsvarstė Solo pasiūlymą.

- Ko gero, galima pabandyti. Pradėkite iš ryto. Paimkite du šimtus dolerių, bet atminkite, persikėlėlis negali būti išlaidus. O kaip su auskarais?

- Aš neįstengsiu visko aprėpti.

- Ir vis dėlto - ką su jais daryti?

- Aš pastabus žmogus, bet niekada neteko matyti nei moters ausyse, nei parduotuvės vitrinoje vorų pavidalo auskarų. Pitas sakė - dideli auksiniai vorai su išskėstomis kojomis? Tokie auskarai iš karto krenta į akis. Galbūt pabandyti surasti parduotuvę, kurioje tuos auskarus pardavė? Gal policija dar taip nesugalvojo. Aš neteisus?

- Ne, jūs retai klystate. Jeigu mes pirmi surasime tą moterį...

- Aš pabandysiu, - pasakė Oris. - Tikra tiesa, ir aš niekada nemačiau tokių auskarų. Jie dideli?

- Tie, kurie vakar buvo misis From ausyse, buvo didžiojo piršto nago dydžio. Taip, Arči?

- Aš manyčiau, kad šiek tiek didesni, - atsiliepiau aš.

- Auksiniai? - vėl paklausė Oris.

- Nežinau. Arči?

- Manau, kad taip, bet tvirtinti negaliu.

- Gerai. Imuosi auskarų.

Vulfas susiraukė:

- Tai gali trukti mėnesį.

- Ne, taip, kaip aš ketinu daryti, misteri Vulfai, - daug mažiau. Vieną kartą aš padariau paslaugą vaikinui, kuris dirba "Bodė" juvelyrinėje parduotuvėje pardavėju, tad pradėsiu nuo jo. Nors rytoj sekmadienis, bet aš žinau, kur jis gyvena. Aš nesupratau - tie auskarai, kuriuos vakar buvo įsisegusi misis From, tai tie patys, kuriuos segėjo moteris mašinoje?

- Neaišku.

- Galbūt tai dvi skirtingos poros?

- Galbūt.

- Aišku.

- Ar jums prisieis mokėti savo pažįstamam pardavėjui?

- Dar ko! Jis man iki mirties skolingas.

- Tada paimkite šimtą dolerių. Jeigu aptiktumėte ką nors, kas suteiktų viltį, pasistenkite, kad nesužinotų policija. Mums prireiks jų dėkingumo. Jei rasite nors menkiausią pėdsaką - skambinkite man.

Vulfas pasisuko į Darkiną:

- O nuo ko pradėsite jūs, Fredai?

Plačiame Fredo veide atsispindėjo visiškas pasimetimas. Beveik dvidešimt metų jis tik vykdė įsakymus ir dabar, kai prireikė, kad jis patartų aukštosios strategijos klausimais, Darkinas buvo kaip nesavas. Jis sukando dantis, nurijo seiles ir ištarė garsiau, negu reikėjo:

- Auskarai.

- Juk tai Orio darbas.

- Žinau, bet juk šimtai žmonių turėjo matyti tuos auskarus segėjusią moterį. Liftininkai, oficiantai, kambarinės...

- Ne. - Trumpai atsakė Vulfas. - Čia mus policija taip aplenkė, kad mes jų nepavysime. Aš jau apie tai šnekėjau. Savo kukliomis jėgomis mes turime surasti siūlelį, kurio dar nenusitvėrė policija. Ką pasiūlysite Fredui?

Jie susižvalgė. Niekas nenorėjo pasisakyti.

- Žinoma, tai sunku, - linktelėjo Vulfas. - Kad nesivilktume policijai iš paskos ir nekvėpuotume dulkėmis, kurias ji sukelia, reikia surasti dar nepramintą taką. Pabandom. Aš leidžiu sau manyti, kad antradienį, kai mašina sustojo prie šviesoforo ir moteris, sėdinti už vairo, paprašė, kad berniukas pašauktų policininką, šalia jos sėdėjo Metjus Berčis.

- Nesuprantu, misteri Vulfai, - suraukė antakius Solas.

- Tai gerai. Vadinasi, ir policijai, galbūt, neatėjo tokia mintis į galvą. Sutinku, kad tai pernelyg abejotina prielaida. Bet tą pačią dieną ta pati mašina jį partrenkė, o Berčis, matyt, joje važiavo. Sprendžiant iš to, kad jis mašinoje buvo vėlai vakare, kodėl gi negalima spėti, kad jis joje buvo ir anksčiau?

Solas tebesėdėjo susiraukęs.

- Bet, sprendžiant iš visko, argi negalima tarti, kad žmogus, partrenkęs berniuką trečiadienį, buvo tas pats žmogus, kuris važiavo antradienį kartu su moterimi? Juk jis žinojo, kad berniukas gali jį atpažinti. O trečiadienį Berčis jau buvo negyvas.

- Galbūt policija taip ir galvoja, - nusileido Vulfas. - Aš neatmetu šios minties, aš tik palieku ją nuošalyje ir iškeliu savo versiją. Netgi klaidinga prielaida gali atnešti naudos. Kolumbas manė, kad tarp jo ir Rytų turtų nieko nėra, išskyrus vandens platybes, ir surado ištisą kontinentą. - Jis patylėjo. - Aš nemanau, kad jūs, Fredai, atrasite naują kontinentą, bet užtai galėsite sužinoti, ar nebuvo mašinoje Berčio kartu su moterimi. Pabandykite šią prielaidą arba įrodyti, arba paneigti. Paimkite šimtą, ne, net tris šimtus dolerių: aš žinau, kad jūs niekada nemėtote pinigų be reikalo. Arčis paduos jums Berčio fotografiją.

Jis pasisuko į mane:

- Jiems prireiks visų, įsipainiojusių į šią bylą, žmonių fotografijų. Ar tu gausi jas iš Koeno?

- Tik ne šiandien. Rytoj ryte.

- Pasistenk tai padaryti.

Jis permetė žvilgsniu savo mažą armiją.

- Džentelmenai, noriu tikėti, kad, kalbėdamas apie mūsų bylos beviltiškumą, aš neužgesinau jumyse vilties laimėti. Svarbu, kad jūs suprastumėte: susidarius tokiai situacijai kiekvienas gardus kąsnelis bus mums šventė. Aš visada daug iš jūsų tikėdavausi, bet šį kartą nelaukiu nieko. Panašu į tai, kad...

Pasigirdo skambutis į duris. Aš atsistojau ir pažiūrėjau į laikrodį. Be penkių dešimt. Prieškambaryje paspaudžiau mygtuką ir uždegiau priebutyje šviesą. Prisiartinęs prie durų, už jų pamačiau du nepažįstamus vyriškius. Aš atidariau duris ir pasisveikinau.

Žmogus, stovėjęs priekyje, prašneko:

- Mes norime pamatyti misterį Nirą Vulfą.

- Atleiskite, kas jūs?

- Goranas, Denis Goranas. Aš šiandien ryte skambinau. O čia misteris Medoksas.

- Misteris Vulfas dabar užsiėmęs. Aš pranešiu. Užeikite.

Jie įėjo. Aš nuvedžiau juos į priimamąjį, pasižiūrėjau, ar sandariai uždarytos garso nepraleidžiančios durys į kabinetą, pasiūliau jiems atsisėsti ir palikau vienus.

Kabinete Vulfui pasakiau:

- Du gardūs kąsneliai laukia priimamajame. Vienas iš jų Goranas, tas pats, kuris bandė iš jūsų išvilioti dešimt tūkstančių, o jo draugo vardas Medoksas.

Vulfas įdėmiai pažiūrėjo į mane. Pabaigęs instruktažą, jis norėjo pailsėti ir paskaityti knygą, o aš jam suteikiu naujų rūpesčių. Jeigu būtume vieni, jis nesusilaikytų nepasakęs pastabos, bet

po to, kai jis tiek prišnekėjo apie mūsų reikalo beviltiškumą, jam reikėjo sulaikyti savo emocijas. Turiu pripažinti, kad jis pasielgė, kaip pridera vyrui.

- Labai gerai. Pirmiausia Solui, Fredui ir Oriui išduok pinigus ir išleisk juos.

Aš nuėjau prie seifo paimti pinigų.

8

Aš paskubėjau, pavadinęs juos draugais: tai supratau iš žvilgsnių, kuriais jie persimetė, kai juos lydėjau į kabinetą ir sodinau į krėslus.

Deniso Gorano išvaizdoje viskas buvo truputį perdėta. Pernelyg ilgos blakstienos, per daug aukštas, ne pagal kūno sudėtį, ūgis, o ir kostiumas - ne pagal amžių: tokiais vilki koledže. Reikėtų padirbėti dizaineriui, kad jis taptų panašus į normalų žmogų, bet kadangi jam prireikė keturiasdešimties metų, kad taptų toks, koks dabar yra, tai abejoju, ar sutiktų.

Medoksas pilnai prisistatė Vulfui - Džeimsas Albertas Medoksas. Akivaizdu, kad jau nuo mažumės, maždaug apie pusšimtį metų, jis kentėjo nuo skrandžio opos, o jeigu ne, tai tada tegul pats paaiškina, kodėl jis toks susiraukęs, kad vien tik į jį pažvelgus netgi nuosavas šuo taptų pesimistu. Nežinodamas, kurį labiau iš jų pagerbti ir pasiūlyti raudonąjį krėslą, aš pasodinau abu į geltonus, kuriuos ką tik atlaisvino mūsiškiai.

Goranas pradėjo pašnekesį. Jis pasakė, kad šiandien ryte, kalbėdamas telefonu su Vulfu, nenorėjo jo apkaltinti smerktinu, nesąžiningu ar neetišku poelgiu. Goranas paprasčiausiai norėjo apginti savo mirusio draugo ir kliento interesus.

- Nebuvo ji jūsų klientė, - pasakė Medoksas, visiškai atitinkančiu veido išraišką tonu.

- Aš duodavau jai patarimus juridiniais klausimais, - paprieštaravo Goranas.

- Blogus, - atrėžė Medoksas.

Jie persimetė ne visai draugiškais žvilgsniais.

- Galbūt jums abiem bus geriau, jeigu jūs nepertraukinėsite vienas kito, - sausai ištarė Vulfas, - ir pasakysite, kokius misis From interesus jūs ginate. Misteri Goranai?

Goranas jau susitvardė. Jo tenoras vėl buvo toks pat verksmingas, kaip ir anksčiau, tik neperėjo į verksmingą inkštimą kaip šiandien ryte telefoninio pokalbio su Vulfu metu.

- Iš tikrųjų, aš niekada nebuvau misis From reikalų patikėtinis, bet ji su manimi konsultuodavosi daugeliu klausimų, vertino mano patarimus ir dažnai jais pasinaudodavo. Būdamas PAPER'os juriskonsultu, aš buvau artimai su ja susijęs. Jeigu ji būtų gyva - aš esu tikras, ji patvirtintų, kad buvau jos draugas.

- Ar jūs esate jos testamento vykdytojas?

- Ne.

- Dėkoju. Misteri Medoksai?

- Mano teisinė kontora "Medoksas ir Uelingas" dvylika metų tvarkė misterio Deimono Fromo reikalus, o jam mirus - jo žmonos reikalus. Aš jos testamento vykdytojas. O pertraukiau misterį Goraną todėl, kad jis tvirtina, jog misis From jo klientė, o tai netiesa. Aš galiu kai ką pridurti.

- Prašau jus.

- Šiandien ryte, tiksliau, dieną, man paskambino misteris Goranas ir papasakojo apie čekį, kurį misis From jums vakar išrašė, ir apie savo pokalbį telefonu su jumis. Jo skambutis buvo nepagrįstas ir įžūlus. Nepagalvokite, kad ir aš su jumis taip kalbu. Būdamas misis From juriskonsultu ir testamento vykdytoju, aš oficialiai klausiu, kokiomis sąlygomis ir su kokiu tikslu ji išdavė jums čekį dešimčiai tūkstančių dolerių. Jeigu jūs norite man apie tai pranešti konfidencialiai, tai pereikime į kitą kambarį. Misteris Goranas mane būtinai norėjo čia palydėti, bet tai jūsų namai, ir galite elgtis kaip tinkamas. Šis jaunuolis, tikiuosi, sugebės jį sulaikyti.

Jeigu jis galvojo, kad mestas į mano pusę žvilgsnis buvo malonus, tai baisu pagalvoti, koks būtų buvęs jo nepalankus žvilgsnis.

Vulfas prašneko:

- Aš visai nesiruošiu apie tai jums pranešti konfidencialiai. Ir iš viso aš jums nesiruošiu nieko pranešti.

Medoksas dar labiau nesusiraukė, nes tai buvo paprasčiausiai neįmanoma.

- Ar jūs žinote įstatymus, misteri Vulfai?

- Ne.

- Tada jums teks paklausyti mano patarimo. Jeigu jūs nesugebėsite įrodyti, kad misis From suteikėte kokią nors paslaugą už jos pinigus, tai aš galiu priversti juos grąžinti. Duodu jums galimybę pateikti savo įrodymus.

- Negaliu. Jai aš nesuteikiau jokių paslaugų. Aš misteriui Goranui sakiau telefonu, kad aš tuos pinigus ketinu uždirbti.

- Kokiu būdu?

- Pasistengsiu, kad misis From žudikas būtų sugautas ir nuteistas.

- Juokinga! Juk tai įeina į įstatymo saugotojų pareigas. Pagal žinias, kurias šiandien surinkau apie jus, aš sprendžiu, kad jūs nepriklausote tokiai juristų kategorijai, kurių abejotina reputacija, nors, pasak jūsų...

Vulfas prunkštelėjo:

- Jūs iš anksto nusistatęs, misteri Medoksai. Dorybingų juristų požiūris į sukčius juristus panašus į dorybingų moterų požiūrį į prostitutes. Žinoma, jie juos smerkia. Bet šiame smerkime slypi mažutis pavydo grūdelis, kurio neverta parodyti ir apie kurį neverta kalbėti visiems girdint. Prašau, nepavydėkite man. Sukčius juristas - tai arba kvailys, arba fanatikas, o aš nesu nei tas, nei kitas. Jūs leisite užduoti jums klausimą?

- Prašom.

- Ar jūs žinojote, kad misis From rengiasi ateiti pas mane?

- Ne.

- O ar jūs žinojote, kad misis From buvo susitikusi su manimi?

- Ne. Apie tai sužinojau tik šiandien.

Vulfas pasižiūrėjo į Goraną:

- O jūs, misteri Goranai? Tie patys klausimai.

- Aš nematau... - Goranas užsikirto. - Aš abejoju, ar jūs turite teisę pateikti šiuos klausimus.

Medoksas pažvelgė į jį:

- Atsakykite jam, Goranai. Jūs pats norėjote čia ateiti. Jūs tvirtinote, kad misis From tardavosi su jumis svarbiais klausimais. Misteris Vulfas stengiasi išsiaiškinti tiesą. Jeigu jis sužinos, kad ji mums nekalbėjo apie savo ketinimą nueiti pas Vulfą arba apie savo apsilankymo tikslą, tai jis nuspręs, kad misis From nenorėjo, kad mes apie tai žinotume, ir tokiu būdu galės paneigti jūsų tvirtinimus, kad ji mumis pasitikėjo.

Bet Goranas nepasidavė.

- Aš atsisakau atsakinėti į klausimus.

Medoksas norėjo paprieštarauti, bet Vulfas jį pertraukė:

- Jūsų aiškinimai, misteri Medoksai, skamba visai įtikinamai, bet jūs turite suprasti padėties, kurioje atsidūrė misteris Goranas, sudėtingumą. Jis aklavietėje. Jei jis į mano antrą klausimą atsakys teigiamai, tai jūs teisus, mano rankose bus koziris ir aš juo pasinaudosiu. Bet jeigu atsakys neigiamai, tai aš paklausiu, iš kur jis sužinojo apie čekį. Aš noriu apie tai sužinoti ir tikiuosi, kad jūs taip pat.

- Aš jau žinau. Iš jo žodžių. Šiandien ryte, išgirdęs apie misis From mirtį, jis paskambino jai į namus ir pasišnekėjo su misis From sekretore mis Estėj. Ji ir pasakė jam apie čekį. Aš poilsio dieną praleidau užmiestyje, o Goranas mane ten ir surado. Aš nedelsdamas grįžau į miestą.

- Kur jūs buvote?

- Koks įžūlumas! - trūktelėjo smakrą Medoksas.

- Galbūt... Aš jūsų atsiprašau - ne už įžūlumą, o už kvailumą.

Nebuvo prasmės užduoti šį klausimą. Įpratimas. Šioje painiavoje man reikia pamiršti įprastinį bylos tyrimo būdą. Pavyzdžiui, aš nustatau alibi, o visa kita perleidžiu policijai. Na, kaip, misteri Goranai, jūs atsakinėsite į mano klausimus?

- Ne. Iš principo. Jūs neturite teisės manęs klausinėti.

- Bet jūs norite, kad aš atsakinėčiau į jūsų klausimus.

- Ne, ne į mano, todėl kad ir aš tam neturiu teisės. Bet misteriui Medoksui suteikta tokia teisė, nes jis - misis From testamento vykdytojas. Jūs atsakinėsite jam.

- Pažiūrėsim! - Vulfas buvo santūrus. Jis kreipėsi į Medoksą. - Kiek aš suprantu, sere, jūs nereikalaujate, kad aš sugrąžinčiau pinigus, kuriuos man misis From sumokėjo.

- Kaip čia pasakius... Pasakykite man, kokiu tikslu ir kokiomis sąlygomis jums buvo išduotas čekis, ir tada aš nuspręsiu. Aš negaliu leisti, kad mano aukštos padėties kliento mirtimi privatus detektyvas pasinaudotų kaip sensacija arba asmeniškai praturtėtų.

- Garbingi ir protingi žodžiai, - pripažino Vulfas. - Galiu pastebėti tik tiek, kad vargu ar aš sugebėsiu šią bylą padaryti sensacingesne, negu dabar ji yra, bet ir tokiu atveju jūsų žodžiai verti pagyrimo. Bet iškyla vienas keblumas: aš nieko jums nepasakysiu, apie ką mes vakar kalbėjomės su misis From.

- Vadinasi, jūs norite nuslėpti įkalčius?

- Fu! Aš jau viską pranešiau policijai. Raštiškai su savo parašu.

- Kodėl jūs negalite papasakoti man?

- Todėl, kad aš ne toks jau negudrus žmogelis. Aš manau, kad mūsų pokalbis buvo viena iš grandinės grandžių, kuri atvedė misis From prie mirties, o jeigu taip, tai žmogus, labiausiai tuo besidomintis, galbūt ir yra žudikas.

- Bet juk ne aš ją nužudžiau.

- Reikia patikrinti.

Akimirką aš galvojau, kad Medoksas uždus nuo įniršio. Bet senasis advokatas mokėjo save valdyti ir susilaikė.

- Tai daugiau negu kvailystė, tai bepročio kliedesys!

- Nenoriu su jumis sutikti. Policija su jumis kalbėjo?

- Žinoma.

- Kiek jų buvo?

- Du. Ne, trys.

- Gal malonėtumėte pasakyti, kas būtent?

- Kapitonas Bandis ir komisaro padėjėjas Jumensas. O taip pat apskrities prokuroro padėjėjas Mandelbaumas.

- Ar kuris nors iš jų jums nepasakė, apie ką misis From vakar su manimi konsultavosi?

- Ne. Mes apie tai nešnekėjome.

- Aš jums siūlau apskrities prokuroro kanceliarijoje susitikti su kokiu nors jums gerai pažįstamu žmogumi ir paprašyti apie tai papasakoti. Jeigu jis arba kitas oficialus asmuo tai padarys, aš atiduosiu pinigus, kuriuos man sumokėjo misis From.

Medoksas atrodė taip, lyg jį kas nors būtų įtikinėjęs, kad jo nosis auga iš apačios į viršų.

- Aš jus užtikrinu, - tęsė Vulfas, - aš ne asilas, kad slėpčiau įkalčius, ypač tokioje sensacingoje byloje. Patikėkite, šiuo atžvilgiu aš esu gana pedantiškas. Jeigu policijoje nėra apie jus informacijos, kuri būtų man žinoma, aš abejoju, ar jus policija įtars, kaip galimą žudiką, bet jūs atsidursite nemalonioje padėtyje, jeigu pranešiu policijai apie tai, kaip jūs atkakliai siekėte sužinoti mūsų pokalbio su misis From turinį. Tai, žinoma, mano pareiga. Bet šį kartą aš ją įvykdysiu su malonumu.

- Jūs... jūs... - Medoksas vos neužduso nuo pasipiktinimo. - Jūs man grasinate?

- Nė kiek. Tik jus informuoju apie tai, kad, kai išeisite, aš tuoj pat paskambinsiu į policiją.

- Aš tuoj pat išeinu. - Jis atsistojo. - Aš pateiksiu jums ieškinį dešimčiai tūkstančių dolerių.

Medoksas pasisuko ir išėjo. Aš nuėjau paskui jį, kad atidaryčiau duris, bet jis mane aplenkė, nors jam dar reikėjo užeiti į priimamąjį pasiimti skrybėlės. Kai aš grįžau į kabinetą, Goranas taip pat jau stovėjo. Jis žiūrėjo į Vulfą iš viršaus, netardamas nė vieno žodžio.

- Arči, sujunk mane su misterio Kramerio kanceliarija, - paprašė manęs Vulfas.

- Palaukite minutėlę. - Plonas Gorano balselis skambėjo įsakmiai. - Jūs darote klaidą, Vulfai, jeigu iš tikrųjų norite tirti šią žmogžudystę. Bet aš jumis netikiu. Du patys artimiausi misis From žmonės buvo pas jus kabinete ir jūs vieną iš jų išvijote. Kur čia sveikas protas?

- Nesąmonė! - Vulfas buvo susierzinęs. - Jūs nenorite man pasakyti net apie tai, ar jums misis From pranešė apie pasimatymą su manimi!

- Jūs uždavėte klausimą įžeidžiančiu tonu.

- Tada aš pabandysiu paklausti jūsų mandagiai. Gal būsite toks malonus ir papasakosite, apie ką buvo kalbama jūsų namuose tą vakarą, kai buvo atėję svečiai?

Ilgos Gorano blakstienos suvirpėjo:

- Abejoju, ar aš turiu taip daryti. Aš viską pranešiau policijai ir man liepė daugiau niekam nepasakoti.

- Žinoma. O jūs tylėsite?

- Ne.

- Ar jūs visiškai ir atvirai pasakysite, kokie buvo jūsų santykiai su misis From?

- Žinoma, ne.

- Jeigu aš misteriui Gudvinui liepčiau nueiti į PAPER'os kontorą, kurioje jūs dirbate juriskonsultu, ar jūs duotumėte nurodymą darbuotojams, kad šie sąžiningai atsakinėtų į jo klausimus?

- Ne.

- Vadinasi, ne įžeidžiantis tonas čia kaltas. - Vulfas pasisuko į mane. - Arči, sujunk mane su Krameriu.

Aš surinkau numerį, bet nei draugų, nei priešų neradau darbo vietoje. Galų gale pasirinkau seržantą Grifiną. Aš apie tai pranešiau Vulfui ir jis pakėlė ragelį.

- Misteris Grifinas? Kalba Niras Vulfas. Informacija misteriui Krameriui. Prašau, nepamirškite jam perduoti. Misteris Džeimsas Albertas Medoksas ir misteris Denis Goranas, advokatai, atėjo pas mane šiandien vakare. Teisingai užrašėte vardus ir pavardes? Taip, suprantu, kad jie jums pažįstami. Jie prašė, kad aš jiems papasakočiau apie mūsų vakarykštį pokalbį su misis Laura From. Aš atsisakiau, bet jie vis tiek reikalavo. Aš netvirtinu, kad misteris Medoksas norėjo mane papirkti, bet man susidarė įspūdis, kad jeigu aš jam būčiau atpasakojęs pokalbio turinį, jis nebūtų reikalavęs grąžinti pinigų, kuriuos man sumokėjo misis From. Kai susierzinęs misteris Medoksas išėjo, misteris Goranas pasakė, kad aš darau klaidą. Prašau, pasirūpinkite, kad apie tai sužinotų misteris Krameris. Ne, tai viskas. Jeigu misteris Krameris norės sužinoti smulkiau arba gauti šias žinias raštiškai - aš jo paslaugoms.

Vulfas padėjo ragelį ir burbtelėjo, žiūrėdamas į advokatą:

- Jūs dar čia?

Goranas, nuėjęs tris žingsnius, atsisuko:

- Jūs galite nežinoti įstatymų, bet jūs puikiai sugebate balansuoti ant šmeižto ribos. Po šio vaidinimo aš nesuprantu, kaip jūs galite turėti tokią reputaciją.

Aš išėjau į prieškambarį tuo momentu, kai jis pasirodė iš priimamojo su skrybėle rankoje. Uždėjęs grandinėlę ant laukujų durų, aš grįžau į kabinetą ir iškilmingai sušukau:

- Gerai jūs jiems atrėžėte! Išmelžėte ir išmetėte.

- Užsičiaupk, - pasakė Vulfas ir paėmė nuo stalo knygą, bet ne tam, kad ją švystelėtų į mane.

9

Šeštadienį aš ketinau važiuoti pas Lilę Rouen į vakaronę, bet nieko neišėjo. Ir sekmadienį neišdegė taip pat. Patys spręskite.

Labai anksti, kai Vulfas vykdė šventą pusryčių ritualą miegamajame, pas mus atsibeldė seržantas Perlis Stebinsas, kad smulkiau sužinotų apie advokatų apsilankymą. Suprantama, aš patenkinau jo smalsumą, bet jeigu jis anksčiau mus tik įtarė, tai dabar išėjo visiškai įsitikinęs, kad mes jį apgaudinėjame. Aš iš visų jėgų bandžiau seržantui įrodyti, kad mano šefas - genijus, todėl jo chamiškas elgesys su advokatais visiškai natūralus. Tačiau Perlis griežtai atsisakė patikėti tuo, kad Vulfas, neapsiėmęs tirti šios bylos, privertė advokatus ateiti pas jį. Tiesa, Stebinsas suteikė mums garbę, išgerdamas du puodelius kavos ir suvalgydamas penkis šešis šviežius raguolius, bet tai, manau, galima paaiškinti tuo, kad niekas pasaulyje, bent kartą paragavęs Frico raguolių, nebūtų atsispyręs pagundai dar kartą jų paragauti.

Mes su Vulfu po keletą kartų perskaitėme absoliučiai viską, kas buvo parašyta apie atsitikimą rytiniuose laikraščiuose. Žinoma, mes nesitikėjome gauti kokios nors informacijos, bet vis dėlto sužinojome keletą įdomių detalių, be to, susidarėme nuomonę, kad būtent Krameris ir prokuratūra nutarė iškelti viešumon šį reikalą. Taip, pavyzdžiui, mes sužinojome, kad PAPER'os vyriausioji sekretorė Andžela Rait anksčiau dirbo pas Deimoną From, kuris ją rekomendavo į PAPER'ą. Misis From aukojo pinigus maždaug keturiasdešimčiai labdaringų organizacijų, bet didžiausią palankumą pelnė PAPER'a. Vincentas Lipskombas, vakarieniavęs pas Goraną, žurnale "Šiuolaikinė mintis" paskelbė straipsnių seriją apie persikėlėlius ir ketino parašyti dar ką nors šia tema. Misis Goran praeityje buvo kino žvaigždė... na, šiaip ar taip, filmavosi

kine. Polas Kafneris nemokamai vadovavo PAPER'os spaudos biurui ir tuo pačiu buvo apmokamas asmeninis misis From spaudos agentas. Denis Goranas garsėjo kaip tarptautinės teisės ekspertas, buvo penkių klubų narys ir neblogas virėjas mėgėjas.

Spaudoje nieko nebuvo parašyta apie medžiagos skiautelę iš Metjaus Berčio striukės, kuri buvo rasta mašinoje, partrenkusioje Pitą Drosą. Policija kol kas apie tai tylėjo, nors apie Berčio žuvimą užsiminė.

Per dieną skambino trys reporteriai, o du buvo pasirodę net priebutyje, bet toliau jiems prasiskverbti nepavyko. Žurnalistams labai nepatiko, kad "Žinios" gavo išimtinę teisę skelbti, kaip vyksta bylos tyrimas, kuriam vadovauja Niras Vulfas. Aš jiems pareiškiau užuojautą.

Ryte aš paskambinau į "Žinių" redakciją Koenui Lonui, bet jis dar nebuvo atėjęs į darbą. Aš paprašiau perduoti, kad jis man paskambintų. Kai jis paskambino, mes susitarėme susitikti. Antroje dienos pusėje aš atėjau pas jį pasiimti kai kurių mus dominančių asmenų fotografijų ir pasakiau, kad būtų ne pro šalį, jeigu Lonas suteiktų visą nepaskelbtą dėl vienų ar kitų priežasčių informaciją, o jis atsakė, kad ir pats norėtų ją turėti. Lono žodžiais, jų laikraštis atspausdino viską, kas jiems buvo žinoma, nors, aišku, žinojo ir gandų, pavyzdžiui, kad vieną kartą misis Goran paleido į misis From kokteiliniu mikseriu ir kad vienos firmos, importuojančios prekes, valdytojas prikalbino Vincentą Lipskombą atspausdinti straipsnį apie muitinės rinkliavų sumažinimo būtinumą, už tai apmokėdamas jam kelionę į Europą. Šios naujienos man nepasirodė labai svarbios, dėl kurių nedelsdamas turėčiau grįžti namo. O be to, dar turėjau įvykdyti keletą Vulfo paliepimų. Kad išdalinčiau fotografijas, aš susitikau su Solu Penzeriu "Niujork taims" redakcijoje, kur jis rinko informaciją apie persikėlėlius ir apie PAPER'ą, su Oriu Kaderu Leksingtono aveniu bare, kur jis

man pranešė, kad jo pažįstamas pardavėjas žaidžia golfą Van Kortlendo parke, bet susitiks su juo vėliau, ir su Fredu Darkinu Brodvėjaus restorane, kur jis kartu su visa šeima pietavo, nes sekmadieniais pietūs suaugusiems čia kainuoja tik dolerį aštuoniasdešimt penkis centus, o vaikams - dolerį penkiolika centų.

Ir visgi, prieš grįždamas namo į Trisdešimt penktąją gatvę, aš surizikavau kai ką padaryti savo iniciatyva. Kitados aš padariau didelę paslaugą vienam Niujorko policijos karininkui. Jeigu aš būčiau atlikęs savo pareigą, kaip pilietis ir privatus detektyvas, tai jis būtų smarkiai nukentėjęs ir iki šiol tupėtų už grotų, bet... visokių būna aplinkybių. Niekas, net Vulfas, apie tai nežino. Šis žmogus leido man suprasti, kad jis sutiktų palaikyti netgi mano švarką ir kepurę, jeigu aš įsivelčiau į kokias nors muštynes, bet aš nė karto jo neprašiau. Tačiau tą sekmadienį aš pagalvojau, kodėl gi, velniai griebtų, nesuteikus jam galimybės atsimokėti geru už gerą. Aš jam paskambinau ir mes susitikome.

Aš jam daviau penkias minutes, kad man pasakytų, kas nužudė misis From. Sprendžiant iš tyrimo eigos, atsakė jis, dabar negalima garantuoti, kad tai išaiškės ir po penkerių metų. Aš paklausiau, ar jo pesimizmas susijęs su paskutinėmis žiniomis, ir jis atsakė teigiamai. Aš pasakiau, kad man daugiau nieko nereikia ir kad atsisakau penkių minučių pasiūlymo, bet būsiu dėkingas, jeigu jis man suteiks informaciją, kada iki žudiko vardo išaiškinimo liks ne penkeri metai, o penkios valandos.

- Apie ką gi aš turėsiu jus informuoti?

- Apie tai, kad tyrimas jau beveik baigtas, ir aš galėsiu patarti misteriui Vulfui šmurkštelėti į slėptuvę. Štai ir viskas.

- Jis pernelyg storas, kad kur nors šmurkštelėtų.

- Bet aš tai ne storas.

- Gerai, susitarėme. Tai ir viskas?

- Absoliučiai.

- O aš galvojau, kad jūs pareikalausite Rouklifo galvos su obuoliu burnoje.

Aš grįžau namo ir pasakiau Vulfui:

- Nesijaudinkite. Faraonai žaidžia slėpynių. Nors jie ir daugiau žino, bet jiems dar toli iki atsakymo.

- Iš kur žinai?

- Man čigonė išbūrė, tačiau tai šviežios, tikslios, visiškai konfidencialios žinios... Aš susitikau su mūsų vaikinais ir perdaviau jiems fotografijas. Ar norite sužinoti neesminius duomenis?

- Ne.

- Ką nors įsakysite?

- Ne.

- Jokių užduočių man rytojui?

- Ne.

Visa tai vyko sekmadienio vakarą. O pirmadienį ryte manęs laukė siurprizas. Vulfas niekada nenusileidžia į kabinetą anksčiau kaip vienuoliktą. Po pusryčių, prieš nusileidžiant žemyn, jis liftu pakyla į oranžeriją ir ten praleidžia dvi valandas su savo orchidėjomis. Ryte su manimi jis kalba vietiniu telefonu, jeigu tik neįvyksta kas nors ypatinga. Matyt, tą rytą kažkas ypatinga atsitiko. Padavęs Vulfui pusryčius ir sugrįžęs į virtuvę, Fricas iškilmingai pranešė:

- Tau davė leidimą rytinei audiencijai.

Aš neskubėdamas pabaigiau žiūrėti rytinį laikraštį, kuriame neradau nieko, kas prieštarautų mano "čigonės" pranešimui, išgėriau kavą, užlipau laiptais, pabeldžiau ir įėjau. Lietingomis ir net apsiniaukusiomis dienomis Vulfas pusryčiauja lovoje, numetęs prie kojų juodą šilkinį užtiesalą, kad jo nesuteptų. Aiškią ir saulėtą dieną Fricas pastato padėklą ant stalelio prie lango. Šį kartą rytas buvo saulėtas ir aš turėjau progos pasigėrėti sensacingu reginiu: Vulfas stovėjo basas, pasišiaušusiais plaukais, apsirengęs neįtikė-

tinai didele geltona pižama, akinančiai spindinčia nuo saulės spindulių.

Mes pasisveikinome ir jis pasiūlė man atsisėsti. Lėkštė jau buvo tuščia, bet kava buvo dar nebaigta gerti.

- Turiu tau darbo, - pranešė jis.

- Taip? O aš ketinau važiuoti į banką su misis From čekiu.

- Važiuok. Po to išpildysi mano pavedimus. Turbūt tavęs visą dieną nebus namuose. Pasakyk, kad Fricas atsilieptų į telefono skambučius ir imtųsi atsargumo priemonių, atėjus lankytojams. Retkarčiais skambink man.

- Laidotuvės antrą valandą dienos.

- Žinau. Gali užvažiuoti į namus pavalgyti. O dabar štai ką reikia padaryti.

Vulfas pasakė man būtiną informaciją per keturias minutes, paskui paklausė, ar neturiu klausimų.

- Tik vieną, - susiraukęs atsakiau aš. - Instrukcijos man aiškios, bet ką, atvirai šnekant, aš turiu išsiaiškinti?

- Nieko.

- Tokiu atveju, matyt, su tuo pačiu ir grįšiu.

- Būtent to aš ir laukiu, - sutiko Vulfas, gerdamas kavą. - Tavo užduotis - jiems kelti nerimą, ir viskas. Tu žmonių minioje paleidi tigrą į laisvę... ne, turbūt tai per daug skambiai pasakyta. Sakykim, pelę. Kaip jie į tai pažiūrės? Ar kas nors kreipsis į policiją, ir jeigu taip, tai kas būtent?

Aš linktelėjau.

- Žinoma, vilties yra, tačiau vis dėlto norėčiau žinoti: ar man reikia ką nors konkrečiai sužinoti?

- Nieko, - atsakė Vulfas, tiesdamas ranką prie kavinuko.

Aš nusileidau į kabinetą. Savo rašomojo stalo stalčiuje laikau vizitinių kortelių kolekciją su skirtingais tekstais įvairiems atvejams. Aš pasiėmiau šešias korteles, kurių centre iškiliomis raidė-

mis buvo parašyta mano pavardė ir kamputyje žodžiai "Niro Vulfo pavedimu", ir ant kiekvienos rašalu po savo pavarde užrašiau: "Norėčiau aptarti, ką pasakė misis From misteriui Vulfui penktadienį". Įsidėjęs korteles į piniginę, čekį ir čekių knygelę į kišenę, o revolverį į dėklą po pažastimi, aš išėjau.

Buvo puikus gegužės rytas. Aš su malonumu nuėjau pėsčiomis į banką, o iš ten su taksi nuvažiavau į Šešiasdešimt aštuntąją gatvę. Aš nežinojau, kaip atrodys mirusios milijonierės namas iš vidaus jos laidotuvių dieną - ceremonija turėjo įvykti cerkvėje Medisono aveniu, - tačiau iš išorės buvo ramiau negu šeštadienį. Vienintelis neįprastas ženklas buvo nuobodžiaujantis policininkas ant šaligatvio ir gedulingas krepas virš įėjimo. Policininkas mane pažino, bet sustabdė, kai tik aš pasukau link durų:

- Jums ko nors čia reikia?

- Taip.

- Jūs - Arčis Gudvinas! Ko jūs norite?

- Aš noriu paskambinti, paduoti tarnui vizitinę kortelę, kad jis ją perduotų mis Estėj, ir įeiti. Po to aš noriu, kad mane pas ją nuvestų, ir pradėti pokalbį, paskui...

- Taip, jūs iš tikrųjų Gudvinas.

Šie žodžiai nereikalavo jokio atsakymo, policininkas nutilo, aš praėjau pro jį ir paskambinau. Pekemas tuoj pat atidarė duris. Nors jis ir buvo puikiai išauklėtas, bet mano atėjimas jį vis dėlto apstulbino. Užuot žiūrėjęs tiesiai man į veidą, kaip pridera padoriam tarnui, jis sutrikęs stovėjo, apžiūrinėdamas mano rudą kostiumą, tokios pačios spalvos marškinius, kaklaraištį ir batus. Tiesa, reikia prisiminti, kad šiandien buvo laidotuvių diena.

- Ar galiu pasimatyti su mis Estėj? - paklausiau aš, įteikdamas vizitinę kortelę.

Pekemas mane įleido, bet jo veido išraiška liko nepasikeitusi. Jis turbūt pagalvojo, kad aš ne visai normalus, nes tokia prielaida

būtų labiausiai tikėtina. Paprašęs manęs palaukti hole, jis dingo už kabineto durų. Iš ten pasigirdo balsai, bet tokie tylūs, kad aš negalėjau suprasti žodžių. Po to išėjo Pekemas.

- Prašau, misteri Gudvinai.

Jis pasitraukė ir aš įėjau į kabinetą. Džina Estėj sėdėjo už stalo, laikydama rankose mano vizitinę kortelę. Nerasdama laiko net pasisveikinimui, ji šiurkščiai pasakė:

- Uždarykite už savęs duris.

Aš taip ir padariau bei pažiūrėjau į ją.

- Jūs gi atsimenate, misteri Gudvinai, ką aš jums pasakiau šeštadienį? - pradėjo ji, nenuleisdama nuo manęs žaliai rudų akių, po kuriomis matėsi maišeliai galbūt nuo nemigos, o galbūt nuo persimiegojimo, ir nors ji, kaip ir anksčiau, buvo malonaus veido, bet atrodė taip, lyg nuo mūsų paskutinio susitikimo būtų praėję ne dvi dienos, o dveji metai.

Aš priėjau prie krėslo, stovinčio netoli lango, ir atsisėdau.

- Jūs turite omenyje policijos prašymą, kad jeigu įvyktų pokalbis su Niru Vulfu, apie jį pranešti?

- Taip.

- Na, ir ką gi?

- Nieko.. Jeigu misteris Vulfas vis dar nori su manimi susitikti, turbūt aš pas jį užeisiu. Aš nesu tikra... ne, aš iš tikrųjų nieko nepranešiu policininkams, ką man pasakys Niras Vulfas. Man atrodo, tie policininkai siaubingi. Praėjo penkiasdešimt devynios valandos po misis From nužudymo, daugiau kaip dvi paros, bet jie, žinoma, dar nieko neišaiškino.

Aš turėjau skubiai nuspręsti. Sprendžiant iš jos nuotaikos, aš, matyt, galėčiau dabar ją nuvežti pas Vulfą, gal sutiktų jis ją priimti? O gal norėtų, kad aš veikčiau tik su juo pasitaręs? Nežinau, kokį sprendimą būčiau priėmęs, jeigu būčiau turėjęs laiko pagalvoti, bet dėl laiko stokos mintyse nubalsavau už tai, kad vykdyčiau šefo nurodymus.

- Aš, žinoma, pranešiu apie tai misteriui Vulfui, - pasakiau, - ir esu tikras, kad jis apsidžiaugs sužinojęs, jog jūs sutikote. Kol kas aš jums turiu paaiškinti, kad žodžiai "Niro Vulfo pavedimu" ant mano vizitinės kortelės nevisiškai atitinka tikrovę. Aš atėjau pas jus savo iniciatyva.

- Savo iniciatyva? - nustebo mis Estėj. - Argi jūs nedirbate pas Nirą Vulfą?

- Žinoma, dirbu. Bet aš dirbu ir sau, kai atsiranda tokia galimybė. Aš turiu pasiūlymą.

- Taip, bet čia parašyta: "Norėčiau aptarti, ką pasakė misis From misteriui Vulfui penktadienį", - pastebėjo mis Estėj, pažiūrėjusi į kortelę.

- Teisingai, būtent apie tai aš ir noriu pašnekėti, bet tik griežtai tarp mūsų.

- Nesuprantu.

- Tuoj suprasite. - Aš pasilenkiau prie mis Estėj ir tęsiau pašnibždomis:

- Aš dalyvavau misterio Vulfo ir misis From pokalbyje. Turiu ypač gerą atmintį ir galiu visą pokalbį atkartoti pažodžiui.

- Na, ir kas?

- Aš manau, kad jums šis pokalbis bus labai įdomus. Galbūt jūs galvojate, kad aš smarkiai rizikuoju? Jau daug metų dirbu misterio Vulfo padėjėju, per šį laiką padariau jam kai ką gero, ir jis manimi pasitiki. Jeigu man išėjus jūs paskambinsite arba nuvažiuosite pas jį ir perpasakosite mūsų pokalbį, jis, be abejo, pagalvos, kad jūs rezgate kokią nors aferą. Vulfas, žinoma, paklaus manęs, ar tai tiesa, ir kai aš atsakysiu, kad jūs niekšinga melagė, jis patikės manimi, o ne jumis. Tai štai, negalvokite, rizikuoju aš ar ne. Aš jums persakysiu visą pokalbio turinį už penkis tūkstančius dolerių grynais.

- O! - sušuko mis Estėj (o galbūt "A!" - kaip ten bebūtų, kažkaip panašiai), po to nutilo ir įsmeigė akis į mane.

- Žinoma, aš negalvoju, kad jūs nešiojatės tokią sumą grynais su savimi, ir galiu palaukti iki pusiaudienio. Bet iš pradžių sumokėsite pinigus, o paskui aš jums kai ką papasakosiu.

- Ne, tai neįtikėtina! Dieve mano, kodėl aš turiu mokėti jums už šio pokalbio turinį nors penkis centus, jau nekalbant apie penkis tūkstančius?

- Tai jūsų reikalas. Ar verta už šią informaciją mokėti tiek pinigų, jūs pati nuspręsite po to, kai ją sužinosite. Aš neduodu jokių garantijų, bet jūs turite suprasti, kad aš būčiau kretinas, jeigu, neturėdamas nieko svarbaus, drįsčiau duoti tokį pasiūlymą.

Mis Estėj nusisuko, išsiėmė iš stalčiaus cigaretes ir pabandė užsirūkyti, bet nesėkmingai.

- Aš manau, - prašneko ji, vėl žiūrėdama į mane, - kad man reikėtų pasipiktinti ir įsižeisti. Turbūt taip ir bus, bet dabar aš tik nustebinta. Aš nemaniau, kad jūs pats paprasčiausias sukčius. Jeigu turėčiau galimybę mėtytis tokiomis sumomis, aš užmokėčiau ir išklausyčiau, į kokį melą jūs bandysite mane įtraukti. Jums geriau išeiti. - Ji atsistojo. - Šalin!

- Mis Estėj, mano nuomone...

- Lauk!

Aš mačiau, kaip sukčiai palieka veiksmo vietą - vieni skubėdami, kiti lėtai. Ir vienu, ir kitu atveju jie praranda savo vertę. O aš išėjau iš kabineto, išsaugodamas savo orumo jausmą.

Išėjęs iš namo, aš paskambinau Vulfui iš automato, papasakojau apie vizitą pas mis Estėj, po to sustabdžiau taksi ir nuvažiavau į miesto centrą.

Kitas mano klientas, pasirodo, gyveno sename daugiabučiame name su uniformuotu šveicoriumi, didžiuliu vestibiuliu, išklotu brangiais kilimais, ir vos judančiu liftu. Po to, kai šveicorius paskambino vietiniu telefonu ir leido praeiti, liftas mane užkėlė į aštuntą aukštą. Aš paskambinau į 8b butą ir duris atidarė puskari-

ninkio išvaizdos būtybė, tiesa, apsirengusi kaip tarnaitė. Ji mane nuvedė į didelį aukštomis lubomis kambarį, gausiai apstatytą baldais. Prieš mane išdygo juodai apsirengusi moteris, šviesiai peleninės spalvos plaukais, susuktais į kuodelį, aiškiai žydromis akimis ir blyškiu, gerai prižiūrimu veidu. Rankos ji man neištiesė, bet ir priešiškumo nepastebėjau.

- Misis Goran?

Ji linktelėjo:

- Mano vyras labai supyks sužinojęs, kad aš su jumis mačiausi, bet smalsumas nugalėjo. Ir vis dėlto aš noriu įsitikinti - jūs iš tikrųjų tas pats Arčis Gudvinas, kuris dirba pas Nirą Vulfą?

Aš ištraukiau vizitinę kortelę iš piniginės ir padaviau jai. Ji pažiūrėjo į ją ir nustebusi paklausė:

- Bet aš nieko ne... "Norėčiau aptarti, ką pasakė misis From misteriui Vulfui penktadienį"... Su manim? Kodėl su manim?

- Todėl, kad jūs misis Goran.

- Taip, aš misis Goran. Bet mano vyras įsius...

Aš apsidairiau.

- Aš noriu su jumis konfidencialiai pasikalbėti, - pareiškiau aš. - Galbūt paeikime toliau nuo durų?

- Žinoma. - Misis Goran priėjo prie lango kambario gale ir atsisėdo. Aš pasekiau jos pavyzdžiu.

- Žinote, - pasakė misis Goran, - tai baisu, baisu! Laura From buvo tokia nuostabi moteris! - Ji tai pasakė tokiu tonu ir tokia veido išraiška, lyg būtų kalbėjusi apie mano šukuoseną. - Jūs gerai ją pažinojote?

- Ne. Aš ją mačiau tik vieną kartą, praėjusį penktadienį, kai ji buvo atėjusi pas misterį Vulfą.

- Jis - detektyvas, taip?

- Taip.

- Ir jūs taip pat?

- Taip. Aš dirbu pas misterį Vulfą.

- Kaip įdomu! Jūs žinote, jau čia buvo du... ne, trys. Jie man uždavė daug klausimų, o paskui vėl klausinėjo prokuratūroje, bet tai buvo tik policininkai. O jūs tikras detektyvas! Niekada nebūčiau pagalvojusi, kad detektyvas gali taip gerai rengtis. Bet ko gi aš vis kalbu ir kalbu! Jūs norėjote su manimi kai ką aptarti, ar ne?

- Taip, būtent, apie ką kalbėjo misis From su misteriu Vulfu.

- Tokiu atveju jūs iš pradžių papasakokite man, ką jie kalbėjo. Negaliu gi aš aptarti to, ko nežinau, tiesa?

- Žinoma, bet aš nieko negaliu jums pranešti, kol neįsitikinsiu, kad jūs sutinkate mane išklausyti.

- Bet aš labai noriu jūsų išklausyti.

- Nenuostabu. Taip ir galvojau. Suprantate, misis Goran, aš buvau tame kambaryje, kur jie šnekėjosi, ir atsimenu kiekvieną jų žodį. Būtent todėl aš nusprendžiau, kad jums bus įdomu sužinoti, apie ką jie kalbėjo. Tačiau reikalas tas, kad aš negaliu patenkinti jūsų smalsumo nemokamai. Man iš pat pradžių reikėjo jums paaiškinti, kad atstovauju ne Nirui Vulfui, o pačiam sau, todėl aš jus ir perspėjau, kad mūsų pokalbis bus konfidencialus. Aš sutinku patenkinti jūsų smalsumą, jeigu jūs man paskolinsite penkis tūkstančius dolerių, kuriuos aš vargu ar kada nors grąžinsiu.

- Ką, ką? Nesuprantu...

- Gerai, aš pasakysiu paprasčiau. Jūs užmokėsite man penkis tūkstančius dolerių, o aš jums pranešiu, ką misis From papasakojo misteriui Vulfui. Pinigai - grynais.

- Jūs turite omenyje, kad ji papasakojo jam apie mane kažką siaubingo? Manęs tai visai nestebina, bet visgi, ką ji jam prišnekėjo?

- Aš visai netvirtinau, kad ji kalbėjo jam apie jus. Aš tik...

- Ne, ne, kalbėjo! Būtinai kalbėjo! Bet ką?

- Ne, - tvirtai pareiškiau aš. - Iš pradžių man sumokėkite, paskui pateiksiu faktus. Aš jums siūlau kai ką iš manęs pirkti. Aišku?

- Taip, bet reikalas visai ne tas...

- O koks gi?

- Toks, kad jūs turite omenyje kažką kita. Pavyzdžiui, jei jūs siūlytumėte man kai ką papasakoti už dvidešimt dolerių, aš kitaip į tai pažiūrėčiau, nes man norisi sužinoti, ką ji apie mane prišnekėjo. Bet penkis tūkstančius dolerių! Žinote, misteri Gudvinai, ką aš galvoju?

- Ne.

- Man atrodo, jūs pakankamai protingas žmogus ir tokiu būdu jūs tikitės sužadinti mano smalsumą ir priversti mane išsišnekėti. Kai čia įėjote, aš net nepagalvojau, kad žmogus tokiomis akimis gali užsiiminėti panašiais dalykais. O žinote, aš apie žmogų sprendžiu pagal jo akis.

Aš irgi taip elgiuosi, bet tik kai kada ir iki tam tikro laipsnio. Dabar pagal jos akių išraišką aš nepasakyčiau, kad ji pati protingiausia moteris iš kada nors mano sutiktų, bet jokiu būdu negalima jos pavadinti nerimta būtybe, nors ji vaidino naivuolę. Man norėjosi su ja praleisti valandą kitą ir perprasti jos charakterį, bet aš turėjau vykdyti tikslius Vulfo nurodymus: tyčia atvirai pasiūlyti "nupirkti" pokalbį, įsiminti, kokia bus reakcija, ir pasitraukti. Be to, prieš laidotuves man reikėjo pamatyti kuo daugiau žmonių, susijusių su byla. Aš atsistojau. Ji pasakė, kad gaila, jog aš išeinu, ir net padarė užuominą, kad pridės dar dešimt prie žadėtų dvidešimties dolerių, bet aš apsimečiau, kad ji mane įžeidė, ir todėl daugiau negaliu pasilikti jos namuose.

Išėjęs aš vėl telefonu paskambinau Vulfui ir, atsiskaitęs jam, taksi nuvažiavau į Keturiasdešimt antrąją gatvę.

Lonas Koenas dar anksčiau mane perspėjo ir aš nenustebau, kad Pagalbos Persikėlėliams Asociacija užima prabangią patalpą dvidešimt šeštame aukšte viename iš pačių naujausių prekybos rūmų Niujorko centre, nes šis dangoraižis priklausė misis From, ir

nuomos PAPER A nemokėjo. Tuo labiau man pasirodė keista, kad čia įsikūrė įstaiga, kuri teikia pagalbą nelaimingiesiems ir nuskriaustiesiems. Vieną iš jų aš pamačiau tviskančiame priimamajame. Jis sėdėjo ant didelės odinės sofos, sukumpęs nuo nevilties ir nuovargio, apsivilkęs nunešiotu pilku dviem numeriais didesniu kostiumu. Mąstydamas apie tai, kokį įspūdį jam daro visa ši prabanga, aš pažiūrėjau į jį ir tuojau nusisukau, nes tai buvo Solas Penzeris. Mūsų žvilgsniai akimirkai susitiko, bet jis greitai nusuko akis, o aš priėjau prie būtybės ilga plona nosimi ir tokiu pat smakru.

Būtybė pareiškė man, kad mis Rait labai užsiėmusi ir priima tik tuos, kurie užsiregistravę iš anksto. Aš pateikiau savo vizitinę kortelę ir įtikinau sekretorę, kad ji praneštų mis Rait telefonu ne tik mano pavardę, bet ir visa kita, kas užrašyta kortelėje. Po to man pasakė, kad mane priims, nors tai sekretorei buvo ne prie širdies. Ji davė man suprasti, kad nori kuo greičiau manimi atsikratyti, kai lydėjo į didelį kampinį kambarį, pro kurio langus atsivėrė vaizdas į Manchateną. Kambaryje stovėjo du rašomieji stalai, už vieno sėdėjo dalykiškos išvaizdos moteris, pasirodžiusi man tokia pat pavargusi, kaip Solas Penzeris, bet iš visų jėgų bandanti tai nuslėpti.

- Duokite savo vizitinę kortelę, - užuot pasisveikinusi pareikalavo ji.

Nors jai viską pasakė sekretorė, bet vis tiek aš ištiesiau jai kortelę. Moteris pažiūrėjo į ją, po to į mane.

- Aš labai užimta. Argi taip skubu? - paklausė ji.

- Tai užims labai nedaug laiko, mis Rait.

- Bet koks tikslas tai svarstyti su manimi?

- Nežinau. Jūs pati nuspręsite - yra tikslas ar ne. Aš kalbu savo vardu, o ne Niro Vulfo pavedimu ir...

- Argi ne Niras Vulfas jus pasiuntė pas mane?

- Ne.

- Galbūt policija?

- Ne, aš pats atėjau. Reikalas tas, kad man reikalingi pinigai ir aš galiu jums kai ką parduoti. Žinau, kad jūs šiandien labai užsiėmusi misis From laidotuvėmis, bet aš neketinu jūsų ilgai trukdyti, tuo labiau, kad man skubiai reikalingi penki tūkstančiai dolerių.

- Jeigu jūs bandote mane šantažuoti - bijau, kad tokios sumos su savimi aš neturiu, - kreivai nusišypsojusi atsakė mis Rait. - Man atrodo, aš kai ką girdėjau apie jus, kaip apie privatų detektyvą su gera reputacija.

- Aš stengiuosi juo būti, bet, kaip jau sakiau, man reikalingi pinigai. Aš tik siūlau jums kai ką pirkti, o jūs galite arba priimti mano pasiūlymą, arba atmesti. Tai priklauso nuo to, ar labai norite sužinoti, ką kalbėjo misis From misteriui Vulfui. Galbūt šis sandėris bus jums naudingas, o gal ir ne. Tai jūs nuspręsite pati, bet, savaime suprantama, po to, kai išklausysite mane.

- Štai kas! - sušuko mis Rait, įdėmiai apžiūrinėdama mane.

Aš linktelėjau.

Atlaikyti mis Rait rudų akių žvilgsnį buvo kur kas sunkiau negu Džinos Estėj ir Kleros Goran žvilgsnius. Sunku buvo todėl, kad reikėjo atrodyti žmogumi, ne tik galinčiu iškrėsti niekšybę, bet ir asmenybe, keliančia pasitikėjimą. Iš mis Rait žvilgsnio aš supratau, kad man nesiseka, ir aš paskubomis pridūriau:

- Supraskite, mis Rait, čia sąžiningas pasiūlymas. Aš galiu absoliučiai viską papasakoti, apie ką jie kalbėjo.

- Taip, bet jūs gi iš pradžių norite gauti pinigus.

- Teisingai, kito kelio neturiu. Jeigu jums nepatinka - galite pasiųsti mane po velnių.

- Žinoma, galiu... Bet galbūt mes priimsime kompromisinį sprendimą? - Mis Rait iš stalčiaus išėmė bloknotą, automatinį plunksnakotį ir viską pastūmė man. - Paimkite kėdę, atsisėskite

prie to stalo ir trumpai išdėstykite savo pasiūlymą. Galima, pavyzdžiui, parašyti taip: "Kai Andžela Rait man sumokės penkis tūkstančius dolerių, aš prižadu tuojau pat ir pilnai papasakoti Lauros From ir Niro Vulfo pokalbį, kuris įvyko penktadienį, antroje dienos pusėje". Parašykite datą ir pasirašykite, tik tiek.

- Ir aš turėsiu jums jį atiduoti?

- Taip, bet aš jums grąžinsiu raštelį, kai jūs išpildysite savo pažadą. Teisinga?

Aš nusišypsojau:

- Ar žinote, mis Rait, kiek laiko aš būčiau dirbęs pas Nirą Vulfą, jeigu būčiau toks mulkis?

- Jūs norite sužinoti mano nuomonę? - taip pat šypsodamasi, atsakė mis Rait.

- Žinoma.

- Aš manau, kad jeigu jūs prekiautumėte Vulfo paslaptimis, jis seniai būtų apie tai sužinojęs ir jus išvijęs.

- Bet aš gi paaiškinau jums, kad man reikalingi pinigai...

- Negalvoju, kad tai taip jau būtina. Aš taip pat ne kvaiša. Suprantama, jūs... tai yra misteris Vulfas teisus - aš iš tikrųjų labai noriu sužinoti, apie ką misis From tarėsi su juo. Tai natūralu. Įdomu, kas gi įvyktų, jeigu aš gaučiau pinigus ir įteikčiau jums.

- Tai nesunku patikrinti.

- Tikriausiai galima dar lengviau. Aš galiu nuvažiuoti pas misterį Vulfą ir jo paklausti.

- Aš pasakysiu, kad jūs meluojate.

- Tarkim... Tuo labiau, Vulfas neprisipažins, kad jis pats pasiuntė jus pas mane su panašiu pasiūlymu.

- Tuo labiau, kad jis to nedarė.

Mis Rait žybtelėjo į mane rudomis akimis, bet po to vėl jos įgavo ramią ir griežtą išraišką.

- Jūs žinote, misteri Gudvinai, ko aš labiausiai nemėgstu? Labiausiai nemėgstu, kai mane laiko visiška idiote. Taip ir perduo-

kite misteriui Vulfui. Pasakykite, kad aš nepykstu, jog jis su manimi atliko šį mažą triuką, bet aš kategoriškai prieš tai, kad jis manęs taip neįvertino.

- Bet pats sumanymas jums patiko, tiesa? - šyptelėdamas paklausiau aš.

- Taip, labai.

- Na, ką gi, mėgaukitės tuo nemokamai.

Aš apsisukau ir išėjau. Priimamajame ant sofos vis dar sėdėjo Solas. Man blykstelėjo mintis perspėti jį, kad jis turės garbės susitikti su asmenybe, skaitančia svetimas mintis, bet situacija pokalbiui buvo netinkama ir aš tuoj pat atsisakiau savo ketinimo.

Aš paskambinau Vulfui iš telefono automato būdelės vestibiulyje, atsiskaičiau jam, o po to nuėjau atsigaivinti stikline kokakolos. Ne vien todėl, kad man iš tikrųjų norėjosi gerti, bet ir todėl, kad aš norėjau kruopščiai išanalizuoti savo veiksmus. Ar aš padariau didelę klaidą, o gal mis Rait man per daug protinga? O gal dar kas nors? Gerdamas kokakolą, aš nusprendžiau, kad vienintelis būdas sėkmingai atsilaikyti prieš moterišką intuiciją - kuo mažiau turėti su jomis reikalų, bet tai turbūt praktiškai neįgyvendinama. Be to, Vulfas nesuteikė šiam epizodui didelės reikšmės, nes visgi aš jai pasiūliau pirkti pokalbį, o tai svarbiausia.

Kitas mano klientas buvo visai netoli, sename ir neišvaizdžiame pastate Keturiasdešimt trečiojoje gatvėje, šalia Penktosios aveniu. Aš pakilau liftu į ketvirtą aukštą, įėjau pro duris, ant kurių kabėjo lentelė "Šiuolaikinė mintis", ir ten manęs laukė gana malonus siurprizas. Dar sekmadienį aš nusipirkau žurnalą, kurį redaguoja Vinsentas Lipskombas, ir prieš atiduodamas Vulfui, peržiūrėjau jį ir nusprendžiau, kad visos moteriškos lyties atstovės, dirbančios šio leidinio redakcijoje, gali bet ką patraukti nebent protu, jeigu jos jį turi. Tačiau prie komutatoriaus sėdėjusi gražuolė nuostabia figūra ir gyvomis akimis pasveikino mane su tokia

koketiška šypsenėle, lyg norėtų pasakyti, kad čia įsidarbino tik todėl, jog tikėjosi kada nors susitikti su manimi.

Suprantama, aš su malonumu būčiau su ja paplepėjęs, pradėdamas, pavyzdžiui, nuo to, kokias orchidėjas ji mėgsta, bet kadangi iki pusiaudienio laiko liko mažai, aš tik nusišypsojau, pasakiau, kad noriu pasimatyti su misteriu Lipskombu, ir padaviau jai savo vizitinę kortelę.

- Vizitinė kortelė? Puiku! - pagarbiai pastebėjo mergina, tačiau viską perskaičiusi, ji vėl pažiūrėjo į mane, bet jau ne taip maloniai, po to paskambino kažkam telefonu, apsikeitė keliomis frazėmis, grąžino man kortelę ir pasakė:

- Po priimamojo trečios durys į kairę.

Suskaičiuoti iki trijų nesuspėjau. Kai tik įėjau į tamsų siaurą koridorių, atsivėrė vienos durys, jose pasirodė žmogus, suriko man taip garsiai, tarsi aš būčiau kitame plačios upės krante: "Čia!" - ir tuoj pat dingo. Kai aš įėjau, jis stovėjo nugara į langą, giliai susikišęs rankas į kelnių kišenes. Kambarys buvo mažas, o jame stovėjęs rašomasis stalas ir dvi kėdės atrodė taip, lyg būtų atvežti iš sąvartyno.

- Misteris Lipskombas?

- Taip.

- Jūs žinote, kas aš?

- Taip.

- Aš noriu su jumis asmeniškai pasišnekėti.

- Taip ?

- Tik griežtai tarp mūsų. Aš jums noriu kai ką pasiūlyti asmeniškai nuo savęs.

- Ką?

- Keisti informaciją į grynus pinigus. Jūs žurnalo leidėjas, todėl panašus pasiūlymas jums ne naujiena. Už penkis tūkstančius dolerių aš jums pilnai ir tiksliai papasakosiu, apie ką kalbėjosi misis From ir misteris Vulfas praėjusį penktadienį.

Lipskombas ištraukė ranką iš kišenės, pasiglostė smakrą ir vėl įkišo ranką į kišenę.

- Mano mielasis, - šį kartą jis kalbėjo nepakeldamas balso, - aš ne milijonierius, o žurnalai išvis neperka informacijos tokiu būdu. Paprastai darau taip: aš duodu garbės žodį, o jūs papasakojate viską, ką žinote, ir jeigu jūsų informacija bus verta dėmesio, mes su jumis susitarsime dėl kainos. Jeigu nesusitarsime - niekas nieko nepraranda. - Jis pagūžčiojo plačiais pečiais. - Suprantama, aš galėčiau atspausdinti gerai apgalvotą ir patraukiantį straipsnį apie Laurą From, kuri buvo labai protinga moteris ir didis žmogus, tačiau kol kas aš negaliu net įsivaizduoti, kokią informaciją jūs turite. Apie ką ji?

- Aš neturėjau omenyje straipsnio jūsų žurnalui, misteri Lipskombai. O turėjau omenyje informaciją jums asmeniškai.

Lipskombas susiraukė, ir jeigu jis apsimetė, tai jam gerai pavyko.

- Bijau, kad aš jūsų nesuprantu.

- Juk tai labai paprasta! Aš girdėjau jų pokalbį. Tą vakarą misis From buvo nužudyta, jūs prisidėjote prie to, o aš turiu...

- Nesąmonė! Aš prisidėjau prie jos nužudymo? Aš literatas, misteri Gudvinai, ir pripratau dirbti su žodžiais, bet bėda ta, kad daugelis juos vartoja, nesiskaitydami su jų tikrąja prasme. Aš sutinku, kad jūs klaidingai pavartojote žodį "prisidėjote", nes priešingu atveju jūs šmeižikas. Aš - neprisidėjau.

- Na, gerai, gerai. Jūs sunerimote?

- Žinoma, kad taip. Aš nebuvau artimai pažįstamas su misis From, bet labai ją gerbiau ir didžiavausi, kad ji palaiko ryšius su manimi.

- Jūs buvote pas Goranus svečiuose penktadienį vakare ir vienas paskutiniųjų matėte ją gyvą. Policininkai taip pat savaip specializuojasi vartodami žodžius, o jie jau uždavė daug klausimų

ir dar daugiau užduos. Jūs sakote, kad esate sunerimęs. Aš ir pagalvojau, kad sutiksite užmokėti penkis tūkstančius dolerių, kad nurimtumėte.

- Tai panašu į šantažą.

- Užmuškite - nežinau. Jūs žodžių vartosenos specialistas, o aš nemokša.

Lipskombas staigiai ištraukė rankas iš kišenių ir aš net pagalvojau, kad jis gali man vožtelėti.

- Jeigu tai šantažas, - pastebėjo jis, - vadinasi, jūs mane kažkuo gąsdinsite. Sakykim, aš užmokėsiu jums. Kas toliau?

- Aš jums negrasinu. Jūs gausite informaciją, ir viskas.

- Na, o jeigu aš jums neužmokėsiu?

- Jūs nieko nesužinosite.

- O kas sužinos?

- Aš gi sakiau, kad niekuo negrasinu, - pasakiau aš, patraukdamas pečiais, - o tik stengiuosi kai ką parduoti.

- Grėsmė gali būti ir numanoma. Spaudoje rašė, kad Vulfas tiria misis From nužudymą.

- Teisingai.

- Bet ji negalėjo paprašyti, kad Vulfas ištirtų nusikaltimą, nes negalvojo, kad ją užmuš. Aš manau, kad ji pavedė Vulfui kai ką išaiškinti arba patikrinti, ir tą patį vakarą žuvo. Vulfas laikė savo pareiga ištirti nusikaltimą. Jūs negalite man siūlyti informacijos, kuri, Vulfo nuomone, susijusi su mirtimi. Be jo sutikimo jūs taip pat neslėpsite šių žinių nuo policijos. Atvirai šnekant, jūs ir nesiruošiate šito daryti, ar ne taip?

- Taip.

- Iš to seka, kad jūs siūlote informaciją ne apie misis From nužudymą, o apie tai, ką ji papasakojo Vulfui. Teisingai?

- Leiskite neatsakyti.

- Nieko nebus! - Lipskombas palingavo galvą. - Aš negaliu su jumis kalbėtis nežinodamas, apie ką kalbama. Aš visai nepažadu,

kad mes susitarsime netgi po to, kai jūs man viską papasakosite, o dabar išvis nieko negaliu spręsti. - Jis atsuko man nugarą, kurį laiką taip stovėjo, žiūrėdamas pro langą, po to vėl atsisuko ir tęsė toliau: - Nemanau, Gudvinai, kad mūsų pokalbiui padės, jeigu aš jūsų pasiūlymą pavadinsiu žodžiu, kokio jis nusipelno. Dieve mano! Ir jūs tokiu būdu užsidirbate pinigus?! Aš, pavyzdžiui, atiduodu visą savo laiką, talentą ir energiją, bandydamas sutaurinti žmogišką natūrą, o čia atsirandate jūs! Jūsų, žinoma, tai nejaudina - jums tik pinigai! Dieve gailestingas! Pinigai! Gerai, aš pagalvosiu ir paskambinsiu jums... O galbūt ir ne. Koks jūsų telefono numeris?

Aš jam daviau Niro Vulfo telefono numerį ir, nenorėdamas daugiau klausyti pamokslų apie tai, koks aš negeras, ypač lyginant su juo, išėjau iš kabineto. Mažas, besidžiaugiantis gyvenimu daigelis prie telefono komutatoriaus turbūt norėjo man pakelti nuotaiką, bet aš išdidžiai praėjau pro šalį nusprendęs, kad jai gali pakenkti netgi trumpas pašnekesys su tokiu bjauriu tipu, kaip aš.

Iš artimiausio telefono automato aš paskambinau Nirui Vulfui.

- Pabaigiau su ketvirtu numeriu, Lipskombu, - pranešiau aš.

- Tęsk, bet be klausimų.

Tai reiškė, kad jis ne vienas. Aš smulkiai jam viską papasakojau, įskaitant ir savo nuomonę apie kovotoją už žmogiškosios natūros sutaurinimą. Pabaigęs pranešimą, aš, kad nereikėtų Vulfui žiūrėti į laikrodį, pasakiau, jog jau po dvylikos dvidešimt minučių ir kad man reikia keliauti toliau, pas penktą numerį - Polą Kafnerį, kuris dirba spaudos konsultantu ir kuris taip puikiai išsisuko iš padėties, kai pamatė mane Džinos Estėj draugijoje.

- Na! - nutraukė mane Vulfas. - Tuojau pat sugrįžk. Misteris Polas Kafneris jau čia, ir aš noriu, kad tu atvažiuotum.

10

Iš Vulfo tono ir iš to, kaip jis suformulavo įsakymą, aš iškart supratau, kas manęs laukia, todėl nenustebau, kad jis mane sutiko piktu žvilgsniu, kai įėjau į kabinetą. Polas Kafneris sėdėjo raudonajame odiniame krėsle. Jis, tiesa, nepasveikino manęs tokia pat džiaugsminga šypsenėle, kaip šeštadienį, bet nepasakyčiau, kad jis būtų priešiškai nusiteikęs mano atžvilgiu. Turbūt jo profesijos žmonės niekam negali atvirai rodyti savo priešiškumo.

Aš atsisėdau prie savo rašomojo stalo.

- Ne ten, Arči! - riktelėjo Vulfas. - Tu turi sėdėti už šio stalo, kol jis čia stovės. - Jis parodė į vieną iš geltonųjų krėslų. - Sėsk ten.

Aš buvau tiesiog sukrėstas.

- Ką?! Kas atsitiko?

- Sėskis, - griežtai ištarė Vulfas.

Aš atsisėdau į geltonąjį krėslą, Vulfui žiūrint į mane naikinančiu žvilgsniu, o mano veide atsispindėjo nustebimas, nesupratimas ir skriauda.

- Misteris Kafneris iškėlė tau siaubingą kaltinimą, - rūsčiai pareiškė Vulfas. - Aš noriu, kad jis tai pakartotų tavo akivaizdoje. Misteri Kafneri?

Kafneris visa savo povyza stengėsi parodyti, kaip jam sunku kalbėti apie tai. Jis kietai suspaudė storas lūpas ir, kreipdamasis į mane, pasakė:

- Aš sužinojau, kad jūs šiandien ryte kai ką pasiūlėte moteriai, už kurios tiesiog krištolinį sąžiningumą aš laiduoju, o kad tai tiesa, irgi esu užtikrintas. Ji tvirtina, kad jūs pasiūlėte jai pirkti misis From ir misterio Vulfo pokalbio turinį, kuris įvyko praėjusį penktadienį, už penkis tūkstančius dolerių grynais.

Aš nepašokau krėsle iš pasipiktinimo. Kaip patyręs detektyvas, dirbdamas protingai vadovaujant Nirui Vulfui, aš galėjau išklau-

syti patį niekingiausią melą su tam tikru orumu. Pakėlęs smakrą, aš paklausiau:

- Moters pavardė?

Kafneris neigiamai papurtė galvą:

- Aš pavardės nepasakiau ir misteriui Vulfui, nes ji manęs taip paprašė. Žinoma, jūs tikrai ją žinote.

- Pamiršau. Priminkite.

- Ne!

- Dieve mano! - irzliai sušukau aš, bet Kafneris primygtinai reikalavo:

- Man atrodo, kad viskas labai paprasta. Aš prašau jūsų atsakyti į klausimą: ar jūs buvote pas vieną moterį šiandien ryte su panašiu pasiūlymu?

- Sakykim, kad aš atsakysiu į jūsų klausimą. O paskui jūs pareikšite, kad aš, anot vieno žmogaus žodžių, vakar vakare pavogiau gabalėlį sūrio iš pelėms gaudyti skirtų spąstų, kuriuos jis pastatė, ir paklausite - ar tai tiesa. Aš atsakysiu. Paskui jūs pareikšite, kad vienas arklys jums pasiskundė, esą aš nupjoviau jam uodegą, ir...

- Užteks! - pertraukė mane Vulfas. - Žinote, misteri Kafneri, juk tai, ką sako Gudvinas, yra teisybė. Anoniminiai kaltinimai visada abejotini.

- Bet šis kaltinimas visai ne anoniminis! Aš pažįstu šią moterį.

- Tada pasakykite, kas ji.

- Manęs prašė nesakyti.

- Bijau, kad mes aklavietėje, jeigu jūs iš tikrųjų davėte tokį pažadą. Manęs nestebina, kad misteris Gudvinas reikalauja pasakyti, kas ta moteris. Iš jo pusės būtų nedovanotinai kvaila kitaip elgtis. Tokiu būdu, klausimas išspręstas ir aš daugiau nesiruošiu prie jo sugrįžti. Jeigu jūs neturite teisės laukti atsakymo į anoniminį klausimą, lygiai tas pat pasakytina ir apie mane.

Kafneris sučiaupė lūpas, pasimetęs ištraukė cigaretę iš portsigaro, pažiūrėjo į ją ir paklausė:

- Galima užsirūkyti?

- Ne! - atkirto Vulfas.

Ši taisyklė nebuvo tvirta ir nepajudinama, išimtis darėme ne tik daliai klientų, bet netgi ir rinktinėms lankytojoms, kurios nebuvo įtrauktos į galimų klienčių sąrašą. Kafneris skubiai įkišo portsigarą į vieną kišenę, o cigaretę - į kitą ir, bandydamas paslėpti savo sumišimą, išpoškino:

- Aš kalbėjau apie mis Andželą Rait.

Aš sureagavau į šiuos žodžius taip, kaip pridera vyrui:

- Jums apie tai pranešė mis Rait?

- Taip.

- Tartum aš kreipiausi į ją su panašiu pasiūlymu?

- Taip.

Aš atsistojau ir nuėjau prie savo rašomojo stalo.

- Ką tu nori daryti? - paklausė Vulfas.

- Paskambinti mis Rait ir paklausti jos. Jeigu ji patvirtins tai, ką pasakė misteris Kafneris, aš apšauksiu ją užkietėjusia šmeižike.

- Bet jos nėra namuose, - pasakė Kafneris.

- O kur gi ji?

- Laidotuvėse.

- Ar tu kai ką pasiūlei mis Rait, kaip sako misteris Kafneris? - paklausė Vulfas.

- Ne, sere.

- Bet galbūt tu pasakei jai ką nors tokio, ką būtų galima suprasti, kaip panašų pasiūlymą?

- Ne, sere.

- Ar kas nors girdėjo jūsų pokalbį?

- Ne. Jeigu, žinoma, kambaryje nebuvo mikrofonų.

- Tokiu atveju gali sėsti prie savo stalo! - pasakė Vulfas ir pasisuko į lankytoją. - Jeigu jūs viską išdėstėte, ką pasakė mis Rait,

iškyla klausimas, kuo reikia tikėti - ja ar misteriu Gudvinu. Aš asmeniškai labiau tikiu misteriu Gudvinu. Ar jūs galite pateikti kokius nors įrodymus, kurie paneigtų jo žodžius?

- Įrodymus? Ne.

- Jūs ir dabar tikite mis Rait?

- Taip, tikiu.

- Matote. Aš manau, jūs suprantate, kad klausimas ne tik tas, kuo tikėti: mis Rait ar misteriu Gudvinu. Juk tai, ką ji pasakė jums, aš žinau tik iš jūsų žodžių.

Kafneris nusišypsojo. Jis jau suprato, kur lenkia Vulfas, ir nusiramino.

- Misteri Vulfai, mes su jumis esame vienodoje padėtyje. Aš nekalbėjau apie tai, bet mis Rait mano, kad misteris Gudvinas atėjo pas ją su tokiu pasiūlymu ne savo iniciatyva, o jūsų primokytas. Taigi aš galiu remtis ne tik mis Rait ir misterio Gudvino tvirtinimais.

Vulfas abejingai linktelėjo ir žvilgtelėjo į laikrodį.

- Iki pietų liko dvidešimt minučių. Mes aklavietėje ir galime padėti tašką, jeigu jūs, žinoma, nesirengiate iškelti naujų hipotezių. Sakykim, kad mis Rait arba jūs, misteris Gudvinas arba mes su juo abu - melagiai. Mūsų diskusijos atskaitos tašku aš galiu laikyti šio sakinio paskutinę dalį. Jums tai geriausias variantas. Kas toliau?

Kafneris taip pat buvo pasiruošęs duoti atkirtį.

- Tokiu atveju aš jūsų paklausiu, kuo jūs galite pateisinti šį šantažą mis Rait atžvilgiu?

- O aš atsakysiu, kad jūs neturite jokios teisės taip kvalifikuoti mano elgesio. Kas toliau?

- Tada man reikės informuoti policiją apie tai, kad jūs neteisėtai veliatės į oficialų nužudymo bylos tyrimą.

- Nesąmonė! Aš laiku pranešiau policijai apie savo ir misis From pokalbį, bet nežadėjau, kad jo nepanaudosiu savo nuožiūra.

Aš ne advokatas, todėl nenusižengiu įstatymui, reikalaujančiam, kad advokatas pokalbius su klientais laikytų paslaptyje. Į nusikaltimo tyrimą aš neįsivėliau, įstatymams nenusižengiau ir nieko nešantažavau. Aš turiu užrašytą pokalbį, kuris įstatymiškai man priklauso, ir turiu teisę jį parduoti. Jūsų sprendimas pranešti apie tai policijai manęs nejaudina.

Kafneris nusišypsojo:

- Aš matau, kad jūs pasiruošėte mūsų susitikimui.

- Kaipgi kitaip? Vieną mano hipotezę mes išanalizavome. Kas toliau?

Šypsena dingo nuo Kafnerio veido.

- Nustokime kalbėti apie hipotezes. Jeigu ir galėčiau įrodyti, kad buvo padarytas panašus pasiūlymas, - o aš negaliu to padaryti, nes remiuosi tik mis Rait tvirtinimu, o jūs sakote galįs jį paneigti, patikėkime, kad jūs teisus, - ką man tai duos? Mums liko mažai laiko, man reikia važiuoti į laidotuves. Grįžkime prie reikalo.

- Prie jūsų ar prie mano?

- Ir prie to, ir prie kito. Mano profesija, misteri Vulfai, įpareigoja mane teikti klientams juridines paslaugas ir gerai tvarkyti jų reikalus. Misis From buvo mano klientė. Pagalbos Persikėlėliams Asociacija buvo ir toliau bus mano klientas. Aš įsipareigojau misis From ir jos mirtis ne tik neatleido manęs nuo jai duotų įsipareigojimų, bet, atvirkščiai, aš padarysiu absoliučiai viską, kas priklauso nuo manęs, kad misis From atminimas būtų šviesus ir nesuteptas. Taip pat aš nerimauju ir dėl Asociacijos. Kiek man žinoma, misis From mirtis nesusijusi su PAPER'os reikalais, bet šios galimybės išbraukti negalima. Jūs apie tai ką nors žinote?

- Tęskite, misteri Kafneri.

- Gerai. Aš manau, gali būti, netgi labai gali būti, kad yra tam tikras ryšys tarp misis From mirties ir jos pokalbio su jumis praėjusį penktadienį. Kiek man žinoma, ji nieko neperspėjo, kad

važiuoja pas jus pasikonsultuoti, o tai rodo, kad pokalbis buvo konfidencialus. Kitaip ji būtų pasitarusi su manimi. Reikalas, be abejo, buvo svarbus, nes dėl menkniekių ji nebūtų trukdžiusi privataus detektyvo, tuo labiau jūsų. Jeigu šis reikalas kokiu nors būdu susijęs su jos mirties kaltininku arba yra jos mirties priežastis, tada jis buvo jai ne tik svarbus, bet tiesiog gyvybiškai svarbus. Aš noriu žinoti... Ne, aš privalau apie tai žinoti! Aš teiravausi policininkų, bet jie atsisakė ką nors pasakyti. Jūs ką tik pareiškėte, kad galite kaip tinkamas elgtis su pokalbio užrašais, nenusikalsdamas įstatymui, ir turite teisę pokalbį parduoti. Aš užmokėsiu jums už tai penkis tūkstančius dolerių. Jeigu jūs norite pinigus gauti grynais, o ne čekiu, aš įteiksiu juos dar šiandien.

Vulfas susiraukė:

- Apie ką jūs kalbate, misteri Kafneri? Ką tik norėjote apie šį bjaurų pasiūlymą pranešti policijai, o dabar ruošiatės su juo sutikti! Pritrenkiantis moralinis nuosmukis!

- Ne daugiau pritrenkiantis negu jūsų, - paprieštaravo Kafneris. - Jūs smerkėte ir net norėjote atleisti iš darbo Gudviną, o paskui puolėte tvirtinti, kad pasiūlymas visiškai teisėtas.

- Taip ir yra. Juk misteris Gudvinas norėjo kai ką pardūoti, kas priklausė ne jam, o man. Tačiau jūsų kazuistinis talentas nors ir kelia nuostabą, bet šiuo atveju neturi nieko bendra su šiuo reikalu. Iškyla klausimas, sutinku aš su jūsų pasiūlymu ar ne. Atsakau - ne. Aš jį atmetu.

- Kaip - atmetu? Jūs negalite taip pasielgti!

- Negaliu?

- Taip, negalite! Aš, kaip misis From interesų atstovas, turiu pilną teisę reikalauti to pokalbio užrašų. Jūs negalite man atsakyti! Jūsų veiksmai - ne kas kita, kaip netinkamas įsikišimas į misis From advokato tiesioginių pareigų vykdymą.

Vulfas palingavo galvą:

- Aš bijau turėti reikalų su jumis, man ir šio vieno pakanka, kad atsisakyčiau parduoti užrašus, netgi jei ir nebūtų kitų priežasčių. Labai jau jūs apsukrus. Tik prieš kelias minutes mano pasiūlymą parduoti informaciją jūs pavadinote neteisėtu ir negaliojančiu, o dabar jūs taip pat charakterizuojate mano atsisakymą tai padaryti. Jūs išmušate mane iš vėžių ir aš noriu turėti nors truputėlį laiko, kad viską galėčiau apgalvoti. Aš žinau, kaip su jumis susisiekti. - Vulfas pažiūrėjo į laikrodį. - Jūs vėluojate į laidotuves.

Taip ir buvo. Kafneris taip pat žvilgterėjo į laikrodį ir atsistojo. Iš jo veido buvo galima spręsti, kad pokalbio rezultatais jis patenkintas. Jis nusišypsojo man, o paskui Vulfui.

- Jūs jau atleiskite, - pastebėjo jis, - kad per daug laisvai švaisčiausi kaltinimais. Tikiuosi, jūs suprasite mane. Aš dar nė karto nebuvau atsidūręs tokioje padėtyje. Nė karto. Lauksiu jūsų skambučio.

Aš palydėjau Kafnerį, o kai grįžau į kabinetą, Vulfo jau nebuvo - jis išėjo į valgomąjį.

11

Tą patį vakarą, pusę septynių, aš sėdėjau mažame prokuroro padėjėjo Mandelbaumo kabinete ant medinės kėdės ir daviau parodymus.

Šiame kabinete net trims buvo ankšta. O mes buvome keturiese: storas, pradedantis plikti Mandelbaumas - už rašomojo stalo, šalia jo - Randolas, aukštas ir liesas detektyvas iš kriminalinės policijos, mano pašonėje - mis Džina Estėj.

Mūsų pokalbis, susidedantis iš Mandelbaumo klausimų ir atsakymų, kuriuos daviau arba aš, arba mis Estėj, jau tęsėsi dešimt minučių, ir aš nusprendžiau, kad atėjo laikas pasakyti kalbą.

- Aš jūsų nekaltinu, - pradėjau, - kad jūs veltui leidžiate ne tik savo, bet ir mano laiką, nes gerai suprantu, kad tiriant įvairias žmogžudystes maždaug devynios dešimtosios laiko iššvaistoma veltui. Tačiau leiskite paklausti - ar ne pernelyg ilgai užsitęsė mūsų pokalbis? Mes dėl nieko nepajėgėme susitarti ir, nepriklausomai nuo išdėstytų faktų esmės, aš turiu jus palikti. Jeigu mis Estėj visa tai sugalvojo, jūs galite ir be mano pagalbos pabandyti išsiaiškinti, kodėl ji taip pasielgė. Jeigu ji sako tiesą ir aš jai kai ką pasiūliau savo iniciatyva, o jūs jau apie tai pranešėte misteriui Vulfui, tada jis, bet ne jūs, mane ištardys kuo smulkiausiai. O jeigu, kaip jūs labiau linkę tikėti, mane su pasiūlymu pas mis Estėj pasiuntė Vulfas, tai kuo aš čia dėtas? Jis turi pilną teisę net atspausdinti laikraštyje skelbimą apie pasiūlymą parduoti savo ir misis From pokalbio užrašus, kam tik nori, ir, nors tai atrodys nelabai padoriai ir jums nepatiks, kokį gi kaltinimą jūs galite jam iškelti? Aš atėjau pas jus jūsų kvietimu, o dabar ketinu grįžti namo ir pabandysiu įtikinti savo šefą, kad aš visai ne gyvatė, kurią jis sušildė savo užantyje.

Žinoma, viskas buvo ne taip paprasta, bet maždaug po penkių minučių mes išsiskyrėme beveik geruoju. Gaila, bet mis Džina Estėj nepanoro manęs pabučiuoti atsisveikindama.

Aš iš tikrųjų norėjau grįžti namo ir suspėti pavakarieniauti, kad nustatytu laiku susitikčiau su Oriu Kaderu. Jis jau buvo atėjęs apie penktą valandą su svarbiu pranešimu, dėl kurio aš nutariau sudrumsti Vulfo ramybę oranžerijoje, rizikuodamas sukelti jo nepasitenkinimą. Vulfas, žinoma, supyko, bet vis dėlto išklausė Orį. Firmos "Bodė" juvelyrinės parduotuvės pardavėjas niekada nematė nei auksinių, nei kokių nors kitokių vorų pavidalo auskarų, bet Oriui davė fabrikantų, importuotojų, prekiautojų juvelyriniais dirbiniais sąrašą. Su kiekvienu iš jų Oris pasišnekėjo telefonu ir jau ketvirtą valandą galėjo užtikrinti, kad niekas Niujorke pardavime nematė vorų pavidalo auskarų, kai vienos didmeninės firmos supirkimo agentas patarė jam pakalbėti su mis Gramon, firmos darbuotoja, kurios darbas yra sekti kitų firmų kainas ir asortimentą.

Mis Gramon patvirtino, kad prieš kelias savaites (ji neprisiminė tikslios datos) matė parduotuvės, kuri yra Keturiasdešimt šeštojoje gatvėje, vitrinoje didelius auksinius vorų pavidalo auskarus - dėžutėje su žaliu įdėklu. Auskarai jai pasirodė tokie baisūs, kad jai ir į galvą neatėjo mintis rekomenduoti jų savo firmos šeimininkams. Ją nustebino pats tų auskarų atsiradimo faktas Džuliuso Gerstero juvelyrinės parduotuvės vitrinoje, kuri garsėjo tuo, kad dauguma ten parduodamų dirbinių buvo aukšto meninio lygio.

Viskas ėjosi gerai, bet kai tik Oris pasirodė Gerstero parduotuvėje, jis susidūrė su visai netikėta kliūtimi. Anot jo žodžių, jis paaiškino Gersterui, kad jo parduotuvės vitrinoje matė tokius auskarus ir norėtų įsigyti, bet Gersteras jau iš pat pradžių nukreipė kalbą į kitą pusę. Jis nepaneigė, kad čia galėjo būti tokie auskarai, tačiau ir nepatvirtino. Jis trumpai pasakė, kad neprisimena, kada

ir kam juos pardavė. O Orio nuomonė, smulkiai išdėstyta Vulfui ir man, buvo ta, kad Gersteras yra paprasčiausias melagis. Jis Orį taip paveikė, kad Oris, jeigu būtume leidę, būtų galėjęs juvelyrą apipilti benzinu ir padegti.

Nutarėme, kad dar tą patį vakarą mes su Oriu aplankysime Gersterą, iš anksto jo neįspėję.

Daugiau tą dieną neįvyko nieko įdomaus. Daug kartų skambino Solas Penzeris ir Fredas Darkinas pranešdami, kad jie neturi nieko naujo.

Mes susitikome su Oriu aštuntą valandą ties Septyniasdešimt ketvirtąja gatve ir Kolambuso ratu ir, dulkiant įkyriam smulkiam lietui, nupėdinome link namo, esančio Centrinio parko vakarinėje dalyje. Jeigu visus daugiabučius Niujorko namus galima suskirstyti į dvi kategorijas - su tentu virš įėjimo ir be jo, tai šis namas buvo nei toks, nei kitoks: nuo durų iki grindinio buvo pritvirtinti stovai, bet be dangos. Vestibiulyje mes mestelėjome šveicoriui: "Pas Gersterą", - ir nesustodami nuėjome prie lifto. Liftininkas mums pasakė, kad Gersteras gyvena 11 bute.

Duris atidarė paauglys, amžiumi ir figūra panašus į Pitą Drosą, bet labai tvarkingas ir švarus. Jį pamatęs, aš tuoj pat atmečiau savo iš anksto sugalvotą strategiją ir nusprendžiau panaudoti kitą.

- Ačiū, kad mane palydėjote, - pasakiau aš Oriui. - Susitiksime vėliau.

Jam reikėjo tik sekundės, kad suprastų, kaip pasielgti.

- Nėra už ką, - atsakė jis ir nuėjo link lifto.

Berniukas su manimi pasisveikino, aš prisistačiau ir pasakiau, kad norėčiau pasišnekėti su Džuliusu Gersteru.

- Aš tuojau jam pranešiu, sere. Prašau palaukti, - atsakė jis ir nuėjo.

Beveik iškart pasirodė vyriškis. Jis priėjo prie pat manęs. Gersteras buvo šiek tiek žemesnis už mane, vyresnis, mažu švariai

nuskustu veidu, lygiai atgal sušukuotais plaukais, toks pat tvarkingas ir sulaižyta šukuosena, kaip jo sūnus. Šiaip ar taip, aš tikėjausi, kad tai jo sūnus.

- Jūs norėjote mane matyti? - mandagiai ir šaltai pasiteiravo jis.

- Taip, norėjau, jeigu galima. Mano pavardė Gudvinas, aš dirbu detektyvo Niro Vulfo padėjėju. Mes tiriame berniuko nužudymą ir norėčiau užduoti jums keletą klausimų. Dvylikamečio berniuko, vardu Pitas Drosas.

Jo veido išraiška nepasikeitė - kaip vėliau man teko įsitikinti, ji išvis niekada nesikeitė.

- Bet aš nieko nežinau apie berniuko nužudymą, - pareiškė Gersteras.

- Ne, žinote, - paprieštaravau aš. - Misteris Vulfas mano, kad jūsų suteikta informacija gali suvaidinti svarbų vaidmenį suimant žudiką. Ar galiu užeiti penkioms minutėms ir viską paaiškinti?

- Jūs policininkas?

- Ne, sere. Aš privatus detektyvas. Tai buvo žvėriška žmogžudystė, berniuką tyčia partrenkė mašina.

- Įeikite.

Jis nusivedė mane į mažą kambarį, palei kurio sienas stovėjo spintos su knygomis, o virš jų kabėjo paveikslai. Kampe buvo nedidelis rašomasis stalas, prie lango - šachmatų stalelis ir du krėslai. Jis mostelėjo ranka į vieną iš jų, o pats atsisėdo į kitą.

Aš papasakojau jam apie Pitą - nelabai smulkiai, bet ganėtinai, kad jis susidarytų nuomonę apie mano ir Vulfo pokalbį su Pitu, apie antrą jo apsilankymą kitą dieną, apie Stebinso vizitą su skaudžia žinia apie berniuko mirtį tą pačią dieną, apie misis Dros atėjimą pas mus ir apie keturis dolerius bei trisdešimt centų. Aš nieko nedramatizavau, o tik papasakojau viską, kaip buvo, po to perėjau prie savo vizito tikslo.

- Tiriant šią bylą iškilo kai kurie sunkumai, - tęsiau aš. - Apie juos nekalbėsiu, jeigu, žinoma, jūs pats nenorėsite sužinoti detalių.

Tai štai, misis From, kai ją užmušė penktadienio vakarą, segėjo auksinius vorų pavidalo auskarus. Jūsų pagalba man reikalinga tik todėl, kad išsiaiškinčiau, kas užmušė berniuką. Nei policija, nei Vulfas kol kas nieko neišaiškino. Misteris Vulfas mano, kad vienintelis būdas aptikti nusikaltėlio pėdsakus - tai sužinoti auskarų, kuriuos buvo įsisegusi už vairo sėdėjusi moteris, likimą. Mes neradome nė vieno, kuris būtų matęs moterį su tokiais auskarais (aišku, išskyrus misis From), todėl misteris Vulfas nusprendė tyrimą pradėti nuo kito galo. Jis pavedė žmogui, pavarde Kaderas, surasti ką nors, kas būtų kada nors matęs panašius auskarus. Šiandien Kaderas jau norėjo pareikšti, kad tokio liudininko Niujorke išvis nėra, bet jam pasisekė. Vienas žmogus, kurio vardą, jeigu bus būtina, pasakysiu, pranešė, kad prieš kelias savaites matė tokius auskarus jūsų parduotuvės vitrinoje. Kaderas bandė apie tai su jumis pasišnekėti, bet jūs atsakėte, kad neprisimenate.

Aš nutilau galvodamas, kad Gersteras pasakys kokią nors pastabą, tačiau jis nutylėjo. Jo mažas veidas, kaip ir anksčiau, liko nepasikeitęs.

- Žinoma, galėčiau pakelti balsą ir kalbėti su jumis visai kitaip, - toliau šnekėjau aš. - Galėčiau pasakyti, jog tiesiog neįtikėtina, kad jūs nieko neprisimenate apie tokį nepaprastą daiktelį, kurį pardavė jūsų parduotuvėje. Jūs man atsakytumėte, jog kaip ten bebūtų, bet tai faktas. Aš pareikščiau, kad tokiu atveju reikės jums padėti prisiminti, bet kadangi aš neturiu nei teisės, nei galimybės panaudoti tam tikrus efektyvius būdus, atrišančius liežuvį, man prisieitų visa tai palikti tam, kas turi tokią teisę, o būtent kriminalinės policijos inspektoriui Krameriui. Suprantama, aš taip pasielgčiau prieš savo valią. Tačiau aš nekeliu balso, nes noriu, kad jūs pats apsispręstumėte. Kažkas berniuką nužudė specialiai, nors Pitas nepadarė jam nieko blogo. Jau praėjo penkios dienos, o dar iki šiol neaptikome jokių nusikaltėlio pėdsakų. Visai galimas

atvejis, kad jų taip ir nepavyks aptikti, jeigu mes nesurasime moters su vorų pavidalo auskarais. Iš visko sprendžiant, Niujorke matė tik vieną tokių auskarų porą - mažiau kaip prieš mėnesį jūsų parduotuvės vitrinoje. Misteri Gersterai, ar šitos žinios jums padeda ką nors prisiminti?

- Aš atsidūriau gana keblioje padėtyje, misteri Gudvinai, - atsakė Gersteras, laižydamas lūpas.

- Tik ne dėl manęs. Į tokią padėtį jus įstūmė žmogus, kuris užmušė Pitą.

- Taip, taip, žinoma. Aš nieko apie tai nežinojau. Paprastai aš neskaitau laikraščiuose pranešimų apie žmogžudystes, bet apie misis From nužudymą perskaičiau, atkreipdamas dėmesį į tą detalę, kad ji buvo įsisegusi vorų pavidalo auskarus. Jūs, suprantama, teisus - šie auskarai unikalūs. Mano patikėtinis Paryžiuje, superkantis ten originalias smulkmenas, atsiuntė man juos balandžio pabaigoje. Juos padarė Lerkalis.

- Ir jūs padėjote juos į vitriną?

- Taip. Šiandien manęs apie juos klausinėjo... Kaip, jūs sakėte, jo pavardė?

- Kaderas.

- Šiandien, kai misteris Kaderas paklausė apie juos, aš nusprendžiau apsimesti, kad neprisimenu. Man kilo įtarimas, kad klausinėja policininkas, tiriantis misis From nužudymą, o aš vengiu visko, kas gali pakenkti mano firmos reputacijai. Man būtų nemalonu, jei pamatyčiau savo pavardę laikraščiuose. Aš nežinojau, kad auskarai vaidina tokį svarbų vaidmenį nusikaltimo tyrime. Aš būsiu jums labai dėkingas, jeigu mano pavardė nepasirodys spaudoje. O pardaviau auskarus gegužės vienuoliktą dieną, pirmadienį, antroje dienos pusėje. Moteris pamatė naujieną vitrinoje, užėjo ir juos nusipirko. Ji išrašė čekį šimtui dolerių. Tai buvo misis From.

- Jūs įsitikinęs? - paklausiau aš.

- Taip. Ji pasirašė čekį ir aš ją pažinau laikraščio fotografijose. Jums papasakojus apie berniuko nužudymą, aš supratau, kad privalau jums pasakyti apie auskarus, nors, aišku,- dabar tai jau neturi jokios naudos, nes už mašinos vairo sėdėjo misis From, o ji negyva.

Žinoma, aš galėjau jam pasakyti, kad mašiną, kuri partrenkė berniuką, vairavo ne misis From, bet nutylėjau, nes dar savo močiutei pažadėjau, kad niekam niekada nesigirsiu savo išmanymu. Aš padėkojau Gersterui, pasakiau, kad nėra reikalo jo pavardę skelbti laikraštyje, ir atsistojau norėdamas išeiti. Prie durų jis mandagiai paspaudė man ranką, bet jo veido išraiška buvo lygiai tokia pati, kaip ir tada, kai aš atėjau.

Oris laukė manęs vestibiulyje.

- Tu jį perkandai? - paklausė jis, kai tik mes išėjome į dulkiantį lietų.

- Žinoma! Vieni juokai! Jis pasakė, kad būtų apie tai papasakojęs ir tau, bet susilaikė, nes sugriebė tave už rankos, kai tu bandei nuo prekystalio nukniaukti apyrankę.

- Nekvailiok. Kokia mums iš to nauda?

- Nežinau - ne mano sritis. Galvoti - Vulfo pareiga. Aš tik pasiuntinukas, atliekantis pavedimą, kurį tu sužlugdei.

Kartu su Oriu aš grįžau namo su taksi. Vulfą radome kabinete, kur jis žiūrėjo televizorių. Kai tik aš ir Oris įėjome į kabinetą, Vulfas išjungė televizorių. Aš atraportavau šefui apie viską, ką man pavyko išsiaiškinti, ir pridūriau:

- Neneigsiu, kad rizikavau. Jeigu berniukas, kuris mane sutiko, būtų buvęs ne Gerstero sūnus, o, tarkime, sūnėnas, kuriuo jis nori atsikratyti, aš būčiau pralaimėjęs. Jei mes nuspręsime perduoti šias žinias policininkams, aš norėčiau, kad jie pas Gersterą neitų. Na, o Oris nori žinoti, kokia mums iš to nauda.

- Man taip pat norėtųsi žinoti, - suburbėjo Vulfas. - Skambino Solas. Jis ant kai ko užkibo, o ant ko būtent, ir pats dar nežino.

- Aš jau jums sakiau, kad jį mačiau PAPER'os kanceliarijoje.

- Taip, taip, prisimenu. Jis ten apsilankė kaip Leopoldas Cheimas, gyvenantis pigiame viešbutyje Pirmojoje aveniu - tai aš užsirašiau į bloknotą. Jis trumpai pasišnekėjo su mis Rait ir jos padėjėju misteriu Čeiniu. Jis prašė jų pagalbos pasakęs, kad į šalį atvyko nelegaliai, o dabar labai bijo, kad jo neareštuotų ir neišvarytų. Rait ir Čeinis atsakė, kad neturi jokios teisės padėti įstatymų pažeidėjui, nesvarbu kas jis būtų, ir patarė pasikonsultuoti su advokatu. Kai jis pasakė, kad nežino nė vieno advokato, jie pasiūlė kreiptis į Denį Goraną... Žuvis šiandien buvo persūdyta ir mane troškina... Ori, gersi alaus?

- Taip, ačiū.

- Arči?

- Dėkoju, ne. Alus mėgsta mane, o štai aš jo nemėgstu.

Vulfas paspaudė skambučio mygtuką, iškvietė Fricą ir tęsė toliau:

- Solas šiandien buvo apsilankęs pas misterį Goraną ir papasakojo jam apie savo negandas. Goranas smulkiai jį išklausinėjo, viską užsirašydamas, o paskui pasakė, kad pasitaikius pirmai progai, pradės tvarkyti Solo reikalus ir susisieks su juo. Solas grįžo į viešbutį ir ėmė laukti. Apie aštuntą valandą vakaro pas jį užėjo kažkoks žmogus, nepanoręs prisistatyti. Jis pasakė, kad jau žino apie Solo sunkumus, jį užjaučia ir norėtų padėti. Tiesa, tai bus brangoka, nes reikės "tepti" policiją ir FTB. Pasakė, kad tai kainuos maždaug dešimt tūkstančių dolerių.

Vulfas išėmė iš stalčiaus auksinį konservams atidaryti skirtą peilį su padėkos užrašu nuo mūsų buvusio kliento, atidarė butelį ir įsipylė sau alaus. Po to, kai Fricas įpylė ir Oriui, Vulfas pratęsė kalbą:

- Suprantama, Solas iš nevilties pareiškė, kad nesugebės gauti tokios sumos, bet lankytojas pasakė, jog gal pavyks sušvelninti

sąlygas - galės užmokėti pinigus ne iš karto, bet dalimis kas savaitę ar mėnesį, tegul Solas pagalvoja. Jis pridūrė, kad bandymas pasislėpti gali sukelti katastrofiškas pasekmes, ir pažadėjo pas Solą užeiti kitą dieną. Solas nusprendė jį pasekti. Atvirai kalbant, šį objektą stebėti panašioje situacijoje nepajėgus net pats kvalifikuočiausias seklys. Net Solui tai buvo pavojinga, bet jam vis dėlto pasisekė tą tipą palydėti iki restorano Trečiojoje aveniu netoli Keturioliktosios gatvės. Dabar klientas vakarieniauja restorane - prieš dvidešimt minučių Solas skambino iš priešais esančio automato.

Vulfas gurkštelėjo alaus. Aš taip pat pagalvojau, ar neįsipylus man didesnio bokalo, kad pamirščiau smulkų įkyrų lietų, bet tuojau persigalvojau. Aš įsivaizdavau, kaip jaučiasi Solas, stovintis lietuje Trečiojoje aveniu, kaip jis dreba, nenuleisdamas akių nuo įėjimo į restoraną, beviltiškai tikėdamasis, kad jo objektas neskambina telefonu ir neprašo kokio nors draugo, kad šis užvažiuotų su mašina jo paimti. Tiesa, pažinodamas Solą, aš neabejojau, kad kur nors už kampo ir jo jau laukia taksi, bet vis dėlto...

- Aš galiu Orį pamėtėti pas Solą mūsų mašina, - pasisiūliau, - ir kur nors netoliese palaukti jų. Trise mes apgausime net patį vikriausią fokusininką.

Oris vienu mauku išgėrė alų, atsistojo ir burbtelėjo:

- Važiuojam.

- Taip, matyt, reikės, - susiraukdamas pasakė Vulfas. Jį visada erzino žmonės, pasiruošę ir net trokštantys namų jaukumą pakeisti į gatvių sumaištį. Tuo labiau vakare ar naktį, o jau lietingą vakarą - tai jam buvo išvis nesuprantama.

Suskambo telefonas. Vulfas nekreipė į jį dėmesio ir aš pakėliau ragelį.

- Niro Vulfo kontora. Klauso Arčis Gudvinas...

- Kalba Fredas. Tegul šefas taip pat pakelia ragelį.

- Tu gali trumpiau?

- Ne, negaliu, aš turiu daug ką pasakyti, be to, tu man būsi reikalingas. Aš...

- Minutėlę! - Aš pasisukau į Orį. - Skambina Fredas. Jis nori, matyt, pranešti kai ką svarbaus. Važiuok vienas. Greičiausiai susigausi taksi Dešimtojoje aveniu. Aš tave pasivysiu, jeigu Solui būsiu labiau reikalingas negu Fredui.

Vulfas davė Oriui adresą ir jis tuoj pat išėjo. Vulfas pakėlė paralelinio telefono ragelį.

- Fredas? Kalbėk, misteris Vulfas klauso, - pasakiau aš.

- Kur tu? - pertraukė mane Vulfas.

- Aš skambinu iš vaistinės automato, kuris yra Dešimtosios aveniu ir Penkiasdešimt penktosios gatvės sankryžoje. Atrodo, aš užčiuopiau kažką įdomaus. Šiandien ryte tas vaikinas iš "Žinių", kurį man rekomendavo Arčis, papasakojo daug įdomaus apie Metjų Berčį. Berčis turėjo keletą mėgstamų vietelių, kur jis praleisdavo laisvą laiką, bet dažniausiai jį būdavo galima rasti "Denio bare" Devintojoje aveniu, tarp Penkiasdešimt ketvirtosios ir Penkiasdešimt penktosios gatvių. Šiandien aš ten jau buvau užėjęs porą kartų ir visų iš eilės klausinėjau, ar kas nors nematė Berčio. Paskutinėmis dienomis čia dažnai užnikdavo policininkai ir mane turbūt taip pat palaikė policininku, nes nieko man nepasakė. Galų gale aš nusprendžiau surizikuoti ir nuolatiniams lankytojams pranešiau, kad mano pavardė O'Konoras ir domiuosi Berčiu tik todėl, jog man pasakė, tartum mano žmoną matė kartu su juo mašinoje praėjusį antradienį kelios valandos prieš jį nužudant. Aš pridūriau, kad ši mašina - tamsiai pilkas "Kadilakas" su numeriu, išduotu Konektikute - tada stovėjo prieš "Denio barą".

- Tu buvai per daug konkretus, - suburbėjo Vulfas.

- Turbūt taip, bet aš užmečiau jauką, o jūs pats kalbėjote, kad galiu elgtis savarankiškai. Daugelis iš tų, su kuriais kalbėjau, tuo

nesusidomėjo, bet vis dėlto vienas ant jauko užkibo. Jis pasikvietė mane į nuošalų kampą ir ėmė smulkiai klausinėti. Jis buvo labai gudrus, bet aš patenkinau jo smalsumą. Galų gale jis pasakė, kad, matyt, mane neteisingai informavo, tačiau yra vienas žmogus, kuris žino viską ligi nago juodymo apie Berčį, ir jeigu aš noriu jį pamatyti, tinkamiausias tam laikas - šiandien vakare tarp pusės dešimtos ir dešimtos čia, "Denio bare". Jo pravardė Storalūpis Iganas.

- Bet dabar jau devynios dvidešimt aštuonios.

- Žinau. Aš norėjau grįžti į barą lygiai pusę dešimtos, bet po to nusprendžiau iš pradžių pasikonsultuoti su jumis. Arči, ar tu kada nors girdėjai apie Storalūpį Iganą?

- Neprisimenu.

- O man atrodo, aš kai ką pradedu atsiminti. Mano nuomone, tai gangsteris, kuris dirbo uoste Džonui Slokamui. Jeigu tai iš tikrųjų jis, tada galbūt aš prišnekėjau nereikalingo ir mane šiandien gali paimti į nagą. Aš ir pagalvojau, kad tu gal sutiksi pabūti kur nors netoliese, bet jeigu nenori, aš tęsiu žaidimą vienas.

- Prašau, tęsk.

- Gerai, - sutiko Fredas, tiesa, be didelio entuziazmo.

- Tik palauk, kol aš atvažiuosiu. Kuriame aveniu gale yra "Denio baras"?

- Vakariniame.

- Gerai, važiuoju. Kai tik pamatysi mano mašiną priešais, įeik į barą. Lauksiu mašinoje, kol išgirsiu tavo klyksmą arba kol pamatysiu, kaip tavo šaltą lavoną išmeta pro duris. Jeigu tu išeisi su kompanija, aš visus jus stebėsiu. Jeigu būsi vienas - judėk link centro, o aš seksiu paskui tave ir paimsiu į mašiną tik tada, kai įsitikinsiu, kad mūsų niekas neseka. Supratai?

- Taip. Kaip man su juo šnekėtis?

- Misteris Vulfas jau pasakė, kad kalbėjai pernelyg konkrečiai. Sukitės kaip tinkamas, misteri O'Konorai.

- Misteri Vulfai, kokie nors nauji nurodymai?

- Ne, veikite.

Mes padėjome ragelius. Iš stalčiaus aš pasiėmiau revolverį su dėklu ir apsijuosiau po švarku. Vulfas sėdėjo tylėdamas ir nepatenkintas žiūrėjo į mane. Jis tiesiog negali pakęsti fizinio aktyvumo ir jį nervina netgi pasiruošimas jam, bet, kaip detektyvas, jis susitaiko su būtinybe siųsti žmones, o pirmiausia, žinoma, mane, į tokias vietas, kur juos gali nušauti, persmeigti peiliu arba nustumti į bedugnę. Labai miela iš jo pusės, jeigu neimsime domėn jo pasišlykštėjimo panašiomis situacijomis. Aš užsimaukšlinau seną kepurę ir nukulniavau į garažą.

Smulkus lietus sustiprėjo, o rūkas sutirštėjo, kai aš lėtai pravažiavau Devintąja aveniu, pasukau į Penkiasdešimt šeštąją gatvę ir, pamatęs neoninę iškabą "Denio baras", mašiną pastačiau kitoje gatvės pusėje, šiek tiek toliau nuo baro. Kairiųjų durelių stiklą nuleidau, kad galėčiau geriau matyti pro rūką ir lietų. Maždaug po pusės minutės pamačiau Fredą ir kaip jis įėjo į barą. Buvo be vienuolikos dešimt.

Patogiau įsitaisęs sėdynėje, aš stebėjau įėjimą į barą, nors retkarčiais jį užstodavo pravažiuojančios mašinos. Aš nusprendžiau palaukti pusvalandį, o po to pereiti gatvę, užeiti į barą ir sužinoti, ar dar gyvas Fredas. Bet tiek laukti man nereikėjo. Laikrodis rodė dvi minutes po dešimtos, kai iš baro išėjo Fredas su kažkokiu du kartus už jį mažesniu tipu. Žmogus ėjo Fredui iš kairės, laikydamas dešinę ranką kišenėje, ir aš pagalvojau, kad jis jėga veda kažkur Fredą, tačiau beveik tą pačią minutę pamačiau, kad Fredas stabtelėjo prie šaligatvio krašto, o žmogus nuėjo toliau.

Fredas neparodė man jokių signalų ir aš stebėjau toliau. Po dviejų minučių nuo Penkiasdešimt penktosios gatvės pusės pasirodė mašina ir sustojo netoli Fredo. Už vairo sėdėjo žmogus, su kuriuo Fredas išėjo iš baro. Mašinoje jis buvo vienas. Fredas

atsisėdo greta, ir mašina tuoj pat trūktelėjo iš vietos. Nuvažiavau paskui juos. Aš labai gerai matau, todėl atsilikau nuo jų visu kvartalu. Dešimtojoje aveniu jie įvažiavo į kažkokį garažą. Aš neskubėdamas pavažiavau truputėlį toliau, pastačiau mašiną ir nuėjau prie seno, niekuo neišsiskiriančio triaukščio plytinio pastato su iškaba "Nano garažas". Perkirtau aveniu, priėjau prie įvažiavimo į garažą ir žvilgtelėjau vidun, bet tokioje blausioje šviesoje, kurią skleidė vienintelė lemputė virš įėjimo, nieko negalėjau įžiūrėti. Kita lemputė apšvietė mažą kontorėlę su dviem langeliais, esančiais dešinėje pusėje nuo įvažiavimo. Joje stovėjo kėdės ir du stalai, žmonių nebuvo. Kiti du aukštai skendėjo tamsoje. Aš taip prastovėjau dešimt minučių, bet į kambarį niekas neįėjo. Man tai nepatiko. Tylutėliai išėjau į lauką, kur vis dar lijo, perėjau per gatvę, pasivaikščiojau, garaže nieko nebuvo, bet už jame stovėjusių lengvųjų mašinų ir autobusų galėjo pasislėpti ištisas pulkas. Aš įėjau į vidų, prigludau prie didelio furgono ir įsiklausiau. Beveik tuoj pat išgirdau silpną žingsnių aidą, o paskui kažkas garažo gilumoje pradėjo švilpauti "Koks nuostabus šiandien rytas". Žingsniai priartėjo prie manęs, paskui atsidarė ir užsidarė kontorėlės durys - tas, kas švilpiniavo, įėjo į ją. Greitai ir be triukšmo aš nusiyriau palei sieną gilyn į garažą, laviruodamas tarp mašinų. Viduryje garažo aš aptikau dvejus laiptus - vienus į antrą aukštą, o kitus - žemyn, iš kur atsklisdavo balsai. Aš įsiklausiau, bet žodžių nesupratau. Atsargiai žvilgterėjau žemyn. Rūsyje taip pat stovėjo mašinos, mėtėsi atsarginės dalys. Balsai sklido iš už pertvaros, skiriančios nedidelį kambarėlį nuo visos patalpos. Durys į jį buvo atidarytos. Stengdamasis sukelti kuo mažiau triukšmo ir slapstydamasis už mašinų, aš prisislinkau arčiau. Kambarėlio viduryje stovėjo medinis stalas. Mažiukas žmogeliukas, kuris vežė Fredą, sėdėjo prie tolimiausio stalo galo, veidu į mane, o Fredas - kairėje ir šonu. Abi jo rankos buvo padėtos

ant stalo, taip pat ir mažiuko, tik jis turėjo revolverį. Aš nusistebėjau, kaip jam pavyko pergudrauti Fredą, bet nusprendžiau, kad atsakymą į šį klausimą gausiu vėliau. O kol kas aš išsitraukiau iš dėklo šautuvą ir pasijaučiau tvirčiau.

- Ne, ne, aš ne toks, - kalbėjo mažiukas. - Tas, kuris šaudo į žmones tik todėl, kad jam patinka žaisti su revolveriu, anksčiau ar vėliau įklimps. Velniai griebtų, aš išvis geriau nešaudysiu. Bet aš juk jau sakiau tau, kad Iganas nepakenčia, jeigu žmogus, su kuriuo jis kalbasi, jam baksnoja pistoletu, ir tai jo teisė. Jis gali atsirasti čia kiekvieną minutę. Aš visa tai šneku todėl, kad... Nejudink rankų! Todėl, kad man reikia iš tavęs atimti pistoletą, o tu toks ilgšis, kad tau nieko nereiškia su manimi susidoroti. Taigi neturėk didelių vilčių, kad aš nenuspausiu gaiduko. Čia, rūsyje, galima šaudyti kiek patinka - niekas neišgirs. Galbūt mes dar taip ir padarysime.

Sprendžiant iš to, kaip jis ramiai ir sumaniai laikė rankoje revolverį, man buvo aišku, kad tai profesionalus gangsteris. Patraukęs kėdę, jis priėjo prie Fredo ir mikliai ištraukė jo ginklą iš dėklo, paslėpto po švarku. Jis tai atliko greitai ir tiksliai, kaire ranka - iškart matėsi, kad jis tokių dalykų specialistas. Fredas sukando dantis, nors ir atrodė visiškai ramus. Žmogeliukas atsitraukė per žingsnį, pažiūrėjo į revolverį, patenkintas linktelėjo, įsidėjo jį į kišenę ir atsisėdo į savo vietą.

Kambarėlyje pasigirdo skambutis - ilgas, du trumpi ir vėl ilgas. Nenuleisdamas akių nuo Fredo, žmogus priėjo prie sienos ir paspaudė mygtuką - man pasirodė, kad išgirdau vieną trumpą, du ilgus ir vėl trumpą skambutį. Paskui jis priėjo prie durų ir atsistojo taip, kad gerai matytų ir Fredą, ir laiptus. Beveik tuojau pat pasigirdo lipančio žmogaus žingsniai. Aš greitai pasislėpiau už mašinos.

- Sveikas, Mortai, - pasisveikino atėjusysis.

- Sveikas, Iganai. Mes laukėme tavęs.

- Šitas - švarus?

- Dabar taip. O prieš tai laikė po pažastimi "Smitą ir Vesoną" vietoj termometro.

Aš palaukiau, kol Iganas įeis į kambarėlį. Tik po to atsargiai pakėliau galvą ir pro mašinos stiklą apsidairiau. Mortas grįžo į savo ankstesnę vietą ir stovėjo netoli kėdės. Storalūpis Iganas atsistojo priešais Fredą. Jis buvo gana tvirtas ir aukštas. Truputį susikūprinęs, kažkoks pilkas veidas su vos riesta nosimi, žilstelėję juodi plaukai. Iganas vilkėjo pilką kostiumą ir melsvus marškinius bei pilką kaklaraištį.

- Tavo pavardė O'Konoras? - paklausė jis.

- Taip, - patvirtino Fredas.

- Ką tu ten plepėjai apie Metjų Berčį ir savo žmoną?

- Man pasakė, kad antradienį, antroje dienos pusėje, ją matė kartu su juo mašinoje. Tą patį vakarą jis buvo nužudytas.

- Tai tu jį nužudei?

Fredas neigiamai papurtė galvą:

- Ką jūs! Aš tik vakar išgirdau, kad jie susitikinėjo.

- Kur juos matė?

- Mašina stovėjo prieš "Denio barą". Todėl aš ten ir užėjau.

- Kokia buvo mašina?

- Tamsiai pilkos spalvos "Kadilakas" su Konektikuto valstijų numeriu... Paklausykite, aš tik noriu sužinoti apie savo žmoną. Aš noriu ją patikrinti. Aš nežinau, kas per vienas tas Mortas, bet jis sakė, kad jūs galite padėti.

- Galbūt ir galiu. Mortai, ką pas jį radai?

- Aš laukiau tavęs ir jo neapieškojau, o tik atėmiau revolverį.

- Apžiūrėk.

- Na, stok prie sienos, - įsakė Mortas Fredui.

Tačiau vietoj to Fredas prašneko:

- Pirmiausia, - pasakė Fredas, - aš turiu paaiškinti, kad mano pavardė ne O'Konoras. Aš taip pasivadinau todėl, kad nenorėjau

pasakyti tikros pavardės dėl žmonos. Mano pavardė Darkinas. Fredas Darkinas.

- Aš gi pasakiau - stok prie sienos!

Fredas atsistojo ir dingo iš akiračio, taip pat ir Mortas. Pasigirdo Morto balsas: "Stok taip", - paskui pasirodė jis pats ir išdėstė ant stalo viską, ką paprastai galima rasti vyriškio kišenėse. Tarp daiktų aš pamačiau geltoną voką su fotografijomis, kurias vakar perdaviau Fredui.

Storalūpis Iganas apžiūrėjo viską, kas buvo Fredo kišenėse, ypač piniginę ir užrašų knygutę, ir kurį laiką tylėdamas apžiūrinėjo fotografijas. Kai jis prašneko, jo balsas, kuris ir prieš tai neskambėjo draugiškai, dabar buvo tiesiog koktus.

- Jis iš tikrųjų Fredas Darkinas, o jo profesija - privatus seklys.

- Taip? Na ir niekšas!

- Pasodink jį ant kėdės.

Mortas kažką pasakė ir aš vėl pamačiau Fredą.

- Paklausykite, Iganai, - sėsdamasis pasakė jis, - ir privatus detektyvas turi savo asmeninį gyvenimą. Aš sužinojau, kad mano žmona...

- Tylėk! Kam dirbi?

- Bet aš gi sakau, kad norėjau patikrinti...

- Meluoji! Kur gavai šias fotografijas?

- Tai visai kitas dalykas. Darbe.

- Čia yra Berčio fotografija. Iš kur jas gavai?

- Aš pagalvojau, kad man galbūt pavyks ką nors sužinoti apie misis From nužudymą ir tokiu būdu užsidirbti.

- Kam dirbi?

- Aš gi sakau jums, kad tik sau ir...

- Vėl meluoji! Mortai, duok man jo revolverį, o paskui paimk virvę ir reples.

Mortas padavė Iganui Fredo revolverį, o paskui iš dėžės kambario gale ištraukė storos virvės kamuolį ir reples.

- Rankas atgal! - paliepė jis, atsistojęs Fredui už nugaros.

Fredas net nekrustelėjo.

- Tu ką, nori, kad aš kaip reikiant tau vožtelėčiau? Rankas už nugaros!

Fredas paklausė. Mortas rūpestingai pririšo Fredą prie kėdės ir paėmė reples.

- Na, dabar tau teks atsakyti į kai kuriuos klausimus, - pareiškė jis. - Būk atsargus. Jeigu muistysies - gali likti be pirštų. Viskas paruošta, Storalūpi?

- Na, Darkinai, tai kam tu dirbi? - paklausė Iganas, sėdėjęs už stalo prieš Fredą. Jo ranka su revolveriu gulėjo ant stalo.

- Aš jau sakiau, Iganai, tik sau. Pasakykite man, ar matėte mano žmoną su Berčiu, ir man daugiau nieko iš jūsų nereikia.

Fredas pabaigė frazę, bet tuoj pat sudrebėjo ir sudejavo. Aš galėjau dar palaukti dvi minutes jau vien dėl to, kad įsitikinčiau, kiek gali iškęsti Fredas, bet tai būtų buvę žiauru. Be to, jeigu jam sulaužytų pirštus, Vulfui reikėtų apmokėti gydymą, o tai neleistina: turiu gi aš apginti savo šefo interesus. Išsirinkęs patogią vietą, aš nusitaikiau ir iššoviau į Igano ranką, kurioje buvo pistoletas, o pats puoliau į kambarį. Mortas, klūpėjęs ant kelių už Fredo, parpuolė ant grindų. Aš padariau tą patį, gulėdamas šoviau į Morto ranką, kurioje taip pat buvo revolveris, staiga pašokau ir pribėgau prie Fredo. Mortas vis dar gulėjo ant grindų, bandydamas kaire ranka pasiekti ginklą, esantį šalia jo. Aš greitai priėjau prie Igano, kuris, kaip vėliau išaiškėjo, nebuvo net sužeistas (kulka išmušė jam iš rankų revolverį), pastačiau jį prie sienos ir, išgirdęs už savęs triukšmą, atsisukau. Pamačiau, kaip Fredas su kėde prišliaužė iki Morto revolverio ir prispaudė jį abiem kojom. Aš priėjau, įsidėjau revolverį į kišenę, o paskui peiliu perpjoviau virvę ir išlaisvinau Fredą.

- Aš užlipsiu į viršų ir sužinosiu, ar niekas nestovi prie vartų. Prižiūrėk juos, - pasakiau aš.

Užlipęs į garažą, aš įsiklausiau ir po kelių minučių pajutau, kad tarp medžių kažkas slapstosi. Aš taip prastovėjau dešimt metų. Na, tegul dešimt minučių. Kai tik mano akys priprato prie tamsos, aš aptikau, kad kažkas stovi visai šalia, už sunkvežimio. Jam dar nespėjus sukrutėti, aš iškišau galvą ir sušnibždėjau:

- Labas, Solai!

- Labas, Arči! - tokiu pat tonu atsakė Solas Penzeris.

12

- O kur sargas? - paklausiau vis dar pašnibždomis, apeidamas sunkvežimį.

- Oris surišo jį kontorėlėje, o pats dabar stoviniuoja prie įvažiavimo į garažą.

- Valio! - surikau aš jau ne visai tyliai. - Pasakysiu Vulfui, kad pakeltų tau atlyginimą. Jūs sužinojote šį adresą, sekdami Storalūpį Iganą?

- Aš nežinau, kokia pavardė objekto, kurį mes sekėme ir kuris mus atvedė čia. Mes norėjome pasislėpti nuo lietaus vartuose, tačiau sargas mus pastebėjo, ir prireikė su juo pasišnekėti. Paskui mes išgirdome du šūvius. Aš nusprendžiau išsiaiškinti, kas atsitiko, bet pamačiau tave.

- Iganas dabar ten, rūsyje, kartu su savo draugeliu, o Fredas prižiūri juos, kad jie nekrėstų kiaulysčių.

Atvirai šnekant, Solą sunku kuo nors nustebinti, bet šį kartą jis vis dėlto negalėjo paslėpti nuostabos.

- O kaip tu čia patekai? Gal turi radiolokatorių?

- Toks jau žmogus tas Gudvinas, kad visada atsiranda ten, kur labiausiai reikalingas. Smulkmenas papasakosiu vėliau, o dabar mums reikia kai ką padaryti. Pasitarkime su Oriu.

Mes priėjome prie Orio, kuris stovėjo netoli nuo įvažiavimo į garažą. Pamatęs mane, jis išvertė akis:

- Kas čia per velniava? Iš kur tu atsiradai?

- Vėliau, vėliau. Fredas saugo du tipus rūsyje. Mes su Solu dabar einame pas juos. Būk atsargus, gali dar kas nors pasirodyti. Kaip sargas?

- Nieko baisaus, viskas tvarkoje.

- Gerai. Mūsų gyvybės tavo rankose, todėl gali pamiegoti. Eime, Solai.

Rūsyje padėtis nebuvo pasikeitusi. Fredas sėdėjo veidu į duris, o Mortas gulėjo ant nugaros prie sienos surištomis kojomis. Iganas, irgi surištomis kojomis, sėdėjo ant grindų, atsirėmęs į sieną. Mano pasirodymas su Solu Fredą nustebino.

- Tai štai kodėl taip ilgai užtrukai, - sumurmėjo jis. - Kaip, ar mums visa armija čia reikalinga?

Storalūpis Iganas taip pat kažką suburbėjo.

- Gal ir ne, - atsakiau aš Fredui. - Aš Solo nekviečiau. Jis buvo viršuje ir atėjo čia paskui Iganą. Oris taip pat čia, mes dabar tikri šeimininkai.

Kartu su Solu mes priėjome prie Igano.

- Aš Arčis Gudvinas, - prisistačiau aš, - dirbu pas Nirą Vulfą, taip pat, kaip ir šie mano draugai. Jūs gi būtent tai norėjote sužinoti iš Fredo Darkino? Kadangi į klausimą atsakiau, dabar atėjo mūsų eilė klausinėti ir aš klausiu: kam jūs dirbate?

Iganas tylėjo, net nepažvelgdamas į mane.

- Solai, - pasakiau aš, - aš apieškosiu šitą, o tu aną.

Išėmiau iš Igano kišenių viską, kas ten buvo, ir padėjau daiktus ant stalo, kur jau gulėjo visas Morto kišenių turinys - nieko įdomaus, išskyrus vairuotojo teises Mortimero Ervino vardu. Igano daiktuose aš radau šį tą daug žadančio - storą šimto puslapių užrašų knygutę, kurios kiekviename puslapyje buvo prirašyta galybė pavardžių su adresais. Aš padaviau knygutę Solui, o pats patikrinau komodos stalčius, kuriuose galėjo būti kas nors paslėpta, bet nieko neradau.

- Visai neseniai į knygutę buvo įrašytas Leopoldo Cheimo adresas.

Aš priėjau prie Solo ir žvilgterėjau.

- Teisingai. O aš ir nepastebėjau.

Aš paėmiau knygutę, įsikišau ją į kišenę ir priėjau prie Igano, kuris su neapykanta žiūrėjo į mane, bet tuoj pat nuleido akis.

- Jeigu jūsų knygutėje, - kreipiausi aš į jį, - netoli tūkstančio pavardžių, ir kiekvienas paaukojo, sakykim, dešimt tūkstančių dolerių, tai išeina apvali dešimties milijonų sumelė. Tarkim, kad per daug, bet jeigu ją sumažinsime net devyniasdešimčia procentų, vis tiek liks dar pakankamai. Jūs norite ką nors pasakyti?

Tyla.

- O žinote, - tęsiau, - aš nesiterliosiu su jumis visą naktį. Suprantama, mes smerkiame visokį šantažą, taip pat ir tokį, kokiu užsiimate jūs, bet dabar mes tiriame kitą nusikaltimą - žmogžudystę, tiksliau sakant, tris žmogžudystes. Aš jums užduosiu keletą klausimų apie jūsų piniginius reikaliukus, norėdamas kai ką sužinoti apie žmogžudystę. Metjus Berčis dalyvavo jūsų šantaže?

- Ne.

- Kas jus supažindino su Leopoldu Cheimu?

- Niekas.

- Kokią pinigų, gautų šantažo būdu, dalį gaunate jūs ir kas pasiima likusius?

- Kokių pinigų?

- Ach, taip? Solai, paimk jį už rankų.

Kartu su Solu mes nutempėme Iganą prie stalelio, ant kurio stovėjo telefonas.

- Palaikyk jį, kol aš patikrinsiu, ar veikia telefonas, - pasakiau Solui, pakėliau ragelį ir surinkau numerį. Po dviejų šaukimo signalų aš išgirdau:

- Niras Vulfas.

- Kalba Arčis. Aš tik tikrinu telefoną.

- Bet dabar juk vidurnaktis! Kur tave velnias nešioja?

- Mes visi keturi operatyviai dirbame garaže, esančiame Dešimtojoje aveniu. Mūsų laukia klientai ir nėra laiko pokalbiams. Paskambinsim vėliau.

- Aš einu miegoti.

- Labai gerai. Labos nakties.

Aš padėjau ragelį, nuėmiau aparatą nuo stalelio ir padėjau jį greta Igano ant grindų.

- Dabar aš jūsų klausinėsiu, - paaiškinau Iganui. - Jeigu nenorite man atsakinėti, galite paskambinti į Niujorko policijos valdybą arba į šešioliktąją policijos nuovadą. Telefonas šalia jūsų. Policijai galite pranešti viską, ką norite, bet jokiu kitu numeriu skambinti neleisime. Tai štai, ar Berčis dalyvavo jūsų šantaže? Ar jūs matėte Berčį mašinoje antradienį dieną? Kas jus supažindino su Leopoldu Cheimu?

Iganas tylėjo.

- Patariu jums pagalvoti, - tęsiau aš. - Būtų geriau, jeigu jūs mums viską papasakotumėte. Jeigu jūs manote, kad jūsų užrašų knygutę aš vis tiek perduosiu policijai, tai klystate. Aš ją perduosiu misteriui Vulfui, kuris tiria nusikaltimą. Negalvoju, kad jis pranešt ų policijai visas pavardes ir visų žmonių adresus, užrašytus knygutėje. Kol kas jam ne tai rūpi. Žinoma, aš nieko jums negaliu pažadėti, o tik pasakau savo nuomonę. Na ir kaip?

- Paleiskite mane.

- Berčis - jūsų bendrininkas?

- Taip.

- Kas bosas?

- Berčis.

- Tai anksčiau, o dabar?

- Nežinau.

- Meluojate. Antradienį jūs matėte Berčį su moterimi mašinoje?

- Taip, bet mašina stovėjo ne prieš "Denio barą".

- O kur?

- Ji važiavo Vienuoliktąja aveniu Penkiasdešimtųjų gatvių rajone.

- Tamsiai pilkos spalvos "Kadilakas" su Konektikuto valstijos numeriais?

- Taip.

- Tai buvo Berčio mašina?

- Anksčiau aš jos nemačiau, bet Berčis dirbo su nuvarinėtojais, o tas "Kadilakas" taip pat buvo vogtas. Viskas, prie ko Berčis pridėdavo ranką, buvo kokia nors afera.

- Berčis miręs ir dabar apie jį galima viską kalbėti. Kas buvo ta moteris?

- Nežinau. Aš stovėjau kitoje gatvės pusėje ir gerai neįžiūrėjau. Jeigu jūs tuoj pat manęs neatrišite, aš jums daugiau nieko nepasakysiu.

Aš daviau ženklą Solui ir jis atrišo Iganą.

- Nejaugi jūs nepažinote tos moters?

- Ne.

- Bet jūs galėtumėte dabar ją atpažinti?

- Vargu. Jie greitai pralėkė pro šalį.

- Kurią valandą tai įvyko?

- Pusę septynių, galbūt šiek tiek vėliau.

Turbūt jis buvo teisus: Pitas Drosas pranešė, kad moteris mašinoje prašė pagalbos maždaug be penkiolikos septintą.

- O kas vairavo mašiną? Berčis?

- Ne, moteris, ir tai mane nustebino. Berčis buvo ne toks žmogus, kad leistų bobai vairuoti mašiną.

Pats to nežinodamas, Iganas patvirtino mūsų spėjimus, ir aš taip apsidžiaugiau, kad vos jo neišbučiavau. Man net kilo mintis ištraukti iš Fredo voko Džinos Estėj, Andželos Rait ir Kleros Goran fotografijas, paduoti jas Iganui ir paklausti, ar nėra tarp jų moters iš mašinos, bet tuoj pat atsisakiau gundančios minties, kadangi jis pasakė, kad atpažinti nesugebės.

- Kam jūs atiduodavote pinigus, gautus šantažuojant?

- Berčiui.

- Bet jis negyvas. Kam po jo?

- Nežinau.

- Matyt, mes paskubėjome jus atrišti. Jeigu Leopoldas Cheimas būtų jums davęs dešimt tūkstančių dolerių arba dalį šios sumos, ką jūs su jais būtumėt daręs?

- Palaukčiau nurodymų.

- Nuo ko?

- Nežinau.

- Virvę, Fredai, - įsakiau aš.

- Minutėlę, minutėlę, - paprašė Iganas. - Jūs manęs klausėte, kaip susipažinau su Leopoldu Cheimu. Tai štai, aš jo nepažinojau. Pavardes ir adresus aš sužinodavau dviem būdais - arba tiesiog iš Berčio, arba skambindavo man moteris ir padiktuodavo.

- Kokia moteris?

- Nežinau. Aš jos niekada nemačiau.

- Bet kaip jūs suprasdavote, kad tai ne spąstai? Pažindavote ją iš balso?

- Aš žinojau jos balsą, be to, ji pasakydavo slaptažodį.

- Kokį?

Iganas nutilo ir stipriau suspaudė lūpas.

- Jums neteks daugiau juo naudotis, - užtikrinau aš. - Taigi galite pasakyti.

- "Voras pasakė musei".

- Ką, ką?

- Toks buvo slaptažodis. Todėl ir radote Leopoldo Cheimo pavardę mano užrašų knygutėje. Jūs manęs klausėte, kam aš turiu perduoti pinigus po Berčio mirties. Aš tikėjausi, kad ta pati moteris paskambins ir pasakys.

- Tai kodėl ji tada nieko nepasakė, kai padiktavo Cheimo pavardę?

- Aš paklausiau jos, bet ji atsakė, kad praneš vėliau.

- Kokia jos pavardė?

- Nežinau.

- Kokiu numeriu jūs jai skambinote?

- Aš niekada jai neskambinau ir palaikiau ryšį tik per Berčį. Nežinau, kaip galima susisiekti su ja dabar.

- Meluojate. Mes dar grįšime prie šio klausimo, nors ir vėl tektų jus surišti. Kodėl jūs nužudėte Berčį?

- Nežudžiau aš jo! Aš ne žudikas!

- Tai kas gi jį nužudė?

- Nežinau.

- Aš jau jums sakiau, kad mus domina tik duomenys apie nužudymą. Mums reikalingi faktai, tik faktai, kuriuos mes galėtume patikrinti. Jeigu ne jūs nužudėte Berčį ir nežinote, kas tai padarė, atsakykite, iš kur sužinojote...

Tą minutę pasigirdo skambučiai - du trumpi, ilgas ir vėl trumpas. Aš greitai priėjau prie sienos ir paspaudžiau mygtuką, kurį anksčiau spaudė Mortas - trumpas, du ilgi, vėl trumpas. Laikydamas užtaisytą revolverį, aš išbėgau iš kambario ir atsistojau prie laiptų apačios. Iš viršaus pasigirdo žingsniai, iš pradžių vos girdimi, paskui vis garsesni ir garsesni, galų gale atsklido Orio balsas:

- Arči?

- Tas pats.

- Aš noriu jums atsiųsti papildymą.

- Prašau. Kuo daugiau, tuo linksmiau.

Ant laiptų man virš galvos pasirodė gerai nuvalyti juodi batai, paskui rūpestingai išlygintos tamsiai mėlynos kelnės, toks pat švarkas ir galų gale gana suirzęs Denio Gorano veidas. Paskui Goraną nusileido Oris su revolveriu rankoje.

- Labas, labas! - pasakiau aš Goranui, tačiau jis nesivargino, kad atsakytų, ir aš paklausiau Orio:

- Iš kur jis atsirado?

- Įvažiavo su mašina į garažą - vienas. Aš juo nesidomėjau. Jis tylėdamas pažiūrėjo į mane, priėjo prie kolonos ir paspaudė skambučio mygtuką. Kai pasigirdo atsakomasis skambutis iš apačios, aš nusprendžiau, kad man laikas įsikišti ir išsitraukiau revolverį. Tas, kas apačioje atsakė į skambutį, turbūt...

- Tai padariau aš. Tu jį apieškojai?

- Ne.

Aš priėjau pre Gorano ir įsitikinau, kad ginklo jis neturi.

- Na, gerai, - kreipiausi į Orį, - grįžk į garažą ir priiminėk svečius. Solai, surišk vėl kojas Iganui ir ateik čia.

Goranas norėjo eiti į kambarį, bet aš pagriebiau jį už rankos ir jėga pasukau į save.

- Negalvokite, kad aš su jumis juokausiu, - perspėjau. - Aš žinau telefono numerį, kuriuo galima iškviesti "greitąją pagalbą". Turėsime rimtą pokalbį.

- Taip, žinoma, - sausai sutiko Goranas, - nes dabar, Gudvinai, galite manyti, kad jūsų karjera pasibaigė.

- Galbūt, bet kol kas aš padėties šeimininkas ir patariu jums tai prisiminti.

Iš kambario išėjo Solas.

- Leiskite pristatyti jums Solą Penzerį. Solai, tai Denis Goranas. Vėliau mes pakviesime jį į mūsų konferenciją, bet iš pradžių aš paskambinsiu. Pastatyk jį prie tolimiausios sienos. Be pažabojimo, nebent pats paprašytų. Ginklo neturi.

Aš įėjau į kambarį, uždariau duris, pastūmiau stalelį į ankstesnę vietą, pakėliau nuo grindų telefoną ir surinkau numerį. Šį kartą reikėjo šiek tiek palaukti prieš pasigirstant nepatenkintam ir susierzinusiam Vulfo balsui.

- Kalba Arčis, - pranešiau aš. - Man reikalingas patarimas.

- Aš miegu.

- Atsikelkite ir nusiprauskite šaltu vandeniu.

- Dieve gailestingas! Kas atsitiko?

- Kaip aš jau sakiau, mes visi keturi esame garaže. Rūsyje su mumis - du diegeliai. Vienas iš jų - dvikojis gyvulys, vardu Mortimeras Ervinas, jis, matyt, mūsų dėmesio nevertas. Kitas - Storalūpis Iganas, bet, sprendžiant pagal vairuotojo teises, jo vardas Lorensas. Tai tas pats tipas, kuris atėjo pas Solą į viešbutį, o po to Solas ir Oris jį sekė ir atėjo čia. Iganas mums tikras radinys. Mano kišenėje jo užrašų knygutė, o joje - apie tūkstantį jo klientų pavardžių ir adresų. Pats šviežiausias įrašas - Leopoldo Cheimo adresas, taigi galite daryti išvadas. Mes su juo elgėmės nelabai mandagiai ir jis prisipažino, kad gaujos galva buvo Metjus Berčis, nors aš kol kas tuo netikiu. Jis dar pasakė, kad antradienį, antroje dienos pusėje, matė tame "Kadilake" Berčį, o mašiną vairavo moteris. Tuo aš tikiu, nors jis suka man galvą, kad jos nepažino ir negalės atpažinti. Aš ne...

- Tęsk pokalbį su juo, aš nesuprantu, kodėl tu mane trukdai, nepabaigęs...

- Todėl, kad mums sutrukdė. Denis Goranas atvažiavo į garažą ir iš viršaus paskambino sutartiniu skambučiu į rūsį, ir Oris turėjo jį priversti nulipti pas mus. Jis negirdi mano pokalbio, bet kiti du - šalia manęs. Goranas - advokatas, todėl man reikia žinoti jūsų nuomonę: ar galime imtis prievartos ir kokios, jeigu jis atsisakys kalbėti geruoju. Turėkite galvoje, kad jis, žinoma, atvažiavo pasimatyti su Iganu ir, be abejonės, yra šios gaujos narys, nors raštiško prisipažinimo šį kartą aš neturiu.

- Ar misteris Goranas jau turi mėlynių?

- Ką jūs! Mes prie jo beveik neprisilietėme.

- Jūs jį jau apklausėte?

- Ne. Aš nusprendžiau iš pradžių paskambinti jums.

- Labai gerai. Palauk prie telefono, kol aš galutinai atsibusiu.

Praslinko minutė, o galbūt ir daugiau. Paskui Vulfas vėl prašneko:

- Kaip jūs ten išsidėstėte?

- Mes su Fredu ir Ervinu bei Iganu viename rūsio kambaryje, o Solas prižiūri Goraną kitoje patalpoje. Oris budi viršuje ir priima lankytojus.

- Palydėk misterį Goraną į kambarį ir atsiprašyk jo.

- Dieve mano! Pasigailėkite!

- Nieko, nieko. Jis - advokatas, ir neduokime jam dingsties reikšti pretenzijas. Ar Ervinas ir Iganas buvo išsitraukę ginklus?

- Ir vienas, ir kitas grasino Fredui revolveriais. Jie atėmė iš jo ginklą, pririšo prie kėdės ir norėjo pakankinti, bet aš jiems sutrukdžiau.

- Tokiu būdu jie gali būti patraukti baudžiamojon atsakomybėn pagal du punktus: bandymas šantažuoti Solą ir ginkluotas Fredo užpuolimas. Klausyk mano nurodymų.

Kai kurie Vulfo nurodymai buvo migloti ir aš paprašiau juos patikslinti. Galų gale pasakiau, kad, atrodo, viską supratau. Jis man liepė paslėpti Igano užrašų knygutę, niekam apie ją nepasakoti, o kai grįšiu namo, nedelsiant ją užrakinti seife. Aš padėjau ragelį, atlapojau duris ir pasakiau Solui, kad atvestų į kambarį Goraną.

Gorano veide dabar neatsispindėjo jokie jausmai. Jis paklusniai atsisėdo ant kėdės, nekreipdamas dėmesio nei į Erviną, nei į Iganą, nors, įeidamas į kambarį, metė keletą greitų žvilgsnių į jų pusę.

- Atsiprašau, misteri Goranai, bet iš pradžių aš noriu kai ką pasakyti šiems žmonėms. Jūs girdite, Ervinai?

- Ne!

- Kaip jums patinka. Jūs įvykdėte tyčinį ginkluotą užpuolimą ir sužalojote Fredą Darkiną. Iganai, jūs manęs klausote?

- Klausau.

- Jūs taip pat įvykdėte nusikaltimą, grasindamas revolveriu. Ir papildomai įvykdėte dar vieną - bandėte šantažuoti Solą Penzerį. Man asmeniškai dabar norėtųsi paskambinti į policiją ir atiduoti jus į teisingumo rankas, bet aš dirbu pas Nirą Vulfą ir jis gali turėti kitų ketinimų. Jis nori užduoti jums keletą klausimų ir aš nuvešiu jus abu pas jį. Jeigu jūs norite turėti reikalų su policija - taip ir sakykite, bet jokio kito pasirinkimo neturite ir neturėsite. Nesugalvokite pabėgti, nes tai jums baigsis blogai.

Aš pasisukau į advokatą:

- O dėl jūsų, misteri Goranai, tai aš labai nuoširdžiai prašau man atleisti. Po susirėmimo su šiais niekšais mes savęs nekontroliavome, ir tiek Oris Kaderas, tiek aš truputį persistengėme. Aš ką tik kalbėjau telefonu su misteriu Vulfu ir jis pavedė man pasakyti, kad labai apgailestauja dėl mūsų, jo bendradarbių, elgesio su jumis. Manau, kad man reikia jūsų atsiprašyti ir dar dėl vieno netikslumo - pristatydamas Solą Penzerį, aš pamiršau paminėti, kad jis jau buvo šiandien pas jus kanceliarijoje Leopoldo Cheimo vardu, o tai galėjo sukelti jūsų nusistebėjimą. Aš baigiau, bet jeigu jūs norite ką nors pasakyti - aš klausau. Galite važiuoti, kur norite. Tikiuosi, jūs ant mūsų labai nesupykote?.. Žinote, man ką tik šovė gera mintis.

Aš kreipiausi į Iganą:

- Mes norime būti objektyvūs. Kaip jau sakiau, mes jus nuvešime pas misterį Vulfą. Galbūt prieš tai jūs norėtumėte pasikonsultuoti su juristu? Atsitiktinis sutapimas: šis žmogus - advokatas Denis Goranas. Nežinau, ar jis sutiks jus pakonsultuoti, bet galite pabandyti.

Aš tada pagalvojau ir dabar galvoju, kad tai buvo vienas iš nuostabiausių Vulfo ėjimų. Nė už jokius pinigus pasaulyje aš nesutikčiau praleisti galimybės pamatyti savo pašnekovų veidus

po šio sakinio. Iganas atsisuko į Goraną, tikėdamasis gauti užuominą, ką jam į tai atsakyti. Bet Goranui taip pat buvo reikalinga užuomina. Mano sakinys advokatą užklupo netikėtai. Sutikti su manimi buvo rizikinga: tai galėjo Iganą ir Goraną susieti bendrais saitais, o jis nežinojo, ką Iganas mums spėjo papasakoti. Bet paneigti šį sakinį buvo dar pavojingiau: Iganas pagalvotų, kad iš jo nori padaryti atpirkimo ožį ir neaišku, kaip jis elgsis, kalbėdamas su Niru Vulfu. Trumpiau sakant, padėtis buvo velniškai sudėtinga, o teisingai atsakyti reikėjo nedelsiant, ir aš su dideliu malonumu stebėjau, kaip Goranas karštligiškai galvoja, mirksėdamas ilgomis blakstienomis ir stengdamasis išlaikyti nesudrumstą veido išraišką.

- Kiek aš suprantu, misteri Goranai, - pertraukė pauzę Iganas, - viena iš advokato pareigų ir yra būtinybės atveju suteikti juridinę konsultaciją. Aš turiu su savimi grynų pinigų, misteri Goranai, ir jau dabar aš jums galėčiau duoti avansą.

- Gal ir taip, misteri Iganai, - atsiliepė savo šaižiu tenoru Goranas, - bet dabar aš labai užsiėmęs.

- Taip? Aš irgi labai užsiėmęs.

- Neabejoju. Žinoma, žinoma. - Goranas patraukė pečiais. - Na, gerai. Aš pagalvosiu, ką galiu dėl jūsų padaryti, bet mes apie tai dar turėsime pasišnekėti.

- Bet vykstant šiam pokalbiui būtinai bus klausytojų, - šypsodamasis pastebėjau aš. - Vaikinai, eime. Fredai, atrišk juos. O reples pasiimk sau atminčiai.

13

Kad normaliai išsimiegočiau, man reikia aštuonių su puse, o dar geriau devynių valandų miego. Paprastai aš atsibundu pusę aštuonių ryto - po kelių minučių vidinės kovos, kai bandau save įtikinti, kad šiandien ne sekmadienis ir laikas keltis. Šį antradienį viskas buvo kitaip. Kai žadintuvas subirbė pusę septynių, man reikėjo įtempti visas jėgas, kad iššliaužčiau iš lovos, nes horizontaliai išsitiesęs pabuvau tik dvi valandas. Aš palindau po dušu, nusiskutau, apsirengiau ir nusileidau į svetainę, kur užtikau gana nelinksmą vaizdelį. Mortimeras Ervinas miegojo ant kilimo, pasidėjęs po galva pagalvėlę nuo sofos, ant kurios sėdėjo Storalūpis Iganas. Susierzinęs Denis Goranas vartėsi minkštame krėsle. Atsukęs nugarą į langą sėdėjo Solas Penzeris, įsitaisęs taip, kad neįtempdamas dėmesio galėtų stebėti savo globotinius.

- Labas rytas, - rūsčiai pasisveikinau. - Greitai bus pusryčiai.

- Ne, tai tiesiog nepakenčiama! - aiktelėjo arba, tiksliau, sucypė Goranas.

- Na ir nepakęskite, - patariau aš. - Nakties metu daugiau kaip penkis kartus kartojau, kad jūs galite išeiti bet kada. O Ervinas ir Iganas čia tiesiog kaip viešbučio liukso numeryje. Mūsų gydytojas Uolmeris, kurį mes išlupome iš lovos antrą valandą nakties, perrišo Ervinui ranką nė kiek ne blogiau už bet kurį kitą gydytoją. Mes iš visų jėgų stengiamės jums patarnauti. Misteris Vulfas net neatėjo iš miegamojo pažiūrėti į šiuos tipus, o taip jis pasielgė todėl, kad jūs nepagalvotumėte, jog jis nori pasinaudoti puikia proga ir vienas su jais pasikalbėti, kol dar neatvyko įstatymų saugotojai. Aš nežinau, ką jis ten veikė - gulėjo lovoje ar vaikščiojo po kambarį. Bet jūs matėte ir girdėjote, kad be trylikos minučių antrą valandą nakties aš paskambinau į kriminalinę policiją ir

pasakiau, jog misteris Vulfas nori kai ką svarbaus pranešti asmeniškai inspektoriui Krameriui ir kad jis bus dėkingas, jeigu Krameris paskambins kuo greičiau. Mes žinome, jog jūs norite su savo klientu pabūti vienas, bet mes negalime nė sekundei palikti be priežiūros tokio bandito, kaip Iganas, nes priešingu atveju Krameris mums iškels didelį skandalą. Solai, kaip jautiesi?

- Nuostabiai. Aš pakeičiau Fredą pusę šešių, o prieš tai pamiegojau tris valandas.

- Kad nelabai panašu... Nueisiu pažiūrėti, ar pusryčiai jau paruošti.

Man kalbantis virtuvėje su Fricu, pasirodė jau apsirengęs Fredas su pritrenkiančiomis naujienomis. Jo ramų miegą pietiniame kambaryje, esančiame tame pačiame aukšte, kaip ir mano, sutrikdė beldimas į grindis, kurios buvo po juo esančio kambario lubos, tai yra Vulfo miegamojo. Kai Fredas nulipo pas Vulfą, norėdamas sužinoti, kas atsitiko, tai gavo įsakymą tuoj pat atsiųsti Orį. Dar nėra buvę tokio atvejo, kad Vulfas spręstų kokius nors reikalus iki pusryčių.

Greitai į virtuvę nusileido ir Oris.

- Fricai, baik trepsėti aplink šituos ėdrūnus ir aptarnauk tik mane. Man reikia išeiti, kad įvykdyčiau nurodymus, o aš alkanas. Arči, atnešk man penkis šimtus dolerių. Kol tu suvaikščiosi, aš pasėdėsiu ant tavo kėdės.

Aš, žinoma, neužleidau Oriui savo kėdės, kol nepapusryčiavau, įskaitant ir antrą puodelį kavos, todėl jam reikėjo įsitaisyti ant taburetės. Tik po to išpildžiau Orio prašymą. Spėlioti, kaip jis ketina išleisti penkis šimtus dolerių, būtų beviltiška. Vulfas ne pirmą kartą siuntė kurį nors iš savo pagalbininkų su pavedimu, prieš tai nepasitaręs su manimi.

Aštuntą valandą, kai Oris jau buvo išėjęs, o mes su Fredu virtuvėje padėjome Fricui plauti indus, pasigirdo skambutis į

paradines duris. Aš nuėjau atidaryti. Priebutyje stovėjo inspektorius Krameris ir seržantas Perlis Stebinsas. Man nereikėjo prašyti jų, kad palauktų, kol gausiu iš Vulfo nurodymus, nes jie jau buvo duoti. Įsitikinęs, kad durys į svetainę uždarytos, aš pakviečiau juos užeiti, tačiau jie net nekrustelėjo.

- Mes užsukome čia pakeliui, - suburbėjo Krameris. - Ką jūs norite mums pasakyti?

- Aš? Nieko. Pasakotojas - misteris Vulfas. Užeikite.

- Aš neturiu laiko jo laukti.

- Nėra būtinybės. Jis su nekantrumu jūsų laukia jau ištisas šešias valandas.

Krameris ir Stebinsas įėjo vidun ir nužingsniavo link kabineto, o aš iš paskos. Vos tik peržengęs slenkstį, Krameris subambėjo:

- Bet jo gi nėra.

Aš apsimečiau, kad nieko neišgirdau, pakviečiau juos atsisėsti, paskambinau Vulfui vidaus telefonu ir pranešiau, kas atėjo. Krameris iš kišenės išsitraukė cigaretę, pamaigė ją tarp pirštų, įdėmiai apžiūrėjo galiuką, tarsi norėdamas įsitikinti, ar neišteptas jis kokiais nors retais nuodais, įsikišo į burną ir stipriai sukando. Aš niekada nemačiau, kaip jis užsidega cigaretę. Stebinsas prisimerkęs apžiūrinėjo mane. Supratau, kad jam pikta, kad jo viršininkas, užuot tyręs nusikaltimą, riogso čia. Manau, kad jo nuotaika nepasikeistų ir tuo atveju, jeigu sužinotų, jog mes jau radome žudiką, surinkome visus įkalčius ir Stebinsui belieka jį tik areštuoti.

Išgirdome leidžiantis liftą ir beveik tuoj pat į kabinetą įžengė Vulfas. Be ypatingo džiaugsmo pasisveikinęs, jis nuėjo prie rašomojo stalo ir prieš atsisėsdamas paklausė:

- Kodėl jūs taip ilgai nepasirodėte? Misteris Gudvinas jums skambino daugiau kaip prieš šešias valandas. Mano namuose pilna visokių įtartinų tipų ir aš noriu kuo greičiau jais atsikratyti.

- Nesukite man galvos! - sukriokė Krameris. - Mes skubame. Apie kokius tipus jūs kalbate?

- Pirma, - lėtai tęsė Vulfas, - ką jūs galite pasakyti dėl mis Estėj iškelto kaltinimo, tarsi misteris Gudvinas siūlęs jai pirkti mano pokalbio su misis From užrašus?

- Nieko. Tai prokuroro reikalas. Jūs tempiate laiką.

Vulfas patraukė pečiais:

- Antra, apie vorų pavidalo auskarus. Misis From nusipirko juos pirmadienį, antroje dienos pusėje, gegužės vienuoliktą, vienoje parduotuvėje miesto centre. Kaip jūs, be abejonės, jau išsiaiškinote, Niujorke, galimas atvejis, nėra antros tokių auskarų poros ir niekada nebuvo.

Stebinsas jau išsitraukė iš kišenės bloknotą, o Krameris grubiai paklausė:

- Kaip jūs sužinojote?

- Kai ką patikrinau. Aš jums pasakau faktą, o kaip jį sužinojau - mano reikalas. Misis From pamatė auskarus vitrinoje, nusipirko ir užmokėjo čekiu. Parduotuvės pavadinimą ir adresą jums nustatyti nesunku, nes jos knygelė su čekių šaknelėmis yra pas jus, bet kvailesnio laiko leidimo aš net įsivaizduoti negaliu. Aš garantuoju fakto tikslumą, o pagalvoję jūs suprasite jo išskirtinę svarbą.

- Kaip tai suprasti?

- Spręskite patys. Mano reikalas - tik pranešti jums faktus. O štai dar vienas. Jūs, žinoma, pažįstate Solą Penzerį?

- Taip.

- Vakar Leopoldo Cheimo vardu, kuris gyvena pigiame viešbutyje Pirmojoje aveniu, jis nuėjo į Pagalbos Persikėlėliams Asociacijos kanceliariją, kur šnekėjo su mis Andžela Rait ir Čeiniu. Leopoldas jiems papasakojo, kad atvažiavo į JAV nelegaliai, bijo, jog nesužinotų valdžia, ir jis prašo pagalbos, kad jo neišsiųstų. Mis Rait ir Čeinis atsakė, jog tokiais dalykais neužsiima, bet parekomendavo jam kreiptis į advokatą Denį Goraną.

Cheimas pasitarė su advokatu ir grįžo į viešbutį. Apie aštuntą valandą vakaro pas jį į numerį atsidangino nepažįstamas žmogus ir pareiškė, kad tik sumokėjęs dešimt tūkstančių dolerių Cheimas galės jaustis saugus ir nebijoti persekiojimo dėl nelegalaus įvažiavimo. Visas šio pokalbio smulkmenas paminės misteris Penzeris. Nepažįstamasis liepė jam per parą surinkti tiek pinigų, kiek jis pajėgs. Kadangi misteris Penzeris - aukštos kvalifikacijos seklys, tai jam pavyko nepažįstamąjį pasekti ir likti nepastebėtam.

- Žinau, žinau. Na, o toliau?

- Toliau pasakos misteris Gudvinas, bet prieš tai aš jums pasakysiu savo hipotezę apie tai, kas sėdėjo mašinoje kartu su moterimi praėjusį antradienį tuo momentu, kai ji prašė, kad berniukas pašauktų policininką. Tai galėjo būti tik Metjus Berčis.

- Kodėl būtent Berčis? - neslėpdamas nustebimo, paklausė Krameris.

- Aš nieko nenoriu aiškinti, nes mano hipotezė pasitvirtino: mašinoje iš tikrųjų buvo Berčis. Dabar dar vienas faktas.

- Prašau, prašau, tik smulkiau.

- Apie jį papasakos misteris Gudvinas. Arči, papasakok viską, pradėdamas nuo Fredo skambučio vakar vakare.

Suprantama, aš papasakojau beveik viską. Naktį, budėdamas svetainėje nuo pusės keturių iki pusės penkių aš viską apgalvojau ir nusprendžiau nieko nesakyti tik apie dvi aplinkybes: apie tai, kokiu būdu privertėme Iganą prisipažinti, ir apie tai, kad mes turime jo užrašų knygelę. Dar anksčiau, instruktažo metu savo kambaryje, Vulfas pasakė, kad knygelę pateiksime tik tuo atveju, jeigu bus įrodyta, jog tai ypatingai svarbus įkaltis.

Taigi aš papasakojau viską, išskyrus šias dvi detales. Stebinsas norėjo užsirašinėti, bet nesuspėjo. Aš jam perdaviau Morto revolverį ir parodžiau reples. Kai pabaigiau pasakojimą, Krameris ir Stebinsas kurį laiką tylėdami žiūrėjo vienas į kitą, po to Krameris prabilo, kreipdamasis į Vulfą:

- Mums reikia kai ką išsiaiškinti.

- Taip, žinoma, - sutiko Vulfas.

- Ar mes tą Iganą pažįstame? - paklausė Krameris Stebinso.

- Aš ne, bet gal kitas skyrius ką nors apie jį žino.

- Tuoj pat susisiek su Rouklifu ir pasakyk, kad tai greitai patikrintų.

Stebinsas nedelsdamas paskambino Rouklifui, perdavė Kramerio nurodymą ir vėl atsisėdo.

- Na, Goranas, žinoma, iki ausų įklimp[illegible] šią istoriją, bet mes kol kas jo negalime sulaikyti, - pastebėjo Krameris, kreipdamasis į Vulfą.

- Aš jo ir nesulaikiau. Jis atėjo pas mane savo noru ginti savo kliento interesų.

- Žinau. Jūs pasielgėte teisingai. Bet jeigu jums pasiseks prakalbinti Iganą, tai mes sėkmingai baigsime šią bylą.

Vulfas palingavo galvą:

- Taip? Bet nebūtinai rasite žudiką. Visai įmanoma, kad Iganas apie žmogžudystes žino tiek pat, kiek ir jūs.

Vulfas piktai pajuokavo, bet Krameris tai praleido pro ausis.

- Bet kokiu atveju mes jam suteiksime galimybę prisipažinti. O dar ir man reikia viską išsiaiškinti. Pavyzdžiui, negalima taip kategoriškai tvirtinti, jog mašinoje su moterimi buvo būtent Berčis. O kas, jeigu tai buvo ne jis, o kuris nors iš tų vargšų, kuriuos jie skriaudė? Sakykim, kad moteris buvo gaujos narė ir siųsdavo pas juos Iganą. Ji galėjo pagalvoti, kad žmogus, kuris buvo su ja mašinoje, ketino ją užmušti, todėl paprašė berniuko, jog šis pašauktų policininką. Paskui jai pavyko nuo to žmogaus paspruk-ti, bet tą patį vakarą jis susitiko su gaujos vadeiva Berčiu ir užmušė jį. Bijodamas, kad berniukas gali jį atpažinti - galbūt jis susidorojo ir su moterimi, važiavusia mašinoje, bet jos lavonas dar iki šiol nerastas, - kitą dieną užmušė ir berniuką. Paskui jis sužinojo, kad misis From vadovauja taip vadinamai Asociacijai, todėl ir ją

įtraukė į savo aukų sąrašą... Dieve mano, bet juk tokiu būdu mes galime demaskuoti visą šią gaują ir Gorano priklausymą jai! Imigrantų, atvažiavusių į JAV nelegaliai, vien tik Niujorke - tūkstančiai, ir visi jie bijo, kad jų neišsiųstų iš šalies, todėl šantažistai tuo pasinaudoja ir puikiai gyvuoja. Be abejonės, kažkur turi būti vargšų sąrašas, kuriuos tie niekšai melžė. Man labai norėtųsi jį surasti: galvą guldau, kad jame rastume žudiko pavardę. Jūs sutinkate su manim?

- Ne.

- Jūs taip sakote todėl, kad, kaip visada, linkęs prieštarauti. Kodėl gi ne?

- Jūs dar ne viską pakankamai išanalizavote, ką mes jums papasakojome, misteri Krameri. Jūsų tvirtinimas, kad žudikas yra vienas iš tų, kuriuos šantažavo, įrodo, jog ne viską gerai supratote. Ar galima teigti, kad iš visų galimų nusikaltėlių jūs apsistotumėte ties viena kandidatūra?

- Ne.

- Bet ką gi vis dėlto jūs išskyrėte iš įtariamųjų sąrašo?

- Kol kas - nieko. Iš tikrųjų, tiriant nusikaltimą mes susidūrėme su tam tikrais sunkumais. Pavyzdžiui, misis Goran tvirtina, kad jos vyras, palydėjęs misis From iki mašinos, grįžo namo ir tuoj pat atsigulė į lovą. Bet tai juk tik žmonos parodymai, kurie patvirtina vyro pasiaiškinimą. Jeigu jūs norite pasakyti tikrojo nusikaltėlio pavardę - prašau. Jūs turite kandidatūrą?

- Žinoma.

- Taip? Pasakykite.

- Bet jūs gi klausėte, ar aš turiu kandidatūrą, o ne ar aš pasiruošęs atskleisti jos vardą. Galbūt tai padarysiu po valandos arba po savaitės, bet ne dabar.

- Jūs arba koketuojate, prie ko aš jau pripratau, arba kažką nutylite. Neslėpsiu, kad aš jums dėkingas, nes jūs daug sužinojote - ir apie gaują, ir apie Iganą, ir, dėkui likimui, apie Goraną. Visa

tai gerai, tačiau neparodo, kas nusikaltėlis. Ką gi jūs dar nutylite? Jeigu norite ką nors sužinoti iš manęs, prašau, aš jūsų paslaugoms. Jeigu norite sužinoti, kokią medžiagą surinkome mes - o jūs to ir siekiate! - prašau, aš jums papasakosiu, bet su sąlyga, kad pasielgsite lygiai taip pat ir papasakosite man absoliučiai viską, kas jums žinoma.

- Apskritai kalbant, - atsakė Vulfas, - tai visiškai pagrįstas pasiūlymas, bet jis beprasmis: pirma, todėl, kad aš jau viską jums papasakojau, ką žinojau, o antra, jūs nepasakysite nieko, ko aš noriu ir ko man trūksta.

Krameris ir Stebinsas nustebę ir įtariai pažvelgė į jį.

- Man jūs pasakėte, - tęsė Vulfas, - kad šiandien, praslinkus trims dienoms po misis From nužudymo, nieko iš įtariamųjų sąrašo dar neišbraukėte. To man užtenka. Parodymų raportuose ir protokoluose prirašyta tūkstančiai žodžių ir galbūt ten galima aptikti kokią nors frazę ar net faktą, susijusį su byla, bet jeigu jūs net atvežtumėte visą popierių šūsnį, aš nesirengiu joje knibinėtis. Pavyzdžiui, kiek puslapių jūs prirašėte apie mis Andželos Rait praeitį ir dabartį bei jos pažįstamus?

- Ganėtinai daug, - prisipažino Krameris.

- Matote! Žinoma, aš nesakau, kad tai nebūtina ar nereikalinga, nes kartais juose galima rasti atsakymą, bet dabar jūs neradote net užuominos į tokį atsakymą, kitaip nebūtumėte atvažiavę pas mane. Pasakykite, ar jūsų popieriuose iškapstysiu atsakymą į tokį klausimą: kodėl nusikaltėlis užmušė berniuką dieną gatvėje, praeivių akivaizdoje rizikuodamas, kad paskui jį kas nors pažins? Arba į tokį: kaip paaiškinti istoriją su auskarais - misis From juos nusipirko gegužės vienuoliktą, devynioliktą juos buvo įsisegusi kita moteris, o dvidešimt antrą vėl misis From? Ar sužinojote, kas dar juos nešiojo po to?

- Ne.

- Štai ir atsakėte į mano klausimus, bet nepasakęs, ką aš įtariu, negaliu paaiškinti, ką turiu omenyje, ir todėl teks jums palaukti. O kol kas...

Vulfas nutilo, nes durys prasivėrė, kyštelėjo nosį Fredas Darkinas ir mostu pakvietė mane.

Aš jau buvau atsistojęs, kai Vulfas paklausė:

- Na, kas atsitiko, Fredai?

- Solo pranešimas.

- Kalbėk. Mes neturime paslapčių nuo misterio Kramerio.

- Klausau. Goranas nori skubiai su jumis pasišnekėti.

- Jis žino, kad pas mus dabar misteris Krameris ir misteris Stebinsas?

- Ne, sere.

Vulfas priėjo prie Kramerio.

- Tas Goranas panašus į hieną ir mane erzina, - pasakė Vulfas. - Manau, kad jūs su juo ir jo bendrininkais susidorosite policijoje. Kodėl jums jų neišsivedus?

Krameris ilgai žiūrėjo į Vulfą, tai išsiimdamas cigaretę iš burnos, tai vėl imdamas ją čiulpti.

- Žinote, - pagaliau nelabai ryžtingai atsiliepė jis, - aš galvojau, kad jau žinau visus jūsų triukus ir gudrybes, bet čia kažkas nauja. Tebūsiu aš prakeiktas, jei ką nors suprantu. Goranas ir tas kitas advokatas Medoksas jau čia pabuvojo ir jūs juos išnešdinote taip pat, kaip ir Polą Kafnerį. Jūs tvirtinate, kad ieškote žudiko, bet nors Goranas ir dar du tipai dabar jūsų svetainėje, jūs net nenorite žvilgtelėti į juos. Aš per daug gerai jus pažįstu, kad klausčiau, kodėl taip elgiatės, bet man labai norėtųsi sužinoti. - Jis pasisuko į Fredą. - Atveskite Goraną.

Fredas tylėdamas pažiūrėjo į Vulfą.

- Vykdyk, Fredai, - sunkiai atsiduso Vulfas.

14

Vieną akimirką aš pagalvojau, kad Denis Goranas apsisuks ir išeis. Jis įėjo į kabinetą labai rimtai nusiteikęs, bet pamatęs, kad mes ne vieni, sustojo, paskui vėl žingtelėjo į priekį, pažino Kramerį ir vėl sustojo. Būtent šią minutę aš ir pagalvojau, kad jis pabėgs.

- O! - sušuko jis. - Aš nenoriu jums trukdyti.

- Bet jūs visai netrukdote, - užtikrino jį Krameris. - Sėskitės. Mes kaip tik apie jus šnekėjomės. Jeigu norėjote ką nors pasakyti, prašau. Aš jau žinau, kaip jūs čia atsidūrėte.

Atsižvelgiant į situaciją ir aplinkybes, įskaitant ir sunkią naktį, praleistą pas mus, reikia pripažinti, kad Goranas laikėsi gana gerai. Jam reikėjo greitai apsispręsti - ar verta pakeisti savo elgesio programą, ir jis, matyt, apsisprendė, kol atsisėdo tarp Kramerio bei Stebinso. Jau sėdėdamas Goranas pažiūrėjo į Kramerį, paskui į Vulfą ir vėl į Kramerį.

- O aš patenkintas, kad jūs čia, - pareiškė jis.

- Ir aš taip pat, - atsiliepė Krameris.

- Jau vien todėl, - tęsė Goranas, - kad jums galėjo susidaryti įspūdis, jog aš noriu jūsų atsiprašyti, nors taip nėra. Jūs turbūt galvojate, kad aš turėjau jums pranešti apie mano ir misis From pokalbį penktadienį vakare.

- Betgi jūs jį jau mums papasakojote, - pastebėjo Krameris, įdėmiai žiūrėdamas į Goraną.

- Teisingai, bet ne viską. Man reikėjo dėl kai ko apsispręsti ir aš apsisprendžiau, tada man atrodė, kad tai vienintelis teisingas sprendimas, bet dabar aš taip nemanau. Reikalas tas, kad misis From man kai ką papasakojo apie Pagalbos Persikėlėliams Asociaciją ir šios žinios, jeigu būtų iškeltos viešumon, sukompromi-

tuotų Asociaciją. Ji buvo Asociacijos prezidentė, o aš juriskonsultas, ir tai, ką ji man pasakė, buvo griežtai konfidencialus pranešimas. Paprastai juristas neturi teisės garsinti panašių pranešimų, todėl man reikėjo nuspręsti - ar šis konkretus epizodas nėra tas atvejis, kai visuomenės interesai nusveria privataus asmens interesus. Galų gale aš priėjau prie išvados, kad Asociacija gali pasikliauti mano išmintimi.

- Aš manau, kad mūsų tuometinio pokalbio įraše nėra net užuominų, kad jūs nuo mūsų kažką nuslėpėte.

- Manau, kad taip, - sutiko Goranas. - Aš greičiausiai pareiškiau, kad papasakojau viską, apie ką šnekėjomės tą vakarą. Dabar jūs žinote, kaip viskas buvo iš tikrųjų. Tada aš nusprendžiau vienaip, tačiau dabar mąstau kitaip... ir noriu šiek tiek pakeisti savo sprendimą. Tą vakarą, po pietų, misis From pasikvietė mane į nuošalų kampą ir pasakė kai ką pritrenkiančio. Jos žodžiais tariant, ji gavo informaciją apie tai, jog kažkas, susijęs su Asociacija, pateikia šantažistui arba šantažistų gaujai asmenų pavardes, kurie nelegaliai atvažiavo į JAV, ir šie nelaimingieji tampa šantažo aukomis. Paskui misis From man pasakė to šantažisto pavardę, arba, tiksliau sakant, gaujos vado pavardę. Tai Metjus Berčis, kurį užmušė antradienį vakare, ir dar ji pasakė, jog čia nagus prikišo toks Iganas bei...

- Ir jūs dabar Igano advokatas? - pertraukė jį Krameris.

- Ne, tai klaida. Aš sutikau veikiamas impulso, o kai pagalvojau, tai pasakiau jam, kad negaliu būti jo advokatu... Misis From man papasakojo, kad šantažistų gaujos susitikimų vieta buvo garažas Dešimtojoje aveniu, ir davė man jo adresą. Ji norėjo, jog aš ten nuvažiuočiau penktadienį vidurnaktį, nurodė, jog kairėje pusėje nuo įvažiavimo į garažą, antroje kolonoje, yra mygtukas, kurį turiu paspausti, kad pasigirstų du trumpi, vienas ilgas ir vėl vienas trumpas skambučiai, o po to nulipti į požeminį garažą, kur

yra mažas kambarėlis. Ji manimi pasitikėjo ir leido elgtis savo nuožiūra su tais, kuriuos aš ten užtiksiu, bet ypač pabrėžė, jog svarbiausia - išvengti bet kokio skandalo, kuris gali sukompromituoti Asociaciją. Tai buvo taip panašu į ją - visada rūpintis tik kitais, bet ne savimi!

Goranas nutilo, matyt, susijaudinęs.

- Ir jūs ten pabuvojote? - pasidomėjo Krameris.

- Jūs gi žinote, inspektoriau, kad nebuvau. Kaip mes su žmona jau pasakojome, aš palydėjau misis From iki mašinos, grįžau ir nuėjau miegoti. Aš pasakiau misis From, jog pagalvosiu apie tai, ką ji papasakojo. Turbūt aš būčiau nusprendęs į garažą važiuoti kitą dieną, šeštadienį, bet ryte sužinojau apie misis From mirtį ir ši baisi naujiena...

Goranas vėl nutilo, bet po neilgos pauzės kalbėjo toliau:

- Atvirai šnekant, aš tikėjausi, kad jūs rasite žudiką, ir jokio ryšio tarp nusikaltimo ir Asociacijos nenustatysite. Būtent todėl ir nutylėjau šią mūsų pokalbio su misis From dalį. Tačiau praėjo sekmadienis, praėjo pirmadienis ir aš pradėjau būgštauti, jog padariau klaidą. Vakar vakare aš nusprendžiau kai ko griebtis. Apie vidurnaktį aš nuvažiavau į garažą ir iš tikrųjų antroje kolonoje radau mygtuką. Aš daviau signalą, kaip mane mokė misis From, ir išgirdau atsakomąjį signalą. Aš norėjau pasukti link laiptų garažo viduje ir nusileisti į rūsį, bet mane užpuolė kažkur netoliese slapstęsis žmogus ir, grasindamas revolveriu, atvedė mane į mažą kambarėlį garažo rūsyje. Apačioje, laiptų papėdėje, stovėjo kitas žmogus, taip pat su revolveriu. Aš jį pažinau - tai buvo Arčis Gudvinas.

Goranas man linktelėjo, bet aš neatsakiau ir jis tęsė toliau...

- Mes su juo buvome čia susitikę šeštadienį vakare. Žinoma, aš dėl savo gyvybės jau nenuogąstavau, bet negalėjau išlikti ramus, kai man grasina ginklu. Gudvinas liepė dar vienam žmogui, taip

pat ginkluotam, pastatyti mane prie sienos, kas ir buvo padaryta. Šį žmogų aš mačiau vakar ryte, nes jis buvo atėjęs pas mane į kanceliariją, pasivadinęs Leopoldu Cheimu...

- Žinau, - pertraukė jį Krameris. - Iš pradžių papasakokite, kas vyko garaže.

- Žinoma, žinoma, inspektoriau, kaip jums patinka. Gudvinas kreipėsi į šį žmogų, vadindamas jį Solu, ir jo paprašė, kad atvestų mane į kambarį. Jame jau buvo trys žmonės. Vienas iš jų - Gudvino padėjėjas, o kiti du gulėjo ant grindų surištomis kojomis. Gudvinas pranešė, kad jis ką tik šnekėjosi telefonu su Niru Vulfu ir nori manęs atsiprašyti. Paskui jis gulintiesiems ant grindų trumpai pasakė, kad jie įvykdė nusikaltimą ir bus nugabenti pas Nirą Vulfą, o vienam iš jų, vardu Iganas, pranešė, jog aš - advokatas ir galbūt imsiuosi ginti jo, Igano, interesus. Iganas paprašė ir aš sutikau, nors dabar prisipažįstu, kad pasielgiau neapgalvotai. Ne norėdamas pasiteisinti, o norėdamas paaiškinti galiu pasakyti, kad sutikau, matyt, dar ne visai atsikvošėjęs. Su manimi grubiai elgėsi ir grasino ginklu. Suprantama, aš kategoriškai buvau nusistatęs prieš tai, jog šiuos asmenis prievarta pristatytų į Vulfo namus, užuot perdavę valdžiai. Kaip ten bebūtų, aš sutikau ginti Iganą, atvažiavau su jais čia ir mane čia išlaikė visą naktį. Aš...

- Minutėlę, - įsiterpiau aš. - Vienas pataisymas. Niekas čia jūsų nelaikė. Aš keletą kartų siūliau jums išeiti, kai tik panorėsite.

- Taip, bet jūs sulaikėte juos, o aš buvau save suvaržęs neapgalvotu įsipareigojimu. Dar kartą pareiškiu, kad padariau kvailystę ir dėl to gailiuosi. Atsižvelgiant į visus įvykius, aš su apgailestavimu konstatuoju, kad misis From mirtis kažkaip susijusi su Asociacijos veikla arba su kuriuo nors jos darbuotoju ir šiuo atveju aš turiu atlikti savo pareigą. Tai aš dabar ir darau - visiškai nuoširdžiai ir, tikiuosi, naudingai.

Goranas išsitraukė nosinę ir nusišluostė kaktą, veidą ir kaklą.

- Aš neturėjau galimybės ryte susitvarkyti, - atsiprašinėjančiu tonu pasakė jis. Tai buvo įžūlus melas: šalia svetainės yra vonia ir naktį keletą kartų Goranas ten buvo užėjęs. Jeigu ryte, matyt, dar nenusprendęs būti nuoširdus ir nenorėdamas minutei išleisti iš akių Igano, jis nepanorėjo nueiti nė nusiprausti, galų gale tai jo asmeninis reikalas.

Kramerio žvilgsnis nesušvelnėjo.

- Suprantama, mes visada dėkingi už pagalbą, misteri Goranai, - pastebėjo jis - netgi tada, kai ji suteikiama šiek tiek pavėluotai... O kas girdėjo jūsų pokalbį su misis From?

- Niekas. Kaip aš jums sakiau, ji pasikvietė mane į nuošalų kamputį.

- Ar jūs kam nors pasakojote pokalbio turinį?

- Ne. Ji uždraudė.

- Ką ji įtarė įvykdžius šį nusikaltimą?

- Aš jau jums sakiau. Metjų Berčį ir žmogų, pavarde Iganas.

- Ne apie juos. Turiu omenyje iš Asociacijos.

- Ji nepasakė. Man susidarė įspūdis, kad ji konkrečiai nieko neįtarė.

- Iš kur ji gavo informaciją?

- Nežinau. Ji man nepasakė.

- Žinote, tuo patikėti sunku. Ji žinojo daug detalių - Berčio ir Igano pavardes, garažo adresą, žinojo apie sutartinį signalą ir apie mygtuką kolonoje. Ir misis From neprasitarė, kokiu būdu apie tai sužinojo?

- Ne.

- Bet jūs jos klausėte?

- Žinoma. Ji atsakė, kad daugiau nieko nepasakys, nes jai apie tai pranešė su sąlyga, jog ji saugos paslaptį.

Visi mes nenuleidome akių nuo Gorano, o jis, savo ruožtu, sėdėjo, įsistebeilijęs į Kramerį. Visi mes, įskaitant Goraną, supratome padėtį. Mes žinojome, kad Goranas įžūliai meluoja, ir jis

pats tai puikiai suprato, bet, atsidūręs labai negražioje padėtyje, bandė kaip nors išsikapstyti. Jam reikėjo sugalvoti pasiaiškinimą, kodėl jis atvažiavo į garažą, taip pat, kokiu būdu sužinojo apie skambutį ir apie sutartinį signalą. Reikia pasakyti, kad jam neblogai sekėsi. Misis From nebuvo gyvųjų tarpe ir jis galėjo ant jos suversti viską, ką tik nori. Berčis irgi buvo miręs, todėl Goranas niekuo nerizikavo, vadindamas jį gaujos vadu. Bet štai Iganas, žinoma, sudarė jam keblumų. Jo nepaminėti jis negalėjo, nes Iganas buvo netoliese - gretimame kambaryje. Todėl buvo visiškai neįmanoma, kad Goranas gintų Igano interesus, nes Iganas, pasirodo, buvo šantažistas, kurio veiklą demaskavo, o šis demaskavimas kompromitavo Asociaciją, kurioje Goranas dirbo juriskonsultu. Tokiu būdu, reikėjo paaukoti Iganą ir atiduoti jį vilkams į nagus. Taip aš supratau situaciją, taip, sprendžiant iš likusiųjų veidų, ją suprato ir jie.

Pagaliau Krameris klausiamai pažiūrėjo į Vulfą ir šis pritariamai linktelėjo.

- Perli, atvesk Iganą, - įsakė Krameris.

Stebinsas išėjo. Goranas pasimuistė kėdėje, paskui atsisėdo tiesiai. Padėtis darėsi sudėtingesnė, bet jis pats to prisiprašė.

- Jūs, žinoma, suprantate, kad šio tipo, matyt, nusikaltėlio, padėtis dabar yra be išeities ir vargu ar jis gali būti patikimas liudytojas? - paklausė Goranas Kramerio.

Krameris kažką numykė.

- Gudvinai, - pasakė jis, - pastatykite šalia savęs kėdę Iganui.

Aš padariau, kaip prašė Krameris, nes taip sustačius kėdes Stebinsas atsidurs tarp Igano ir Gorano. Tiesa, Vulfas galėjo matyti Iganą tik iš profilio, bet mano šefas nepareiškė jokio nepasitenkinimo.

Kai tik Stebinsas atvedė Iganą ir pasodino į paruoštą vietą, Iganas tuoj pat įbedė akis į Goraną, bet šis net nepažvelgė į jį, nes buvo įsistebeilijęs į Kramerį.

- Jūs - Lorensas Iganas, - pradėjo Krameris, - žinomas Storalūpio pravarde?

- Taip, tai aš, - kimiu balsu patvirtino Iganas.

- Aš - policijos inspektorius, o čia - Niras Vulfas. Greitai aš apie jus viską smulkiai sužinosiu. Ar jūs esate policijos įskaitoje?

Iganas susvyravo, bet tuoj pat rado išeitį:

- Jūs gi tuoj viską sužinosit.

- Aš jūsų klausiu!

- Informacijoje, kurią gausit, viskas bus parašyta, o aš galiu ką nors pamiršti.

- Sėdintis šalia jūsų Arčis Gudvinas man pranešė viską, kas atsitiko vakar, pradedant tuo, kad jūs nuėjote į viešbutį Pirmojoje aveniu pas žmogų, vardu Leopoldas Cheimas, ir baigiant jūsų pristatymu čia. Mes dar grįšime prie to vėliau, o dabar noriu pasakyti, kokia jūsų padėtis. Jūs, matyt, galvojate, kad čia yra advokatas, ginantis jūsų interesus, bet taip nėra. Anot misterio Gorano, jis jau jums pranešė, kad jūsų negins ir net neketina to daryti. Jis iš tikrųjų jums taip pasakė?

- Taip.

- Nebumbėkite po nosimi. Kalbėkite aiškiai. Jis jums apie tai sakė?

- Taip.

- Kada?

- Maždaug prieš pusvalandį.

- Tokiu atveju jūs iš tikrųjų žinote, kad jis jūsų, kaip advokatas, negins. Jau dabar mes jums galime pateikti kaltinimą pagal du straipsnius - užpuolimas su užtaisytu revolveriu ir bandymas šantažuoti. Pirmą straipsnį gali paliudyti du žmonės - Fredas Darkinas ir Arčis Gudvinas, ir šito visiškai pakanka. Jūs turbūt galvojate, kad antruoju straipsniu apibrėžtą nusikaltimą gali paliudyti tik vienas asmuo - Solas Penzeris, arba Leopoldas Cheimas,

bet jūs klystate. Mes turime ir kitų duomenų, patvirtinančių jo parodymus. Anot misterio Gorano, patikimas žmogus, užimantis aukštą padėtį visuomenėje, jam pasakė, kad jūs šantažuojate žmones, nelegaliai atvykusius į JAV. Misteris Goranas dabar pareiškia, kad sutiko būti jūsų advokatu, veikiamas impulsyvaus protrūkio, ir jis dėl to gailisi. Jis pasakė, kad neketina ginti tokių banditų, kaip jūs, ir...

- Aš taip nesakiau! - sucypė Goranas. - Aš tik...

- Tylėt! - riktelėjo Krameris. - Dar vienas žodis, ir aš jus iš čia pašalinsiu. Jūs man pranešėte, kad jums sakė, jog Iganas šantažuoja. Taip ar ne?

- Taip.

- Jūs man pareiškėte, kad nebūsite jo advokatu?

- Taip.

- Jūs pavadinote jį banditu?

- Taip.

- Tokiu atveju - patylėkite, jeigu norite čia pasilikti, - griežtai pasakė Krameris ir pasisuko į Iganą:

- Aš nusprendžiau, kad jūs turite sužinoti apie misterio Gorano pareiškimą, bet mes galime apsieiti ir be jo parodymų, patvirtinančių, jog jūs padarėte nusikaltimą. Leopoldas Cheimas, deja, ne pirmas jūsų klientas ir negalvokite, kad mes nerasime daugiau aukų. Manęs tai nė kiek nejaudina. Aš noriu jūsų kai ko paklausti misterio Gorano akivaizdoje. Ar jūs kada nors jį matėte, neskaitant vakar dienos vakaro?

Iganas pasimetęs tylėjo.

- Aš laukiu! - pareikalavo Krameris.

- Aš turiu pagalvoti, - pagaliau kimiai ištarė Iganas.

- Galvokite, ir gyviau, bet savęs neapgaudinėkite. Jūs mums įgrisote iki gyvo kaulo. - Krameris pakėlė ranką ir sugniaužė kumštį. - Aš jums užduodu paprastą klausimą: ar jūs dar kada nors jį matėte, neskaitant vakarykščio vakaro?

- Taip... Turbūt taip... Paklausykite, aš siūlau sandėrį, a?

- Jokių sandėrių! Tai prokuroro ir teisėjų reikalas, gal jie ir nuspręs sušvelninti nuosprendį jums nuoširdžiai prisipažinus. Jūs, manau, žinote, jog jie dažnai taip daro.

- Taip, žinau.

- Na štai, tokiu atveju atsakykite į mano klausimą.

Iganas giliai atsiduso, o paskui tarė:

- Jūs visiškai teisus. Aš ir anksčiau su juo buvau susitikęs. Ir ne vieną kartą, o daug. - Jis pasisuko į Goraną ir piktdžiugiškai nusišypsojo. - Teisingai? Prakeiktas bailys ir išdavikas!

- Tai šmeižtas, - šaltai paprieštaravo Goranas ir, kreipdamasis į Kramerį, tęsė toliau: - Jūs pats prisiprašėte, inspektoriau, nes tyčia jį vertėt tai patvirtinti.

- Taip? Tada aš jį versiu ir toliau. Koks misterio Gorano vardas?

- Denis.

- Jo kontoros adresas?

- Keturiasdešimt pirmoji Rytų gatvė, šimtas dvidešimt pirmas namas.

- Kur jis gyvena?

- Gramersio parke trys šimtai penkioliktajame name.

- Kokia mašina važinėja?

- Penkiasdešimt pirmų metų "Kraisleriu".

- Kokios spalvos mašina?

- Juoda.

- Koks jo tarnybinio telefono numeris?

- Ridžujai trys keturi vienas keturi vienas.

- O namų?

- Palasas aštuoni šeši trys nulis septyni.

Krameris paklausė manęs:

- Ar nakties metu jis turėjo nors mažiausią galimybę visa tai sužinoti?

- Ne.

- Tokiu atveju kol kas užtenka. Misteri Goranai, aš jus sulaikau kaip svarbų liudininką, kurio parodymai bus esminiai nužudymo byloje. Perli, išvesk jį į kitą kambarį... Beje, kas ten dabar?

- Darkinas ir Penzeris su Ervinu.

- Pasakyk, kad jie prižiūrėtų Goraną, ir sugrįžk.

Goranas atsistojo.

- Inspektoriau, aš perspėju, kad jūs darote didelę klaidą, dėl kurios jums vėliau teks gailėtis, - ramiai ir oriai pareiškė jis.

- Pažiūrėsim, misteri Goranai. Perli, palydėk jį.

Stebinsui išlydėjus Goraną, Krameris norėjo prieiti prie Vulfo, bet, pamatęs jį sėdintį krėsle užmerktomis akimis, tylėdamas sugrįžo į savo vietą, o paskui paklausė manęs - ar galima girdėti, ką Goranas kalba gretimam kambary. Aš atsakiau neigiamai ir paaiškinau, kad kabineto sienos nepraleidžia garsų. Tuo metu sugrįžo Perlis Stebinsas.

- Na, gerai, pasakok, - paliepė Krameris Iganui. - Goranas priklauso jūsų gaujai?

- Prieš tai aš noriu sudaryti su jumis sandėrį, - spyrėsi Iganas.

- Velniai tave griebtų! - sušuko Krameris su pasibjaurėjimu. - Tavo dainelė jau seniai sudainuota ir jeigu aš turėčiau galimybių maišelį, tai nė vienos tau nepaskirčiau. Jeigu nori, kad į tave žiūrėtų su atlaidumu, tai užsitarnauk jį, ir gyviau. Taigi Goranas priklauso jūsų kompanijai?

- Taip.

- Koks jo vaidmuo?

- Duoda man nurodymus, kaip elgtis su klientais, pasako jų adresus, pavyzdžiui, Leopoldo Cheimo, kad jis kur galą gautų!

- O tu paskui perduodi pinigus jam?

- Ne.

- Niekada?

- Niekada. Savo dalį jis gauna iš Berčio... Gaudavo.

- Iš kur tu žinai?

- Berčis sakė.

- Kaip tu įsitraukei į šią veiklą?

- Per Berčį. Jis man pasiūlė prieš dvejus metus, bet tada aš nesutikau, pasakiau, kad pagalvosiu. Prieš tris keturis mėnesius vienam žmogui Brukline iškilo rimti nesutarimai su valdžia, ir Berčis pasiuntė mane, kad susitikčiau su juristu jums žinomame garaže ir pasikonsultuočiau, kaip tam žmogui elgtis. Juristas buvo Goranas. Po to su Goranu buvau susitikęs dar... dvidešimt kartų.

- Ir visada tame pačiame garaže?

- Taip, visada, daugiau niekur. Tiesa, kai kada aš šnekėdavausi su juo telefonu.

- Gal turi ką nors tokio, ką būtų parašęs Goranas? Gal jis ką nors tau davė ar siuntė?

- Ne.

- Nieko?

- Aš gi sakiau, kad ne. Nelemtas bailys!

- Ar dar kas nors būdavo, kai susitikdavai su Goranu?

- O kaipgi! Berčis. Labai dažnai.

- Bet jis miręs. O kas nors dar?

- Daugiau niekas, - pagalvojęs atsakė Iganas.

- Nė karto?

- Rūsyje su mumis niekas ir niekada nebuvo, nors naktinis sargas Badas Chaskinas, žinoma, matė Goraną ne vieną kartą, kai jis ateidavo. - Iganas pagyvėjo. - Taip, taip, Badas matė jį!

- Neabejoju, - abejingai mestelėjo Krameris. - Bet Goranas tam pasiruošęs arba tikisi, kad pasiruošęs. Jis pagrįstai paklaus, kuo galima labiau tikėti - tokiu solidžiu ir žinomu advokatu, kaip jis, ar tokiu gangsteriu, kaip tu, bei tavo draugeliu, kurį tu pamokei duoti atitinkamus parodymus. Aš nenoriu pasakyti, kad Chaskinas

ir jo parodymai nereikalingi. Mes jį surasime ir... Paklausykite, kurgi jūs? - netikėtai jis kreipėsi į Vulfą, kuris jau atsistojo, ketindamas išeiti.

- Į viršų, į savo kambarį. Jau devynios valandos, - atsakė Vulfas, eidamas link durų.

- Ir jūs išeinate, - užprotestavo Krameris, - kaip tik tuo metu, kai...

- Kas kai? - paklausė Vulfas. - Jūs surietėte šį niekšelį į ožio ragą ir dabar siekiate, kad jis paliudytų, jog šioje purvinoje aferoje dalyvavo ir kitas niekšelis - Goranas. Suprantu, jog tai būtina, bet aš dėl jūsų padariau viską, ką galėjau, ir aš jums daugiau nereikalingas. Manęs šantažistai nedomina - aš ieškau žudiko. Mano darbotvarkę jūs žinote ir po vienuoliktos valandos aš vėl jūsų paslaugoms. Būsiu dėkingas, jeigu mano namuose neliks šių tipelių. Su tokia pat sėkme jūs galite pratęsti jų apklausą kur nors kitur, o ne pas mane.

- Galiu, galiu, - susierzinęs patvirtino Krameris ir atsistojo. - Bet tokiu atveju teks važiuoti kartu su manimi visiems keturiems jūsų padėjėjams - Gudvinui, Penzeriui, Darkinui ir Kaderui, - ir nežinia, kada mes baigsime.

- Na, tarkime, su jumis galės važiuoti tik pirmieji trys, nes misterio Kadero dabar nėra.

- Bet man jo reikia. Kur jis?

- Maža kas jums reikalinga. Jis vykdo mano užduotį. Argi jums negana to, ką šiandien iš manęs gavote? Arči, tu prisimeni, kur išvyko Oris?

- Ne, sere. Aš neprisiminčiau netgi tada, jeigu kiltų pavojus mano gyvybei.

- Na, ir gerai. Ir nesistenk prisiminti. - Vulfas pasisuko ir išėjo.

15

Niekada anksčiau savo gyvenime man neteko matyti tiek daug didelių viršininkų ir tik per aštuonias valandas - nuo devynių ryto iki penkių vakaro. Tai įvyko ketvirtadienį, praėjus gerai savaitei po to, kai Pitas Drosas pabuvojo pas Vulfą, norėdamas pasitarti. Dešimtoje policijos nuovadoje mane priėmė Niujorko policijos viršininko pavaduotojas Niris, Niujorko policijos valdyboje - pats viršininkas Skineris, o prokuratūroje - ne kas kitas, kaip prokuroras Bouenas kartu su savo trim padėjėjais, įskaitant Mandelbaumą.

Aš visai nenoriu pasakyti, kad tai susuko man galvą, nes supratau, jog naudojuosi populiarumu ne tik todėl, kad jie manyje įžvelgia įdomų pašnekovą. Pirma, misis From nužudymas ir dar du nusikaltimai net dabar, praėjus keturioms dienoms, buvo verti, kad pranešimams apie juos sunaudotų ne vieną tūkstantį statinaičių spaustuvės dažų.

Antra, mieste prasidėjo pasiruošimas municipaliniams rinkimams, o Bouenas, Skineris ir Niris buvo garbėtroškos. Žmogui, kuris taip persisunkęs tarnavimo visuomenei idėja, kad net pasiruošęs prisiimti papildomą atsakomybę (suprantama, už didesnį atlyginimą), gerai žinomos asmenybės nužudymas atveria dideles galimybes.

Policijos nuovadoje mus izoliavo vieną nuo kito, bet tai manęs nejaudino. Viena, ko aš neketinau kol kas atskleisti policijai, tai Igano apklausos būdo ir taip pat jo užrašų knygelės egzistavimo fakto. Visą valandą aš išbuvau mažame kambarėlyje su stenografiste: padiktavau jai savo parodymus, palaukiau, kol ji perspausdins juos, pasirašiau, o paskui mane nuvedė pas Nirį. Niris buvo paniuręs, bet grubiai nesielgė. Mūsų pokalbis truko tik pusvalandį, nes kažkas jam paskambino, kažkur iškvietė ir jis turėjo pabaigti apklausą. Kai mane lydėjo prie išėjimo, visi pažįstami ir nepažįsta-

mi policininkai, kuriuos sutikau, maloniai sveikinosi su manimi. Turbūt policijos valdyboje pasklido gandas, esą mane įkalbinėja iškelti savo kandidatūrą į mero postą. Bet kokiu atveju aš mandagiai atsakinėjau į pasveikinimus kaip žmogus, kuris viską supranta, bet dabar siaubingai užsiėmęs.

Kai mane atvežė į prokuratūrą, aš tuoj pat buvau nuvestas pas patį Boueną. Priešais jį ant stalo jau gulėjo mano parodymų kopija. Mums kalbantis, jis ne vieną kartą mane stabdė, surasdavo tą vietą, apie kurią pasakoju, mano parodymų kopijoje, paniuręs perskaitydavo ir po to linktelėdavo galva, tarsi norėdamas pasakyti: "Taip, turbūt galima patikėti, kad tu nefantazuoji". Jis ne tik nepagyrė manęs už tai, jog mes sulaikėme Erviną ir Iganą ir privertėme Goraną savo valia važiuoti kartu su jais, bet, atvirkščiai, net padarė užuominą, kad pristatęs juos Vulfui, o ne policijai, aš rizikavau užsidirbti penkerius metus kalėjimo, jeigu Bouenas pats būtų tyręs šią bylą. Gerai pažinodamas prokurorą, aš neteikiau tam didelės reikšmės ir praleidau pro ausis, nes jam šiandien užteko nemalonumų ir be manęs. Neabejoju, kad jis neturėjo laisvos dienos. Akys paraudusios nuo miego stygiaus, telefonas nenustoja skambėti, visą laiką vaikščioja padėjėjai, ir, negana to, populiariausių kandidatų į mero postą sąraše jis buvo įrašytas tik ketvirtasis. Nepamiršo ir tos aplinkybės, kad į šantažistų gaujos, kurią atskleidė Solas, aš ir Fredas, bylos tyrimą, o taip pat į From-Berčio-Droso bylos nagrinėjimą, būtinai įsikiš FTB ir pats areštuos žudiką. Todėl nesistebiu, kad prokuroras su manimi nebuvo labai malonus. Nors, sąžiningai kalbant, tą patį būtų galima pasakyti ir apie visus kitus. Pavyzdžiui, niekam ir į galvą neatėjo, kad man reikia nors kartą pavalgyti.

Mandelbaumas nusivedė mane į savo kabinetą ir pradėjo pokalbį taip:

- Apie tai, ką vakar pasiūlėte mis Estėj...

- Dieve mano! Vėl!

- Taip, bet dabar tai atrodo kitaip. Mano kolega Rojus Boninas dabar nuvažiavo pas Vulfą dėl to paties. Nežaiskime komedijos ir pasišnekėkime. Sakykim, kad pas ją jus iš tikrųjų pasiuntė Vulfas. Jūs gi pats man pareiškėte, kad jūs pasiūlydamas nieko blogo negalvojote, o jeigu taip, tai kodėl mums nepasišnekėjus atvirai?

Aš buvau alkanas ir piktas.

- Na, gerai. Sakykim. Kas toliau?

- Tada galima daryti išvadą, kad Vulfas žinojo apie šantažistų gaujos egzistavimą prieš jus pasiųsdamas su tokiu pasiūlymu. Tokiu atveju, jis manė, kad mis Estėj bus labai įdomu sužinoti, ar misis From pranešė apie tai Vulfui. Tiesa, aš ir nesitikiu, kad jūs patvirtinsite, bet mes palauksime Bonino ir sužinosime, ką jam papasakojo Vulfas. Tačiau vis dėlto aš noriu sužinoti, kaip mis Estėj reagavo į jūsų pasiūlymą ir ką pasakė būtent jums.

Aš palingavau galvą:

- Jeigu mes ir toliau kalbėsime vadovaudamiesi vien tik jūsų spėlionėmis, tai jums gali susidaryti neteisingas įspūdis. Leiskite man pasakyti kitą hipotezę.

- Prašau.

- Tarkim, kad misteris Vulfas nieko nežinojo apie šantažistų gaują, o tik norėjo išjudinti jos tariamus narius. Tarkim, kad jis specialiai mis Estėj neįtarė, ir ji tik atsitiktinai buvo įrašyta pirmoji galimų kandidatų sąraše. Tarkim, kad aš tokį patį pasiūlymą padariau ne tik jai, bet ir misis Goran, Andželai Rait, Vinsentui Lipskombui ir būčiau siūlęs dar kitiems, jeigu misteris Vulfas nebūtų manęs išsikvietęs, nes pas jį atėjo Polas Kafneris, kuris pareiškė, jog aš šantažuoju mis Rait. Argi ši prielaida nėra kur kas įdomesnė?

- Žinoma. Taip, taip... Suprantu. Tokiu atveju aš noriu žinoti, ką jums kiekvienas iš jų atsakė. Pradėkite nuo mis Estėj.

- Man reikės sugalvoti jų atsakymus.

- Jūs gi tokių dalykų meistras. Pradedam.

Praėjo dar viena valanda, o kai mano vaizduotė išseko, Mandelbaumas išėjo, prieš tai liepęs jo palaukti. Aš pasakiau jam, kad norėčiau pavalgyti, bet jis neleido man išeiti, nes bet kurią minutę jam galėjo manęs prireikti. Teko sutikti. Taip praslinko dar dvidešimt minučių. Paskui Mandelbaumas sugrįžo, pasakė, kad mane vėl nori matyti Bouenas, ir pasiūlė pas jį užeiti, o pats jis turįs užsiimti kitais reikalais.

Boueno kabinete nebuvo, ir man vėl teko laukti. Mano laimei, netrukus į kabinetą įėjo jaunuolis su padėklu. Mintyse aš sušukau "valio!" Ačiū Dievui, šioje įstaigoje, matyt, dar yra humaniškų žmonių. Tačiau jaunuolis pastatė padėklą ant Boueno stalo ir pasišalino, net nepažvelgęs į mane. Kai tik užsidarė durys, aš priėjau prie stalo, nuėmiau servetėlę ir pamačiau apetitą žadinantį sumuštinį su karšta virta mėsa, gabalėlį pyrago su vyšniomis bei pieno butelį. Vos suspėjau sugrįžti į savo vietą ir atsikąsti sumuštinio kąsnelį, kai į kabinetą įėjo Bouenas. Nenorėdamas, kad jis patektų į nepatogią padėtį, aš tuoj pat kreipiausi į jį.

- Tūkstantį kartų ačiū, misteri Bouenai, kad atsiuntėte man valgyti! Jūs velniškai malonus. Aš, žinoma, nealkanas, bet augantį kūdikį visada reikia pamaitinti. Tegyvuoja mūsų būsimasis rūpestingasis meras - misteris Bouenas!

Štai čia Bouenas ir pademonstravo, iš kokios medžiagos jis sutvertas. Kokia nors smulki žuvelė tuoj pat būtų atėmusi iš manęs padėklą arba griebtųsi telefono ir pasakytų, jog kažkoks chuliganas sulapnojo jo pusryčius, tegul atsiunčia kitus. Bouenas gi tik piktai pažiūrėjo į mane, išbėgo iš kambario, o po kelių minučių grįžo su kitu padėklu, kurį pasidėjo ant savo rašomojo stalo. Nežinau, iš ko jis konfiskavo pusryčius.

Netrukus išaiškėjo, kad Bouenui iškilo šimtai klausimų pranešime, kurį spėjo pateikti Mandelbaumas.

Į centrinę policijos valdybą mane pristatė su eskortu trečią valandą, o policijos viršininkas Skineris priėmė mane tik apie

ketvirtą. Mūsų pokalbis, kuris tęsėsi valandą, buvo gana padrikas. Jūs turbūt pagalvojote, kad prieš pradėdamas pokalbį su tokia persona, kaip aš, Skineris paliepė niekam jo netrukdyti, nebent Niujorke kiltų maištas? Nieko panašaus - mums visą laiką trukdė. Bet tai nekliudė Skineriui protarpiais man užduoti keletą svarbių klausimų. Pavyzdžiui, ar lijo, kai aš privažiavau prie garažo? Ar iš Gorano ir Igano veidų buvo galima spręsti, kad jie vienas kitą pažįsta? Tomis minutėmis, kai Skineris nešnekėjo vienu iš keturių telefonų, stovėjusių ant stalo, neskambino kam nors pats, nesikalbėjo su kokiu nors pas jį įsiveržusiu darbuotoju ir nepasirašinėjo popierių, jis be perstojo žingsniavo po savo didžiulį, prabangiai apstatytą kabinetą.

Apie penktą valandą į kabinetą įėjo Bouenas, o su juo du padėjėjai su išpampusiais portfeliais. Turbūt nusimatė koks nors aukšto lygio pasitarimas. Aš pagalvojau, kad jeigu manęs neiškrapštys už durų, tai šio pasitarimo būtų įdomu pasiklausyti, ir todėl, stengdamasis būti kuo mažiau pastebimas, greitai persėdau į kėdę nuošalyje. Užsiėmęs Skineris manęs nepastebėjo, o kiti turbūt nusprendė, kad aš jam reikalingas. Jie susėdo aplink stalą ir pradėjo diskutuoti. Dievas man nepagailėjo geros atminties, kurią aš dar labiau ištreniravau dirbdamas su Niru Vulfu. Žinoma, aš galėčiau smulkiai papasakoti viską, ką išgirdau per trisdešimt minučių, bet dėl savo kuklumo to nepadarysiu. O be to, kas aš toks, kad sugriaučiau rinkėjų pasitikėjimą aukštą padėtį užimančiais liaudies tarnais?

Vis dėlto įvyko kai kas tokio, apie ką verta papasakoti. Vykstant audringam svarstymui, ką pranešti FTB, o ką nutylėti, pasitarimas buvo nutrauktas. Iš pradžių, atsakydamas į telefono skambutį, Skineris metė kažkokią kapotą frazę, o paskui į kabinetą įsiveržė ne kas kitas, kaip pats inspektorius Krameris. Eidamas prie stalo, jis greitai žvilgtelėjo į mane, bet, matyt, tuo metu galvojo apie kažką nepalyginamai svarbesnio.

- Aš ką tik kalbėjausi su misteriu Uitmeru, kuris dar anksčiau sakė, kad galbūt pažintų mašinos vairuotoją, kuris partrenkė jaunąjį Drosą. Tai štai, jam ką tik parodė grupę asmenų, ir joje jis atpažino Goraną. Uitmeras pasiruošęs duoti parodymus su priesaika.

Visi įsistebeilijo į Kramerį, tik Bouenas burbtelėjo:

- Na ir velniava!

- Ir kas toliau? - susierzinęs paklausė Skineris po kurio laiko.

- Pats nežinau, - paniuro Krameris. - Aš ką tik apie tai sužinojau. Goranas negalėjo būti mašinoje su moterimi antradienį. Jeigu mes taip tvirtinsime, tai jis visiškai mus išmuš iš vėžių. Mes nepajėgėme paneigti jo antradienio alibi, be to, mes darome prielaidą, kad ten buvo Berčis. Ir kam gi Goranui žudyti berniuką? Dabar, kai tapo aišku, jog jis šantažistų gaujos narys, mes, žinoma, galime jį sučiupti į nagą, bet vargu ar jis prisipažins esąs žudikas; mes turime skaitytis su Uitmero parodymais, bet jie tik dar labiau pablogino padėtį. Atvirai šnekant, man atrodo, kad turi būti koks nors įstatymas prieš taip vadinamus viską mačiusius liudytojus.

- Na, to jau per daug! - vis dar susierzinęs pareiškė Skineris. - Liudytojai kai kada būna ypač naudingi. Galbūt dabar ir įvyko toks posūkis, kurio mes visi taip laukėme. Sėskite ir viską ramiai apsvarstysime.

Krameris norėjo pastumti krėslą arčiau stalo, bet tuo metu vėl suskambėjo telefonas. Skineris pakėlė ragelį, prisistatė ir tuoj pat pasakė Krameriui:

- Skambina Niras Vulfas. Jis nori su jumis pasikalbėti ir tvirtina, jog tai svarbu.

- Aš pasišnekėsiu su juo iš priimamojo.

- Ne, kalbėkite čia. Atrodo, kad jis patenkintas savimi.

Krameris paėmė ragelį.

- Vulfas? Krameris klauso. Ko jums reikia?

Po to Krameris tik klausėsi, o visi kiti, taip pat, kaip ir aš, tylėdami stebėjo jo veido išraišką. Kai tik pamačiau, kad jo veidas pradėjo iš lėto rausti, o akys didėti, man kilo noras pašokti nuo kėdės ir pasileisti į Trisdešimt penktąją gatvę, bet aš, nors ir sunkiai, susilaikiau, kad neatkreipčiau į save dėmesio. Pagaliau Krameris padėjo ragelį. Kurį laiką jis stovėjo tylėdamas, sukandęs dantis ir raukydamas nosį, o po to pareiškė:

- Tas storas kalės vaikas iš tikrųjų savimi labai patenkintas. Jis tvirtina, kad jam vis dėlto pavyko uždirbti misis From honorarą. Dabar jis pas save kviečia mane, seržantą Stebinsą, visus pagrindinius įtariamuosius, Gudviną, Penzerį, Darkiną ir tris keturias civiliškai apsirengusias moteris policininkes, kurių amžius būtų trisdešimt penkeri keturiasdešimt metų. Gudvinas turi atvykti tuoj pat. Dar jam reikalingas Iganas. Kuklu, tiesa?

Krameris piktai visus nužvelgė ir užbaigė:

- Vulfas tvirtina, kad grįždami čia, atsivešime su savimi žudiką. Žudiką!

- Tas Vulfas - tikras beprotis! - suriko Bouenas.

- Dieve mano, bet kaip jis visa tai išnarpliojo? - paklausė Skineris.

- Tai kelia pasipiktinimą! - tęsė Bouenas. - Tuojau pristatykite jį čia!

- Savo noru jis neis.

- Pristatykite jį su konvojumi!

- O orderis jo areštui?

- Gerai, bus.

- Vulfas ir burnos čia nepravers, o paskui mes būsime priversti jį paleisti. Jis grįš namo ir pasikvies, ką norės, bet jau be mūsų.

Visi jie susižvalgė ir vienas kito veiduose pamatė tą patį, ką ir aš - kito kelio nebuvo.

Aš atsistojau, pamojavau jiems ranka ir žvaliai ištariau:

- Sudie, ponai! Iki greito pasimatymo.

16

Aš niekada nedraugavau su moterimis policininkėmis, bet, žinoma, mačiau jas gatvėse ir turiu pripažinti, kad žmogus, parinkęs tą trejukę, kuri atvyko pas Vulfą, be abejonės, turėjo gerą skonį. Netvirtinsiu, kad jos buvo nepaprastos, bet kiekvieną iš jų aš galėčiau pakviesti į kokią nors užkandinę ir pavaišinti stikline kokakolos. Tiesa, jų akyse atsispindėjo profesionali policininko išraiška, tačiau dėl to jas kaltinti būtų neteisinga, nes jos dirbo, ir dar matant policijos inspektoriui, todėl stengėsi atrodyti budrios, kompetentingos ir griežtos. Apsirengusios jos buvo neblogai, o vienos suknelė, pasiūta iš melsvos medžiagos su plonomis baltomis juostelėmis, atrodė visai padoriai.

Aš sugrįžau namo pirmas ir suspėjau prieš ateinant visai kompanijai trumpai išdėstyti Vulfui, kaip praleidau dieną (ypatingai mano pranešimu jis nesusidomėjo), padėjau Fricui bei Oriui atnešti kėdes ir krėslus ir juos sustatyti. Kai tik pradėjo rinktis svečiai, Oris pasislėpė svetainėje. Aš dar anksčiau buvau ten užėjęs paimti kėdžių ir mačiau, ką jis ten saugo - vidutinio amžiaus žmogų su akiniais. Oris mus supažindino ir aš sužinojau, kad jo vardas Bernardas Levinas.

Lankytojus mes susodinome taip, kaip mums buvo liepęs Vulfas. Visos šešios gražiosios lyties atstovės sėdėjo priekinėje eilėje, o Andžela Rait ir Klera Goran buvo pasodintos tarp moterų policininkių. Inspektoriui Krameriui pasiūlė krėslą, išmuštą raudona oda, o Perlis Stebinsas sėdėjo jam iš kairės - šalia Džinos Estėj. Už Džinos Estėj - storalūpis Iganas. Jį specialiai pasodino netoli Stebinso, jeigu kartais Iganas susinervintų ir bandytų iškrėsti kokią nors kvailystę. Iganui iš kairės, antroje eilėje, įsitaisė Goranas, Lipskombas ir Kafneris. Solas Penzeris ir Fredas Darkinas saugojo užnugarį.

Aš minėjau, kad Krameri pasodino į raudonąjį krėslą, bet, tiksliau pasakius, jis tik buvo paruoštas jam, nes inspektorius pareikalavo Vulfo, kad šis su juo pasišnekėtų konfidencialiai, ir dabar jie abu kalbėjosi valgomajame. Nežinau, ko jam reikėjo, bet sprendžiant iš veido, kai Krameris įėjo į kabinetą priekyje Vulfo, vargu ar jam pavyko ką nors sužinoti. Paraudęs, suspaustomis lūpomis, jis sustojo prie durų, palaukė, kol Vulfas atsisės į savo krėslą, o paskui pareiškė:

- Aš noriu visiems paaiškinti, kad susitikimas oficialus, bet tik tam tikra prasme. Mes čia atvykome su prokuroro leidimu, todėl susitikimas yra oficialus, bet toliau visa atsakomybė gula ant Niro Vulfo pečių ir jis neturi jokios teisės reikalauti, kad jūs atsakytumėte į jo klausimus. Jums viskas aišku?

Visi pritariamai palingavo galvas.

- Pradėkite, Vulfai, - pasakė Krameris ir atsisėdo.

Vulfas apžvelgė visus susirinkusius ir pastebėjo:

- Misteris Gudvinas mano prašymu sudarė visų dalyvaujančiųjų sąrašą ir aš norėčiau patikrinti. Jūs - mis Džina Estėj?

- Taip.

- Mis Andžela Rait?

Mis Rait pritariamai linktelėjo.

- Misis Goran?

- Aš. Nemanau, kad...

- Prašau jūsų, misis Goran, - dalykiškai nutraukė ją Vulfas. - Jūs misteris Vinsentas Lipskombas?

- Taip.

Vulfas vėl visus apžvelgė.

- Dėkoju... Jūs žinote, aš juk pirmą kartą apsiėmiau surasti žmogžudį grupėje žmonių, kurių daugumos nė nepažinojau. Galbūt jums tai atrodys kvaila, bet neskubėkite daryti išvadų. Misteris Krameris jau paaiškino, kad aš neturiu teisės reikalauti, jog jūs

atsakytumėte į mano klausimus. Ši byla tokia sudėtinga, kad galėtų iškilti keli šimtai klausimų, bet aš apsiribojau tik minimumu. Pavyzdžiui, aš žinau, kodėl misis From buvo įsisegusi auksinius vorų pavidalo auskarus, kai ji atėjo pas mane penktadienį dieną, be to, jie buvo vienas iš jos sugalvotos apgaulės elementų. Bet kodėl ji įsisegė juos tos pačios dienos vakare, kai pietavo pas Goraną? Matyt, kad kai kam iššauktų jai reikalingą reakciją. Toliau, kodėl vakar vakare misteris Goranas važiavo į garažą? Matyt, todėl, kad dėl savo gobšumo ir noro bet kokia kaina eilinį kartą pasigrobti didelę pinigų sumą jis davė Leopoldui Cheimui Igano pavardę ir adresą, o paskui suprato, kad padarė didelę kvailystę ir susirūpino - dabar jau aišku, jog visai pagrįstai.

- Aš protestuoju! - suspiegė Goranas. - Tai šmeižtas! Inspektoriau Krameri, jūs pareiškėte, kad Vulfas pats atsako už savo žodžius, bet jūs atsakote už tai, kad mus čia atvežėte!

- Galite jį paduoti į teismą už tai, kad jus apšmeižė, - atsikirto Krameris.

- Misteri Goranai, - tęsė Vulfas, parodydamas pirštu jo link, - jūsų vietoje aš patylėčiau dėl šantažo. Jūs įklimpote iki ausų ir pats apie tai gerai žinote. Dabar jums gresia kai kas rimtesnio - jus gali atpažinti, kaip Pito Droso žudiką. Nuo kalėjimo neišsisuksite, bet aš galiu padėti jums išsaugoti gyvybę. Kai mes čia pabaigsime, jūs suprasite, kad turite jausti man dėkingumą.

- Aš jau, velniai griebtų, ganėtinai jums dėkingas!

- Tai ir patylėkite. Tikriausiai dauguma iš jūsų nieko negirdėjo apie šantažavimą, po kurio įvyko trys žmogžudystės, bet mes dar prie to sugrįšime. Tačiau jau ir dabar vienas iš jūsų visa tai gerai žino ir puikiausiai mane supranta. Aš visai netvirtinu, kad sugebėsiu vienas, be pašalinių pagalbos, išaiškinti nusikaltėlį, bet kai kuriuos duomenis aš vis dėlto turiu. Šiomis dienomis vienas iš jūsų be jokio reikalo bandė misteriui Gudvinui labai smulkiai papa-

sakoti, kur jis buvo ir ką veikė penktadienį vakare ir antradienį dieną. Tas pats žmogus padarė keistą pastabą apie tai, kad nuo misis From mirties jau praėjo penkiasdešimt devynios valandos! Koks stebinantis tikslumas! Suprantama, tai buvo tik užuominos, ne daugiau, tačiau yra ir du labai svarbūs dalykai, nurodantys kaltininką. Pirma, auskarai. Misis From juos įsigijo gegužės vienuoliktą, bet gegužės devynioliktą, antradienį, juos buvo įsisegusi kita moteris. Ji galėjo nepastebimai juos paimti iš misis From, gauti dovanų arba pasiskolinti laikinam naudojimui. Kaip ten bebūtų, po trijų dienų - penktadienį, dvidešimt antrą - jie vėl atsirado pas misis From. Ir žinote kodėl? Todėl, kad misis From galėtų apsimesti ta kita moterimi, kuri segėjo tuos auskarus antradienį! Vadinasi, misis From pažinojo šią moterį, ją dėl kai ko įtarė ir, kas labai svarbu, galėjo atvirai ar paslapčia tuos auskarus susigrąžinti, kad įgyvendintų savo sumanytą kombinaciją. Tai labai svarbi nuoroda.

- Nuoroda į ką? - pertraukė jį Krameris.

- Į tos, kitos moters asmenybę. Žinoma, tai nėra nesugriaunamas įrodymas, bet jis verčia rimtai susimąstyti. Nepriklausomai nuo to, slapčiomis ar atvirai ji paėmė auskarus, tai vis tiek reiškia, kad misis From gerai pažinojo tą moterį ir bet kuriuo metu be jokių sunkumų galėjo paimti ką nors iš jos daiktų. Be abejonės, jūs, misteri Krameri, tai supratote. Jūs žinojote, kad mano parašytas skelbimas laikraštyje apie moterį su vorų pavidalo auskarais pasirodė penktadienio ryte, o jau antroje dienos pusėje misis From su tais pačiais auskarais atvažiavo pas mane. Visiškai galima tvirtinti, kad ji juos atgavo per labai trumpą laiką, tai yra maksimum per dvi tris valandas. Jeigu jai būtų reikėję auskarų ieškoti kur nors toliau, jūs, be abejo, būtumėt apie tai sužinojęs.

- Tai jūs taip kalbate, - suniurnėjo Krameris. - Iki šiandien ryto aš net nežinojau, kad auskarus nusipirko misis From.

- Bet jūs pripažinote, kad šie auskarai savo forma yra unikalūs. Atvirai šnekant, įdomu, kodėl misis From išvis juos nusipirko, kai tik pamatė parduotuvės vitrinoje? Iganas papasakojo, kad, kalbantis telefonu su kažkokia moterimi, ji pasakydavo slaptažodį "Voras pasakė musei". Galbūt, ir tai visai įtikėtina, kad misis From atsitiktinai išgirdo šią frazę, kas ir sukėlė jai įtarimą. Paskui ji vitrinoje pamatė tuos auskarus, prisiminė keistąją frazę, kurią išgirdo per telefoną, ir nusprendė pabandyti išsiaiškinti, ką visa tai reiškia.

Vulfas giliai atsiduso, o paskui vėl tęsė toliau:

- Žmogaus, kurio mašina partrenkė Pitą Drosą, elgesys iškart man pasirodė labai keistas. Pati įtikinamiausia prielaida - kad būtent šis žmogus prieš dieną buvo mašinoje su moterimi ir dabar baiminasi, kad paauglys gali jį atpažinti - atkrito, kai tik sužinojau, kad mašinoje su moterimi buvo Metjus Berčis, kurį užmušė antradienį vakare. Kartoju, jog kaip ten bebūtų, bet šio žmogaus elgesys buvo neįprastas. Aš bandžiau save įsivaizduoti jo vietoje. Tarkim, kad nusprendęs nužudyti Pitą Drosą, aš atvažiuočiau į tą pačią sankryžą, kad partrenkčiau jį mašina, kai tik jis pasirodys. Kadangi viskas vyksta dieną, aplinkui daug žmonių. Negalima galvoti, kad bandymas pasiseks iš pirmo karto, galbūt jį teks kartoti dar keletą kartų. Kol aš laukčiau patogaus momento, vargu ar kas atkreiptų į mane dėmesį, bet nelaimės atveju mane, žinoma, pastebėtų daugelis. Kaip jūs galvojate, ką aš padaryčiau, kad sunkiau būtų mane pažinti? Suprantama, atvažiuoti su kauke aš negalėčiau, bet juk egzistuoja daug kitų maskuotės būdų - pavyzdžiui, priklijuota barzda. Tačiau aš nebandau užsimaskuoti, bet įvykdau savo pavojingą ketinimą apsivilkęs įprastu rudu kostiumu ir fetrine skrybėle. Vadinasi, aš arba visiškas, su niekuo nepalyginamas, mulkis ir bukaprotis, arba... moteris! Štai dabar ir pažvelkime į šį reikalą, kaip į jį žvelgė moteris nusikaltėlė, nors tai būtų

tik prielaida. Tokiu atveju daugelis neaiškių vietų išaiškėja, nes daugelį rolių suvaidina ji pati. Ji - šantažistų gaujos narė, galbūt netgi vadeiva. Misis From kai ką apie tai sužino - užtektinai, kad sukeltų jai įtarimą, bet per mažai, kad imtųsi konkrečių priemonių. Ji atsargiai išklausinėja nusikaltėlę ir nusiperka vorų pavidalo auskarus. Antradienį, antroje dienos pusėje, nusikaltėlė susitinka su vienu iš bendrininkų, Metjumi Berčiu. Jis pasodina ją už savo mašinos vairo, kas neįprasta, o paskui išsitraukia pistoletą ir, juo grasindamas, priverčia ją važiuoti į tam tikrą vietą. Sankryžoje, užsidegus raudonai šviesai, jie sustoja. Prie jų pribėga paauglys, norėdamas nuvalyti stiklą iš jos pusės, ir ji spėja sušnibždėti berniukui: "Pakviesk policininką!" Užsidega žalia šviesa ir Berčis priverčia ją važiuoti toliau. Kelyje jai pasiseka jį apsvaiginti pirmu po ranka pasitaikiusiu daiktu - plaktuku, veržliarakčiu, galbūt net jo paties revolveriu, - bet neužmuša, o surištą, be sąmonės, laiko mašinoje iki vidurnakčio, paskui nuvažiuoja kur nors toliau, jį pervažiuoja, palieka mašiną ir grįžta namo.

- Tokią istoriją galėjau sugalvoti ir be jūsų, - suburbėjo Krameris. - Papasakokite ką nors konkretesnio.

- Aš ir ketinu tai padaryti. Kitą dieną ji nusprendžia, kad vaikinukas kelia jai grėsmę. Jeigu misis From įtarimai sustiprės ir ji sužinos apie nusikaltėlės ryšius su Berčiu, tai berniukas patvirtins, kad nusikaltėlė buvo mašinoje kartu su Berčiu. Dabar ji labai gailisi, kad vieną akimirką ją apėmė baimė ir silpnumas ir kad prašė berniuką pagalbos, tuo priversdama jį įsižiūrėti į ją. Berniukas gyventi negali. Ji persirengia vyrišku kostiumu, grįžta prie paliktos mašinos ir įvykdo tai, apie ką mes jau žinome. Šį kartą ji palieka mašiną visai kitoje vietoje, o namo parvažiuoja metro. Tačiau dabar ji galutinai susikompromitavo ir atsidūrė labai sunkioje padėtyje. Penktadienį ryte misis From įsisega vorų pavidalo auskarus ir išeina iš namų. Sugrįžusi ji šnekasi su nusikaltėle ir

prasitaria, kad susitarė susitikti su Niru Vulfu ir paprašyti jo atlikti tyrimą. Be abejo, tai didelis neatsargumas: jai reikėjo pagalvoti apie tai, kad nusikaltėlė gali būti labai pavojinga, nes tą vakarą misis From jau turėjo įrodymą ir galėjo įrodyti jos kaltę, nors, tiesa, ji dar pati to nesuprato. Išėjusi iš namų, nusikaltėlė aptinka jos mašiną, stovinčią netoli nuo Gorano buto ir, apsiginklavusi veržliarakčiu, slepiasi už jos.

- Užteks! - suriko Krameris. - Jūs kaltinate mis Estėj įvykdžius žmogžudystę, bet kaltinate viešai. Aš jau sakiau, kad jūs pats atsakote už viską, apie ką šnekate, bet žmones pristačiau čia aš, ir viskam yra ribos. Pateikite nors vieną faktą...

- Aš turiu tokį faktą, - susiraukęs atsakė Vulfas, - bet kol kas jis nepatvirtintas.

- Ir kas tai per faktas?

- Arči, pakviesk juos.

Prieš išeidamas iš kabineto, aš pastebėjau, kad Perlis Stebinsas nevalingai apdovanojo Nirą Vulfą negirdėtu komplimentu. Jis pasuko galvą ir įsmeigė akis į Džinos Estėj rankas, nors, kaip pareiškė Krameris, Vulfas tik viešai apkaltino, nepateikęs net paties kukliausio įrodymo. Tiesa, Džinos Estėj veide nepastebėjau nei sumišimo, nei išgąsčio.

- Ori! - pašaukiau aš, atvėręs duris.

Į kabinetą įėjo Levinas, kurį lydėjo Oris. Oris pasiliko prie durų, o Leviną aš pasodinau į kėdę prie savo stalo, kad jam matytųsi visi mūsų svečiai. Jis labai jaudinosi, nors ir stengėsi to neparodyti.

- Jūs Bernardas Levinas? - paklausė Vulfas.

- Taip, sere, - patvirtino šis, apsilaižydamas lūpas.

- Šis ponas, sėdintis prie mano rašomojo stalo, - inspektorius Krameris iš Niujorko policijos. Jis pas mane atlieka tarnybinę pareigą, bet tik kaip liudininkas. Savo iniciatyva aš jums užduosiu

keletą klausimų. Jūs galite į juos atsakyti taip, kaip norite, arba visai neatsakyti. Aišku?

- Taip, sere.

- Aš - Niras Vulfas. Ar jūs anksčiau mane matėte?

- Ne, sere. Bet aš, žinoma, girdėjau apie jus ir...

- Kur jūs dirbate, misteri Levinai?

- Mes su broliu turime vyriškų drabužių parduotuvę Niuarke.

- Kodėl jūs čia atsidūrėte? Kaip tai įvyko?

- Į parduotuvę paskambino telefonu ir kažkoks žmogus pasakė, kad...

- Vieną minutėlę. Kada paskambino?

- Šiandien, ketvirtą valandą dienos. Jis pasakė, kad praėjusią savaitę, trečiadienį, jo žmona nupirko mūsų parduotuvėje fetrinę skrybėlę ir rudą kostiumą, ir paklausė - ar mes apie tai prisimename? Aš atsakiau, kad prisimenam ir kad būtent aš ją aptarnavau. Tada jis paprašė manęs, kad būtų išvengta klaidos, pasakyti jos požymius ir...

- Minutėlę. Ar jis jums pats pasakė savo žmonos požymius, ar paprašė jūsų nupasakoti pirkėjos išvaizdą?

- Kaip aš jau sakiau, jis jokių požymių man nepasakė, o paprašė manęs tai padaryti. Aš taip ir pasielgiau. Paskui jis paklausė, ar aš būsiu parduotuvėje, jeigu jis galbūt atvažiuotų pakeisti kepurės. Aš atsakiau teigiamai. Maždaug po pusvalandžio ar šiek tiek daugiau jis iš tikrųjų atvažiavo ir pateikė privataus detektyvo pažymėjimą, išduotą Orvaldo Kadero vardu. Jis pasakė, kad ne jo žmona pirko kostiumą ir kad jis tiria vieną bylą. Jis pridūrė, jog dirba pas įžymųjį privatų detektyvą Nirą Vulfą, turi kai ką išsiaiškinti dėl kostiumo bei kepurės ir jam norėtųsi, kad aš važiuočiau drauge su juo į Niujorką. Mes su broliu nemėgstame jokių komplikacijų, todėl prašymas buvo gana nemalonus.

- Ar misteris Kaderas jums siūlė kokį nors atlyginimą? Ar žadėjo jis jums užmokėti?

- Ne, jis paprasčiausiai mane įkalbėjo. Kalbėti jis moka! Jis galėtų būti neblogu komivojažieriumi. Mes atvažiavome metro.

- Ir jūs žinote kodėl?

- Ne, jis tiesiai nieko nepasakė, bet paaiškino, jog tai labai svarbu ir susiję su kostiumu ir kepure.

- Jis neužsiminė, kad jums reikės atpažinti tą moterį, kuri juos pirko?

- Ne, sere.

- Jis neparodė jums kokios nors fotografijos?

- Ne, sere.

- Nesakė kokių nors požymių?

- Ne, sere.

- Tokiu atveju, misteri Levinai, aš noriu jūsų paklausti - ar matote šiame kambaryje moterį, panašią į tą, kuri įsigijo jūsų parduotuvėje rudą kostiumą ir fetrinę skrybėlę?

- Žinoma! Aš ją pastebėjau iš karto, kai tik čia įėjau. - Jis parodė pirštu į Džiną Estėj.

- Jūs nesuklydote?

- Garantuoju šimtu procentų.

- Užtenka? - kreipėsi Vulfas į Kramerį.

Džinai Estėj, sėdėjusiai, kaip jau sakiau, tarp Stebinso ir moters policininkės, buvo laiko pagalvoti. Tik pamačiusi Leviną, ji suprato, kad kostiumo ir kepurės pirkimo faktas neginčijamai įrodytas, juo labiau kad ir Levino brolis patvirtintų jo parodymus. Ji nelaukė, ką atsakys Krameris, o atsakė pati.

- Taip, tai faktas! - riktelėjo ji. - Aš buvau labai kvaila, kad nupirkau kostiumą ir skrybėlę Klerai Goran.

Išaiškėjo, kad Vulfas buvo teisus, susodinęs damas tarp moterų policininkių. Kai tik misis Goran pašoko, norėdama pulti Džiną Estėj, ją tuoj pat sugriebė kaimynė. Perlis Stebinsas suteikė galimybę savo kolegei pasirūpinti Džina Estėj, o pats visą savo

dėmesį sutelkė į Denį Goraną, kuris norėjo pulti į pagalbą savo žmonai. Goranas numetė nuo peties sunkią Stebinso ranką ir pašoko nuo kėdės.

- Tai šmeižtas! - suspiegė jis, rodydamas drebančiu pirštu į Džiną Estėj. - Ji melagė ir žudikė! O tu, Iganai, žinai apie tai. Tu žinai ir apie tai, kad ji mus apgavo, ir apie tai, kad jis pats žadėjo suvesti su ja sąskaitas. Kvailys jis buvo, jei tikėjosi su ja susidoroti. Dabar ji bando primesti man žmogžudystę ir tave įklampinti.

- Ką gi! - sugirgždėjo Iganas. - Tegul ta šunsnukė sėda į elektros kėdę!

- Jūs sugavote mane, Vulfai, būkite prakeiktas! - tęsė Goranas. - Aš ne bukaprotis ir galiu pasakyti, kad mano dainelė sudainuota. Nei mano žmona, nei aš visiškai nieko nežinojome apie žmogžudystes. Aš galėjau kai ką įtarti, bet tiksliai nežinojau. Dabar aš papasakosiu viską, ką žinau.

- O aš nenoriu šito žinoti, - rūsčiai atsakė Vulfas. - Aš jau baigiau su jumis terliotis. Misteri Krameri, išveskite, prašau, iš čia visus šiuos niekšus. Mano žodžiai, suprantama, skiriami tik tiems, kurie jų nusipelnė.

17

Po trijų dienų, penktadienį, vienuoliktą valandą, kai aš spausdinau laišką vienam orchidėjų kolekcionieriui, į kabinetą iš oranžerijos nusileido Vulfas. Užuot atsisėdęs už savo rašomojo stalo, jis priėjo prie seifo, atidarė jį ir kažką iš ten išėmė. Aš ėmiau jį stebėti - man nepatinka, kai jis pats ko nors imasi ir padaro netvarką seife. Jis paėmė užrašų knygutę su nelegalių imigrantų adresais ir pavardėmis ir pasuko link durų. Aš atsistojau, norėdamas eiti paskui jį, bet jis atsisuko į mane ir pasakė:

- Pasilik čia, Arči. Aš nenoriu, kad tu būtum nusikaltimo bendrininkas.

- Nesąmonė! Aš noriu pasėdėti kameroje kartu su jumis.

Vulfas nuėjo į virtuvę, išėmė iš spintos didelę keptuvę, padėjo ją ant stalo ir rūpestingai išklojo jos dugną folija. Aš atsisėdau ir stebėjau, ką jis daro. Jis atvertė knygutę, išplėšė lapą, suglamžė jį ir numetė į keptuvę, paskui tą patį padarė su antru, trečiu ir visais kitais. Kai į keptuvę jau buvo sumesta dešimt dvylika lapų, jis juos padegė ir vis mėtė naujus lapelius, kuriuos plėšė iš knygutės.

- Na štai! - patenkintas sumurmėjo Vulfas ir nuėjo prie kriauklės nusiplauti rankų.

Aš išmečiau tuščią viršelį į šiukšlių dėžę.

Atvirai šnekant, tada aš pagalvojau, kad Vulfas truputį paskubėjo: tardymui galėjo prireikti papildomų liudytojų. Tačiau jau praėjo keli mėnesiai ir buvo tylu. Goraną ir Iganą nuteisė, o kad patvirtintų, jog Džina Estėj įvykdė ypatingai sunkų nusikaltimą, prisiekusiesiems - septyniems vyrams ir penkioms moterims - užteko keturių valandų.

VISUS, IŠSKYRUS ŠUNĮ, - Į POLICIJĄ!

Nors saulėtą orą, be abejonės, aš labiau mėgstu negu darganą, bet darbas yra darbas ir jo neatidėsi iki to laiko, kol išsisklaidys debesys. Tą lietingą antradienį man prireikė išvykti į miestą. Užsimetęs ant pečių svetimą apsiaustą, kurį reikėjo grąžinti savininkui, aš išėjau iš Niro Vulfo namo Trisdešimt penktojoje Vakarų gatvėje, Manchetene, ir pasukau link Arboro gatvės, į Grinič Vilidžo pusę.

Aš nenuėjau nė pusės kelio, kai nustojo lyti; sukaitęs nuo greito ėjimo nusivilkau apsiaustą, sulanksčiau jį šlapiąja puse į vidų, pasikišau po pažastimi ir nužingsniavau toliau. Arboro gatvė iš abiejų pusių apstatyta plytiniais pastatais, daugiausiai keturaukščiais. 29-asis namas niekuo iš jų neišsiskyrė.

Aš prisiartinau prie jo, bet į vidų nėjau. Prie įėjimo stovėjo policijos mašina, ir tvarkos saugotojas, nutaisęs reikšmingą veidą, klausinėjo susirinkusių smalsuolių:

- Kieno šitas šuo?

Greta jo tupėjo juodas permirkęs šuo. Aš neišgirdau, kad kas nors būtų pareiškęs savo teises į šunį - galbūt todėl, kad tuo momentu atkreipiau dėmesį į privažiavusią mašiną, iš kurios išlipo civiliai apsirengęs vyriškis. Jis nerūpestingai linktelėjo policininkui ir dingo už 29-ojo namo durų.

Būtų per maža pasakyti, kad aš šį žmogų pažinojau. Gal seržanto Perlio Stebinso pasirodymas ir neprivertė manęs drebėti,

bet pats jo atvykimas nedviprasmiškai bylojo apie tai, kad name yra lavonas. Įsivaizduoju, kas atsitiktų, jeigu aš paprašyčiau leisti įeiti ir apsikeisti apsiaustais su vienu tipu, kuris, išeidamas iš Vulfo, atsitiktinai pagriebė mano apsiaustą. Mano pasirodymas įvykio vietoje tikriausiai sukeltų seržantui Perliui blogus jausmus ir aš paprasčiausiai nesugrįžčiau namo papietauti.

Policininko aš nepažinojau. Kai ėjau pro šalį, jis griežtai į mane pažiūrėjo ir paklausė:

- Ar tai jūsų šuo?

Šuo pasitrynė į mano kelį. Aš sustojau ir paglosčiau jo juodą šlapią galvą, o paskui, užtikrinęs policininką, kad šuo ne mano, nužingsniavau toliau. Kvartalo gale aš pasukau už kampo ir patraukiau atgal į miestą. Vėjas papūtė iš vakarų, bet neišsklaidė drėgmės, kuri po lietaus vis dar laikėsi ore.

Nemažą kelio gabalą nupėdinęs aš vėl pamačiau šunį. Mechaniškai ištiesiau ranką link šuns galvos, bet laiku suturėjau. Kaip gaila. Šuo pripažino mane ir aiškiai nepaliks ramybėje, o mėtyti akmenimis ir varyti jį šalin Devintojoje aveniu ne visai padoru. Galima, aišku, sėsti į taksi ir pasprukti, bet vargu ar tai bus sąžininga gyvulėlio, kuris taip aukštai įvertino mano asmeninį žavesį, atžvilgiu. Galų gale nusprendžiau nuvesti šunį į šuninin-kystės draugiją, kad ten pagal antkaklį nustatytų savininką.

Tuo momentu, kai aš apsisprendžiau, žvarbus vėjo gūsis nuplėšė man nuo galvos kepurę.

Aš nemėgstu rizikingų cirko vaidinimų, bet į šį šunį vertėjo pažiūrėti. Jis išnėrė prieš didelį sunkvežimį, brūkštelėdamas uodega per šlapią bamperį, iššoko tiesiog iš po vieno lengvojo automobilio ratų, lengvu judesiu išsisuko nuo kito ir atsidūrė priešingoje gatvės pusėje, kur pagriebė kepurę iš po kažkokio storulio kojų. Grįžtančio šuns jau nelydėjo stabdžių žviegimas ir vairuotojų keiksmai, bet vaizdas buvo toks pat įspūdingas. Po minutės jis

stovėjo prieš mane, išdidžiai iškėlęs galvą ir vizgindamas uodegą. Kepurė buvo gana purvina ir, švelniai tariant, drėgna, bet aš nusprendžiau šuns neskaudinti ir ją užsidėjau. Tai pakeitė įvykių raidą. Sustabdžiau taksi, pasodinau šunį šalia savęs, o vairuotojui nurodžiau Niro Vulfo adresą.

Mano planas buvo toks: atsivesti šitą kepurių medžiotoją į viršų, į savo kambarį, ir paskambinti į šunininkystės draugiją, kad ką nors atsiųstų jo paimti. Bet argi aš galėjau praleisti tokią puikią progą panervinti Vulfą? Ne, negalėjau, ir todėl nusirengęs nuėjau pas jį į kabinetą.

- Kur tave velnias nešiojo? - piktai paklausė Vulfas. - Mes nusprendėme darbą pradėti šeštą, o dabar jau po šešių penkiolika.

Pagaliau jis pakėlė akis nuo knygos.

- Kas čia? - niūriu balsu paklausė jis, rodydamas į mano bendrakeleivį.

- Šuo.

- Matau. Nedelsiant išvesk jį. Aš nenusiteikęs juokauti.

- Tuojau, sere. Apskritai, aš galiu jį laikyti savo kambaryje, bet, aišku, jis laipios laiptais ir bėgs per holą, kai vesiu jį pasivaikščioti. Jo vardas Niras, o tai, kaip žinoma, reiškia "juodas". Bet jeigu jums nepatinka, vardą galima pakeisti. Pavyzdžiui, Vabalas arba Agatas, arba Juodis, arba...

- Nekalbėk nesąmonių!

- Atleiskite, sere. Aš juk toks vienišas, ypač tomis valandomis, kai jūs būnate oranžerijoje. Jūs auginate orchidėjas, Teodoras - ilgauodeges papūgas, Fricas mėgsta vėžlių sriubą... Tai kodėl man negalima laikyti šuns? Tiesa, vardą reikės pakeisti, dabar jis užregistruotas kaip Čempionas Niras iš Bantiskuto.

Aš visko tikėjausi - bet tik ne to, kas įvyko. Vulfas pakilo nuo savo numylėto krėslo ir pasilenkė prie šuns, apdovanodamas jį žvilgsniu, kokiu niekada nežiūrėdavo nė į vieną gyvą būtybę, neišskiriant ir manęs.

- Tai labradoras, - pasakė jis.

Mokslas - šviesa, tinginystė - tamsa, pagalvojau aš ir balsu pasakiau:

- Taip, sere. Aš manau, kad privatus detektyvas be šuns - tai ne detektyvas.

- Labradoro, - pamokomai tęsė Vulfas, - platesnė kaukolė ir didesnės smegenys lyginant su kitais šunimis. Vaikystėje aš draugavau su vienu kiemsargiu, kurio buvo žema kaukolė, bet tada nemaniau, jog tai - trūkumas. Neprisimenu, ar aš išvis mačiau šunelyje nors vieną trūkumą... Šiandien aš į jį pažiūrėčiau kritiškiau. Beje, ar tu, prieš nukniaukdamas šunį, pagalvojai, kokių nemalonumų reikia laukti?

Kai ką nauja sužinojau apie šį didelį storą genijų, mano šefą: jis neturėjo nieko prieš šunį, bet tik su sąlyga, kad aš už jį būsiu atsakingas. Tokiu būdu, Vulfas liks nuošalyje, bet jeigu kas nors jam nepatiks, jis galės burbėti ir reikšti man savo nepasitenkinimą. Kai dėl manęs, tai, išėjęs į užtarnautą poilsį, aš greičiausiai įsigysiu šunį, o dar geriau - du, bet tik ne mieste.

Aš apsigalvojau.

- Dėl netvarkos aš nepagalvojau. Gerai, reikės atiduoti...

- Bet aš nenoriu eiti prieš tavo norą, - atkakliai laikėsi Vulfas. - Geriau namuose kęsti šunį, negu gėrėtis tavo susiraukusia fizionomija... Iš kur šuo?

Aš atsisėdau prie stalo ir pradėjau pasakoti. Niras - tas keturkojis - išsitiesė po mano kėde ir įkniaubė nosį į bato galiuką. Pavaizdavau viską iki smulkmenų ir, pasakojimui einant į pabaigą, įtikinau Vulfą, kad šuo iš tikrųjų pavogtas. Šį kartą Vulfas tylėjo. Aišku kodėl - jis norėjo ir turėti šunį pats, ir tuo apkaltinti mane.

- Duokim jam Agato vardą, - pratarė jis po ilgokos pauzės.

- Paskambinsiu į draugiją, tegul pasiima.

Aš pasilenkiau prie telefono.

- Ne. Yra geresnis variantas. Paskambink kuriam nors draugui į policiją, pranešk antkaklio numerį ir paprašyk, kad nustatytų savininką. Su juo tiesiogiai ir susisieksime.

Jis tempė laiką. Galėjo taip būti, kad savininko nėra tarp gyvųjų arba jis sėdi kalėjime, arba nenorės atsiimti savo šuns, ir tada Vulfas galės pasilikti jį sau. Nenorėdamas su juo ginčytis, aš paskambinau pažįstamam seržantui ir jis pažadėjo pranešti, kai tik ką nors sužinos. Įėjo Fricas ir pakvietė mus pietų.

Pietūs kaip visada buvo nuostabūs, bet po jų sekantys įvykiai nebuvo tokie malonūs. Pokalbis už stalo - jeigu galima vadinti pokalbiu vieno žmogaus postringavimą - sukosi daugiausia apie šunis. Vulfas stengėsi pasirodyti žinovu. Jis tvirtino, kad šunys Centrinėje Afrikoje atsirado penktame tūkstantmetyje prieš mūsų erą, o tuo tarpu afganiškų kurtų pėdsakai buvo aptikti tik ketvirtame tūkstantmetyje. Mano nuomone, visa tai įrodė tik tą, kad jis moka skaityti.

Niras virtuvėje ėmė ir sukėlė furorą. Vulfas liepė jį vadinti Agatu, ir Fricas, paduodamas mums salotas, paskelbė, kad Agatas protingas ir pasižymi nuostabiomis manieromis.

- Ir vis dėlto, - atsargiai pasiteiravo Vulfas, - ar jo buvimas name nesukels nereikalingų sunkumų?

- Atvirkščiai, - užtikrino Fricas, - visi Agatu bus patenkinti.

Po pietų, negalėdamas daugiau klausytis žinių iš šunininkystės srities, išvedžiau Nirą pasivaikščioti, o paskui uždariau jį savo kambaryje. Reikia pripažinti, kad šuo iš tikrųjų mokėjo elgtis. Aš įsakiau jam gulėti ir jis gulėjo, o kai priėjau prie durų, jo didelės akys geriau už bet kokius žodžius pasakė, kaip jam norėtųsi sekti paskui mane, - bet jis neatsikėlė.

Mes su Vulfu sėdėjome kabinete, studijuodami orchidėjų mėgėjų sąrašus, kai pasigirdo skambutis į duris. Žvilgtelėjau į

laikrodį - buvo pusė vienuolikos - ir nuėjau į holą. Pažiūrėjęs pro akutę, pamačiau pažįstamą inspektoriaus Kramerio figūrą.

Pravėręs duris, mandagiai pasiteiravau:

- Na, ką?

- Man reikia Vulfo.

- Jau vėlu. Kokiu reikalu?

- Dėl šuns.

Nė vienas svečias, ypač tvarkos saugotojas, negali įeiti į Vulfo kabinetą be šeimininko leidimo. Bet šitas atvejis man pasirodė ypatingas. Sekundę pagalvojau, paskui atidariau duris ir nuoširdžiai pakviečiau:

- Užeikite.

- ...Tiksliau pasakius, - tarė Krameris, mėgstantis tikslumą, - norėčiau, kad informaciją man suteiktų Gudvinas.

Inspektorius sėdėjo raudonos odos krėsle; veidas kaip visada raudonas, akys kaip visada šaltos, balsas niurzgus. Viskas kaip paprastai.

- Kodėl tu jį čia atvedei? - išreiškė nepasitenkinimą Vulfas.

Krameris atsakė už mane:

- Mano prašymu. Aš jaučiu, kad jūs esate įsipainiojęs į šį reikalą, ir noriu žinoti, kokį vaidmenį atliko šuo. Na, Gudvinai?

- Šuo? - nekaltai pasiteiravau aš.

Inspektorius suspaudė lūpas.

- Gerai, paaiškinsiu. Jūs paskambinote į policijos nuovadą ir paprašėte sužinoti, kas šuns šeimininkas. Kai seržantas sužinojo, kad šuns šeimininkas buvo kažkoks Filipas Kampfas, kurį šiandien nužudė Arboro gatvėje, 29-ajame name, jis pranešė apie tai man, žmogžudysčių tyrimo brigadai. Policininkas, kuris budėjo

prie 29-ojo namo, pasakė: šuo nusekė žmogų, kuris teigė, kad šuo ne jo. Policininkui parodė jūsų fotonuotrauką, ir jis jus atpažino. Jis laukia mašinoje. Pakviesti?

- Ne, ačiū, nebūtina.

- Šuo nusekė jus.

Aš kukliai nuleidau akis.

- Mane sekioja šunys, mane sekioja merginos, kartais sekioja net jūsų sekliai. Ką padarysi...

- Nevaidinkite komedijos. Šuo priklausė nužudytajam, o jūs jį nusivedėte iš nusikaltimo vietos. Kur šuo?

Čia įsiterpė Vulfas. Jo balsas buvo ramus ir tvirtas.

- Jūs visiškai nepagrįstai kaltinate misterį Gudviną. Jis nenusivedė šuns. Patariu jums pakeisti toną.

Vulfas man nuolaidžiauja - tiesiog stebuklas. Agato savininkas miręs - štai ir priežastis.

- Žinau tik viena, - varė savo Krameris. - Žmogus, vardu Ričardas Miganas, gyvenantis tame name, tvirtina, kad ryte buvo pas jus ir jūs atsisakėte imtis jo bylos. - Krameris pasikasė smakrą. - Miganas, kuris vos netapo nusikaltimo liudininku, prisipažįsta, kad kreipėsi į jus. Tęsiam toliau. Praėjus pusvalandžiui po žmogžudystės, netoli namo pasirodo Gudvinas ir pavagia... na, gerai, šuo nuseka jį. Šuo, kuris priklausė nusikaltimo aukai! Į ką tai panašu? - Jis pasipūtė kaip kalakutas. - Aš jums ne pirmą kartą sakau - kai aš imuosi bylos, tai nenoriu matyti nei jūsų, nei Gudvino dešimties mylių spinduliu nuo nusikaltimo vietos. Nes žinau, ko iš jūsų tikėtis. Bet jeigu jau į tą reikalą įklimpote, niekur nedingsite, ir aš išsiaiškinsiu, kur čia slypi priežastis. Ir dar - kur šuo?

Vulfas atsipūtė ir palingavo galvą.

- Bijau, - ištarė jis beveik draugiškai, - kad jūs veltui gaištate laiką. O dėl misterio Migano, tai jis paskambino šiandien rytą,

susitarė susitikti ir atėjo vienuoliktą. Pokalbis buvo trumpas. Jis norėjo susekti vieną žmogų, bet nesuspėjo pasakyti nei vardo, nei kitų smulkmenų. Iš to, kad jis paminėjo žmoną, supratau, kad jam iškilo šeimyninės problemos, o aš, kaip jums žinoma, tokiais dalykais neužsiimu. Man atsisakius, jis įniršo. Miganas iššoko iš kambario ir netyčia vietoj savo apsiausto pagriebė misterio Gudvino. Tęsk, Arči.

Krameris pažiūrėjo į mane ir aš nuolankiai sutikau.

- Jo apsiaustas tokios pačios spalvos, kaip ir mano, tik senesnis, tad sukeitimą pastebėjau ne iš karto. Ryte paskambino Miganas, pasakė savo adresą, aš ir nuėjau ten, o prie namo pamačiau žmonių minią ir policijos mašiną. Atvažiavo Perlis Stebinsas, o aš su juo susitikti nenorėjau. Paglosčiau šunį, kuris ten sukinėjosi, ir nužingsniavau namo. Tik Devintojoje aveniu pastebėjau, kad šuo eina paskui mane. Aš net minties tokios neturėjau vogti jį. Argi aš būčiau skambinęs į policiją ir prašęs sužinoti jo vardą, jeigu būčiau pavogęs?

- Kol kas nežinau. Kai tik scenoje pasirodo Vulfas arba jūs, niekada negali būti užtikrintas. Kur šuo?

Vulfas nesuspėjo užbėgti man už akių ir aš išpyškinau:

- Viršuje, mano kambaryje.

- Atveskite jį čia.

Aš atsistojau, bet Vulfas šaižiai suriko:

- Arči!

Aš atsigręžiau.

- Taip, sere?

- Kas per skubėjimas... - Šį kartą jis kreipėsi į Kramerį. - Nors iš pažiūros šuo atrodo protingas, bet nemanau, kad jis sugebės atsakyti į jūsų klausimus. Be to, aš visiškai nepageidauju, kad jis lakstytų mano kabinete.

- Aš irgi.

- Tai kam jis čia reikalingas?

- Šunį aš išsivesiu, reikia kai ką patikrinti.

Vulfas kietai sučiaupė lūpas.

- Kažin, ar tai įmanoma. Misteris Gudvinas, radęs šunį be šeimininko, be pastogės, prisiėmė sau tam tikras pareigas ir turi jas vykdyti. Jį laikysime pas mus tol, kol misteris Gudvinas įsitikins, kad tolesnis gyvulėlio likimas aiškus. Argi ne taip, Arči?

Jeigu būtumėme vieni, aš tikrai išdrėbčiau viską, ką galvoju, bet Kramerio buvimas mane varžė.

- Visiškai teisingai, - sutikau aš ir atsisėdau į savo vietą.

- Matote, - su liūdesiu veide Vulfas kreipėsi į inspektorių, - laikinai šuo pasiliks čia.

- Nesąmonė. Aš jį išsivesiu.

- Nejaugi? Jūs turite įsakymą? Orderį, kad areštuotumėt svarbų liudininką?

Iš pradžių Krameris išsižiojo, paskui susičiaupė. Jis sugniaužė kumštį ir pasilenkė į priekį.

- Paklausykite, Kampfas, žmogus, kurį nužudė, gyveno Peri, netoli Arboro gatvės. Po penkių dvidešimt, vakare, jis atėjo į 29-ąjį namą, vesdamasis už pasaitėlio šunį. Sargas Olsenas - jis gyvena apačioje - tuo metu žiūrėjo pro langą ir matė, kaip po dešimties minučių išbėgo šuo be pavadėlio, o paskui jį - žmogus. Jo vardas - Viktoras Talentas, jis advokatas, gyvena antrame aukšte. Talentas tvirtina, kad skubėjo į susitikimą darbo reikalais ir, radęs hole šunį, išvijo jį galvodamas, kad šuo benamis. Talentas nuėjo, o šuo pasiliko lauke.

Krameris atgniaužė kumštį ir atsilošė krėsle.

- Dar po dvidešimties minučių Olsenas išgirdo, kad jį kažkas šaukia ir išėjo į holą. Ten buvo dviese - gyvas ir negyvas. Gyvas - tai Rosas Šefis, dailininkas, jis nuomoja studiją penktame aukšte. O negyvas - tai tas pats žmogus, kuris atėjo su šunimi. Vyriškį

pasmaugė pavadėliu. Šefis sako, kad lavoną aptiko atsitiktinai, kai leidosi laiptais, ir daugiau nieko nežino. Jis ten pasiliko, kol Olsenas paskambino. Patrulinė mašina atvažiavo be dviejų minučių šeštą. Seržantas Stebinsas - po šešių dešimt, Gudvinas - po šešių dešimt. Stebėtinas sutapimas, tiesa?

Vulfas šyptelėjo.

- Pavadėlį rado Kampfo apsiausto kišenėje, - tęsė Krameris. - Laboratorijoje nustatė, kad juo Kampfą ir pasmaugė. Visi keturi gyventojai tuo metu buvo namuose: Viktoras Talentas, advokatas, antrame aukšte; Ričardas Miganas, jūsų pažįstamas, trečiame; Džeromas Alandas, naktinio klubo aktorius, ketvirtame aukšte, ir Rosas Šefis - penktame. Alandas tvirtina, kad ramiai miegojo, kol mes pabeldėme į jo duris. Miganas sako, kad nieko negirdėjo ir nieko nežino.

Krameris vėl palinko į priekį.

- Kas gi atsitiko? Kampfas atėjo pas vieną iš keturių. Gali būti, kad įeidamas į namą, atsegė šuns pavadėlį ir paliko gyvulėlį hole, nors aš asmeniškai tuo abejoju. Greičiausiai šuo buvo nusikaltimo liudininkas. Mums reikia jį nuvesti į namą ir pažiūrėti, prie kurių durų jis prieis. Ką mes dabar ir padarysime. Mano mašinoje sėdi palydovas.

Krameris atsistojo.

Vulfas palingavo galvą.

- Jūs prasitarėte, kad misteris Kampfas gyveno Peri gatvėje. Ar kartu su šeima?

- Ne. Viengungis, rašytojas. Jis buvo neblogai apsirūpinęs ir galėjo nedirbti.

- Taigi šuo neturi šeimininko. Jis pas tave, Arči?

- Taip, sere.

Aš atsistojau ir nuėjau link durų, bet Vulfas vėl mane sustabdė.

- Eik į savo kambarį, užsirakink duris ir būk ten, kol tave pakviesiu. Eik!

Aš išėjau. Nėra prasmės prieštarauti Vulfui - dar ne laikas man atsistatydinti. Be to, jeigu jau jis nusprendė neatiduoti šuns, tai viską sugalvojo teisingai. Vienas dalykas, kai jūs sustabdote inspektorių, ir visai kas kita, kai jis pats laužiasi pro uždarytas duris.

Beje, durų aš neužrakinau todėl, kad jau daug metų jų nerakindavau ir supratimo neturėjau, kur raktai, bet pasilikau tarpduryje. Jeigu Krameris užlips, aš uždarysiu duris ir prispausiu koja.

Niras, arba Agatas, kaip jums labiau patinka, norėjo prie manęs prieiti, bet liepiau jam pasilikti savo vietoje ir jis man pakluso. Iš apačios atsklisdavo balsai, nepasakysi, kad labai nuoširdūs, bet ir nepakankamai garsūs. Po to sunkūs Kramerio žingsniai pasigirdo jau hole ir trinktelėjo laukujės durys.

Aš šūktelėjau:

- Viskas tvarkoj?

- Ne! - išgirdau žvėrišką riksmą. - Palauk, užrakinsiu duris! Dabar jau viskas.

Kai aš nusileidau laiptais, Vulfas jau sėdėjo savo krėsle.

- Na ir reikaliukai! - užbaubė jis ant manęs, vos tik aš įėjau. - Tu tyčia čionai atsitempei tą šunį, ir štai rezultatas!

Aš atsisėdau ir ramiai tariau:

- Pirma, košę užvirėte jūs. Ir dar: jūs kaltas, kad negalėjome laiku pasitraukti, nes susiginčijote su Krameriu sužinojęs, kad šuo neturi šeimininko ir galima jį pasilikti. O jeigu policija rytoj turės įsakymą?

Jis apmirė krėsle ir užsimerkė. Aš pažvelgiau į sieninį laikrodį: po vienuolikos dvi minutės. Tiek pat rodė ir mano. Abudu rodė šešias minutes, kai Vulfas atsimerkė.

- Pagal Kramerio suteiktą informaciją, - pasakė jis, - byla neturėtų sukelti ypatingų sunkumų.

Aš tylėjau.

- Jeigu pasisektų greitai išnagrinėti bylą, šuo policijos daugiau nedomintų. Vadinasi, paprasčiausias problemos sprendimas - rasti misterio Kampfo žudiką. Reikia tuoj pat tuo užsiimti. Mūsų laimė, kad yra priežastis - tu gali vėl nueiti pas Miganą ir apsikeisti apsiaustais. Taigi aš tavimi pasitikiu.

- Aš sužavėtas, nuolankiai dėkoju. Kliento nėra, pinigų nėra... nieko nėra, išskyrus šunį su gerai išvystyta kaukole.

Mano žodžiai greičiau būtų pramušę apsiaustą, kurio ėjau paimti į holą, negu storą genijaus odą.

Tuo metu išsisklaidė debesys, nurimo vėjas. Ties Arboro gatvės kampu išlipau iš taksi ir nuėjau link 29-ojo namo, laikydamas rankoje apsiaustą. Pro užuolaidas antrame aukšte skverbėsi šviesa, o visas likęs namas skendėjo tamsoje. Užeiti pas Viktorą Talentą, kuris gyveno antrame aukšte, nebuvo prasmės. Aš prisiglaudžiau prie gaisrinio hidranto ir laukiau.

Nuobodžiauti neteko, nes užgeso šviesa ir iš namo išėjo vyras. Jis permetė mane greitu žvilgsniu ir nukulniavo gatve.

Vargu ar kuris nors iš gyventojų šiandien laisvai galės vaikščioti po miestą. Ir iš tikrųjų. Mano pažįstamas nesuspėjo nueiti nė trisdešimties žingsnių, kai iš priešais esančios tarpuvartės išlindo figūra ir nusekė jį. Aš nepritariamai palingavau galvą. Reikėjo palaukti, kol nueis mažiausiai dar dešimt žingsnių. Solas Penzeris būtų leidęs nueiti ir dvidešimt, bet Solas - geriausia "uodega" pasaulyje.

Kol aš viską kritiškai įvertinau, man šovė į galvą viena mintis. Gal Miganą policijoje išlaikys dar valandą ar dvi, o gal jis jau miega. Bet kokiu atveju, reikia naudotis proga. Artimiausiame skersgatvyje pasivijau vyriškį ir, nekreipdamas dėmesio į persekiotoją, kuris trypčiojo priešingoje gatvės pusėje, paklausiau:

- Viktoras Talentas?

- Jokių interviu, - atsakė jis, nelėtindamas žingsnio.

- Ačiū už suteiktą garbę, - pasakiau, - bet aš ne reporteris. Mano vardas Arčis Gudvinas, aš dirbu Nirui Vulfui. Jeigu jūs sekundei sustotumėte, parodyčiau dokumentus.

- Jūsų dokumentai manęs nedomina.

- Na, gerai. Jeigu jūs išėjote tik pakvėpuoti grynu oru, tai jie, aišku, jūsų nedomina. Kitu atveju... Prašau, neatsisukite, jus seka policija.

- Labai įdomu, - prisipažino jis, nekeisdamas tempo. - Ar jau įvykdėte gerų darbų normą šią parą?

- Manau, kad gerus darbus dabar dirba misteris Vulfas: tik dėl praktikos jis tiria žmogžudystę. Aš pagalvojau, kad jums padėdamas susilauksiu dėkingumo. Bet kokiu atveju, specialisto patarimas nepamaišys, ypač jeigu jūs nenusiteikęs pasakyti pasivaikščiojimo tikslo.

Jis nukulniavo pusę kvartalo, kol suvirškino mano pasiūlymą. Galų gale burbtelėjo:

- Jūs minėjote dokumentus.

Mes sustojome po žibintu ir aš išsitraukiau piniginę.

- Aišku, aš suprantu, kad mane gali sekti, - ištarė misteris Talentas, - ir reikia atsargiai elgtis. Bet, gaila, neturiu patyrimo. Kam dirba Vulfas?

- Nežinau. Jis sako, kad nori pasitreniruoti.

Žibinto šviesoje aš apžiūrėjau savo pašnekovą: coliu už mane žemesnis, šiek tiek vyresnis ir jau su apvalėjančiu pilvuku.

- Aš turiu su kai kuo susitikti, - ištarė Talentas.

Aš nutylėjau.

- Man paskambino moteris, ir mes susitarėme. Pokalbio turbūt klausėsi.

- Abejoju. Vargu ar iki to priėjo.

- Tikėkimės. Moteris neturi nieko bendra su žmogžudyste, kaip ir aš, bet kiekvienas, su kuriuo aš susitinku, automatiškai įtraukia-

mas į įtariamųjų sąrašą. Aš neturiu teisės padaryti jai nemalonumų. Ir nesu tikras, kad sugebėsiu atsikratyti "uodegos".

Aš išsišiepiau.

- Ir manęs.

- Kaip, jūs irgi mane sekate?

- Žinoma. Dėl praktikos.

Jis nesuprato mano juokų.

- Veltui gaišite laiką, Gudvinai. Šita moteris neturi nieko bendra su žmogžudyste. Aš padariau didelę klaidą, paskirdamas jai pasimatymą už trijų kvartalų. Jūs norėtumėte jai perduoti, kad aš neateisiu, taip?

- Kodėl gi ne, jeigu jau taip netoli. O jūs, savo ruožtu, užsukite paplepėti pas Nirą Vulfą. Štai taip reikia suprasti abipusį dėkingumą.

Jis pagalvojo.

- Ne šiandien.

- Tada rytoj vienuoliktą.

- Galbūt.

- Puiku. - Aš daviau jam adresą. - Dabar atidenkite man kortas.

Talentas iš kišenės ištraukė pinigų krūvelę ir ištiesė man dvidešimtinę.

- Jeigu jūs mano agentas, tai reikia jums atlyginti.

Aš vėl šyptelėjau.

- Nuostabi advokato idėja. Deja, aš jums padedu tikėdamasis, kad jūs man taip pat padėsite. Tai kur jūs susitinkate?

Jis įsikišo pinigus į kišenę.

- Tegul bus taip, kaip jūs norite. Moters vardas Džuelė Džons. Ji laukia arba lauks ties Kristoferio ir Grou gatvės sankryža. - Talentas pasižiūrėjo į laikrodį. - Mes turime susitikti vidurnaktį. Vidutinio ūgio, liekna, tamsiaplaukė ir tamsiaakė, ir labai dailutė. Pasakykite, kodėl aš neatėjau, ir perduokite, kad rytoj būtinai susitiksime.

- Gerai. Jūs pasivaikščiokite ta kryptimi... Ir nesidairykite.

Jis norėjo paspausti man ranką, kad išreikštų savo simpatiją, bet tai buvo ne ką geriau už pinigus. Kur garantija, kad jis ne žmogžudys? Aš apsimečiau, kad nieko nepastebėjau, ir mes nuėjome į skirtingas puses.

Man reikėjo patikrinti, ar "uodega" neprisiklijavo prie manęs. Kristoferio gatvėje aš staiga pasukau už kampo, sustojau ir lėtai suskaičiavau iki šimto. Pro šalį ėjo tik paprasčiausi praeiviai: simpatiška porelė, kažkur skubantis vaikinas. Aš paėjau kvartalą link Grou gatvės, sankryžoje nieko nepastebėjau, nužingsniavau toliau ir pasukau atgal. Po dvyliktos aštuonios minutės, sukdamas penktą ratą, pamačiau, kaip sustojo taksi. Išlipo moteris.

Aš prisiartinau. Apšvietimas galėjo būti ir ryškesnis, bet, atrodo, ji buvo tokia, kokią man pavaizdavo.

- Džons? - Moteris sudrebėjo, ir aš pridūriau: - Nuo Viktoro.

Ji pažiūrėjo man į veidą ir truputį išsigandusi paklausė:

- Kas jūs?

Aš palingavau galvą.

- Ne, pirma jūs. Aš juk galiu suskaičiuoti iki dešimties ir nueiti. Vienas, du, trys...

- Mano vardas Džuelė Džons. Jo - Viktoras Talentas.

- Dabar teisingai.

Ir aš viską jai papasakojau: savo vardą ir profesiją, ir kaip susipažinau su Viktoru.

Ji palietė mano alkūnę ir paprašė:

- Iškvieskite man taksi.

Aš išlikau tvirtas.

- Būtinai, gerbiamoji ponia. Mes lipame į taksi ir važiuojame pas Nirą Vulfą.

- Mes? - Ji atitraukė ranką. - Jūs iš proto išsikraustėte!

- Klauskite, kieno norite, tik nemanau, kad kas nors būtų tokios pat nuomonės. Spręskite pati. Jūs su Talentu susitariate susitikti

naktį, tarsi bijotumėte, kad kas nors nepamatytų jūsų kartu. Turbūt yra kokia nors labai svarbi priežastis, ir nebūtinai ji turi sietis su Kampfo nužudymu, bet ir jos negalima atmesti, jūs sutinkate? Jūs galite pasirinkti - arba Vulfas, arba mielasis seržantas Stebinsas. Jis irgi norėtų su jumis kai ką aptarti.

Jos nuotaika keitėsi kaip greičiai gerai suteptoje pavarų dėžėje. Iš pradžių jos akys tvykstelėjo tarytum aštrus kinžalas, bet paskui jose užsidegė švelnumas. Ji vėl paėmė mane už alkūnės, šį kartą abiem rankom.

- Renkuosi jus, - sušnibždėjo Džuelė Džons tokiu balsu, nuo kurio galėjo atitirpti net šaldytuvas. - Aš neprieštarauju. Nuveskite mane kur nors.

Ir mes nuėjome, o ranką ji vis dėlto pamiršo atitraukti.

Septintojoje aveniu aš sustabdžiau taksi ir pasakiau vairuotojui adresą.

- Kur mes važiuojame?

Aš išaiškinau mis Džons, kad važiuojame pas Nirą Vulfą. Vargšelė nežinojo, ką daryti. Bartis nėra tikslo. Rėkti? Aš paprasčiausiai nuvešiu ją į policiją. Geriausiai būtų mane suvilioti ir, jeigu būtų laiko - sakysime, trys ar keturios valandos, - ji galėjo pasiekti tam tikrų laimėjimų. Bet laiko kaip tik jai ir trūko. Taksi privažiavo prie namo, aš išlipau, padaviau jai ranką ir palydėjau iki durų. Duris atidarė Fricas.

- Ar yra misteris Vulfas? - paklausiau aš.

- Kabinete.

Jis palydėjo mis Džons tokiu žvilgsniu, kokiu žiūrėdavo į visas čia ateinančias moteris, kiekvienoje jų įžvelgdamas raganą, galinčią priversti Vulfą atsisakyti viengungio gyvenimo. Paprašiau nuvesti damą į svetainę, pasikabinau apsiaustą bei kepurę ir nuėjau į kabinetą.

Vulfas skaitė. Viduryje kambario, susisukęs į kamuoliuką, ant geriausio kilimo gulėjo šuo. Jis pasisveikino su manimi, pakelda-

mas snukį ir stipriai stuksendamas uodega į grindis. Vulfas pasitenkino negarsiu burbtelėjimu.

- Aš kai ką atvedžiau, - pranešiau jam. - Prieš supažindinant ją...

- Ją? Tame name gyvena vieni vyrai! Tik tu galėjai iškapstyti ten moterį.

- Paleisti? - Nesulaukęs atsakymo, aš papasakojau jam visą istoriją be nereikalingų smulkmenų, bet ir nepraleisdamas nieko svarbaus. - Aš, žinoma, galėjau pakalbėti su ja pats, - pridūriau, - bet tai per daug pavojinga. Maždaug per šešias minutes, važiuodamas taksi, pajutau jai... e-e... broliškus jausmus.

- Gerai, pakviesk ją šen.

Aš atidariau duris į svetainę ir pašaukiau:

- Prašau, mis Džons.

Ji įėjo ir, praeidama pro šalį, liūdnai man nusišypsojo, tuo vos nepriversdama mano širdies plakti smarkiau, jei ne viena aplinkybė, kuri nukreipė mano dėmesį: pasirodžius jaunai damai, šuo stryktelėjo ir metėsi prie jos, džiaugsmingai vizgindamas uodegą.

- Tačiau... - sumurmėjo Vulfas. - Laba diena, mis Džons. Aš - Niras Vulfas. Koks šuns vardas?

Galima tik stebėtis. Šuo Vulfo name buvo jai didelis netikėtumas, bet jokių susijaudinimo požymių ji neparodė. Ramiai pakasė šuns pakarpą ir atsisėdo į raudoną krėslą.

- Įdomus klausimas, - pasakė ji. - Jūs klausiate manęs, koks jūsų šuns vardas?

- Ajajai, - Vulfas nusivylė. - Iš to, ką man pranešė misteris Gudvinas, aš tikėjausi visai ko kito: jūs sakote, kad ketinote susitikti su misteriu Talentu labai svarbiais asmeniniais reikalais ir kad nepažinojote Kampfo arba pažįstate jį tik iš nuogirdų. Šuns elgesys šitą versiją paneigė. Šuo jus atpažino, o jis priklausė mirusiajam. Vadinasi, jūs pažįstama su misteriu Kampfu. Jeigu norėsite tai paneigti, misteris Gudvinas ir kiti patyrę žmonės

pradės raustis jūsų praeityje ir dabartyje - o tai, sutikite, nemalonu, nors jūsų sąžinės ir neslegia žmogžudystė, o tik kelios menkos nuodėmės... Koks šuns vardas?

Ji įdėmiai pasižiūrėjo į mane, aš - taip pat. Čia, ryškioje šviesoje, aš nusistebėjau Talento santūrumu, kuris pavadino ją tik "labai dailute". Reikia pastebėti, kad dabar ji visai negalvojo apie savo išvaizdą.

Kelias sekundes padvejojusi, ji pasakė:

- Juodis.

Šuo padėjo galvą prie jos kojų ir suvizgino uodegą.

- Dieve... - subumbėjo Vulfas. - Nejaugi nebuvo galima sugalvoti nieko geresnio?

- Kito vardo aš nežinau.

- Jūsų vardas Džuelė Džons?

- Taip. Apskritai aš dainuoju naktiniame bare, bet dabar nedirbu. - Ji labai maloniai nusišypsojo, bet tai nė kiek nepaveikė Vulfo.

- Patikėkite, misteri Vulfai, jeigu aš ką nors žinočiau apie žmogžudystę, su malonumu jums viską papasakočiau. Aš manau, kad jūs geras ir supratingas žmogus.

- Ar jūs artimai bendravote su misteriu Kampfu? - sausai paklausė Vulfas.

- Taip. - Ji nusišypsojo. Būtent taip vienas supratingas žmogus gali nusišypsoti kitam. - Tam tikrą laiką. Išskyrus du paskutinius mėnesius.

- Susipykote?

- O ne. Tik nustojau su juo susitikinėti. Atsirado kiti... interesai.

- Kada matėte jį paskutinį kartą?

- Prieš dvi savaites, klube.

- Kaip jums atrodo: kas galėjo jį nužudyti?

- Neturiu supratimo.

Vulfas atsirėmė į krėslo atlošą.

- O su misteriu Talentu jūs artimai bendraujate?

- Ne, jei jūs galvojate... Na, aišku, mes buvome draugai. Anksčiau aš gyvenau tame pačiame name, trečiame aukšte.

- Ilgai?

- Apie metus. Aš išsikrausčiau... tuoj pasakysiu... prieš tris mėnesius. Turiu mažą butelį Keturiasdešimt devintojoje.

- Tokiu atveju, jūs pažįstate ir kitus - Miganą, Šefį, Alandą?

- Aš pažįstu Rosą Šefį ir Džerį Alandą, bet ne Miganą. Kas jis?

- Gyvena trečiame aukšte.

Ji linktelėjo.

- A, mano buvusiose valdose... Tikiuosi, jis pataisė tą amžinai klibantį stalą. Štai ir priežastis, dėl kurios aš persikėliau kitur gyventi, - nemėgstu kambarių, apstatytų svetimais baldais. O jūs?

Vulfas susiraukė.

- Ko gero, taip pat. Kiek aš atsimenu, dabar jūs turite nuosavus baldus. Misteris Kampfas pagelbėjo?

Mis Džons nusijuokė.

- Matau, kad jūs nepažinojote Filo.

- Tai kas gi - Šefis? Alandas?

- Ne ir dar kartą ne. - Ji kalbėjo visai nuoširdžiai. - Paklausykite, misteri Vulfai. Tai vieno gero draugo dovana. Misteris Gudvinas sakė man, kad jus domina žmogžudystė, tai ar verta kapstytis purve? Palikime baldus ramybėje.

Vulfas neprieštaravo.

- Jūsų pasimatymas su misteriu Talentu... Kokiu tikslu?

Ji linktelėjo.

- Aš apie tai galvojau, tai yra galvojau, kad reikės atsakyti į tokį klausimą. Aš paskambinau Vikui - misteriui Talentui, - kai tik išgirdau per radiją apie Filo nužudymą. Vis dėlto jie kaimynai, ir aš norėjau pašnekėti su Viku.

- Kodėl ne telefonu?

- Jis nenorėjo kalbėti telefonu.

- O kam tas paslaptingumas?

Mis Džons vėl nusijuokė.

- Na, misteri Vulfai... Jūs pats manęs klausinėjote apie baldus, tiesa? Tai kam reikia, kad mane kas nors matytų su Viku Talentu?

Vulfas pralaikė ją iki dviejų, ir aš galiu papasakoti visas smulkmenas, bet vargu ar tai jums kuo nors padės. Jis negalėjo jos niekuo apkaltinti ir užspeisti į kampą. Jau du mėnesius ji nesilankė Arboro gatvėje, seniai nematė nei Šefio, nei Alando, nei Talento, nekalbant jau apie Miganą, kurio išvis nepažinojo. Ji nieko neįtarė, kas būtų galėjęs nužudyti Kampfą. Vienintelė detalė, kuri sudomino Vulfą, buvo apie Juodį: Džuelės duomenimis, nėra tokio žmogaus, kuris pareikštų savo teises į Juodį; apie paveldėtojus jai neteko girdėti.

Kai ji atsistojo, šuo pakilo taip pat. Aš palydėjau mis Džons, įsodinau į taksi ir grįžau.

- Kur Juodis? - pasiteiravau aš.

- Kas? - pasipiktinęs paklausė Vulfas.

- Gerai. - Aš pasidaviau. - Kur Agatas?

- Apačioje, pas Fricą. Jis miegos ten. Tu jo nemyli.

- Tai netiesa, bet tebūnie, kaip jūs norite. Šiaip ar taip, rytoj jį išsives policija.

- Jie neateis.

- Statau dvidešimt prieš vieną, kad rytoj jie čia atsivilks dar iki pusiaudienio.

Vulfas linktelėjo.

- Ir aš panašiai galvojau. Todėl, kol tavęs nebuvo, paskambinau Krameriui ir su juo susitariau. Devintą valandą ryto tu turi nuvykti su šunimi į Arboro gatvę. Vidurdienį šunį parveši atgal. Po to policija pažadėjo ištisą parą šuns neliesti. Tikiuosi, kad tame name surasi sukalbamesnį žmogų negu mūsų žavioji mis Džons.

Buvo nuostabus saulėtas rytas. Aš nepasiėmiau su savimi Migano apsiausto: šį kartą nereikėjo jokio preteksto, kad galėčiau ten apsilankyti, o, be to, kažin ar būtų atsiradusi galimybė jais apsikeisti.

Tvarkdariai jau buvo savo vietose. Aš pasakiau palydovui - kresnam, vidutinio amžiaus vyriškiui, apsirengusiam civiliai, - kad šuns vardas Juodis, ir perspėjau, paduodamas pavadėlį:

- Jeigu jis jums įkąs, kaltinkite save.

- Neįkąs. Taip, Juodi? - Palydovas patapšnojo šunį per nugarą, norėdamas susipažinti.

Pasigirdo garsus urzgimas. Seržantas Perlis Stebinsas, pasisukęs į mane, pasakė:

- Geriau būtų tau įkandęs, kai tu jį vogei.

Aš permečiau jį žvilgsniu. Perlis buvo pusę colio aukštesnis už mane ir dviem coliais platesnis.

- Tu kažką supainiojai, - atsakiau aš. - Šunys, skirtingai nuo moterų, man abejingi. Bet būtų įdomu sužinoti, kokia musė tau įkando.

Mes keitėmės malonybėmis, o palydovas, vardu Larkinas, stengėsi susidraugauti su Juodžiu. Greitai jis pranešė, kad galima pradėti.

Perlis paaiškino situaciją:

- Iš visko sprendžiant, tai vyko taip. Prieš įeidamas į namą, Kampfas nuėmė nuo šuns pavadėlį ir laikė jį rankoje. Paskui Kampfas priėjo prie vieno iš butų, šeimininkas jį įleido, sugriebė iš užnugario ir pasmaugė pavadėliu, kurį vėliau įkišo į apsiausto kišenę. Kai kūną ištempė į holą, šuo buvo jau lauke - jį išvijo Talentas.

- Tokiu atveju, - pastebėjo Larkinas, - jis nekaltas.

- Ne, iš įtariamųjų sąrašo jo išbraukti negalima. Talentas galėjo nužudyti Kampfą, nunešti kūną į holą ir, išeidamas iš namo, išvyti šunį į lauką. Ar gali šuo, esant tokioms aplinkybėms, elgtis ramiai?

- Manau, kad taip. Viskas priklauso nuo to, kokie šuns ir šeimininko santykiai. Be to, ir kraujo nebuvo... Kas eina pirmas?

- Tegul eina Gudvinas.

Bet pirmas prie durų priėjo Perlis.

- Man reikia prižiūrėti šunį, - pasakiau aš.

- Tada eik paskui Larkiną, - atsakė nepatenkintas seržantas.

Bet aš persigalvojau. Nemėgstu stebėti iš užnugario. Todėl į vestibiulį atėjau kartu su Perliu, o po minutės pasirodė ir Larkinas su šunimi.

Nuėjęs du žingsnius, palydovas sustojo. Šuo stovėjo šalia jo, pavadėlis tysojo. Larkinas nuėmė antkaklį ir lengvai stumtelėjo šunį, kad jis pajustų laisvę. Juodis priėjo prie manęs ir, pakėlęs galvą, draugiškai pavizgino uodegą.

- Visiška nesąmonė, - susiraukė Perlis.

- O jūs manėte, - atsiliepė Larkinas, - kad šuo iš karto parodys, kur vakar nuėjo Kampfas? Geriausiu atveju, galima tikėtis, kad jis prieis prie tos vietos, kur gulėjo kūnas, ir galbūt užlips į aikštelę prieš tą butą, iš kurio išnešė nužudytąjį. Gudvinai, atveskite šunį prie laiptinės.

Aš paklusau. Šuo ėjo noromis, bet jokio susidomėjimo šia vieta neparodė.

- Nuostabu, - susiraukė Perlis. - Geriau nebūna. Tęskite, gerbiamieji.

Larkinas uždėjo šuniui antkaklį su pavadėliu, nusivedė Juodį per holą ir paskambino į duris. Po akimirkos durys atsidarė ir pasirodė Viktoras Talentas.

- Labas, Juodi, - pasakė jis ir pasilenkė prie šuns.

- Aš juk perspėjau jus - nė žodžio! - suriaumojo Stebinsas.

Talentas atsitiesė.

- Atleiskite, užmiršau. - Jis nuoširdžiai apgailestavo. - Gal dar kartą?

- Ne, užteks.

Talentas žingtelėjo atgal ir uždarė duris.

- Jūs turite suprasti, - aiškino Larkinas seržantui. - Labradoras nekibs priešui į gerklę, ne toks šitas šuo. Daugiausia, ko galima tikėtis, tai nedraugiškas elgesys arba, sakykim, urzgimas.

- Tai ar tikslinga tęsti? - paklausė Perlis.

- Žinoma. Geriau jūs eikite pirmas.

Perlis pradėjo lipti laiptais, aš iš paskos. Aikštelė buvo siaura ir blogai apšviesta. Larkinas pabeldė į duris. Pasigirdo žingsniai ir ant slenksčio pasirodė būtybė, prieš dvi dienas išskubėjusi iš Vulfo namo su mano apsiaustu.

- Čia seržantas Larkinas, misteri Miganai, - pristatė Perlis. - Pažvelkite į šunį. Ar kada nors anksčiau jūs jį matėte? Paglostykite jį.

Miganas suprunkštė.

- Patys glostykite.

- Tai jūs matėte jį?

- Ne.

- Gerai, ačiū. Eime, Larkinai.

Mes lipome laiptais aukštyn, kai užnugaryje su trenksmu užsidarė durys.

- Na kaip? - metė Perlis per petį.

- Šuniui jis nepatinka, - atsakė Larkinas. - Aišku, pasaulyje daug žmonių, kurių šunys nemėgsta.

Kitame aukšte viskas kartojosi. Mes pasitraukėme į šalį, o palydovas pabeldė į duris. Niekas neatidarė. Larkinas vėl pabeldė ir durys vos vos prasivėrė. Pasigirdo gergždžiantis balsas:

- Jūs su šunimi?

- Taip, - patvirtino Larkinas.

- Seržantas irgi čia?

- Čia, - atsiliepė Stebinsas.

- Aš gi sakiau, šuo manęs nemėgsta. Vieną kartą pas Filą Kampfą... Vienu žodžiu, jis ant manęs supyko. Jūs ką, tyčiojatės iš manęs?

- Atidarykite duris. Šuo su pavadėliu.

- Ne! Sakau, kad neatidarysiu.

Perlis netikėtai stumtelėjo duris ir jos atsivėrė. Tarpduryje, laikydamasis už staktos, stovėjo prakaulus tipas, apsirengęs raudona dryžuota pižama. Šuo suurzgė ir pasitraukė atbulas.

- Mes visus tikriname, misteri Alandai, - pasakė Perlis. - Jūs ne išimtis. Dabar galite eiti miegoti. O dėl tyčiojimosi... - Jis nepabaigė, nes prieš nosį užsitrenkė durys.

- Kodėl nepasakėte, kad Alandas jus perspėjo? - paklausė Larkinas.

- Norėjau pats pamatyti... Na, liko paskutinis.

Viršutinė aikštelė buvo tvarkingesnė, ant gražiai nudažytų sienų kabėjo paveikslai. Tarpduryje pasirodė dailininkas Rosas Šefis, apsirengęs, kaip pridera dailininkui, senu rudu smokingu. Iš visų namo gyventojų jis buvo, be abejonės, pats gražiausias - aukštas, lieknas, taisyklingų veido bruožų. Turbūt su malonumu apžiūrinėdavo save veidrodyje.

Man užteko laiko apžiūrėti jo išvaizdą, kol jis meiliai mums šypsojosi, tiksliai vykdydamas Stebinso įsakymą nekalbėti. Juodis buvo visiškai ramus. Kai tapo aišku, kad kraujas neprasilies, Perlis paklausė:

- Jūs žinote šį šunį, misteri Šefi?

- Žinoma. Nuostabus šuo.

- Paglostykite jį.

- Su malonumu. - Šefis gracingai pasilenkė. - Juodi, ar žinai, kad tu jau neturi šeimininko? - Jis pakasė šuniui paausį ir atsitiesė. - Dar kas nors? Aš dirbu - mėgstu ryto šviesą.

- Viskas, ačiū, - atsakė Perlis ir pajudėjo laiptais žemyn.

Leisdamiesi mes neištarėme nė žodžio. Antrame aukšte mus sustabdė Viktoras Talentas.

- Skambino prokuroras. Mane kviečia. Aš laisvas?

- Taip, - pasakė Perlis. - Galime pavežti.

Talentas apsidžiaugė ir paprašė minutėlę palaukti. Stebinsas liepė Larkinui atiduoti man šunį ir aš paėmiau pavadėlį.

Lauke buvo nuostabus oras. Žioplių dėmesį patraukė dvi policijos mašinos ir mes tapome visuotinio smalsumo objektu. Aš praėjau pro susirinkusius žmones ir nupėdinau toliau, neskubėdamas ir leisdamas Juodžiui apžiūrėti kiekvieną jį dominantį daiktą. Atsigręžęs pamačiau, kaip Stebinsas ir Talentas įsėdo į vieną mašiną, o Larkinas su kolega - į kitą, ir dingo iš akių.

Aš sustabdžiau taksi, išėmiau iš piniginės penkis dolerius ir ištiesiau vairuotojui.

- Ačiū, - jausmingai ištarė jis. - Už gražias akis?

- Tau teks juos uždirbti, broluži, - užtikrinau aš. - Ar galima kur nors čia sustoti ir palaukti - ne daugiau kaip tris valandas?

- Tris valandas už penkis dolerius?

- Žinoma, ne. - Aš pridėjau dar penkis. - Nors vargu ar reikės tiek ilgai laukti.

- Netoli yra sustojimo vieta. Jei nebus keleivio, į taksi gali kas nors įsėsti.

- Tu turėsi keleivį, aš palieku šunį. Paieškok vietelės.

Manchetene šiuo paros metu velniškai mažai vietų, kur leidžiama sustoti. Mes gerokai pasivažinėjome, kol radome vietą už dviejų kvartalų nuo Arboro gatvės.

Žmonių prie 29-ojo namo jau nebuvo. Man tai patiko. Miganas durų neatidarė ir aš pasibeldžiau pas Alandą.

- Kas ten? - už durų pasigirdo gergždžiantis balsas.

- Gudvinas. Aš buvau čia su policija. Šuns neturiu.

Durys prasivėrė. Džeromas Alandas vis dar slampinėjo su savo dryžuota pižama.

- Ko jums reikia? Aš noriu miego.

Aš neatsiprašinėjau.

- Norėjau užduoti jums kelis klausimus, bet sutrukdė šuo. Tai neužims daug laiko.

Jis nebuvo toks mandagus, kad pakviestų mane į vidų. Teko jį pastumti į šalį.

Kambarys buvo apstatytas baldais, kurie kėlė Džuelei Džons neapykantą tokio tipo namams. Alandas prisėdo ant kėdės kraštelio ir pareikalavo:

- Klauskite!

Kebli padėtis. Jis manė, kad aš iš policijos. Paminėti Džuelę Džons buvo pavojinga - policija dar jos nežinojo.

- Ar seniai Ričardas Miganas nuomoja butą?

- Aš jums sakiau jau dešimt kartų.

- Ne man. Aš tikrinu. Seniai?

- Devynios dienos. Jis atsikraustė šią savaitę antradienį.

- Kas ten gyveno anksčiau?

- Niekas.

- Jūs norite pasakyti, kad bute niekas negyveno?

- Ne. Aš gi aiškinau: ten gyveno mergina, ji išsikraustė prieš tris mėnesius. Jos vardas Džuelė Džons, artistė, tai ji pasiūlė man darbą naktiniame bare. - Jis pakeitė toną. - Aš žinau, ko jūs siekiate. Jūs norite, kad aš susipainiočiau. Atvedėte čia tą šunį - o ką jūs man padarysite, jeigu aš nemėgstu šunų.

Jis sušiaušė plaukus ir juokingai mostelėjo ranka. Iš tikrųjų jis buvo komikas.

- Mirė kaip šuo! - suriko jis. - Štai kaip mirė Filas - kaip šuo!

- Jūs sakėte, - atsargiai pradėjau aš, - kad draugavote su juo...

Jis papurtė galvą.

- Aš taip nesakiau.

- Gali būti, kitaip tariant...

- Aš neturiu draugų.

- Jūs ką tik sakėte, kad gyvenusi čia mergina rado jums darbą. Tai panašu į draugišką paslaugą. Gal ji jums skolinga?

- Ne. Kodėl jūs visą laiką apie ją šnekate?

- Ne aš, o jūs. Aš tik paklausiau, kas gyveno anksčiau apačioje. Jūs nenorite jos įpainioti?

- Džuelė čia nieko dėta.

- Ji pažinojo Filipą Kampfą?

- Turbūt. Taip, aišku, kad pažinojo.

- Artimai?

Jis palingavo galvą.

- Apie tai reikia klausti Filipą.

Aš nusišypsojau.

- Įdomu, misteri Alandai. Vienas iš namo gyventojų - žmogžudys. O jūs stengiatės išsisukti nuo atsakymų, kai tik pradedu kalbėti apie Kampfą ir merginą. Pagalvokite pats, kaip visa tai galima suprasti. Sakykim, Kampfas nuviliojo Džuelę nuo jūsų ir jūs jį pasmaugėte.

- Ji niekada nebuvo mano meilužė!

- Gerai. Tada, pavyzdžiui, Kampfas blogai su ja elgėsi, mergina norėjo juo atsikratyti ir jūs išpildėte jos prašymą.

- Nesąmonė, - iškošė jis. - Galėtumėte rašyti kino scenarijus.

Vežti pas Vulfą aš jo negalėjau, tęsti pokalbį - taip pat, todėl, kad kiekvienu momentu galėjo paskambinti iš policijos. Ir aš išėjau.

Nusėlinau vienu aukštu žemiau ir pabeldžiau. Pasigirdo žingsniai, durys atsidarė. Miganas buvo vis dar nesusišukavęs ir neapsirengęs.

- Na? - meiliai pasiteiravo jis.

- Aš norėčiau užduoti jums kelis klausimus. Sutinkate? - mandagiai, bet tvirtai ištariau.

- Ne visai.

- Prokuroras išsikvietė misterį Talentą. Mūsų pokalbis sutaupys jums laiko.

Jis tylėdamas pasisuko ir aš nuėjau paskui jį. Kambarys buvo toks pat, kaip ir pas Alandą, o baldai, jeigu kuo nors ir skyrėsi, tai ne į gerą pusę. Aš atsisėdau ant kėdės; Miganas atsisėdo priešais ir įsmeigė rūškaną žvilgsnį į mane.

- Kažkur aš jus mačiau... - subumbėjo jis.

- Žinoma, mes neseniai buvome atėję su šunimi.

- Ne, anksčiau. Ar vakar jūs nebuvote pas Nirą Vulfą?

- Teisybė.

- Kaip tai suprasti?

Aš nustebęs pakėliau antakius.

- Nejaugi neaišku, misteri Miganai? Aš atėjau, kad užduočiau klausimus, o ne atsakinėčiau į juos. Pas Vulfą buvau su reikalais. Man dažnai tenka pas jį užeiti. O dabar...

- Nusipenėjęs kvaiša!

- Galbūt jūs teisus... Bet eikim prie reikalo. - Aš išsitraukiau užrašų knygutę ir pieštuką. - Jūs atsikraustėte prieš devynias dienas. Prašau, papasakokite smulkiau, kaip jūs čia atsidūrėte.

Jo akys žybtelėjo.

- Aš pasakojau ne mažiau kaip tris kartus!

- Žinau. Bet taip reikia. Aš nesistengiu jūsų pagauti, bet jūs galėjote praleisti kokią nors svarbią detalę. Sakykime, kad aš nieko nežinau. Taigi...

Miganas sustenėjo ir padėjo galvą ant rankų. Turbūt jis buvo neblogos išvaizdos - šviesūs plaukai, pilkos akys, šiek tiek ištįsęs siauras veidas. Bet dabar, po bemiegės nakties, praleistos policijoje, jo grožio nesimatė.

- Aš profesionalus fotografas, dirbu Pitsburge. Prieš dvejus metus vedžiau merginą, vardu Margarita Rajan. Po septynių mėnesių ji mane paliko ir išvažiavo iš Pitsburgo; kitaip sakant, aš jos negalėjau ten rasti. Maždaug prieš metus vienas mano klientas grįžo iš Niujorko ir papasakojo, kad matė Margaritą teatre su vyriškiu. Jis ją užkalbino, bet Margarita apsimetė, kad jo nepažįsta. Aš nuvažiavau į Niujorką, kelias savaites jos ieškojau, bet neradau. Į policiją nesikreipiau - nenorėjau, nors gali jums pasirodyti neįtikėtina.

- Aha, - pasakiau aš. - Tęskite.

- Prieš dvi savaites Pitsburge paveikslų galerijoje aš pamačiau didelę drobę, nutapytą aliejiniais dažais. "Trys kumelaitės ganykloje". Joje buvo pavaizduotas kambarys su trimis moterimis. Viena iš jų sėdėjo ant sofos, dvi - ant kilimo ir valgė obuolius. Sėdėjusi ant sofos - mano žmona. Tuo aš neabejoju.

- Mes jumis tikime, - užtikrinau aš. - Ką darėte toliau?

- Paveikslą nutapė Rosas Šefis. Aš pradėjau jo ieškoti ir, pabaigęs neatidėliojamą darbą, vėl išvykau į Niujorką. Šefio adresą sužinojau labai paprastai - telefonų knygoje. Susitikau su juo čia, jo studijoje. Iš pradžių aš pasakiau, kad viena moteris jo paveiksle domina mane, kaip pozuotoja fotografijai. Bet Šefis atsakė, kad fotografijos, kaip meno, beveik nevertina ir ta tema nenori net kalbėti. Teko pasakyti jam tiesą. Šefis iš karto pakeitė toną, pareiškė man užuojautą ir pasakė, kad su malonumu padėtų, bet paveikslas tapytas daugiau kaip prieš metus ir jis neprisimena, kur samdė pozuotojas.

Miganas nutilo ir aš pakėliau galvą nuo užrašų.

- Man tai pasirodė labai įtartina, - agresyviai ištarė jis.

- Tęskite, tęskite, aš klausau.

- Aš gi sakau, kad įtartina. Gali pamiršti fotografas, nes jis fotografuoja šimtus modelių, bet ne dailininkas. Todėl aš pasikarš-

čiavau, beje, po to atsiprašiau. Jis pažadėjo, kad pasistengs prisiminti pozuotojų vardus ir paprašė jam paskambinti. Užuot paskambinęs aš vėl atėjau, bet Šefis pasakė, kad neprisiminė ir vargu ar kada nors prisimins. Šį kartą susilaikiau. Lipdamas laiptais, pamačiau skelbimą, kad išnuomojamas butas ir nusprendžiau persikraustyti čia. Mano žmona pozavo Šefiui ir, kad galėčiau ją rasti, man reikėjo gyventi arčiau jo.

Miganas, ko gero, turėjo žmonos fotografiją, bet aš nedrįsau paprašyti. Vis tiek ji turbūt jau policijoje.

- Ir ką gi jūs laimėjote? - paklausiau aš.

- Kol kas nedaug. Bandžiau su Šefiu susidraugauti - nepavyko. Susipažinau su kitais dviem gyventojais, Talentu ir Alandu, bet ir tai nepadėjo. Tada nusprendžiau kreiptis į specialistą ir nuėjau pas Nirą Vulfą. Kuo visa tai baigėsi, jūs matėte pats.

Aš linktelėjau.

- Mačiau. Jis abejojo. O ko jūs, tiesą pasakius, norėjote?

- Kad jis klausytų Šefio telefoninius skambučius.

- Betgi tai neteisėta.

- Todėl nieko ir neišėjo.

Aš pavarčiau užrašų knygutę.

- Grįžkime šiek tiek atgal. Ar šią savaitę sutikote Šefio draugus ir pažįstamus?

- Tik du. Jauną moterį, pozuotoją - neprisimenu jos vardo, - ir žmogų, kuris, anot Šefio, perka paveikslus. Jo pavardė Bronšteinas.

- Jūs nepaminėjote Filipo Kampfo.

Miganas palinko į priekį ir padėjo kumštį ant stalo.

- Ir nepaminėsiu. Niekada jo nemačiau.

- O ką jūs atsakytumėte, jei pareikščiau, kad jus matė kartu?

- Aš pasakyčiau, kad jūs šlykštus melagis! - Jo akys dar labiau paraudo. - Man ir taip užtenka rūpesčių, o čia dar atsirandate jūs ir

kaltinate mane, kad nužudžiau nepažįstamą žmogų, o paskui atvedate šunį ir verčiate jį glostyti!

Aš supratingai linktelėjau.

- Ką padarysi, misteri Miganai. Ne jūs pirmas, ne jūs paskutinis, kuris prieš savo valią pasijunta įtrauktas į nusikaltimą. - Aš užverčiau užrašų knygutę ir įsidėjau į kišenę. - Prašau jus niekur neišvažiuoti. Jūs mums būsite reikalingas.

Kai lipau į viršutinį aukštą, mano laikrodis rodė dvidešimt aštuonias po devynių.

- Kiek aš suprantu, skųstis, kad mane atitraukia nuo darbo, šioje situacijoje beprasmiška, - pasakė Rosas Šefis. Jis buvo labai mandagus.

Viršutinis aukštas labai skyrėsi nuo kitų. Didelė šviesi studija, drobės rėmeliuose, statulėlės, biustai, prie sienų, uždengtų pilku audiniu, - apmuštos kėdės ir didelė sofa.

Šefis, vis dar apsirengęs smokingą, paprašė manęs atsisėsti ir pats atsisėdo priešais.

- Tik ne per daug ilgai, - paprašė jis.

- Būtina kai ką išsiaiškinti, - pradėjau aš. - Žinoma, tas faktas, kad Ričardas Miganas atvažiavo į miestą ieškodamas žmonos ir išsinuomavo butą prieš devynias dienas iki Kampfo nužudymo, gali būti paprasčiausias sutapimas, nors galima ir suabejoti. Atvirai kalbant, misteri Šefi, kai kam - ir man taip pat - sunku patikėti, kad jūs negalite prisiminti tų, kurios pozavo jums, tapant didįjį paveikslą.

Šefis nusišypsojo.

- Kitaip tariant, jūs manote, kad aš meluoju?

- Šito aš nesakiau.

- Bet jūs taip pagalvojote. - Jis patraukė pečiais. - Koks tikslas? Kokį slaptą sumanymą aš turiu galvoje?

- Nežinau. Jūs sakėte Miganui, kad padėsite surasti jam žmoną.

- Miganas siaubingai mane nervino.

- Ir jūs nusprendėte atsikratyti įgrisusio lankytojo? Ir ką gi jūs padarėte?

- Aš aiškinau savo raštiškame pareiškime - daugiau neturiu ką pridurti. Bandžiau prisiminti. Kažkas iš jūsų kolegų patarė man nuvažiuoti į Pitsburgą ir pasižiūrėti į savo paveikslą, kad atgaivinčiau atmintį. Man atrodo, tai juokinga.

- Paklausykite, misteri Šefi, - jausmingai pasakiau aš, - visa šita istorija man nepatinka. Jūs, gyvenantys čia, daug žinote vienas apie kitą, bet kažką, susietą su Kampfu, nutylite. Aš nemanau, kad toks žmogus, kaip jūs, kapstysis purve, bet, šiaip ar taip, visas purvas, susijęs su žmogžudyste, išplauks į paviršių. Jeigu jūs ką nors slepiate, tai, patikėkite, ne pats protingiausias sumanymas.

- Oho, ištisa kalba. - Jis vėl nusišypsojo.

- Ačiū. Dabar jūsų eilė.

- Aš ne toks iškalbingas. - Šefis palingavo gavą. - Ne, vargu ar jums galėsiu kuo nors padėti. Negaliu pasakyti, kad aš nesusiduriu su purvinais dalykais, - tai būtų netiesa. Bet su tuo, kas jus domina, - ne. Jūs žinote mano nuomonę apie Kampfą. Juo buvo galima žavėtis, bet jis turėjo ir trūkumų. Maždaug tą patį pasakyčiau apie Talentą. Alandą pažįstu tik paviršutiniškai. O su Miganu vos spėjau susipažinti. Ir negaliu suprasti, kokia priežastis kurį nors iš jų vertė žudyti Filipą Kampfą. Jeigu jūs tikitės...

Suskambo telefonas. Šefis priėjo prie stalelio ir pakėlė ragelį. Du kartus jis pakartojo "taip", paskui pasakė:

- Vienas jūsų žmogus pas mane... nežinau, neklausinėjau... gali būti. Gerai, pas prokurorą.

Jis padėjo ragelį ir pasisuko į mane. Aš atsistojau ir prabilau pirmas.

- Taigi, jus kviečia pas prokurorą. Jie tik stengiasi laikytis formalumų, niekada neduoda policijai ramiai dirbti...

Ir tyliai pasišalinau.

Taksi stovėjo vietoje, o keleivis gėrėjosi apylinkėmis. Agatas džiaugsmingai snukiu palietė man kelį, skaitliukas išmušė šešis dolerius, bet grąžos iš dešimties aš neėmiau - jeigu Vulfas verčia mane tirti žmogžudystę tik todėl, kad jam patiko šuo, tai tegul ir moka už malonumą.

Kai mes įėjome į kabinetą, šuo nutapeno pas Vulfą be jokių svyravimų: drąsiai ir užtikrintai. Tai įrodė, kad vakar, kai manęs nebuvo, šefas neleido veltui laiko. Galbūt pamaitino arba paglostė šunį. Aš kai ką pagalvojau, bet garsiai nepasakiau.

- Na? - burbtelėjo Vulfas.

Aš atraportavau. Situacija reikalavo išsamios ataskaitos ir aš čiulbėjau kaip lakštingala, kol užsimerkęs Vulfas palaimingai drybsojo savo mėgstamam krėsle. Klausimų nebuvo. Paskui Vulfas atsimerkė ir pradėjo:

- Reikia...

- Minutėlę. Mano sunkus darbas duoda man teisę pasiūlyti vieną idėją: reikia susisiekti su Pitsburgo galerija, kurioje kabėjo Šefio paveikslas.

- Tikslus šūvis!

- Nors šioks toks šūvis.

Aš pasilenkiau prie telefono ir po penkiolikos minučių, pakalbėjęs su trim žmonėm, sužinojau viską, kas mane domino.

- Parodą uždarė prieš savaitę. Į Pitsburgą važiuoti nereikės - paveikslą nupirko Germanas Bronšteinas iš Niujorko. Adreso nepasakė.

- Telefonų knygą.

Aš jau varčiau puslapius.

- Štai. Germanas tik vienas.

- Skambink.

- Gal nereikia. O jeigu jo nėra namie? Aš geriau nuvažiuosiu. Paveikslas turbūt pas jį ir, jeigu aš nesugebėsiu paveikslo pamatyti, galite mane atleisti. Aš jau seniai apie tai pagalvoju.

Vulfas nebuvo sužavėtas - juk tai ne jo idėja! - bet galų gale pasidavė. Aš nulipau žemyn ir pasičiupau kamerą.

Taksi privežė ne prie namo, o prie rūmų su šveicoriumi, būtinu tokiai piliai. Pro šveicorių praėjau nepakeldamas akių.

- Pas Bronšteiną, fotografuoti, vėluoju, - išpyškinau aš, nelėtindamas žingsnio.

Aš perėjau per prabangų holą, liftininkui mestelėjau "Bronšteinas" ir mes nuvažiavome. Dvyliktame aukšte aš užtikrintai pasukau į dešinę, pasikliaudamas sėkme ir laukdamas, kol liftininkas, sustingęs prie atvirų durų, nurodys teisingą kryptį.

Tai buvo vienas iš paprasčiausių vaidinimų, kokį kada nors aš vaidinau. Duris atidarė milžinė su prijuoste. Po minutės pasirodė aukšta, garbinga dama kilniu veidu ir pasiteiravo, ko man reikia. Aš atsiprašiau už sutrukdymą ir pareiškiau, kad būsiu didžiai dėkingas, jeigu leis man nufotografuoti paveikslą, kuris neseniai buvo išstatytas parodoje Pitsburge ir dabar priklauso misteriui Bronšteinui. Mano klientas - Pitsburgo mecenatas, - deja, praleido progą turėti originalą. Dama paklausė mano kliento vardo ir adreso, kuriuos aš be užsikirtimo padiktavau, ir nuvedė mane į kambarį, šiek tiek mažesnį už koncertų salę.

Paveikslas buvo nuostabus. Aš kažkodėl "kumelaites" tikėjausi pamatyti nuogas, bet jos buvo apsirengusios. Padariau keletą kadrų iš įvairių vietų, stengdamasis atrodyti profesionalu. Paskui karštai padėkojau damai kliento vardu, pažadėjau atsiųsti fotografijas ir išsinešdinau.

Aš užėjau į pirmą pasitaikiusią vaistinę ir susukau numerį.

- Ko jums reikia? - pasigirdo Vulfo balsas.

Šimtą kartų aš jam sakiau, kad taip atsiliepti telefonu nemandagu, bet jis į tai nekreipia dėmesio.

- Jūsų, - prisipažinau aš. - Ką tik mačiau paveikslą. Jis žėri spalvomis ir gyvenimu; atrodo, kad po šilta oda pulsuoja kraujas. Labai išraiškingi tonai, keičiantys vienas kitą. Dėmesį patraukia...

- Užsičiaupk! Taip ar ne?

- Taip. Jūs jau susitikote su misis Migan. Ar norite dar kartą ją pamatyti?

- Noriu. Tempk ją šen.

- Taip, sere.

Adresą buvau užsirašęs savo knygutėje. Aš išėjau iš vaistinės ir susistabdžiau taksi.

Sename plytiniame name šveicoriaus problema neegzistavo, bet patekti į vidų buvo ne taip paprasta. Aš paspaudžiau mygtuką, esantį šalia lentelės "Džuelė Džons" ir iš garsiakalbio pasigirdo balsas:

- Taip?

- Misis Džons?

- Kas čia?

- Arčis Gudvinas. Gal galima jus pamatyti?

- Ko jums reikia?

- Įleiskite, tada paaiškinsiu.

- Ne, kalbėkite dabar.

- Konfidencialus reikalas. Jeigu netikite, galiu atvesti Ričardą Miganą, jis patvirtins.

- Aš gi jums sakiau, kad nepažįstu jokio Migano.

- Be reikalo atsisakote. Aš ką tik mačiau vaizduojamojo meno šedevrą "Trys kumelaitės ganykloje". Įleiskite mane.

Spragtelėjo spyna ir durys atsidarė. Aš perėjau mažą vestibiulį, įlipau į liftą ir pakilau į penktą aukštą. Mis Džons laukė manęs tarpduryje, apsirengusi daugiau negu lengvabūdiška suknele. Ji pradėjo kažką tarškėti, bet aš nemandagiai ją pertraukiau.

- Nustokite. Praėjusią naktį leidau jums pasirinkti arba misterį Vulfą, arba seržantą Stebinsą. Dabar - arba Vulfas, arba Miganas. Manau, kad pasirinksite misterį Vulfą - juk jis iš tų, kuris viską supranta, argi ne taip? Aš palauksiu, kol jūs persirengsite. Nepatariu kam nors skambinti. Iš pradžių pakalbėkite su misteriu Vulfu ir supraskite, kokiame jūs pasaulyje. Ir dar: telefoniniai pokalbiai gali būti klausomi.

Ji žengė prie manęs ir padėjo ranką ant mano peties.

- Arči, kur jūs matėte paveikslą?

- Važiuojant pasakysiu. Renkitės.

Ji lengvai suspaudė mano ranką.

- Jums visai nebūtina laukti prieškambaryje. Įeikite.

Aš paglosčiau jos pirštus, nenorėdamas pasirodyti grubus.

- Atleiskite, bet aš bijau jaunų kumelaičių. Kartą viena man įspyrė.

Mis Džons lėtai apsisuko ir dingo bute, palikdama atviras duris.

- ...Nevadinkite manęs misis Migan! - suriko Džuelė Džons.

Vulfo nuotaika buvo tokia pat bloga, kaip ir jos. Taip, ją įvarė į kampą ir nuginklavo, bet ir Vulfui pietus prisiėjo atidėti neribotam laikotarpiui.

- Aš tik pabrėžiu tą faktą, - sausai ištarė Vulfas, - kad jūsų asmenybė nustatyta. Formaliai jūs misis Migan. Aš galiu jus vadinti, kaip jums patinka. Mis Džons?

- Taip.

Ji įsitaisė raudonos odos krėsle, bet visą laiką nenustygo vietoje, tarytum jai norėtųsi pašokti ir lėkti, kur akys mato.

- Labai gerai. Nors, madam, viskas, ką papasakojote, mums nekelia pasitikėjimo. Vakar, pavyzdžiui, jūs neigėte, kad pažįstate misterį Miganą - ir, reikia pripažinti, suvaidinote tiesiog nuosta-

biai. Jūs talentinga melagė. Kada misteris Šefis pasakė jums, kad vyras jūsų ieško?

- Aš to nesakiau.

- Man pasakė kiti. Tai kada?

Ji laikėsi savo.

- Iš kur jūs žinote?

Vulfas pagrasino storu pirštu, panašiu į dešrelę.

- Maldauju, mis Džons, supraskite pagaliau, kokia jūsų padėtis. Vargu ar misteris Šefis galėjo pamiršti, kas pozavo jo paveikslui. Net policija tuo netiki, o jie dar nežino, kad tai buvote jūs, kad jūs gyvenote šiame name ištisus metus ir iki šiol susitikinėjate su misteriu Šefiu. Pati spręskite: atvažiuoja jūsų vyras ir, nežiūrint į misterio Šefio blogą atmintį, išsinuomoja butą apačioje, tuo parodydamas, kad nesiruošia pasiduoti. Kvaila būtų galvoti, kad misteris Šefis nieko jums nepasakė. Aš jums nepavydžiu, kai policija apie tai sužinos.

- Bet juk jie nebūtinai sužinos, tiesa?

- Stebėtina, kad jie dar neprisikapstė iki jūsų, nors jau praėjo aštuoniolika valandų. Greitai prisikapstys ir be mano pagalbos.

Ji galvojo žiūrėdama į Vulfą. Džuelė suraukė kaktą.

- Man atrodo, - ištarė ji, - aš žinau, ką reikia daryti. Ir kaip aš anksčiau apie tai nepagalvojau? Jūs sąžiningas detektyvas, jūs padedate žmonėms, o aš pakliuvau į bėdą. Aš užmokėsiu jums. Galiu šiek tiek užmokėti ir dabar.

- Nei dabar, nei vėliau, mis Džons, - subaubė Vulfas. - Kada misteris Šefis pranešė, kad jūsų ieško vyras?

- Jūs manęs neklausote, - pasiskundė ji.

- Atsakykite į mano klausimus, ir girdėsiu. Tai kada?

Džuelė sujudėjo krėsle.

- Jūs nepažįstate mano vyro. Jis pavyduliavo manęs dar iki vestuvių, ir kuo toliau, tuo labiau. Aš negalėjau šito pakęsti ir palikau jį. Jeigu aš būčiau pasilikusi Pitsburge, jis būtų mane radęs

ir užmušęs, todėl atvažiavau į Niujorką. Įsidarbinau pozuotoja, pragyvenimui užteko, susitikinėjau su įvairiais žmonėmis. Rosas Šefis buvo vienas iš jų; jis norėjo, kad aš pozuočiau jo paveikslui. Žinoma, jis mokėjo, bet tai buvo ne taip svarbu, nes aš susipažinau su Filu Kampfu. Filas surado man darbą naktiniame bare, pragyvenimui užteko, rūpesčių nebuvo. Bet vieną kartą aš išsigandau: į klubą užėjo vienas pažįstamas iš Pitsburgo...

- Prieš metus, - subambėjo Vulfas.

- Taip. O neseniai paskambino Rosas Šefis ir pasakė, kad buvo atėjęs mano vyras, domėjosi paveikslu. Aš maldavau Šefio, kad neprasitartų apie mane. Jūs nepažįstate mano vyro. Jis mane užmuštų.

- Jūs du kartus tai pakartojote. O ką, jis jau ką nors užmušė?

- Aš sakiau ne "ką nors", o "mane". Kalba, kad aš vyrus paveikiu.

Ji išraiškingai mostelėjo.

- Jie eina iš proto, o Dikas - aš jį pažįstu. Aš palikau jį prieš pusantrų metų, o Dikas vis dar manęs ieško, štai koks jis. Po Roso skambučio aš mirtinai išsigandau. Mečiau darbą klube todėl, kad Dikas galėjo ten užeiti ir iki vakarykštės nakties nosies iš buto nerodžiau.

Vulfas linktelėjo.

- Susitikimas su misteriu Talentu. Dėl ko?

- Aš gi sakiau.

- Taip, bet tada jūs buvote mis Džons... Tai dėl ko?

- Per radiją aš išgirdau apie Filo nužudymą ir norėjau sužinoti smulkmenas. Paskambinau Rosui Šefiui ir Džeriui Alandui, bet niekas neatsakė. Tada aš surinkau Viko Talento numerį. Jis paskyrė man susitikimo vietą.

- Misteris Alandas ir misteris Talentas žinojo, kad jūs pozavote Šefio paveikslui?

- Žinoma.

- Ir kad misteris Miganas jus atpažino jame?

- Taip, jie viską žinojo. Rosas jiems pasakė, kad jis bijojo, jog Dikas nepradėtų jų kamantinėti. Jie žadėjo neišduoti manęs ir neišdavė. Jie visi mano geri draugai. - Džuelė nutilo, iš juodo odinio rankinuko ištraukė piniginę ir suskaičiavo pinigus. - Aš dabar galiu jums sumokėti keturiasdešimt dolerių. Aš ne tik papuoliau į bėdą - mano gyvybė pavojuje. Jūs negalite man atsakyti... Betgi jūs neklausote!

Vulfas iš tikrųjų neklausė. Jis tyrinėjo savo didžiojo piršto nagą, nekreipdamas jokio dėmesio į jos žodžius. Paskui jis pažiūrėjo į mane ir griežtai įsakė:

- Atvesk Šefį.

- Ne! - suriko ji. - Aš nenoriu, kad...

- Kvailystės! - pertraukė ją Vulfas. - Anksčiau ar vėliau viskas išaiškės, tai kam tempti? Arči, man reikia su juo pasikalbėti.

Aš paskambinau Šefiui. Mano nuostabai, jis buvo namie. Aš neatpažįstamai pakeičiau balsą ir pasakiau, kad su juo nori kalbėti Niras Vulfas.

- Misteris Šefis? Aš domiuosi Filipo Kampfo nužudymu ir imuosi tam tikrų žygių... Prašau, nepadėkite ragelio. Mano kabinete sėdi misis Migan, tai yra mis Džuelė Džons... prašau jūsų, duokite man pabaigti. Suprantama, aš turėsiu ją perduoti policijai, kaip liudininkę, bet pirmiausia norėčiau aptarti situaciją su jumis ir visais kitais, gyvenančiais jūsų name. Ar jūs visi negalėtumėte atvažiuoti čia? Ne, telefonu aš nieko daugiau nepasakysiu. Jūs man reikalingi čia, jūs visi ir kuo greičiau. Jeigu misteris Miganas užsispirs, perduokite, kad jo laukia žmona...

Džuelė pašoko tokiu šuoliu, kokio jai būtų pavydėjusi bet kuri kumelaitė, ir išplėšė ragelį Vulfui iš rankų.

- Nesakyk jam, Rosai! Neatvežk jo! Ne...

Mano šuolis taip pat buvo neblogas. Mes su Džuele atsidūrėme raudoname krėsle: aš apačioje, ji viršuje, be to, aš laikiau ją abiem

rankom, o ji, neturėdama jėgų ištrūkti, daužė mano kojas kulniukais. Visą laiką, kol Vulfas kalbėjo su Šefiu, ji spardėsi bei ožiavosi ir tik tada, kai jis padėjo ragelį, Džuelė suglebo ir nustojo priešintis, taip ir likdama mano glėbyje.

Mūsų laukė nemaža sunkumų. Pavyzdžiui, valgymas. Vulfas net įsivaizduoti negalėjo, kad ką nors priimtų pietų metu ir nepakviestų prie stalo. Bet jam aiškiai kėlė pasišlykštėjimą mintis, kad reikės dalintis valgiu su moterimi, kuri ką tik iškėlė jam sceną. Sprendimas buvo paprastas ir kuklus: man ir jai padavė valgomajame, o Vulfas su Fricu valgė virtuvėje.

Kita problema: kaip į mano tikrąjį veidą pažiūrės mūsų svečiai iš 29 namo. Sutikdamas juos ant slenksčio, aš pasakiau, kad su malonumu paaiškinsiu visas metamorfozes kiekvienam atskirai arba visiems kartu, bet - vėliau.

Prisiėjo atlikti dar vieną reikalą. Mis Džons tikino, kad vyras ją užmuš, kai tik pamatys, be to, Filipo Kampfo žudikas, prispaustas prie sienos, gali imtis kraštutinių priemonių. Todėl aš ėmiausi saugumo priemonių - svečiams parodžiau savo trisdešimt aštunto kalibro revolverį ir perspėjau, kad jis užtaisytas, patikrinau juos nuo galvos iki kojų ir laikiau mis Džons valgomajame tol, kol visus susodinau kabinete prieš Vulfo stalą. Tik tada atvedžiau ją.

Miganas veržėsi prie mūsų. Aš spėjau jį sustabdyti. Talentas ir Alandas taip pat pašoko, turbūt norėdami man padėti. Miganas rėkė, jie taip pat. Aš pervedžiau Džuelę per kambarį ir pasodinau šalia savęs. Talentas ir Alandas pasodino Miganą į vietą.

- Netriukšmaukite, - pasakė Vulfas. - Aš noriu įsitikinti, kad nieko su niekuo nesumaišiau. Talentas, Miganas, Alandas, Šefis. Teisingai?

Aš patvirtinau.

- Tokiu atveju, pradėsime. Beveik prieš parą name, kur jūs, ponai, gyvenate, buvo nužudytas Filipas Kampfas. Aplinkybės rodo, kad jį nužudė vienas iš jūsų.

Į duris paskambino. Aš pravėriau duris į holą ir pamačiau Fricą, einantį atidaryti. Vulfas norėjo tęsti kalbą, bet iš holo pasigirdę balsai jį suerzino ir Vulfas nutilo.

Tarpduryje pasirodė Fricas ir pranešė:

- Inspektorius Krameris, sere. O su juo seržantas Stebinsas.

Vulfas numykė:

- Arči, pasakyk jiems... Ne, pasilik vietoje. Fricai, perduok inspektoriui, kad jie gali dalyvauti, jeigu pažadės pusvalandį niekur nesikišti.

- Minutėlę! - Rosas Šefis pašoko ant kojų. - Jūs žadėjote susisiekti su policija po mūsų pokalbio.

- Aš jiems neskambinau. Jie atėjo patys.

- Jūs pakvietėte juos!

- Ne. Iš pradžių aš norėjau išsiaiškinti su jumis, bet dabar nieko nepadarysi.

Įėjo Krameris ir Stebinsas.

- Kur šuo? - griežtai paklausė Krameris.

- Virtuvėje. Tik mes susitarkime: trisdešimt minučių jūs būsite žiūrovai. Jūs turbūt pažįstate šiuos džentelmenus, bet ne damą. Tai mis Džons, bet jos tikroji pavardė - misis Migan.

- Migan? Ji pavaizduota Šefio paveiksle?

- Būtent. Prašau, sėskitės.

Vulfas palaukė, kol pasidarys tylu.

- Aš norėjau pasakyti, ponai, kad žudiką man parodė šuo. Bet prieš tai...

- Kaip jis tai padarė? - įsiterpė Krameris.

- Jeigu jūs dar kartą mane pertrauksite, - šaltai pareiškė Vulfas, - prisiekiu Dievu, veskitės juos visus - išskyrus šunį - į policiją ir srėbkite košę patys!

Jis giliai įkvėpė ir tęsė toliau.

- Iš pradžių truputį papasakosiu apie jus, o paskui pereisiu prie šuns. Visi jūs apgaudinėjote misterį Miganą. Nekomentuosiu, galų gale jūs - mis Džons draugai ir jūsų teisė jos neišduoti vyrui, kurį ji paliko ir kurio mirtinai bijojo. Aš irgi pripažįstu, kad jūs elgėtės galantiškai. Bet stengtis viską nuslėpti po Kampfo nužudymo - tikras idiotizmas. Policija vis tiek būtų iškapsčiusi tiesą. Kvaila buvo įsileisti misterį Gudviną ir atsakinėti į jo klausimus galvojant, kad jis policijos darbuotojas - vien todėl, kad dalyvavo nepasisekusiame eksperimente su šunimi. Kodėl gi jūs nepatikrinote jo dokumentų? Pabrėžiu tai, norėdamas išvengti nereikalingų kaltinimų - misteris Gudvinas apgaudinėjo jus, pasivadinęs policininku.

Vulfas atsisėdo patogiau.

- Vakar ryte misteris Miganas kreipėsi į mane, prašydamas pagelbėti. Iš pirmų žodžių supratau, kad kalba eis apie jo žmoną, o kadangi tokiais dalykais aš neužsiimu, tai iš karto atsisakiau. Jis įsižeidė ir išbėgo iš mano namų, palikęs kabykloje savo apsiaustą ir netyčia užsivilkęs misterio Gudvino. Vėliau Gudvinas nuvyko į Arboro gatvę, kad apsikeistų apsiaustais, ir prie 29-ojo namo pamatė dvi policijos mašinas, žmonių minią ir šunį. Jis nusprendė vizitą atidėti ir, paglostęs šunį, pasuko atgal. Buvo nuėjęs maždaug dvi mylias, kai pastebėjo, kad šuo bėga paskui jį.

Vulfas pastukseno delnu į stalą.

- Toliau. Kodėl miesto sumaištyje šuo lydėjo būtent misterį Gudviną? Inspektorius Krameris galvojo, kad jį priviliojo, bet tai kvaila. Misteris Gudvinas, kaip ir daugelis vyrų, tiki, kad šunys ir moterys jį dievina. Manau, kad garbės troškimas susuko jam galvą, kitaip jis būtų padaręs tokią pat išvadą, kaip ir aš. Šuo ėjo ne paskui jį - paskui apsiaustą! Jūs paklausite, kaip ir aš klausiau savęs, kodėl gi misterio Kampfo šuo taip prisirišo prie misterio

Migano apsiausto? Tai štai - ir tai jau ne prielaida - tai buvo misterio Kampfo apsiaustas!

Vulfo žvilgsnis sustojo ties apgautu vyru.

- Misteri Miganai, prieš kelias valandas jūs tvirtinote, kad niekada nematėte misterio Kampfo. Tada jūsų žodžiais aš patikėjau. Bet norėčiau išgirsti dar kartą - jūs sutikote Kampfą gyvą?

- Ne.

- Iš kur gi pas jus jo apsiaustas?

Migano žandikaulis suvirpėjo.

- Tai ne jo apsiaustas. O jeigu ir jo, tai aš apie tai nežinojau.

- Nieko nebus. Perspėju, kad papuolėte į mirtinai pavojingas pinkles. Apsiaustas, kurį jūs atsinešėte į šį namą ir palikote hole, dabar kabykloje. Galima lengvai nustatyti, kam jis priklauso. Na?

- Šlykštus melas! Kaip jūs tai įrodysite?

Vulfo balse suskambėjo metaliniai garsai.

- Duodu jums paskutinę galimybę. Ar jūs galite paaiškinti, iš kur pas jus atsirado Kampfo apsiaustas?

- Ne. Man nesvarbu.

- Tada viskas aišku, - atrėžė Vulfas. - Kažkur gi turi būti jūsų nuosavas apsiaustas. Man atrodo, aš žinau kur - policijos laboratorijoje. Jūs apvilkote misterį Kampfą savo apsiaustu po to, kai užmušėte jį ir nustūmėte nuo laiptų. Jeigu jūs nesugebate paaiškinti, kaip pas jus atsirado nužudytojo apsiaustas, tai gal papasakotumėte mums, kokiu būdu jūsų apsiaustas atsirado ant lavono? O gal tai irgi melas?

Vulfas demaskuojančiai ištiesė ranką.

- Aš matau vilties kibirkštėlę jūsų akyse ir suprantu, ko jūs tikitės. Sakykim, kad po Kampfo nužudymo jūs nuvilkote nuo jo savo apsiaustą ir apvilkote jį tuo, kuris, jūsų manymu, jam priklausė, - o jūs iš tikrųjų taip padarėte, - bet tai jums nepadės. Tokiu atveju, nužudytasis buvo aprengtas misterio Gudvino apsiaustu, o tai įrodyti labai paprasta. Jūsų dainelė sudainuota...

Miganas pašoko, bet didelės Perlio rankos nusileido jam ant pečių ir prispaudė jį prie krėslo.

O Džuelė Džons pradėjo raudoti balsu:

- Aš sakiau, kad jis mane užmuš! Aš žinojau! Tai jis užmušė Filą.

- Iš kur jūs žinote? - sumaurojo Vulfas.

- Todėl, kad Filas pasakė man... jis pasakė, kad manęs ieško vyras, - išspaudė ji pro ašaras. - Filas perspėjo, kad jeigu aš negrįšiu pas jį, jis... jis pasakys Dikui, kur aš. Aš negalvojau, kad jis iš tikrųjų pasakys, negalvojau, kad jis toks, ir nesutikau. Bet vakar ryte Filas man vėl paskambino, grasindamas mane išduoti. Ir aš pažadėjau. Norėjau laimėti laiko... Bet Filas vis tiek nuėjo pas Diką.

- Kur jie susitiko?

- Filo bute, jis pats man sakė. Ir dar jis pridūrė - štai kodėl aš žinau, kad Dikas jį pasmaugė, - jis pridūrė, kad Dikas išėjo su jo apsiaustu. Jis dar juokavo, kad jeigu jau atitenka jam Diko žmona, tegul Dikas naudojasi jo apsiaustu. - Džuelė sudrebėjo. - Jis taip Dikui ir pasakė. Tikra tiesa, jis pasakė, kad aš grįžtu pas jį ir kad tai neblogi mainai - apsiaustas į žmoną!

Ji sukikeno. Dar ir dar kartą, o paskui neišlaikė. Kai šiame kambaryje neišlaiko moterų nervai - o tai atsitinka dažnai, - raminti tenka man. Bet dabar jos paslaugoms buvo iškart trys vyriškiai su Rosu Šefiu priešakyje.

Na, o Vulfas - jis labai kentėjo. Jeigu ir egzistuoja pasaulyje dalykas, kurio jis negali pakęsti, - tai verkianti moteris. Todėl Vulfas atsistojo ir išėjo iš kambario. Miganu pasirūpino Stebinsas ir Krameris.

Šuns jie neišsivedė. Kad pakelčiau nuotaiką tiems, kurie mano, kad vardo pakeitimas skausmingai pakenkia psichikai, galiu pasakyti, kad šuo atsiliepia šaukiamas Agato vardu, tarsi taip būtų vadintas nuo gimimo.

Taip, dar apie apsiaustą. Vulfas buvo teisus. Kampfas iš tikrųjų užsivilko Migano apsiaustą ir, aišku, taip buvo negerai. Todėl, pasmaugęs Kampfą, Miganas nuvilko nuo jo apsiaustą ir pakeitė jį tuo, kuris, jo nuomone, priklausė Kampfui. Bet tai buvo mano apsiaustas. Man reikėjo nueiti į policiją ir atpažinti jį. Ši menka detalė padėjo teisėjams nuspręsti, kad Miganas nusipelnė pačios didžiausios bausmės.

Kai teismas pasibaigė, turbūt galėjau pareikalauti, kad man grąžintų apsiaustą. Bet man ši mintis nepatiko, ir aš nusprendžiau nusipirkti naują.

TURINYS

Auksiniai vorai 5

Visus, išskyrus šunį, - į policiją 179

DETEKTYVO MEISTRAI

Reksas Stautas
AUKSINIAI VORAI
Romanas ir apysaka

Redaktorius G.Aleksonis
Viršelio dailininkas A.Šimakauskas

Duota rinkti 1993 10 29. Pasirašyta spaudai 1993 11 30. SL Nr. 929.
Formatas 84x108 1/32. Popierius ofsetinis. Garnitūra 10 p.
Ofsetin[illegible]ida 7 sąl.sp.l.
Užsakymo Nr 484 Kaina sutartinė.
Leidykla "Eridanas", 30[illegible]anas, Partizanų 4. Tel. 73-39-67.
Spausdino Valstybinė įmonė "Spauda", Vilnius, Laisvės pr.60.

Trys šiurpios,
tarpusavyje susijusios žmogžudystės -
tai neišsprendžiamas rebusas policijai.
Tik garsusis seklys Niras Vulfas gali padėti
išnarplioti šią painią bylą.

KLASIKINIS DETEKTYVAS